

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

19'uncu Birleşim 19 Kasım 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	992
II.- GELEN KÂĞITLAR	995
III.- YOKLAMALAR	1071, 1072, 1089, 1090, 1099, 1100
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	996
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>996:1000</i>
1.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Van'da cinayete kurban giden Rojin Kabaiş'e ilişkin gündem dışı konuşması	996:997
2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'a ve Çorum'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	997:999
3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Demokratik Sol Partinin 40'ıncı kuruluş yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	999:1000
V.- AÇIKLAMALAR	1001, 1003, 1023, 1039, 1076
1.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, kardeşçe yaşamaya ilişkin açıklaması	1001
	985

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, çocuk işçiliğine ilişkin açıklaması	1001
3.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş'un ulaşım master planı olmamasına ilişkin açıklaması	1001:1002
4.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Tele1'e ve Tele2'ye ilişkin açıklaması	1002
5.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, İlk Evim Arsa Projesi mağdurlarına ilişkin açıklaması	1002
6.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, Diş Hekimliği Günü ile Ağız ve Diş Sağlığı Haftası'na ilişkin açıklaması	1002
7.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, toplumda, ailede ve eğitimde yaşanan çözülmenin ve çürümenin sonuçlarına ilişkin açıklaması	1003
8.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Çarşamba Ovası'ndaki sulama projesine ve Dikbiyık Mahallesi sakinlerinin talebine ilişkin açıklaması	1003
9.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, nakliyecilerin ve taşımacı esnafın sorunlarına ilişkin açıklaması	1003:1004
10.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Silopi'deki yer fıstığı üreticilerinin taleplerine ilişkin açıklaması	1004
11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Konya'da muhtarların telefonlarına gelen mesaja ilişkin açıklaması	1004
12.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, AK PARTİ olarak atmaya devam edecekleri adımlara ilişkin açıklaması	1004:1005
13.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, diş hekimliği mezunu hekimlerin talebine ilişkin açıklaması	1005
14.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Emniyet personelinin sorunlarına ilişkin açıklaması	1005
15.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Van Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Bekir Kaya'ya ilişkin açıklaması	1005
16.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, kripto para piyasalarında yaşananlara ilişkin açıklaması	1006
17.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın sembolü Doğusan'a ilişkin açıklaması	1006
18.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Harşit Vadisi'ndeki balık ölümlerine ve vahşi madencilığe ilişkin açıklaması	1006
19.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehirspor'a ilişkin açıklaması	1006:1007
20.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ekrem İmamoğlu'na ilişkin açıklaması	1007
21.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, idare ve gözlem kurullarına ilişkin açıklaması	1007
22.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, 19 Kasım 2025 itibarıyla kentsel dönüşüm projelerindeki ilerlemeye ilişkin açıklaması	1007:1008
23.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, işverenlerin iş kazalarını SGK'ye bildirim yükümlülüğüne ve BAĞ-KUR'lu sigortalıların prim ödeme gün sayısına ilişkin açıklaması	1008

24.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, Ekrem İmamoğlu'na ilişkin açıklaması	1008
25.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Fatsa'da siyanürle işletilen altın madenine ve Fatsa'ya çevre yolu yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması	1008:1009
26.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Erzincan Yüksek Güvenlikli Cezaevindeki uygulamalara ilişkin açıklaması	1009
27.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, depremzedelerin hâlâ konteynerde yaşadığına ilişkin açıklaması	1009
28.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, küçük esnafın gerçek usulde vergilendirilecek olmasına ilişkin açıklaması	1009:1010
29.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Hükûmeti İsrail konusunda daha ciddi olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması	1010
30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, kiralardaki artışa ve Hükûmetin konut projelerine, deprem konutlarına, uyuşturucuyla mücadeleyle ilişkin açıklaması	1010:1013
31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, yürütülen ekonomi politikalarının ve hukuk sisteminin sonuçlarına, Genel Kurulda bugün bütün grupların suça sürüklenen çocuklarla ilgili söz alacağına, 2026 yılı bütçesine ilişkin açıklaması	1013:1014
32.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Meclise 2 adet depozito iade makinesi yerleştirildiğine, Ahilik kültürüne ve fırsatçılığa, bugün tüm partilerin ortak kararıyla çocuklar hakkında kurulacak olan araştırma komisyonuna ilişkin açıklaması	1015:1016
33.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Aziz İhsan Aktaş'a ve Adalet Bakanı ile Maliye Bakanından bekledikleri cevaplara, vatandaşın gerçek gündemine, uygulanan ekonomik modele ilişkin açıklaması	1016:1018
34.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, atanmayan öğretmenlere, mülakata, TÜİK'in açıkladığı işsizlik rakamına ve özelleştirmelere, bölgesel eşitsizliğe, Muş halkının taleplerine, Rojin Kabaiş'in babasının bugün Mecliste birçok grubu ziyaret ettiğine ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesine ilişkin açıklaması	1018:1020
35.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, teslim edilen deprem konutlarına ve geliştirilen yeni projelere, su meselesine, bugün kurulacak olan araştırma komisyonuna ilişkin açıklaması	1020:1023
36.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Çevre Bakanlığının Kırklareli'de bir şirketin rüzgâr santrali ÇED başvurusuna onay vermemesine ilişkin açıklaması	1023
37.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Yomra ilçesine yapılacak Emniyet teşkilatı binasına ilişkin açıklaması	1023
38.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, TOKİ'nin açıkladığı sosyal konut projesine ilişkin açıklaması	1024

39.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Dünya Çocuk Hakları Günü'ne ilişkin açıklaması	1024
40.- Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Yüksekova halkının ısınma ihtiyacına ilişkin açıklaması	1024
41.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, sokak hayvanlarını besleme yasağına ilişkin açıklaması	1024:1025
42.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Mezitli Küçük Sanayi Sitesi'ne yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması	1025
43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gıda denetimine ilişkin açıklaması	1025
44.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, merdiven altı üretimlerde ve inşaatlarda can veren çocuklara ilişkin açıklaması	1025
45.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tarım Bakanına ve Çevre Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	1026
46.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, İçişleri Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	1026
47.- Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın, Çanakkale Güzel Sanatlar Lisesinde oynatılmak istenen tiyatro oyununa ilişkin açıklaması	1026
48.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in Nizip Caddesi'nde faaliyet gösteren esnafın mağduriyetine ilişkin açıklaması	1027
49.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Mersin'den başlayıp Gaziantep'te bitecek olan hızlı trenin Hatay'a da ulaştırılması gerektiğine ilişkin açıklaması	1027
50.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, vefat eden işçi ve memur emeklilerinin yakınlarına bağlanan dul ve yetim aylıklarına, emeklilerle ilgili taleplerine ilişkin açıklaması	1039
51.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Ekrem İmamoğlu'na ilişkin açıklaması	1039
52.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van esnafı için turizmin önemine ilişkin açıklaması	1076

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**1001, 1003, 1023, 1035****A) ÇEŞİTLİ İŞLER****1001, 1003, 1023, 1035**

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kütahya'nın Simav ilçesinden gelen vatandaşlara "Hoş geldiniz." denilmesi	1001
2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Zonguldak Devrek ilçesi muhtarlarına, Nevşehir'den gelen vatandaşlara, Erzurum İspir ve Pazaryolu Dernekler Birliği heyetine "Hoş geldiniz." denilmesi	1003
3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yozgat Sarıkaya ilçesi muhtarlarına "Hoş geldiniz." denilmesi	1023
4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kocaeli Muharip Gaziler Derneği Başkanı ve üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi	1035

VII.- ÖNERİLER**1027, 1035, 1040****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1027:1035, 1035:1039,

1040:1052

1.- DEMPARTİ Grubunun, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve arkadaşları tarafından, Dilovası'ndaki patlamanın iş güvenliği açısından tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 11/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1027:1033

2.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 20 milletvekili tarafından, 17 Kasım 2025 tarihinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Gazze'deki savaşı sonlandırmayı ve bölgede yeni bir düzen tesis etmeyi amaçlayan 2803 sayılı Kararı'nın Filistin halkına, Türkiye'ye ve bölgeye muhtemel etkilerinin değerlendirilmesi, ortaya çıkacak tablonun tüm yönleriyle ele alınması, uluslararası düzeyde izlenecek stratejinin ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1033:1035, 1035:1039

3.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârlara iktidar tarafından 2023 yılında verilen emeklilik sözüne rağmen bugüne kadar hiçbir adım atılmamış ve düzenleme yapılmamış olması nedeniyle yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi ve tüm sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla 20/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1040:1046

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve arkadaşları tarafından, Millî Eğitim Bakanlığında yaşanan personel sorunlarının araştırılması amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1046:1051

5.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun 2, 3, 4, 23, 24, 25, 30 ve 31 Aralık 2025 ve 6, 7, 8, 13, 14 ve 15 Ocak 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi

1052

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1053

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde (10/3379), (10/1912), (10/3375), (10/3376), (10/3377) ve (10/3378) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin sekizer dakika olmasına ilişkin önerisi

1053

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI**A) ÖN GÖRÜŞMELER**

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Murat Emir ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından gençler arasında artış gösteren suç işleme ve şiddet olaylarının nedenlerinin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1912)

1054:1065

2.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından çocukların yaşam kalitelerinin, refah düzeylerinin ve toplumsal yaşama katılımlarının artırılarak suça sürüklenmelerinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3375)

1054:1065

3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 Milletvekilinin, çocukların suça sürüklenmesine yol açan toplumsal, ekonomik, kültürel ve dijital etkenlerin tüm boyutlarıyla incelenerek çocukların nitelikli bireyler olarak toplumsal yaşama etkin katılımının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3376)

1054:1065

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından çocukların suça yönelmesinin önlenmesi için bütüncül politikalar geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3377)

1054:1065

5.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve 20 Milletvekilinin, suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3378)

1054:1065

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 53 Milletvekilinin, çocukların yaşam kalitelerinin ve refah düzeylerinin artırılması, suça sürüklenmelerinin nedenlerinin araştırılması ve rehabilitasyon süreçlerinin bütüncül bir şekilde değerlendirilerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3379)

1054:1065

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**1065, 1072, 1076, 1090, 1093****A) KANUN TEKLİFLERİ**

1065:1071, 1072:1075,
1076:1089, 1090:1092,
1093:1099

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)

1065:1071, 1072:1075,
1076:1089, 1090:1092,
1093:1099

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Cemil Yaman'ın, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

1092

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1101

1.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, 2024 yılında faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abone verilerine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/35614)

1101:1102

2.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Kırşehir Ahi Evran Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Sinop Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Selçuk Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/35627), (7/35778), (7/35779)

1103:1129

3.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Üniversitesine yönelik Sayıştay denetimine,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/35630), (7/35776)

1130:1137

4.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, İzmir Alsancak Limanı'na son beş yılda yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/35813)

1138:1140

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Nurettin Alan, Sezai Karakoç'un vefatının yıl dönümüne,

Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk, Diyarbakır'ın yerel sorunlarına,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Antalyalı çiftçilerin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Kongo Cumhuriyeti-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Thierry Hobie ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denildi.

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz, SMA ve DMD hastalarının sorunlarına,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, deprem bölgesinde teslim edilen konutlara,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Konya'nın Karapınar ilçesinde bazı şirketlerin pancar alımı yapmasına,

İğdır Milletvekili Yılmaz Hun, DEM PARTİ İğdır eski İl Eş Başkanı Mehmet Selçuk'a,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, geçen haftalarda yaşanan kazalara,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun'da yaşanan zirai don sonrası yapılan hasar tespitlerine,

Muş Milletvekili Sümeyye Boz, Van'da hazırlanan Tarihe Yaşam Katan Kadınlar Sergisi'ne,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, on birinci yargı paketine,

Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak, Yüksekova Havalimanı'na,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın'da yaşanan şap hastalığına,

Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan, Edirne'de yıkım kararı verilen Yıldırım Beyazıt Anadolu Lisesine,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, Cizre'nin geçmiş dönem Belediye Eş Başkanı Berivan Kutlu'nun vefatına,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, Bolu halkı için taleplerine,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri'nin Kocasinan ilçesine bağlı Feyzioğlu Mahallesi'nde yaşanan sorunlara,

Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı, Kayseri'deki Erciyes Kayak Merkezi'ne,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, çiftçilerin mağduriyetine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Macaristan'dan ithal edilen dana eti fiyatlarına,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, çeltik üreticisinin sorunlarına,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, terörsüz Türkiye komisyonunun bugünkü toplantısına,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, yüksek hızlı tren projesinin Kırşehir'in dışından geçirilmesi kararına,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, Adalet Bakanının demeçlerine,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Haftası ile 22 Kasım Diş Hekimleri Günü'ne,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, Tokat Zile'ye ulaşım projelerine,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, dünya lideri olunan konulara,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, emekli ve emekçilere,

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın, Trabzon Araklı halkına verilen söze,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, fahri Kur'an kursu öğreticilerine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Türkiye'deki işsizliğe,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, Covid infaz yasası mağdurlarına,

Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir, Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulunda kabul edilen Amerikan tasarısına,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Yeniden Refah Partisinin 3'üncü Büyük Olağan Kongresi'ne, 14 Kasım 1944'te gerçekleşen Ahıska Türklerinin sürgününe, Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesine, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 42'nci kuruluş yıl dönümüne ve yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimine, Filistin Devleti'nin 37'nci kuruluş yıl dönümüne, İstanbul Fatih'te bir ailenin öldüğü olaya ve bütün idarecilere seslenmek istediğine, Genel Kurul gündemine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Yeniden Refah Partisinin 3'üncü Olağan Kongresi'ne, Naim Süleymanoğlu'nun ölüm yıl dönümüne, yılda 2 kere uygulanan Dış Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Sınavı'nın teke düşürülmesine, parti devletine, karkas et ve canlı hayvan ithalatına, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, geçen hafta yürüttükleri ağaçlandırma çalışmalarına, tarıma ve gıda güvenliğine, Almanya'dan İstanbul'a tatil için gelen bir ailenin yaşadıklarına,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, adaletsizliklere, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen bütçeye, barış sürecine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, birleşimi yöneten Başkan Vekili Pervin Buldan'a, yargıya güvene, İstanbul iddianamesine, Et ve Süt Kurumu Başkanına,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, birleşimi yöneten Başkan Vekili Pervin Buldan'a, Sezai Karakoç'un ve Naim Süleymanoğlu'nun vefat yıl dönümlerine, Fatih'te hayatını kaybeden aileye, Millî Takım'ın aldığı galibiyete, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Sosyal İşler, Sağlık ve Sürdürülebilir Kalkınma Komitesi ile Sosyal Haklar Departmanı tarafından 5 Aralık 2025 tarihinde Fransa'nın başkenti Paris'te düzenlenecek olan "Yaşam Maliyeti Krizi: Avrupa Sosyal Şartı Sosyal Hakların Korunmasına Nasıl Yardımcı Olabilir?" konulu parlamentolar arası konferansa katılım sağlanması hususuna,

TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay ve beraberindeki Dışişleri Komisyonu heyetinin 22-24 Kasım 2025 tarihlerinde Uluslararası Kırım Platformu 4'üncü Parlamenter Zirvesi'ne katılımı hususuna,

TBMM Dışışleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay ve beraberindeki Dışışleri Komisyonu heyetinin, İtalya Temsilciler Meclisi Dışışleri Komisyonu Başkanı Giulio Tremonti'nin vaki davetine icabetle 25-27 Kasım 2025 tarihleri arasında İtalya'ya resmî bir ziyarette bulunması hususuna,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfa Hilvan'da Atatürk Barajı'nda her gece yaşanan tabloya,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, çiftçilere verilmesi gereken desteklere,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, hasta tutsak Mehmet Emin Çam'a,

Samsun Milletvekili Mehmet Karaman, tekstil ve hazır giyim sektörüne,

Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent, Sakarya'nın Ferizli ilçesi Gökent beldesindeki Akgöl'e,

Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, kayıp Taner Balat'a,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı'nın yılda 1 kez yapılması kararına,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Gaziantep bölgesinde yaşanan kuraklığa ve dona,

Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın, Nusaybin Sınır Kapısı'na,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, Van'a doğal gaz altyapısı talebine,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mücahid Taylan'a,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

YENİ YOL Grubunun, 18/11/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürünün Macaristan'da ortağı olduğu özel bir şirketten kendi kurumuna kırmızı et ithal ettiğine dair iddialar başta olmak üzere, kamu kaynaklarının kişisel çıkar doğrultusunda kullanılması yönündeki ihmallerin değerlendirilmesi ve kamu yönetimi etiğini güçlendirecek hukuki ve kurumsal çerçevenin oluşturulması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin Genel Kurulun 18 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisinin yapılan görüşmelerinden sonra oylaması sırasında istem üzerine yapılan yoklamalarda toplantı yeter sayısı bulunamadı.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, grup önerilerine ve Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Yapılan yoklamalar sonucunda toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince, 19 Kasım 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 18.19'da birleşime son verildi.

Pervin BULDAN

Başkan Vekili

Müzeyyen ŞEVKİN

Adana
Kâtip Üye

Havva Sibel SÖYLEMEZ

Mersin
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 33

19.11.2025 Çarşamba

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- MHP Grubu adına Grup Başkanvekili Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, çocukların yaşam kalitelerinin, refah düzeylerinin ve toplumsal yaşama katılımlarının artırılarak suça sürüklenmelerinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3375) (Başkanlığa geliş tarihi:18.11.2025)

2.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 Milletvekilinin, çocukların suça sürüklenmesine yol açan toplumsal, ekonomik, kültürel ve dijital etkenlerin tüm boyutlarıyla incelenerek çocukların nitelikli bireyler olarak toplumsal yaşama etkin katılımının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3376) (Başkanlığa geliş tarihi:19.11.2025)

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, çocukların suça yönelmesinin önlenmesi için bütüncül politikalar geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3377) (Başkanlığa geliş tarihi:19.11.2025)

4.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve 20 Milletvekilinin, suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3378) (Başkanlığa geliş tarihi:19.11.2025)

5.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 53 Milletvekilinin, çocukların yaşam kalitelerinin ve refah düzeylerinin artırılması, suça sürüklenmelerinin nedenlerinin araştırılması ve rehabilitasyon süreçlerinin bütüncül bir şekilde değerlendirilerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3379) (Başkanlığa geliş tarihi:19.11.2025)

19 Kasım 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Van'da cinayete kurban giden Rojin Kabaış hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen'e aittir.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Van'da cinayete kurban giden Rojin Kabaış'e ilişkin gündem dışı konuşması

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Genel Kurulda, bu ülkenin kalbinde adlarını tek tek anmanın boynumun borcu olduğunu düşündüğüm isimleri saymak istiyorum öncelikle sizlere, bu ülkenin omzunda taşıdığı en ağır yükler bunlar: Ayşe Paşalı, Münevver Karabulut, Şule Çet, Özgecan Aslan, Emine Bulut, Pınar Gültekin, Güldünya Tören, Aleyna Çakır, Başak Cengiz ve bu ülkenin kız çocukları; Narin, Leyla, Eylül, Yağmur, Ceylan, Nermin, Rabia Naz, Buket, hepsi daha tomurcukken, dalından düşen çiçekler gibi.

Rojin'le ilgili sırlar hâlâ ne yazık ki çözülemedi. Rojin'in arkadaşı Cemile Erel'in acılı duygularıyla şu ifadeleri duyuyoruz kendisinden: "Hepimiz kendi hayallerimizin içinde yaşarken biraz biraz ölüyoruz." Bu isimler, her biri yüreğimizin dinmeyen yarası, bu ülkenin alnına yazılan acı bir kronoloji ve bugün buraya Öğretmen Rojin için çıkmış bulunuyorum. Bir süre önce Diyarbakır'da acılı ailesini ziyaret ettim; ailesi, komşuları ve arkadaşlarıyla bir araya geldik. Rojin'in arkadaşı, Cemile Erel'in bir şiiri vardı, duygulu bir şiir. Şimdi bu şiiri sizlerle paylaşmak istiyorum kürsüden. Çünkü bu şiir hayallerini, hayatını umutlarını kaybeden sayısız kadın ve kız çocuğunun bir ağıtı aynı zamanda:

"Ben Öğretmen Rojin.

Bir çocuğun gülümsemesinde sevmiştim yaşamı.

Hayallerim vardı, rengârenk umutlarım.

Ben Öğretmen Rojin.

Coğrafyam kaderim olmasın diye hayallerime tutundum.

Ömrümün en güzel yerinden vuruldum.

Kopardılar bütün sevinçlerimi, hayallerimi, yarınlarımı ve gülüşlerimi.

Ben Öğretmen Rojin.

Ben çocukken dünya güzel bir yerdi.

'Büyüyünce ne olacaksınız?' diye sorduklarında, öğretmen olacağım demiştim, öğretmen.

Ölümünden habersiz çıktım işte, bilemedim beni yaşamdan, hayallerimden, yarınlarımdan koparacaklarını.

Nereden bilebilirdim?

Ben Öğretmen Rojin.

Şimdi hangi toprak bahar kokar gülüşüme böylesine ölüm konmuş iken?

Ve bensiz hangi masallar mutlu sonla bitecek?

Ben Öğretmen Rojin.

Çocukların koşarak büyüdüğü bir dünyada anılarım olmayacak artık.

Gül kokan ellerime sonsuzluğu kondurdular.

Ben Öğretmen Rojin.”

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben Diyarbakır’a Narin’in duruşmasına gittiğim zaman yine bir faili meçhul kız çocuğunun duruşmasında başka bir faili meçhul genç bir kadının babası ve annesine başsağlığı vermiştim. İşte, onlar Rojin’in annesi ve babasıydılar. Rojin’in hakkını aramamız için ricada bulunmuşlardı ve biz o gün bugündür bu acıyı hiç unutmadık, unutmayacağız da ama biz artık ölümlere alışmak istemiyoruz, ölümlerde bir araya gelmek istemiyoruz çocuklarımız için, güzel günlerde buluşmak istiyoruz, sorumsuz sorumlular artık hesap versin istiyoruz, adalet istiyoruz.

Bugün buradayken ben bu ülkenin tüm kız çocukları ve kadınları için iktidara soruyorum, Kadına Şiddeti Araştırma Komisyonunun bir üyesi olarak soruyorum... Aylarca süren mesainin ardından tam 1.032 sayfalık kocaman bir rapor çıktı ortaya. Peki, sonuçları ne zaman Meclise yansıyacak? Ne zaman toplumun yarasına deva olacak? Ne zaman koruyacak çocukları ve kadınları? Rojin’in üç yıl boyunca hayalini kurduğu, sabahlara kadar çalışıp kazandığı öğretmenlik mesleğini sadece üç gün yapabilmiş olmasının hesabı kimden sorulacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamlı) - Rojin’in bedeninde 2 farklı erkeğe ait DNA tespit edilmişken bu DNA’ların sahipleri neden hâlâ belirlenemedi? Bu DNA’lar kime ait? 2 ayrı DNA’nın bir dosyada çıkması kadar önemli bir bulgunun tam bir yıl boyunca ortaya çıkmaması ne anlama geliyor? Bu adalete değil, karanlığa tutulan bir aynadır sayın milletvekilleri. Rojin bulunduğu otopsi yapılmamışken Van Valisi nasıl “Kızın intihar etmiş Nizamettin Efendi.” diyebildi? Hangi inceleme tamamlandı ki böyle bir hüküm babasının yüzüne söylenebildi? Bu aceleci karar kimin talimatıyla verildi ve kim korundu? Bir rektörün otopsi odasına girip çıkması hangi yasal çerçeveye dayanıyordu? Adli Tıp Kurumu neden dokuz ay sonra gerçek raporu gönderdi? Bu süreç neden bu kadar uzadı?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Gündem dışı ikinci söz, Çorum ve Çorum’un sorunları hakkında söz isteyen Çorum Milletvekili Sayın Mehmet Tahtasız’a aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız’ın, Çorum’a ve Çorum’un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlere, yedi bin beş yıllık tarihi olan, Hattilerin ülkesi, Hititlerin başkenti, dünyadaki ilk yazılı antlaşma olan Kadeş Barış Antlaşması’nın imzalandığı topraklardan selam getirdim.

Evet, tüm illerimizin olduğu gibi Çorum ilimizin de birçok problemi var. Bunların başında, şu anda Çorum havalimanımız maalesef yok ama yakın komşumuz Amasya Merzifon Havalimanı'nı kullanıyoruz; oradan da maalesef tek uçuş seferleri var. Yıllarca söylememize rağmen hâlâ uçuş saatleri ayarlanmadı ve "Sadece İstanbul'a olan sefer; İzmir'e olsun, yaz aylarında da bizim Çorum halkımız Bodrum'a, Antalya'ya, Mersin'e, büyükşehirlere uçuş hakkı alsın." dedik. Ama maalesef, yirmi iki yıl önce ihalesi yapıp temeli atılan, yüzde 22'si tamamlanan Çorum havalimanımız... Tüm çevre illerimize havalimanı yapılmasına rağmen maalesef Çorum bu konuda unutuldu.

Her ilimizde olduğu gibi Çorum'da da uzman doktor eksikimiz var. Sekiz yıldır kapalı olan Çorum Devlet Hastanemizin inşaatı maalesef hâlâ daha devam ediyor, açılmadı ve Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanemizde maalesef birçok bölümde de uzman doktor eksikimiz var. Hastalarımız randevu almada, ameliyat sırası bulmakta ciddi anlamda sıkıntılar yaşıyor ve yeni açılan Çorum Şehit Ömer Emiroğlu Ağız ve Diş Sağlığı Hastanemizde de her branştan 1 doktorumuz var. Ortodonti, çene cerrahisi, pedodonti ve restoratif 1 protez uzmanımız var ama maalesef endodonti uzmanımız yok. Ortodontiden hastalarımız bir buçuk yıl sonrasına sıra bulmakta zorlanıyorlar, bakın, bir buçuk yıl sonrasına.

Şimdi, tabii, Çorum merkezde uzman doktor eksikimiz var da ilçelerimizde yok mu? İlçelerimiz de aynı sorunu yaşıyor. Sadece Sungurlu, Osmancık ilçelerimiz hariç diğer ilçelerimiz de gerçekten uzman doktor bulmakta çok zorlanıyorlar ve maalesef herkes Çorum'daki hastanemize gelmek zorunda kalıyor.

Bir başka acı ise, Çorum'un kanayan yarası diyebilirim, ilçelerimizin birçoğunda sadece tek ambulans var. Bu tek ambulans, bir kaza olduğunda, 2 yaralı olduğunda, maalesef, hastamız en az bir, iki saat diğer ilçeden gelecek ambulansı beklemek zorunda kalıyor ve kanamalı hastalarımızdan hayatını kaybedenler oluyor.

Şimdi, Çorum çiftçimiz... Kızılırmak akıyor, maalesef, onlar bakıyor. Çorum'da Harmancık, Serban, Dağkarapınar, Şeyhmustafa köyü Göletleri, Uğurludağ Başkışla, Ortaköy Aşdağul Göletlerinin ihalesi ve yer teslimi yapıldı ama ödenek olmadığından bir çivi çakılamıyor. Gene, Alaca Küçükhırka, Bayat Akseki Göletlerinin etütleri yapıldı, ihalesi tamamlanmadı. İncesu, Aşdağul, Senemoğlu ve İskilip Kargın sulama kanalları maalesef yapılmadı. İskilip ilçemizde, gene, Kayaagzı ve Yukarıörenseki Göleti söz verildi ama hâlâ bir işlem yapılmadı.

Yozgat'ta yapılan Süreyyabey Barajı'ndan Alaca ve Ortaköy'e sulama kanalları yapılacaktı ama hâlâ beklemedeyiz. Kargı Aksu Göleti ve Tabiat Parkı üç yıldır verilen sözün tutulmasını bekliyor. Alaca Şehitnizam, İbrahimeköy, Ortaköy Kızılhamza, Osmancık Dutludere sulama kanalları ve Sungurlu Diği ve Kırankışla Göletleri ve Uğurludağ'ın Tımarlı Projesi'nin ikinci etabı maalesef yıllardır yapılmadı. Çorum çiftçisi bu sene zaten patates ve soğanın para etmediğinden dolayı maalesef ürününü satamıyor ve şu anda bankalara olan borcunu da ödemekte ciddi anlamda zorlanıyor.

Şimdi, Şendere Göleti'miz var ama bu göletten, arıtma tesisi olmasına rağmen, elektrik parasının yüksek gelmesinden dolayı maalesef burada da 60 tane köyümüz sağlıklı su içmek zorunda kalıyor. Çorum'un çevre yolu yapıldı fakat çevre yolu şehir içinde kaldığından dolayı sürekli kazalar oluyor. Çorum'un kuzey ve güney çevre yoluna acilen ihtiyacı var.

Çorum'un bitmeyen yolları var: Çorum-Osmancık yolu ve Çorum Kırkdilim Tüneli yıllardır maalesef bitirilmedi. Yine, Çorum-Alaca, Çorum-Mecitözü, Çorum-İskilip yolları bitmedi. İskilip'e yirmi üç yıl önce söz verilen İskilip-Tosya yolu maalesef yirmi üç yıldır ödenek yetersizliğinden yapılamıyor. Yine, yıllardır söz verilen İskilip'ten sahil yolu olarak bizim ilçemize bağlanacak sahil yolu; Boğazkale-Alacahöyük-Ortaköy-Şapınuva turizm yolu maalesef yapılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Şimdi, Çorum'a gelen Turizm Bakanı bir söz verdi: Çorum, Uluslararası Kültür Yolları destinasyonuna dâhil edilerek Hitit Köyü Projesi ve Alacahöyük Gölpinar Hitit Barajı Rekreasyon Projesi hayata geçirilecekti ama hâlâ bir çivi çakılmadı. Gene, Mecitözü'ndeki Figani Beke Kaplıcamız, orası da hâlâ yıllardır yapılmadı. Şu anda Çorum'da tıp fakültemiz var ama maalesef morfoloji binamız olmadığı için, çocuklarımız orada liseden bozma bir okulda eğitim görüyorlar. Gene, yıllardır söz verilen acemi birliği Çorum'a yapılmadı ve bu anlamda da Çorum ciddi anlamda sıkıntı yaşıyor. Gene, tüm Türkiye'de olduğu gibi, Çorum'da da -ilçeler de dâhil- 14-15 yaşındaki çocuklarımızı uyuşturucu belasından kurtulamıyor. Bu anlamda, Çorum'da silahla yaralama, dükkânları kurşunlama gibi olaylar -sürekli- had safhada.

Çorum bunları hak etmiyor, Çorum'a verdiğiniz sözleri tutun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Gündem dışı üçüncü söz, Demokratik Sol Partinin 40'ıncı kuruluş yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal'a aittir.

Buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Demokratik Sol Partinin 40'ıncı kuruluş yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Demokratik Sol Partinin 40'ıncı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 42'nci kuruluş yıl dönümleri münasebetiyle söz aldım. Yüce heyetinizi, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Kıbrıslı soydaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Her zaman dile getirdiğimiz bir husus vardır ki o da Demokratik Sol Parti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin genetik kodları birbirinden ayrı değildir. Bu hassasiyetin diğer siyasi yapılarımızın birçoğunda var olduğu gerçeğini yadsımadan, en belirgin farkını ortaya koymak gerekirse bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin temelleri 1974 yılında gerçekleştirilen Barış Harekâtı'yla atılmıştır ve o karardaki imzalardan biri dönemin Başbakanı Bülent Ecevit'e aittir.

Barış Harekâtı'nın üzerinden elli bir yıl, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsız devlet olarak tüm dünya ve tarih önünde ilan edilmesinin üzerinden kırk iki yıl geçmesine rağmen küresel emperyal sistem Kıbrıs Adası merkezli Doğu Akdeniz'deki hesap ve ideallerinden vazgeçmiş değildir. Öncelikle güneyde yer alan Rum kesimindeki yapıyı Kıbrıs Adası'nın tek yönetimi olarak tanıyıp orayı aynı zamanda Avrupa Birliği içine almakla kendilerince bir aşama kaydetmiş gibi görseler de nihai aşamada bunun asla kabul edilemeyeceğini, adada iki devletli çözümden başka seçenek olamayacağını er ya da geç anlayacaklar ve Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımak zorunda kalacaklardır. Türkiye Cumhuriyeti bu konudaki kararlı duruşunu değiştirmedigi ya da süreç içinde bir zafiyet göstermediği müddetçe bu gerçekleşecektir. 19 Ekimde yapılan seçimlerde Sayın Tufan Erhürman'ın halkın büyük desteğini alarak Cumhurbaşkanlığı makamına getirilmesi Kıbrıslı soydaşlarımızın bağımsızlık yolundaki kararlılığından sapmaları değil, tam aksine bu süreci taze bir kan değişimiyle, daha kararlı ve inançlı mücadelelerle sonuca ulaştırma amacına hizmet edecektir. Türkiye'nin Kıbrıs politikası ne Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ne de Türkiye'de yaşanan iktidar değişikliklerine göre farklılık gösteremez. Dolayısıyla Kıbrıs politikası bir devlet politikasıdır ve sonsuza kadar da aynı kapsamda kalacaktır.

Bu kutsal toprakları yeniden vatan yapmak için ilk kıvılcımı yakan Doktor Fazıl Küçük başta olmak üzere Kıbrıs davasının yılmaz savaşçısı Toros Rauf Denктаş'ı, kurtuluşun kararına imza atan Kıbrıs fatihi Bülent Ecevit'i, mücahit Erbakan'ı, bu mücadelede göğsünü siper etmiş başta Türk Mukavemet Teşkilatının kahramanları olmak üzere tüm şehitlerimizi ve ebediyete irtihal etmiş gazilerimizi saygıyla minnetle ve rahmetle yâd ediyorum; mekânları cennet, makamları ali olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk siyasetinde yaşanan hiçbir olay veya gelişme siyasetin ve küresel konjonktürün yarattığı etkilerin dışında kalmamış, bilakis üzerinde var olduğumuz toprakların jeopolitik özelliği sebebiyle tarih boyunca emperyalist güçlerin hedefi olmaktan kurtulamamıştır. Yakın tarihimizde tüm bu gelişmeleri, olması gerekenden daha hassas ve nitelikli olarak izleyen, yorumlayan kadim Türk devletinin sonsuza kadar yaşaması ülküsüne inanmış bir siyasetçi olarak Bülent Ecevit her zaman öne çıkmıştır. 12 Eylül öncesi süreçte Cumhuriyet Halk Partisinin 3'üncü Genel Başkanı olarak bu misyonunu layıkıyla yerine getirmiş ise de darbeci generallerin Atatürk'ün kurduğu CHP dâhil tüm siyasi partileri kapatma kararı sonrasında bu karara karşı başlattığı hukuk mücadelesinde kendi deyimiyle "12 Eylül döneminde yoğun bir demokrasi mücadelesi verdik. Mücadelenin güçlüklerini göze alamayanlarla yollarımız ayrıldı ve DSP'yi kurduk." diyerek CHP'yle yollarını ayırmış ve Demokratik Sol Partinin özgün politikalarını geçirmenin mücadelesine girişmiştir. Kalkınmanın köyden ve köylüden başlaması gereğini ortaya koyarak, halkçı ekonomi politikalarını kısmen "pazar ekonomisi" adı altında serbest piyasa kurallarıyla özel sektörün çekimser kaldığı alanlarda devlet girişimleriyle buluşturabilmiş ve tam kırk yıl önce çıktığı bu yolda, birinde 66 milletvekiliyle tek başına olmak üzere 3 kez devlet yönetiminde yer almayı başarmıştır. Bu başarılarının en önemlisi, bugün yana yakıla arayışına girdiğimiz terörsüz Türkiye'yi 1999 yılında PKK terör örgütü elebaşının enterne edilmesi ve aynı dönemde hem PKK hem de Hizbullah terör örgütlerinin bitirilmesindeki duruşu olmuştur. Emperyalist sistemin dayattığı sömürgeci politikaları tüm siyasi yaşamında şiddetle ve kararlılıkla reddetmiş; Kıbrıs Barış Harekâtı, haşhaş ekim yasağının kaldırılması, PKK elebaşının teslim edilmesinin sağlanması, Amerika'nın Irak'ı işgal stratejilerine geçit vermemesi gibi milliyetçi yurtsever duruşu, onun bu başarılarının ve bugünkü saygınlığının temel gerekçeleri olmuştur. Ecevit, bu duruşunu ve Demokratik Sol Partiliğini on dokuz yıl önce aramızdan ayrıldığı 5 Kasım 2006 yılına kadar tereddütsüz sürdürmüştür.

Değerli milletvekilleri, biliyor ve inanıyorum ki her ne kadar ayrı kulvarlarda siyaset yapıyor olsak da Türk milletinin tamamına yakını Bülent Ecevit'in dürüst ve yurtsever kişiliğine dair hak ettiği değeri her zaman vermiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (Devamla) - Bizler de Bülent Ecevit'in öğretileriyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilelebet payidar kalması için Atatürk'ün izinde devletimizi ve millî çıkarlarımızı korumak; laik, demokratik cumhuriyetimizi yüceltmek; halkçı politikalarımızla toplumsal refahımızı güçlendirmek, yenilikçi ve devrimci anlayışlarımızla tam bağımsız Türkiye'yi çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmak için var gücümüzle çalışıyoruz, çalışacağız, demokratik sol politikaları yeniden iktidara taşıyacağız. Türkiye'nin buna şiddetle ihtiyacı olduğu da açık gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Bu vesileyle, Demokratik Sol Partimizin kuruluşunun 40'ıncı yılını ve Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının 42'nci yılını bir kez daha yürekten kutluyor; yüce Meclisimizi, Kıbrıslı soydaşlarımızı ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

İlk söz Sayın Mehmet Sait Yaz'a aittir, sırasıyla başlayacağız.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, kardeşçe yaşamaya ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Hep birlikte Allah’ın mesajına sınırsız sarılın, parçalanıp bölünmeyin. Hatırlayın, siz uçurumun kenarındaydınız, sizi oradan biz kurtardık ve İslam’ın sayesinde kardeş oldunuz.” Bu ayet, birlik olmanın, kardeşçe yaşamının ve birbirimize sahip çıkmanın hele bugün ne kadar önemli olduğunu hatırlatıyor. Bizler aynı Allah’a iman eden, aynı kibleye yönelen, aynı kitabı rehber edinen bir ümmetiz. Aramızdaki sevgi ve merhamet imanımızın en güçlü göstergesidir. Kardeşlik sadece nesebi bağla değil gönüllerimizin aynı hakikat için çarpmasıyla kurulur. Kin, nefret ve ayrılık fitnesi bizi dehşete götürür. Bizim yolumuz barışın, adaletin ve dayanışmanın yoludur. Birbirimizi anlamaya, desteklemeye ve affetmeye her zamankinden daha çok ihtiyacımız var. O nedenle, toplum olarak sevgiyi, birliği ve kardeşliği hayatımızın merkezine koymalıyız.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) ÇEŞİTLİ İŞLER**

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kütahya’nın Simav ilçesinden gelen vatandaşlara “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Kütahya Simav’dan vatandaşlarımız dinleyici locasında Genel Kurulu takip etmektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Devam ediyoruz.

Sayın Bektaş...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, çocuk işçiliğine ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; OECD ülkeleri arasında çocuk yoksulluğunun en yüksek olduğu 2’nci ülke Türkiye. Bu tablo AKP iktidarının uyguladığı politikaların bir sonucudur. Yoksulluk derinleştikçe Türkiye’de çocuk işçilerin sayısı da her geçen gün artıyor. Denetimsizlik ve kumsalsızlık düzeni yüzünden çocuk işçi ölümleri de her yıl katlanarak artmaktadır. Üstelik iktidar çocuk işçiliğini önleyemediği gibi MESEM adı verilen sistemle çocukları ağır koşullarda çalışmaya mahkûm ediyor. Tüm bu düzenin bir sonucu olarak 2025 başından bu yana en az 78 çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Bu sabah da 15 yaşında bir çocuğun çalıştığı marangoz atölyesinde uğradığı ağır işkence sonucu hayatını kaybettiğini öğrendik. Çocukların kaderi sömürülmek ve iş cinayetinden ölmek değildir. İktidar çocukları ucuz iş gücü olarak görmekten vazgeçmelidir. Çocukların geleceği korunmalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Boz...

3.- Muş Milletvekili SümeYYe Boz'un, Muş'un ulaşım master planı olmamasına ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Başkan.

Muş’ta 42 bini aşkın araç var ama tek bir ulaşım master planı yok. Kavşaklarda sinyalizasyon eksik, yollar ise tek yön ama parklar çift taraflı. Kaldırımlar yayalar için değil, araçlar için doldurulmuş durumda. Kent meydanının altına milyonlar harcanarak yapılan otopark bomboş duruyor çünkü iktidar plan değil, gösteri yapıyor. Bu tablo sadece bir trafik sıkışıklığı değil, aynı zamanda kamusal planlamanın iflasıdır. Ne toplu taşıma altyapısı var ne bisiklet yolu ne de yaya güvenliği. Bakanlık “Yerel yönetimlerin sorumluluğudur.” diyerek kenara çekilemez çünkü bu sorun yönetim eksikliğinden

değil, politik tercihten doğuyor; kaynak kamu yararına değil, rant odaklı projelere akıtılıyor. Muş halkı artık bu tercihin bedelini her gün saatlerce trafikte ödeyerek yaşıyor. Kent hakkı herkesin hakkıdır ama bu iktidar yurttaşın kent hakkını asfalta gömmüştür. Ulaştırma Bakanlığını Muş'ta akılcı bir projeyi hayata geçirmeye davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

4.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Tele1'e ve Tele2'ye ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tele1 televizyonuna henüz gazeteci Merdan Yanardağ'ın ifadesi alınmadan kayyumla çökülmesi, yine, sadece gazetecilik yapan Merdan Yanardağ'ın tutsak edilmesi yalnızca bir medya kuruluşuna ve gazeteciye değil, doğrudan halkın haber alma hakkına, basın ve düşünce özgürlüğüne yapılmış açık bir darbedir. Tele1 yıllardır yandaş medyanın sustuğu yerde konuşan, gerçeği ekrana taşıyan, halkın sesi olan bir kanaldı; şimdi o sesi kesmeleri hiçbir kesim tarafından kabul edilmemelidir. Kayyum ne yazık ki seçilmiş iradeye karşı kullanılan bir silah hâline getirildi; dün belediyelere, bugün medya kuruluşlarına. Hiçbir hizmetin götürülemeyeceği, yazamayacağımız, düşünemeyeceğimiz bir ortama demokrasi diyorsunuz. Şimdi, Tele2'ye, bağımsız medyaya sahip çıkma zamanıdır; özgür basın kuruluşlarına sahip çıkmak, demokrasiye, hukuka ve kendi geleceğimize sahip çıkmaktır.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

5.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, İlk Evim Arsa Projesi mağdurlarına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, İlk Evim Arsa Projesi kapsamında yaklaşık üç yıldır sonuç alamayan hak sahipleri ciddi mağduriyet yaşıyorlar. Proje ilk olarak 2022 yılında 37 ilde 100 bin arsa olarak duyurulmuş, ardından kapsam genişletilerek 81 ilde 1 milyon arsa olarak güncellenmiş ve hak sahiplerine güvence verilmiştir ancak aradan geçen üç yılda hiçbir hak sahibine tapu teslim edilmemiş, proje birçok ilde ilerleme kaydetmemiştir. Aileler hâlâ kira ödüyor, gençler gelecek planı yapamıyor, insanlar yıllardır "Devlet sözünü ne zaman tutacak?" diye bekliyor. Bu nedenle, tapu teslimleri acilen başlatılmalı, hak sahiplerinin ödeme gücüne göre uygun ekonomik ve teknik destek mekanizmaları oluşturulmalı, inşaat sürecine ilişkin uygulanabilir, sürdürülebilir finansman modelleri hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Aldemir...

6.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, Diş Hekimliği Günü ile Ağız ve Diş Sağlığı Haftası'na ilişkin açıklaması

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşam kalitemizi doğrudan şekillendiren ağız ve diş sağlığının korunması ihmal edildiğinde bütüncül sağlığımızı zedeleyen ve özel hassasiyet gerektiren bir toplum sağlığı meselesidir çünkü unutulmamalıdır ki sağlık ağızda başlar; erken tanı, düzenli bakım ve koruyucu uygulamalar güçlü bir geleceğin anahtarıdır. Bu süreçte, bilimsel rehberliğiyle topluma güven veren, diş hekimlerimiz ile ağız ve diş sağlığı alanında özveriyle görev yapan tüm sağlık çalışanlarımızın emeği paha biçilmezdir. Onlar milletimizin yaşam kalitesini yükseltme idealizminin önemli paydaşlarıdır. Bu vesileyle, şimdiden tüm meslektaşlarımızın Diş Hekimliği Günü'nü, halkımızın Ağız ve Diş Sağlığı Haftası'nı kutluyor, tüm sağlık çalışanlarımıza emekleri için teşekkür ediyorum.

Sağlığı önceleyen bilinçli ve güçlü bir toplum için çalışmaya devam edeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O nedenle mi yılda 2 kez olan atamayı teke indirdiniz?

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

7.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, toplumda, ailede ve eğitimde yaşanan çözülmenin ve çürümenin sonuçlarına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Toplumda, ailede ve eğitimde yaşanan çözülme ve çürüme ceza ve tutukevlerini patlama noktasına getirdi. Kapasite 304 bin, mevcut sayı 420 binin üzerinde, doluluk oranı yüzde 140. Türkiye cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı İngiltere, İtalya, İspanya, Portekiz, Fransa ve Almanya'nın toplamından fazla. 420 bin kişinin üçte 1'i ise uyuşturucu suçlarından hapiste. Uyuşturucu kullanma ve bulundurma suçları yüzde 33, ticaretiyse yüzde 21 oranında arttı. Aile mahkemelerinde dava sayısı son on yılda 2 katına çıktı; 2015'te 252 bin olan dava sayısı 2024'te 435 bine ulaştı; boşanma sayıları evlenme sayılarının yarısına ulaştı. Biz nereye gidiyoruz Allah aşkına? Nereye gidiyor bu ülke? Neler oluyor bize? Bu böyle gitmez diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

8.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Çarşamba Ovası'ndaki sulama projesine ve Dikbıyık Mahallesi sakinlerinin talebine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Çarşamba Ovası Türkiye'nin en verimli havzalarından biridir. Bu ovada otuz dört yıl önce başlatılan sulama projesi var ama denize çıkış yapıları tamamlanamadı. Pompalı drenaj ikmal üniteleri defalarca ihaleye çıkmasına rağmen hâlâ sonuçlanamadı; yüzeysel drenaj kanallarındaki fiziki ilerleme de hedeflerin çok gerisinde. Çiftçimiz yıllardan beri sulama sisteminin tamamlanmasını beklerken proje hâlâ yüzde 50-60 bandında sıkışmış durumda. Faturayı Termeli, Çarşambalı hemşehrilerimiz üstleniyor. Hafta sonu bu ovadaki en verimli arazilerin yer aldığı en büyük mahallelerden biri olan Dikbıyık'daydık. Mahalle sakinleri bizler aracılığıyla iktidara bu projenin acilen tamamlanması taleplerini iletiler. Ayrıca, bu mahallemiz, evlerinin 50-60 metre yakınından geçen doğal gaz hattından evlerine doğal gaz bağlatamamaktan muzdariptirler. Bu mağduriyet de süratle giderilmelidir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Zonguldak Devrek ilçesi muhtarlarına, Nevşehir'den gelen vatandaşlara, Erzurum İspir ve Pazaryolu Dernekler Birliği heyetine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri Zonguldak Devrek ilçesi muhtarlarımız, Nevşehir'den gelen vatandaşlarımız ile Erzurum İspir ve Pazaryolu Dernekler Birliği heyeti şu an dinleyici locasından Genel Kurulu izlemektedirler. Biz de Divan adına heyetlere hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

BAŞKAN - Devam ediyoruz.

Sayın Güzelmansur...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, nakliyecilerin ve taşımacı esnafın sorunlarına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tırcılara, kamyonculara iktidar sahip çıkmıyor. Nakliyeciler ve taşımacı esnafı bugün ağır bir ekonomik kuşatma altında. Akaryakıtta gelen fahiş zamlar, artan vergiler, otoyol cezaları ve yedek parça maliyetleri bu insanların emeğini her gün biraz daha eritirken navlun ücretleri yerinden kıpırdamıyor. Paravan şirketlerin yarattığı haksız rekabetle ayları bulan ödeme vadeleri ise esnafı borç batağına sürüklüyor. Tüm bu sorunlar karşısında nakliyecilerin ve taşımacı esnafın her geçen gün yükselen feryadı

karşısında iktidar neden sessiz? Uçağa, özel yata KDV yok ama Türkiye'nin yükünü çeken nakliyeciyi KDV var. Bu feryat sadece bir sektörün değil alın teriyle ayakta kalmaya çalışan yüz binlerin çığlığıdır. Taşımacı esnafın akaryakıt vergi indirimi, paravan şirketleri önlemek için denetimler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Unutulmasın ki tırlar, kamyonlar durursa ekonomi durur.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İrmez...

10.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Silopi'deki yer fıstığı üreticilerinin taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Silopi ilçemiz yer fıstığı üretiminde Türkiye'de ilk 3 sırada yer alıyor. Yer fıstığı ürünü ihtiyacının neredeyse yüzde 15'i Silopi'deki üretimden karşılanıyor. Binlerce aile ve tarım emekçisi geçimini bu işten sağlıyor fakat yer fıstığı üreticilerinin mevcut sorunları katlanarak devam etmekte, çiftçiler serbest piyasanın insafına bırakılmış durumda. Üreticilerden düşük fiyata alınan yer fıstığı market raflarında halka 3-4 katı fiyatla satılıyor, sulama, elektrik, gübre, ilaç, tohum, makine ve ekipman giderlerindeki fahiş artışlar üreticiyi zor durumda bırakıyor. Bu değerlin korunması, verilen emeklerinin berhava edilmemesi ciddi ve hayati bir önemdedir. Silopi'de yaygınlaşan yer fıstığı üretiminin ve emekçinin korunması adına gerekenler bir an önce yapılmalı ve Silopi fıstık üreticilerinin talepleri yerine getirilmelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Konya'da muhtarların telefonlarına gelen mesaja ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, Konya Büyükşehirde muhtarların telefonuna bir mesaj geliyor, diyor ki mesajda: "Her muhtar AKP'ye en az 10 üye yazdırsın." Kim gönderiyor? Muhtarlar Derneği Başkanı, AKP'li Belediye Başkanı ve AKP İlçe Başkanının talimatını iletiyor. Yahü, bu denli mi çaresizsiniz? Muhtar dediğiniz mahallenin temsilcisidir, iktidarın seçim memuru değildir. Siz şimdi muhtarları da mı siyasi komiser gibi kullanmaya kalkıyorsunuz? Bu millettten koptuğunuzun itirafı değil mi? Halkın desteğini kaybettiğinizi gördünüz de muhtarların sırtına binerek mi ayakta kalmaya çalışıyorsunuz? Muhtarları siyasetin aparatı hâline getiren bu zihniyeti kınıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

12.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, AK PARTİ olarak atmaya devam edecekleri adımlara ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemde hem bölgemizde hem de ülkemizde yaşanan gelişmeler güçlü bir iradeyi ve sağlam bir duruşu zorunlu kılmaktadır. Türkiye terörle mücadelede ekonomiye, savunma sanayisinden dış politikaya her alanda kararlı bir şekilde yoluna devam etmektedir. Yirmi üç yıl gibi kısa bir sürede Türkiye'yi bölgenin parlayan yıldızı hâline getirdik ve şimdi daha büyük bir atılımın, yeni bir şahlanışın eşiğindeyiz. Bugün milletimiz bizden polemiğe değil hizmet beklemektedir. Biz de AK PARTİ olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde istikrarı güçlendiren, yatırımı teşvik eden, vatandaşların huzurunu teşvik eden adımları atmaya devam ediyoruz. Meclisimizde aldığımız her karar büyük ve güçlü Türkiye

ideallerine hizmet etmektedir. Bu vesileyle bir kez daha vurgulamak isterim ki, milletimizin emanetine sadakatle sahip çıkacak, görevimize en iyi şekilde yapacak ve Türkiye Yüzyılı hedefimize hep beraber ulaşacağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sarı...

13.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, dış hekimliği mezunu hekimlerin talebine ilişkin açıklaması
SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, dış hekimliği mezunu hekimlerimiz Dış Hekimliği Uzmanlık Sınavı'nın yılda 2 defa yapılmasını talep etmektedir. 2023 yılında Sağlık Bakanı DUS sınavının yılda 2 defa yapılacağını, TUS sınavında olduğu gibi, hekimlerin uzmanlık sınavında olduğu gibi ekim ve nisan aylarında yapılacağını duyurmuştu. 2024 yılında 4.500 dış hekim bu sınava başvururken, 2025 yılında 9 bine çıkmış olmasına rağmen ne yazık ki sınavın yılda 1 defa yapılması kararı alındı. Şu anda Ekim 2026'da yapılacak olan sınav ne yazık ki başvuruların karşılanması için yetersizdir. Dış hekimliği hastanelerde en fazla başvuru alan ikinci branş olmasına rağmen bugün yapılan bu düzenleme yersiz ve yetersizdir. Nisan 2026'da yeniden DUS sınavı yapılmak üzere, yılda 2'ye çıkarılmak üzere bir karar alınmasını bekliyoruz. Sağlık Bakanlığının bu taahhüdünün ÖSYM tarafından hayata geçirilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

14.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Emniyet personelinin sorunlarına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılında toplam 51 Emniyet personelimiz ne yazık ki intihar etti. İntiharla alakalı bu vakaları azaltabilmek adına çalışma koşullarının muhakkak düzeltilmesi gerekiyor. İkinci şark görevleri ve uzun mesailer ne yazık ki Emniyet mensuplarımızı çok fazla yoruyor ve onları çok stresli bir ortamda görev yapmalarıyla karşı karşıya bırakıyor. Bu anlamda, 350 bin mensubu olan bu teşkilatın muhakkak ve muhakkak bu anlamda değerlendirilmesi gerekiyor diye düşünüyoruz. Yine, maaşlarında iyileştirme yapılmalı. Taban maaşlarının düşük kalmasıyla alakalı birçok şikâyetleri var. Polislerimizin aynı Bakanlığa hizmet veren Jandarma personelinden farklı olmaması gerekiyor. Bu uzun mesai saatleri... Mesela, Mecliste de birçok kez beraber mesai yapıyoruz, yoğun geçen ziyaretçi trafiğinde de çok zorlanıyorlar, seslerini duyurmak istiyorlar.

BAŞKAN - Sayın Alp...

15.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Van Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Bekir Kaya'ya ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, geçen hafta Van Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Bekir Kaya'yı cezaevinde ziyaret ettim. Akrabamdır, büyük bir gadre ve haksızlığa uğramıştır. 2 dönem belediye başkanlığı yapmış, aynı örgüte üye olmak suçundan 2 ayrı ceza almıştır. Âdeta 1 kuzudan 2 post çıkarır gibi dönemin hâkimleri tarafından cezalandırılmıştır. Bugün kendisine ceza veren hâkimlerle aynı cezaevinde yatmaktadır. Cezayı onları verdi ama AK PARTİ iktidarı infazına devam etmektedir. Yirmi yıl eline silah alsaydı ve sonrasında yargılansaydı tek bir kere örgüte üye olmaktan ceza alacaktı, 2 dönem belediye başkanlığı yaptığı için 2 kere cezalandırılmıştır. Bekir Kaya örneği nasıl bir hukuki reforma ihtiyaç duyduğumuzu göstermesi bakımından önemlidir.

Dikkate arz ediyorum efendim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kanko...

16.- Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko'nun, kripto para piyasalarında yaşananlara ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Maalesef, yüz binlerce yurttaşımız kripto para vurgunlarıyla soyulmuştur. 200 milyar doların üzerinde büyük bir kaynak yabancı kripto ağları üzerinden ülkemizden çalınmıştır. Vatandaşlarımız birikimlerini kaybetmiş, birçok aile maddi yıkımın yanı sıra derin psikolojik travmalar yaşamış, hatta intihara sürüklenmiştir. Buradan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e soruyorum: Dar gelirli vatandaş ve esnafa vergilerle yüklenmek kolay, peki, kripto piyasalarında vatandaşın parasını, emeğini, alın terini kim koruyacak? Bu uluslararası soygun düzenine karşı neden hâlâ etkili bir adım atmıyorsunuz? Trump ve Trump'ın oğlu dahi bu sistemler üzerinden yaptığı spekülasyonlarla vatandaşlarımızın emeğini çalarken devletin görevi seyirci kalmak değil, yurttaşını korumaktır. Kripto para piyasalarında yaşanan bu kontrolsüzlük bir sömürü düzenine dönüşmüştür. Bu nedenle hem acil düzenleme ve denetim yapılmalı hem de ülkenin geleceği açısından zorunluluk arz etmektedir.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

17.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın sembolü Doğusan'a ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIĞÜL (Erzincan) - Can Erzincan'ın sembolü Doğusan 5 kez satışa çıktı ve satılmadı. Can Erzincanlılar olarak bir şirket kuralım, Özelleştirme İdaresi Doğusan'ı sembolik bir rakamla Erzincan halkına satsın dedim, ne yazık ki iktidar partisinden bir ses gelmedi. Benim bu önerim üzerine Doğusan'ı şimdi satışa çıkardılar "Doğusan'ın hurdalarını, makinesini satarız, özelleştirmenin parasını oradan alırız." düşüncesi var. "Bedavadan 144 dönüm arazinin sahibi oluruz." diye el ovuşturanlar şunu bilsinler ki Doğusan can Erzincan'ındır, Doğusan'ı kimseye kaptırmayız. Gelin, Doğusan'a sahip çıkalım, aksi takdirde, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında Doğusan can Erzincan'ın olacak. Herkes bunu böyle bilsin, hesabını buna göre yapsın. Doğusan can Erzincan'ındır, kimseye satılamaz, satılmamalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gezmiş...

18.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Harşit Vadisi'ndeki balık ölümlerine ve vahşi madencilğe ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Memleketim Giresun'da Harşit Vadisi'nden Tirebolu'ya kadar olan bölgede derelerimizde kitlesel balık ölümleri başladı. Doğankent Çatalağaç'taki maden firmasının son yağan yağmurlarda atık havuzunun taşıdığına dair pek çok görüntü kamuoyuyla paylaşıldı. Balık ölümlerinin yanı sıra derelerimizde ağır metaller ve dayanılmaz kokular bölge yaşamını ve halk sağlığını ciddi tehdit altına sokmuştur. Son yolladığım soru önergesinde Doğankent Çatalağaç'taki madencilğe gerçekleştirilen denetimlerin 5 adedinde ÇED taahhütlerine aykırılıktan idari para cezası verildiği bildirildi. Ufak para cezalarıyla Giresun halkının toprağının, suyunun zehirlenmesine müsaade etmeyeceğiz. Harşit Vadisi'ndeki balık ölümlerinin acilen incelenmesini talep ediyor, vahşi madencilğe karşı ilgili bakanlıkları ve tüm kurumları göreve davet ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İlhan...

19.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehirspor'a ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir'in, tarihine ve kadim kültürünün birikimine yaslanan Kırşehirspor yalnızca bir futbol kulübü değil, bir şehrin umudu, sevinci ve toplumun ortak kimliğinin bir nişanıdır. Tribünlere giden gençlerimizin hayalleri, esnafımızın emeği ve hemşehrilerimizin dayanışma duygusu bu kulübün her adımında yaşamaktadır. Ancak Kırşehirspor bugün ciddi ekonomik sıkıntılarla mücadele etmektedir.

Bu, yalnızca bir spor meselesi değil, Kırşehir'in emeğine, gençlerimizin geleceğine ve sporda adalet duygusuna sahip çıkma meselesidir. Bu nedenle Kırşehir'in üzerinde emeği olan, bu şehrin dinamikleri sayesinde bir yerlere gelen ve sevgisini gören herkesi Kırşehirspor'un yanında durmaya, bu ortak değerimize gönülden destek olmaya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

20.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ekrem İmamoğlu'na ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Çok okuyan mı bilir çok konuşan mı? Ekrem İmamoğlu çıkar amaçlı suç örgütü iddianamesinin açıklanmasından sonra bu cümleyi daha çok konuşacağız anlaşılan. İddianameyi okumadan konuşanlar "İddianamenin içi boş." diyerek iddianameyi değersizleştirmeye çalışıyorlar. Ben de buradan bir hukukçu milletvekili olarak ortaya konmuş tüm iddiaları tek tek milletimiz adına soracağım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - TRT'de yayınlayın da sorun!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - 6 Şubat depreminde Hükümetimizi kötülemek, devletimizi âciz göstermek için deprem turisti olarak gittiğiniz Hatay'a, Ekrem'in talimatıyla deprem yardımı olarak iş adamlarından aldığınız 191 milyon TL'yi ne yaptınız? Bir tane konut yaptınız mı? Vakit algı vakti değil, yargı vaktidir. Cevap verin ki alınan paralar depreme mi gitmiş, Ekrem'e mi gitmiş; milletimiz öğrensin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - TRT'de yayınlayın da sorun, biz de cevap verelim.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Kameraları kapatmasaydınız yayınlayacaktık.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yayınlayın TRT'den; yayınlayın yayınlayın!

ASU KAYA (Osmaniye) - Kameralar açık.

BAŞKAN - Sayın Hun...

21.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, idare ve gözlem kurullarına ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Sayın Başkan, cezaevleri idare ve gözlem kurulları infaz hukukunu uygulamak için değil infazı uzatmak için çalışır hâle gelmiştir. Kişinin disiplin suçu yoksa, tahliye süresi dolmuşsa ve yasadan doğan hakkı varsa dahi kurul "Pişman değil." diyen cümlesiyle özgürlüğü gasbedebilmektedir. Bu ülkede "Pişmanlığını ispat edersen tahliye olursun." diye bir yasa yoktur ama idare bunu fiilen kural hâline getirmiştir. Özgürlük artık hukuki bir hak değil, kurulun ideolojik terazisine bırakılmış bir lütuf hâline gelmiştir. Mahkemenin verdiği cezayı tamamlamak yetmiyor. Bunun adı hukuk değildir, bunun adı infazı siyasi bir baskı aracına dönüştürmektir. Bir devlet, insanların özgürlüğünü sadakat beyanına bağlarsa artık adalet erimiş, yerine itaat rejimi kurulmuş demektir. Cezaevlerinde idare ve gözlem kurulları uygulamasına son verilmelidir, hukuk uygulanmalıdır; idare ve gözlem kurulları yargının tamamını yeniden yargılayamaz.

BAŞKAN - Sayın Gül...

22.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, 19 Kasım 2025 itibarıyla kentsel dönüşüm projelerindeki ilerlemeye ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

19 Kasım 2025 itibarıyla, Kentsel Dönüşüm Projesi 1'inci etap çalışmalarımızda yüzde 40'lık bir ilerleme kaydettik. Bu sadece bir sayı değil; bu, yüzlerce ailenin huzuruna, can güvenliğine attığımız somut bir adımdır. 2026 sonlarında bu güzel dairelerimizi hak sahibi kardeşlerimize teslim edeceğiz. Bu bizim borcumuzdur. Birileri yıllarca laf üretti; bizse sahada ter döktük, sonuç aldık. 1'inci etap yüzde 40 tamamlandı, 2'nci ve 3'üncü etaplar için kazmalar hazır. Siirt'imizi depremden korkmayan,

modern ve yaşanabilir bir şehre kavuşturacağız inşallah. Buradan sesleniyorum: Biz AK PARTİ olarak milletin hizmetkârıyız. Siirt'e, bu aziz toprağa sevdalıyız. Her bir tuğlada, her bir betonda geleceğinizi görüyoruz. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Sayın Bakanımız Murat Kurum'a ve emeği geçenlere teşekkür ediyoruz.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çakır... Burada değil.

Sayın Şanlıtürk...

23.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, işverenlerin iş kazalarını SGK'ye bildirim yükümlülüğüne ve BAĞ-KUR'lu sigortalıların prim ödeme gün sayısına ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - İş yerlerinde geçirilen iş kazası sonucu hastanede yapılan ayakta basit tıbbi müdahaleyle istirahat raporu gerektirmeyen vakalarda işveren tarafından SGK'ye bildirim yükümlülüğü kaldırılmalıdır. Çünkü işçi hastaneye gittiğini işverene söyleme gereği duymadığı gibi iş yerinde çalışmaya da devam ettiğinden işverenin haberi olmamaktadır. Kurum işvereni mesajla bilgilendiriyor fakat SGK'ye bildirimde bulunmadığından ağır idari para cezasıyla cezalandırıyor. Bu tür vakalarda bildirim yükümlülüğü ortadan kaldırılırsa oluşabilecek mağduriyetlerin önüne geçilecektir. Ayrıca BAĞ-KUR'lu sigortalılarımız emekli olurken 9000 prim ödeme gün sayısı üzerinden emekli olmaktadır. Gerekli yasal düzenleme bir an önce yapılarak prim ödeme gün sayısı 7200'e düşürülmelidir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Mertoğlu...

24.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, Ekrem İmamoğlu'na ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İmamoğlu çıkar amaçlı suç örgütü iddianamesinden eylem 59: “Yapılan teknik tespitlerde örgütün Cebeci maden bölgesinde bulunan maden rezervlerine kaçak, nitelsiz ve kontrolsüz gerçekleştirdikleri dökümler nedeniyle zarar gördüğü, 2020-2025 yılları arasında yapılan toplam 185 milyon ton kaçak hafriyat dökümü nedeniyle yaklaşık 80 milyar tutarında maden kaybı meydana geldiği sahada yapılan teknik ölçümlerin sonucunda anlaşılmış olup bu suretle örgütün yapmış olduğu usulsüz ve kontrolsüz hafriyat dökümüyle maden varlığına zarar vererek 80 milyar tutarında kamu zararına yol açtıkları hem bilirkişi raporu hem de MAPEG denetimlerindeki tespitlerden anlaşılmıştır.”

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - 185 milyon tonu bir hesapla bakalım kaç kamyon ediyor! Günde kaç kamyon oluyor! Mümkün mü, bir hesapla da öyle konuş!

HARUN MERTOĞLU (Rize) - CHP Grubu, bu iddialara bir cevabınız var mı?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Hayatın olağan akışına aykırı! Hayatın olağan akışına aykırı! Bir hesapla bakalım!

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Var mı cevabı?

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - TRT'de yayınlayın, görelim; boş verin.

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel...

25.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Fatsa'da siyanürle işletilen altın madenine ve Fatsa'ya çevre yolu yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, Fatsa ilçemizdeki siyanürle işletilen altın madeninin faaliyetini çevreciler ve yöre halkıyla beraber durdurduk. Firmanın yeni ÇED başvurusu da reddedildi. İlave olarak iki mahkeme kararıyla, bir yerel mahkeme ve Danıştay kararıyla faaliyetin durdurulması da tescillendi ancak bölgede, hukuki hiçbir dayanağı olmadan sondaj faaliyetlerine tekrar

başlandığını görünce “Ne oluyor?” dedik. Meğer on ay önce alınmış mahkeme kararları Çevre ve Şehircilik Bakanlığına iletilmemiş, işleme alınmamış. İşinize geldiğinde uyduruk mahkeme kararlarıyla akşam karar alıp sabah evlere baskın yapıyorsunuz ama halktan, haktan ve topraktan yana mahkeme kararları olunca sümen altı yapıp işleme almıyorsunuz.

Fatsa için bir şey yapacaksınız çevre yolu yapın. Fatsa Doğu Karadeniz’de çevre yolu olmayan tek ilçe ve o sahil yolu bir ölüm yolu hâline geldi. Fatsa’ya zulüm yapmayın, çevre yolu yapın.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

26.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın’ın, Erzincan Yüksek Güvenlikli Cezaevindeki uygulamalara ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sormak istiyorum Sayın Başkan: Mahpusların Meclise dilekçe yazması suç mu? Çünkü Erzincan Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bu, suç olarak sayılıyor. Mahpusların Meclise yazdığı dilekçeler idareye karşı sessiz direniş gerekçesiyle haklarında disiplin soruşturması başlatılıyor. Bu uygulamadan bile Erzincan Cezaevindeki keyfi, hukuksuz ve işkenceye varan uygulamaların boyutunu anlayabiliriz. Bu hukuksuz uygulamaların dozajı o kadar yükselmiş olacak ki 3 Kasımdan beri Erzincan Cezaevinde süren bir açlık grevi var Sayın Başkan. Erzincan Yüksek Güvenlikli Hapishanesinde rutin arama adı altında mahpusların kitaplarına, defterlerine, mektuplarına el konuluyor, düşünsel üretimleri ve hafızaları yok edilmeye çalışılıyor. Abdülmecit Yüksekbağ’ın da aralarında olduğu onlarca mahpusun ve hasta tutsağın tahliyesi mahkeme gibi davranan idare ve gözlem kurulları tarafından engelleniyor. Bu işkenceye varan uygulamalara, bu hukuksuzluklara, bu utanca son verilmelidir ve cezaevlerindeki hukuk dışı uygulamalar son bulmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

27.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya’nın, depremzedelerin hâlâ konteynerde yaşadığına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremın üzerinden bin günü aşkın zaman geçti, siz “Bir yılda 650 bin konut yapacağız.” dediniz ama yıllar geçti, sadece yarısını tamamlayabildiniz. Osmaniye’nin Bahçe ilçesinde depremzede yurttaşlarımız tam on dört ay önce kura çekimine katıldı, 6 Şubatın yıl dönümünde, yaklaşık on ay önce her ilden aileler Adıyaman’a çağrılarak bizzat Cumhurbaşkanının elinden anahtar teslimi yapıldı. Bürokratlar ailelere “Cumhurbaşkanı sorarsa ‘3+1 evde oturacağız, çok beğendik.’ deyin.” diye tembihte bulundu. Bugün ise kura var, anahtar var, tören var ama depremzede yurttaşlarımız on ay önce anahtarlarını teslim ettiğiniz evine hâlâ giremedi. Depremzede hâlâ konteynerde, hâlâ belirsizlik içinde. Soruyorum size, iktidara: Bu nasıl devlet yönetimi? Sizin bu aldatmacanızın hesabını soracağız. Depremzedeler evlerine kavuşana kadar haklarını aramaya devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sümer...

28.- Adana Milletvekili Orhan Sümer’in, küçük esnafın gerçek usulde vergilendirilecek olmasına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

9 Eylül 2025 tarihli Cumhurbaşkanlığı kararıyla esnafımızın 1 Ocak 2026 itibarıyla basit usulden çıkartılarak gerçek usulde vergilendirileceği ilan edilmiştir. Zaten elektrik, kira, sigorta primi ve ham madde maliyetleri altında ezilen esnafımız şimdi de ağır muhasebe yükleri, e-haciz baskısı ve karmaşık vergi mevzuatlarıyla karşı karşıyadır. Sırf bu nedenle 250 ila 300 bin iş yeri kapanmayla karşı karşıya. Gerçek usule geçiş plansız ve hızlı biçimde uygulanırsa küçük esnaf kayıt dışına itilecek, işsizlik oranı artacak, yerel üretim ve ticaret ciddi darbe alacaktır. Gerçek usule geçiş süreci 1 Ocak 2027’ye

ertelenmeli, bu süreçte muhasebe ve e-dönüşüm desteği sağlanmalı, vergi mevzuatında sadeleştirilmeye gidilmelidir. Esnafı cezalandırmak değil, üretene, istihdam yaratana güçlendirmek gerekir çünkü bu ülkenin çarklarını döndüren mahalle bakkalıdır, terzidir, fırıncıdır, tamircidir, berberimizdir, taksici ve dolmuşçudur. Biz esnafımızın yanındayız.

BAŞKAN - Sayın Yüksel...

29.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Hükûmeti İsrail konusunda daha ciddi olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ YÜKSEL (Konya) - Birleşmiş Milletlerde kabul edilen Trump planı, Hamas'ın da belirttiği gibi, Filistinlilerin haklarını korumuyor ve onları güvence altına almıyor. Ayrıca, hani ateşkes ilan edilmişti? "İsrail" her gün ateşkesi ihlal ediyor, vahşet ve katliamına devam ediyor, çocukları, kadınları ve sivil halkı her gün öldürüyor. Yok mu bunlara bir "Dur!" diyecek? Sayın Cumhurbaşkanımızın dostu Trump'ın da mı bu İsrail'e sözü geçmiyor? Eğer geçmiyorsa bu Trump'ı Sayın Cumhurbaşkanımız hâlâ dost olarak kabul etmeye devam edecek mi? Eskiler demiş "Domuz derisinden post, gâvurdan dost olmaz." diye. Ateşkesin hükümlerini çiğneyen "İsrail'e neden yaptırımlar uygulanmıyor? Neden hâlâ İsrail'e petrol akıtan boruların vanaları kapanmıyor? Neden İncirlik ve Kürecik Üsleri hâlâ istihbarat akışını kesmiyor? Zalimin zulmüne karşı çıkmayacak ve "Dur!" demeyeceksek bu nasıl bir insanlık anlayışı? Hükûmetimizi İsrail konusunda daha ciddi olmaya davet ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakikalık söz haklarını ilerleyen saatlerde vereceğim tekrar.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerine yerlerinden söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ'la başlayalım.

Buyurun.

30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, kiralardaki artışa ve Hükûmetin konut projelerine, deprem konutlarına, uyuşturucuyla mücadeleye ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, iş yerleri ve aynı zamanda meskenlerin kira fiyatları çok fazla artmaya başladı. Ne zamandan beri artıyor? Yaklaşık altı yedi yıldır büyük sıkıntı çekiyor insanlar ve Hükûmet de kendisinden çok önce kurulmuş olan bir TOKİ'nin devamı olarak da inşaatlar yapıyor, evler yapıyor, ucuz ve kısa zamanda yapıyor. 2019 yılıydı, 2019 yılında Sayın Cumhurbaşkanı bir konuşma yaptı "100 bin konut yapıyoruz." dedi ve "Bir buçuk yıl içerisinde, en fazla iki yıl içinde teslim edeceğiz ve çok cüzi miktarda paralarla teslim edeceğiz." denildi. Bugüne kadar bununla ilgili çalışmalar yapıldı, bir kısmı bitti. Ben bu konuda çok fazla hassasiyet gösterdim, gayret gösterdim, medyayı ayağa kaldırdım, bütün televizyonları. Bu yerleri bizzat giderek yerlerinde görmeye çalıştım. Yani bir yandan Sürmene'den başlayın ta ki Manisa'ya Durasılı'ya, Manisa'dan devam edin Denizli'ye, Denizli Pamukkale'den ta ki Muğla Seydikemer'e kadar veya başka şehirlere de giderek Ankara Balâ dâhil olmak üzere bunlar üzerinde çalışmalar yaptım. Şu ana kadar buraların tam ve kâmil manada bittiğine dair bana Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı herhangi bir cevap verememiştir ve ardından 2022 yılı geldi, 2022 yılında da Sayın Cumhurbaşkanı yine aynı şekilde bir konuşma yaptı. "Şimdi 500 bin konut yapıyoruz, 250 bin arsa vereceğiz. Projenin adı 'İlk Evim Arsa' ve 50 bin de iş yeri vatandaşlarımıza teslim edeceğiz." denildi. Burada dahi bir çelişki var, nasıl bir çelişki var değerli milletvekilleri? Şöyle: Sayın Cumhurbaşkanı 500 bin konuttan bahsederken

ama ardından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 250 bin sosyal konut, 100 bin konut arsası, 10 bin iş yeri... Allah aşkına hangisi doğru, hangisini vereceksiniz vatandaşlara? Ve buraya milyonlarca vatandaş müracaat etti, müracaat ederken de buraya çeşitli aidatlar yani ücretler ödedi, ön ücretler ödendi. “Bu ücretler ne oldu?” diye soruyorum. Peki, bu 500 bin konut nerede, nerede bu konutlar? 250 bin arsa nerede? Dedğiniz bu 50 bin veya 10 bin iş yeri nerede arkadaşlar? Yok ki bunlar, böyle bir şey yok ki ve ben buradan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına diyorum ki... Şimdi, size soru önergesi de gönderdim, biliyorum cevap vermeyeceksiniz, cevap verseniz de ipe un sereceksiniz, varmış gibi yapacaksınız. Mesela kaç şehirde bu 100 bin konutu yaptınız? Kaç ilçede yaptınız? Tek tek, isim isim, sayı sayı bana gönderebilir misiniz? Gönderemezsiniz.

Geçen gün yine burada söyledim, bir Silifke türküsü var “Aslı yok yaylasında bin beş yüz koyunum var.” diyor veya şöyle söylüyorlardı: İşte “Manda yuva yapmış söğüt dalına, yavrusunu sinek kapmış, gördün mü?” Aynen böyle bir şey, yok ki bu binalar, olanlar eksik; yapıyorsunuz ama eksik yapıyorsunuz ama 2022’yle ilgili hiçbir şey yok ortada. Bunlarla ilgili topladığınız paralar ne durumda veyahut da hak kazanamayanlara geri iade ettiniz mi, bunlar da belli değil. Şimdi, yine, aynı şekilde bir proje daha başlatmışsınız. Nedir? “500 bin konut yapacağız.” Neymiş? Kiralar çok artmış. Niye artmış kiralar? Kimin döneminde arttı, CHP mi iktidardaydı, DEM PARTİ mi iktidardaydı, İYİ Parti mi iktidardaydı, YENİ YOL, Gelecek, Saadet, DEVA mı iktidardaydı? Yok, değildi, yine Adalet ve Kalkınma Partisi iktidardaydı ve bu fiyatlar niye arttı, bu kiralar neden arttı? Bu enflasyon yükselmiş. Kim yükseltti? Ufolular, uzaylılar mı yükseltti bunları, bu kira fiyatlarını? Şimdi de 500 bin konut yapacaklarmış “-mış” “-miş” iktidarı, bu 500 bin konutu da vatandaşlara ucuz bir şekilde kira olarak vereceklermiş. Kaç senede bitecekmiş? Efendim, bunların hepsini 2028’e kadar tamamlayacaklarmış. Ya, 2019 yılında vadettiğinizi iki yılda bitirecektiniz, 2021’de bitmemiş. 2022’de vadettiğinizi “2025’te, 2026’da bitireceğiz.” demişsiniz, daha bir adım bile atmamışsınız. Şimdi de 500 bin konuttan bahsediyorsunuz.

Deprem konutları yine aynı şekilde, 11 vilayette deprem konutları yapılıyor, görüyorum ben, gittim, daha yeni Maraş’tan geliyorum, Kahramanmaraş’tan geliyorum, gördüm; vatandaşlar muzdarip. Neden muzdarip? Çok uzaklara yapılmış, servisleri yok, okullara gidecek yerler yok. Ne derler? “Kalite teferruatta gizlidir.” derler. Bir şeyler var ama kalitenin teferruatta gizli olduğunu göremiyorsunuz ve insanlar mağdur. Bunlarla ilgili de şunu söyledim: 11 vilayette çevre ve şehircilik il müdürlüğünüz var, bu çevre ve şehircilik il müdürlükleriniz şunu yapsın: Kim ne kadar hak elde ettiyse -adı soyadı, Selçuk Özdağ, Buğra Kavuncu- bunların hepsinin adı tek tek “web” sayfalarında yazılsın ve ardından da biz de size diyelim ki: “Doğru, evet, 240 bin, 250 bin, 300 bin konut verildi; helal olsun!” ve sizi alkışlayalım ama bunların rakamları tam ve kâmil manada belli değil. O nedenle, ben diyorum ki: Bunlarla ilgili olarak gayretli bir çalışma yapmanız lazım. Aynen 100 bin konutta olduğu gibi elime fener alıp, bir deniz feneri veyahut da herhangi bir gaz lambası alıp yine mi yapayım ayınısını?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Açıyorum mikrofonunuzu, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - O zaman hızlanmıştınız, yirmi dört saat çalışarak çeşitli yerleri bitirdiniz, Seydikemer’i bitirdiniz, öbür tarafta Pamukkale’yi bitirdiniz, diğer tarafta Ankara Balâ’yı bitirdiniz, başka yerlerde inşaatlar mantar gibi yükselmeye başladı. “Aynısını yapalım.” diyorum ve bununla ilgili olarak da takipçi olmaya devam edeceğiz.

Şimdi, uyuşturucu meselesi... Türkiye’de 2 milyon kişi uyuşturucu kullanıyor, 2 milyon kişi; bunlar resmî rakamlar; 10 milyon kişinin de kullandığı tahmin ediliyor, zaman zaman, seyyanen, peyderpey kullandığı söyleniyor.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı bir açıklama yaptı, biliyorsunuz; neydi bu açıklama? Burada, bu yakalanan veya kırmızı bültenle aranan kişilerin mikrofon, kamera, GPS gibi tüm donanımları devre dışı bırakılmış kriptolu telefonlarla 82 kez uyuşturucu sevkiyatı yaptığı, bunun karşılığında büyük miktarda kara para akladığı ortaya çıktı. Bu ülke topyekûn bir akıl ve hukuk mücadelesiyle bu kirli ağları dağıtmak zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim.

Soruşturma kapsamında 120 şüpheli hakkında gözaltı kararı verilmiş, 56 kişi için kırmızı bülten çalışması başlatılmış, tespit edilen uyuşturucu miktarı ise akıl alır gibi değil arkadaşlar. Tespit edilen uyuşturucu miktarı ne kadar, biliyor musunuz? 26 ton efendim. Bu, Türkiye'ye girmiş, Türkiye'de kullanılmış ve bu insanların bir kısmı kara para aklamış, haksız kazanç elde etmiş; ardından da bir kısmı yurt dışında, bir kısmı cezaevinde, bir kısmı da Türkiye'de aranıyor ve bu kişiler bu 26 tonu satmışlar. Nasıl girmiş bunlar? Ya, hakikaten, 600 bin kişilik güvenlik teşkilatımız olsaydı bizim... Bizim istihbaratımız nerede? Bizim MİT'imiz nerede? Bizim Jandarma İstihbaratımız nerede? 600 bin kişi, nerede bunlar?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Onlar “tweet” atanlarla uğraşıyor Başkanım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Öyle, onlarla uğraşıyorlar, ifade hürriyetiyle uğraşıyorlar, teşebbüs hürriyetiyle uğraşıyorlar, bunlarda da çifte standartlar yapıyorlar. Bu, çok büyük bir trajedi, bir dram; güvenlik sorunu, hatta bu bir beka sorunu. Askere gidecek çocuk bulamayacağız, evlenecek insan bulamayacağız, anne-baba bulamayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Eğer müsaade ederseniz tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Tabii ki, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

Göreceksiniz, bakın, bunlar çok ciddi şekilde problemler yaratacak. Birilerine ben buradan “Pestisitli gıdalar yani çok fazla kullanılan ilaçlar, sebzeler ve meyveler yurt dışına gidiyor, geri dönüyor; bunların bir kısmı ise burada ihale edilip tekrar, yeniden piyasaya sürülüyor.” demiştim, itiraz etmişlerdi ve şimdi ise birisi yakalandı oradan. Yine aynı şekilde bazı eşyalar, bunlar insan sağlığına zararlı eşyalar, toplanıp imha edilmesi lazım; imha edilmemiş, tekrar yeniden piyasaya sürülmüş. Bunlar hakkında -bu bir kişi değil, tesadüfen çıkanlar- topyekûn, ciddi şekilde gümrüklerin gözden geçirilmesi lazım. Geçmişte gümrüklerle ilgili çok başarılı iş yapan bir Gün Sazak vardı, bu Gün Sazak geldi, mafyanın tetikçiliğini yapan bir terör örgütü tarafından öldürülmüştü.

Yine aynı şekilde burada, Türkiye'de birilerinin üzerinden, rüşvet üzerinden, iltimas yolu üzerinden, irtikap üzerinden, nüfuz ticareti üzerinden bunlar yapılmaktadır. O nedenle, uyuşturucuyla mücadele etmeyi bir görev kabul etmeliyiz.

Gri listeye girdik, “Gri listeden çıktık.” diye sevindiniz; Mehmet Şimşek Bey bir “tweet” attı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - İzin istemeyeceğim efendim.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN - Tamamlayadınız, sorun yok Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamam efendim, tamamladım.

Sağ olun.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun.

31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, yürütülen ekonomi politikalarının ve hukuk sisteminin sonuçlarına, Genel Kurulda bugün bütün grupların suça sürüklenen çocuklarla ilgili söz alacağına, 2026 yılı bütçesine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yürütülen yanlış ekonomi politikaları ve hukuk sistemindeki çarpıklıklar maalesef bizi artık burnumuzun dibine kadar gelen bu yeni nesil çeteler konusuyla burun buruna bıraktı. Bakın, korkunç bir durumda bu hadise; internette suç pazarı ve yeni nesil bu çetelerin reklamları yapılıyor. Açıyorsunuz, giriyorsunuz, âdeta bir hizmet kalemi açmışlar; içinde tetikçilik var, insan taşıma var, silah temini var, para karşılığı darp, yasa dışı bahis için banka hesabı kiralama ve araç kaçakçılığı gibi böyle başlıklar var. Girin internet sitesine, bunları görsünüz. Mesela, dükkân kurşunlamanın piyasası var, biliyor musunuz? Giriyorsunuz buraya, dükkân kurşunlamanın fiyatını da söyleyeyim ben size: 550 bin liraya dükkân kurşunluyorlar hatta biraz oturup pazarlık ederseniz 20 bin lira düşüyor, diyor ki: “İstedığınız dükkânı 530 bin liraya biz kurşunlarız.” Kol, bacak kırmanın piyasası var arkadaşlar; 25 bin lira kol, bacak kırmanın piyasası. Avrupa'nın her yerinden geçiş garantili insan kaçakçılığı; bu biraz pahalı, 4.500 euro yani kol, bacak kırmaya göre daha pahalı. Yani âdeta hani böyle kahve zinciri şubesi açar gibi çeteler büyük kentlerde, mahallelerde açılmaya başlamış. Organize Suç Endeksi'nde Türkiye 10'uncu sırada. Şimdi, bu rakamları da söyleyince tabii, hemen işte, dışarıdaki dış güçler, onun bunun rakamı diyorsunuz, birazdan size bu ülkenin kurumlarının verdiği rakamları da paylaşacağım. Türkiye'nin geldiği hâl bu. Ya, bunları buradan bahsetmek bile bana zül geliyor ama gerçekler bunlar ve maalesef iktidar bunlarla mücadele edemiyor artık.

Bakın, sonra ne oluyor? Sonra, vatandaş bakıyor, affedilen çete ve mafya liderlerini görüyor ve yeni nesillerin pervasızlığını görüyor. Çözümü arıyor bulamıyor, ondan sonra bir bakıyorsunuz çözümü vatandaş gidip mafya gruplarından aramaya başlıyor; meşrulaştırılıyor bunlar, kahramanlaştırılıyor bunlar. Herkes bir müddet sonra artık kendi hukukunu yaratma yoluna gidecek bir hâle bürünüyor, bu işin sonu bir kaostur. Tüm ekonomik sıkıntıların üstüne çaresiz kalan gençlerin ya, böyle bir iki saniyede verebileceği bir karardır bu; geleceği yok, umudu yok. Her 3 gençten 1'i ne bir işyerine kayıtlı ne bir eğitim kurumuna kayıtlı 15-29 yaş arası; oran korkunç, yüzde 40'lar civarında, OECD'nin falan çok çok üstünde ve maalesef bu da inanılmaz bir ortam yaratıyor.

Kayıt dışı ekonomi... “Beraberinizde yurt dışından getirdiğiniz paraların hesabını sormayacağız.” denildi hatırlayın, bundan dolayı Türkiye gri listelere girmişti; milyonlarca, milyarlarca dolar kara para gelmişti bu ülkeye ve beraberinde o kara paranın sahibi kara adamlar da geldi. İşte, bunlar bütün bu çeteleşmenin maalesef başı oldu; eserinizi Türkiye Yüzyılı'na nasıl geldiğimizin bir göstergesi.

Çürümüşlük her alanda devam ediyor; evlatlarımızı, ailelerimizi kaybediyoruz. Ya, çok üzücü, çok trajik, Böcek ailesi... Hepimiz gözyaşı döktük. Daha onun acısını yaşarken Şanlıurfa'da 15 yaşındaki bir çocuk işçi Muhammed'in maalesef bugün ölüm haberini aldık. Adli kontrolle serbest bırakılıyor bu cinayeti işleyenler, daha sonra da kamuoyu tepkisi üzerine tekrar gözaltına alındıklarını gördük.

İstanbul Pendik'te bir trafik kazası oluyor -bakın, bunların hepsini son iki günde yaşadık- trafik kazasında 14 yaşındaki Işıl Öykü vefat ediyor. Sonra ne oluyor? Bu mahkemeye bakan, soruşturmanın ilk günlerindeki 3 savcı değiştiriliyor, MOBESE görüntüleri bir anda kapatılıyor, kayboluyor ve daha da vahimi, sanığın iktidara yakın olduğu iddia edilen bir avukatla anlaşmasından sonra yalnızca üç gün içinde iddianamenin düzenlenmesiyle sanık tahliye ediliyor.

Hatırlıyor musunuz, dün ne konuşuyorduk? Dün, HSK adayı gösterilen kişinin aday olmadığını zaman nasıl Gaziosmanpaşa ilçesine İlçe Başkanı yapıldığını, bunun ne kadar tehlikeli olduğunu, yargının siyasallaşmasının nasıl sıkıntılara... İşte bakın, burada; basit, hayattan bir örnek ya, Işıl Öykü, Pendik'te...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bakın, bunlar hep konuşuldu; avukat, arkasındaki kişiler, hangi vakıf, kim? Gencecik hayat sönmüş ve failleriyle ilgili hiçbir şey olmuyor. Beraberinde, Rabia Naz Vatan; yaklaşık sekiz yıl oldu ölümünün üzerinden ve hâlâ aydınlatılmadı. Rojin Kabaiş; bir baba feryat ediyor ve çırpınan bir babayı görüyorsunuz, evlat acısı ve bu acı yetmediği gibi şüpheli ölümün peşinde de âdeta tek başına koşturuyor, bir de üstüne üstlük tehdit ediliyor Rojin'in Kabaiş'in babası; aynı Mattia Ahmet Minguzzi'nin annesi Yasemin Minguzzi gibi. Baştan sona âdeta bir çürümüşlükle karşı karşıyayız.

Tabii ki evrensel hukuk ilkeleri, evet, suça sürüklenen çocuk... Bugün anladığım kadarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün gruplar bu konuyla ilgili söz alacak, konuşacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Üzerinde bir mutabakatla durulması gereken çok ciddi bir tehlike, çok ciddi bir sıkıntı ama bununla beraber, yasalar ve normlar öyle görünüyor ki toplum vicdanının kanamasını durduramıyor, vicdanlar sızlıyor. Millet size bu devleti idare etmek ve bu ülkeye nizam vermekte görev verdi ancak bunu başaramadığınız açıkça ortada.

İcra, iflas; ekonomi... Sadece çürüyen alan burası mı, ekonomide de ciddi bir çürümüşlük var. İcra, iflas dosya sayısı 25 milyon olmuş durumda; yıl başından bu yana olan artış 2 milyon 666 bini aşmış durumda. Kredi borcunu ödeyemediği için yasal takibe düşen kişi sayısı geçen yıla göre yüzde 16,3 artmış yani 1 milyon 800 bin kişiden bahsediyoruz. Aynı dönemde bireysel kredi kartı borcunu ödemediği için takibe düşen kişi sayısı da yüzde 22 yani 1 milyon 200 bine çıkmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum.

Bakın, bu verilerin hepsi Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliğinden edinilen veriler. Hani itiraz ediyorsunuz ya, bu ülkenin kurumlarının vermiş olduğu verilerden bahsediyorum. Adalet mekanizması da ekonomi mekanizması da dağılmış durumda; borç veren de borç alan da hepsi bozulmuş durumda, tüketim alışkanlıkları bozulmuş durumda. İşveren ayrı sıkıntıda, işçi ayrı sıkıntıda, memur ayrı sıkıntıda; bir tükenişle karşı karşıyayız. Onun için 2026 bütçesinin de biz bütün bu dertlere deva olmayacağını, olmadığını, tükenmekte olan bir iktidarın tükeniş bütçesi olduğunu da ısrarla vurguluyoruz diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun.

32.- *Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Meclise 2 adet depozito iade makinesi yerleştirildiğine, Ahilik kültürüne ve fırsatçılığa, bugün tüm partilerin ortak kararıyla çocuklar hakkında kurulacak olan araştırma komisyonuna ilişkin açıklaması*

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti...

Kıymetli milletvekilleri, dikkatinizi çekmiştir, Gazi Meclisimize Sıfır Atık Projesi doğrultusunda 2 adet depozito iade makinesi yerleştirildi. Bunu lütfen, yalnızca bir çevre yatırımı olarak değil, ülkemizin geleceğine atılmış sessiz ama güçlü bir adım olarak görelim. Bu çalışmayı gerçekleştirenlere teşekkür edelim ve böyle bir girişimin arkasında durmayı, büyümesini desteklemeyi, nihayetinde de ülke genelinde yayılmasını sağlamayı kendimize bir sorumluluk olarak görelim çünkü mesele orada duran makineden ibaret değil, toplumun alışkanlıklarını değiştirecek bir dönüşümün kıvılcımının yakılmasıdır diyoruz. “Bugün Meclis koridorlarına yerleştirilen bu uygulamanın yarın ülkemizin her köşesinde, okullarda, meydanlarda, kampüslerde, istasyonlarda hayatın doğal bir parçası hâline gelmesi gerektiğine inanıyoruz.” demeye gerek bile yok diye düşünüyoruz çünkü bu, artık bir tercih değil zamanın ve geleceğin zorunlu çağırısıdır. Bu nedenle, Gazi Meclisimizde başlatılan bu örnek uygulamanın değerinin farkındayız; kıymetini biliyoruz, geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik atılacak her adımı destekliyoruz.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün soframızda, hanemizde yaşadığımız sıkıntıların asıl sebebi çokça ifade edilen, sık sık karşılaştığımız küresel fırtınalar veya piyasa dalgalanmaları gibi ifadelerden ibaret değildir sadece, mesele çok daha derindir, çok daha fazla anlam ifade etmektedir. Bugün bazı kimseler “serbest piyasa” diyerek sorumluluktan kaçmaya çalışsa da karşılaştığımız durum serbest piyasayla uzaktan yakından ilgili değildir zira serbest piyasa ahlaka dayanır, adalete dayanır, helal kazanç ilkesine dayanır. Maalesef, açgözlülüğün hâkim olduğu yerde düzen değil düzensizlik var olur.

Türk milletinin ticaret anlayışı yüzyıllar önce Ahilik’le şekillenmiştir. Ahilik, sadece bir esnaf örgütlenmesi değildir, bir vicdan terbiyesidir. Ahi Evran-ı Veli “Eline, beline, diline sahip ol.” diyerek bugün bile ışık tutan bir ahlak nizamını ortaya koymuştur. Ahi Şerafeddin Mehmed Bey, Anadolu Selçuklu Devleti’nin son dönemlerinde ve İlhanlı egemenliği sırasında Engürü’nün yani bugünkü Ankara’nın yönetiminde büyük söz sahibi olmuş tarihî ve manevi bir liderdir; Ankara tarihinde Ahiler Devri veya Ahi Cumhuriyeti olarak bilinen esnaf teşkilatının şehri yönettiği o özel dönemin en önemli simalarından biridir. O, Selçuklu’dan Osmanlı’ya uzanan dönemde esnafı bir arada tutmuş hem kaliteyi hem dürüstlüğü hem de toplumsal huzuru sağlamıştır. Bu topraklarda Ahi olmak sadece dükkân açmak değil, kul hakkını korumak, ölçüyü bilmek, helalin dışına çıkmamaktır. Bugün ise bazı çevrelerin Ahilik kültürünü bir kenara bırakarak stokçulukla, fahiş fiyatla milletimizin sofrasına, helal lokmasına el uzatması ekonomik dalgalanmadan önce ahlaki dalgalanmayı körüklemektedir. Bir ürünün fiyatı sabah başka, akşam başka oluyorsa bunun adı piyasa değildir, bunun adı güvensizliktir, bunun adı ne yazık ki fırsatçılıktır. Unutulmasın ki Türk tarihinde ekmeğe göz dikmek, sofraya el uzatmak affedilmez bir yüzüzlüktür. Ahilik töresinde “Hile yapanın dükkânı kapatılır.” denilmiş, Osmanlı, narh uygulamasıyla piyasa başıboş bırakılmaz, fiyatın hâkimi insandır anlayışıyla devleti yönetmiştir. Bugün bazı işletmelerin maliyet bahanesinin arkasına saklanarak milletin rızkını sömürmesi hem kutlu tarihimize hem yüce kültürümüze hem de millî kimliğimize aykırıdır.

Biz, milletimizin sesiyiz, tercümanınız, vicdanının ta kendisiyiz. Fırsatçıların karşısında durmayı sadece ekonomik bir tercih olarak değil ahlaki bir görev ve düstur olarak görüyoruz. Türk milleti ahlaki olmayanın ticaretine de itibar etmez, bereketi olmayan kazanca da rıza göstermez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bu milletin alın teri sahipsiz değildir. Bizler kararlıyız, Ahilik ruhunu yeniden canlandırmak zorundayız. Ticaretin kalbine dürüstlüğü, bereketi ve adaletli ölçüyü yeniden yerleştirmeliyiz; fırsatçıyı değil üreticiyi yüceltmeli, stokçuyu değil helal kazananı güçlendirmeliyiz çünkü Ahi Evran'ın dediği gibi "Hak ile sabır dileyip bize gelen bizdendir./Haksızlık edip yalan söyleyen bizden değildir." Unutulmamalıdır ki bereketin olduğu yerde huzur, ahlakın olduğu yerde düzen, adaletin olduğu yerde milletin yüzü gülecektir. Bizim duruşumuz budur, sözümüz budur. Bizim aklımız hep Türkiye'dir, bizim aklımız çarşıda, pazarda her an milletimizle birlikte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bu vesileyle, bugün tüm partilerin ortaklaşa olarak, inşallah ortak kararla sunulacak olan önergeyle çocuklar hakkında açılacak olan komisyona da, araştırma komisyonuna da Milliyetçi Hareket Partisi olarak destek verdiğimizizi ve son dönemde basınımızda yer alan çocuklarımızı da, maalesef vicdanımızı sızlatan olaylara dair de Milliyetçi Hareket Partisi olarak bunların üstüne gidilmesi, bunlara bir çare üretilmesi hususunda da üzerimize düşeni fazlasıyla yapacağımızı ifade ediyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun.

33.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Aziz İhsan Aktaş'a ve Adalet Bakanı ile Maliye Bakanından bekledikleri cevaplara, vatandaşın gerçek gündemine, uygulanan ekonomik modele ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bilindiği gibi, bundan dokuz ay önce Beşiktaş Belediyemize bir iftiracının iftiraları üzerinden operasyonlar yapıldı, sonrasında İBB soruşturmasına kadar Aziz İhsan Aktaş isimli "iş adamı" denilen kişinin iftiraları üzerinden bir darbe girişimi yapıldı ve siyaset dizayn edilmeye çalışıldı.

Peki "Bu Aziz İhsan Aktaş nasıl iftiracı -gerçekte iftiracı- oldu?" diye sorarsanız, iki şeyle oldu; öncelikle, daha önce farklı ifadeler vermesine rağmen bir şekilde anlaştı savcılık ve bizim bütün arkadaşlarımızı zan altında bırakacak iftiralar söyledi ama bu iftiralarını delillendirecek bir kuruluşluk para hareketi, bir kuruluşluk MASAK raporu, bir kuruluşluk naylon fatura ve bir kuruluşluk sebepsiz zenginleşme ortaya konmadı. Ama bununla birlikte anlıyoruz ki Aziz İhsan Aktaş sadece özgürlüğünü elde etmemiş, aynı zamanda servetine de kavuşmuş, paralarına da kavuşmuş. Elimizdeki belgelerle ispatladığımız üzere, 13 Ocakta Aziz İhsan Aktaş tutuklanmış, 24 Ocakta yakınına eski şirketinin adresinde 250 bin liralık bir şirket kurmuş ve bu şirkete de özellikle naylon faturalar üzerinden konkordato ilan edilmiş, konkordato komiserinin denetiminde ve mahkemenin gözetiminde olan kendi şirketlerinden tam 206 milyon lira transfer etmiş. Sahte bir paravan şirket faturalar kesiyor konkordato ilan etmiş olan şirketlere ve o şirketlerin içi boşaltılıyor. Bu şirketin adı EMR şirketi ve bu EMR şirketi, bu 206 milyon lirayı yani sadece mart-haziran arasındaki bu meblağı kendisinde tutmuyor; dönüyor bir de bir başka firmaya devrediyor, 188 milyon liralık faturayla tekrar transfer ediyor. Bu şirket de Fatih Aktaş'a ait yani Aziz İhsan Aktaş'ın oğlu.

Sonuç olarak arkadaşlar, bir kişi düşünün, bu kişi herkese iftira atıyor, "Her işi ben CHP'lilerle yapınca rüşvetle yaptım ama AKP'lilerle yapınca bir kuruluş rüşvet vermedim." diyor; bütün iftiralarının altı bomboş, hiçbir somut delil yok. Bu kişi iki bin küsur yılla yargılanırken serbest bırakılıyor; serbest bırakılmakla kalmıyor paralarını da sahte faturalarla oğlunun şirketine kadar transferine Türkiye Cumhuriyeti devleti göz yumuyor.

İki gün önce buradan meydan okudum, tekrar soruyorum, Maliye Bakanına soruyorum; bunu denetlemek, gözetlemek sizin göreviniz. Adalet Bakanlığına soruyorum: Bir komiserin denetimindeki konkordato şirketlerinden böylesine 100 milyarlarca lira nasıl çekilebilir, nasıl böyle bir transfer yapılabilir? Burada bir ortaklık yoksa burada bir ihmalden söz edilemez. Bunun için de acilen cevap bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de vatandaşın gerçek sorunu, gerçek gündemi yoksulluk, fakirleşme, pahalılık, enflasyon, umutsuzluk. Aslında biz bunları konuşmak istiyoruz ama maalesef adliyeleri, iddianameleri, iftiracıları, soruşturmaları, tutuklulukları, darbeleri konuşuyoruz. Oysa, bakın, elimde bir tablo var; öylesi utanç verici bir tablo ki okuyana, anlayana, bakana o kadar utanç verici ki. Bakın, sadece 2025 yılında, Merkez Bankasının resmî verisi, bu arkadaşların enflasyon hedefi yüzde 5’miş, yüzde 5; her yıl yüzde 5 hedefliyorlar. Bu kadar mükemmel bir Merkez Bankası ve bu kadar mükemmel bir ekonomi yönetimi(!)

OVP tahmini 17,5; yazmış “Gerçekleşen enflasyon yüzde 32; 2025.” 2025’teki hedefleri kaçmış, biliyor musunuz? Yüzde 14’müş, 21 demişler, olmamış, 24 demişler, üç ayda bakmışlar olacak gibi değil, 32 demişler. 32 tutar mı? Tutmaz. Daha iki ay var, iki ayın enflasyonu eklenecek; onlar da gelince yüzde 35. Ama tabii sizin TÜİK şapkadan tavşan çıkarıp “Yüzde eksi 5, yüzde eksi 5.” deyip tekrar enflasyonu buraya çekebilir. Bu yeteneğiniz var maşallah! Baktığımızda arkadaşlar, hedeften sapma ne kadar, biliyor musunuz? Merkez Bankasının resmî verisi, yüzde 540.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MURAT EMİR (Ankara) - Şimdi, bir Merkez Bankası düşünün; “Ben enflasyon tahminimde yüzde 540 yanıldım...” Daha üç ay önce yüzde 24 dediğini üç ay sonra yüzde 34 yapıyor ve biz bu Merkez Bankasına ve bu ekonomi yönetimine güvenmeye çalışıyoruz, milyonların işini, aşını, ekmeğini bunlara emanet etmişiz ve değerli arkadaşlar, bunların TÜİK’teki rakamlarına ve enflasyon hedeflerine göre ücretlilere zam veriyoruz. Bunun üzerinden aslında, işin gerçeği, geniş halk kesimleri, “ekonomik model” dedikleri bu ekonomik savrulma, zengini zengin etme, para babalarını zengin etme projesinin altında inim inim iniyorlar. Bu ekonomik modelin, projenin tutmayacağı o kadar açık ki sadece bir gerçek vereceğim size, “Türkiye’de enflasyon yüzde 35.” diyorsunuz, gerçek enflasyon yüzde 80’lerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama bu enflasyonun temel sebebi gıda enflasyonu yani vatandaş ancak markete gidip çocuğunu besleyebilecek o asgari besin maddelerini, gıdaları almaya çalışıyor; dünyanın en pahalı etini tüketiyor, dünyanın en pahalı peynirini tüketiyor ve buna rağmen yaşamaya çalışıyor.

Şimdi, siz yüksek faiz, yüzde 39,5 faiz veriyorsunuz, hani “Para babalarını düşünüyorsunuz.” diyoruz ya, “Faizcisiniz.” diyoruz ya, “Rahmetli Erbakan yerinden kalksaydı, sizi bilseydi kovalardı.” diyoruz ya, işte bu yüzden diyoruz. Faizcisiniz, yüzde 39,5 faiz veriyorsunuz ve bu faizi verirken de hiç içiniz titremiyor. Ama dönüyorsunuz, bakın “Faizi verelim, ekonomiyi soğutalım, talebi düşürelim, enflasyonu düşürelim.” diyorsunuz. Modeliniz bu ama talep düşmüyor çünkü enflasyonun kaynağı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan, önemli bir konu.

BAŞKAN - Tamam, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - ...gıda enflasyonu, gıdaya talep yani vatandaş o ekmeği, o zeytini, o peyniri, alabildiği 100 gram kıymayı da mı alması? Mecburen alıyor, kredi kartı yüzde 95 faize razı oluyor, alıyor; o yüzden de sizin yüksek faiz politikanız çalışmıyor, çalışmayacak. Mehmet Şimşek'in gözü kapıda, demedi demeyin.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

34.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, atanmayan öğretmenlere, mülakata, TÜİK'in açıkladığı işsizlik rakamına ve özelleştirmelere, bölgesel eşitsizliğe, Muş halkının taleplerine, Rojin Kabaiş'in babasının bugün Mecliste birçok grubu ziyaret ettiğine ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğitim sisteminin ne hâlde olduğunu burada anlatmaya kalksak günler alır, gerçekten sistem bir felaket durumda. Bu sistemin mağdur ettiği milyonlarca öğrenci, onların aileleri ve tabii ki öğretmenler söz konusu. Şimdi, ataması yapılamayan, atanmayan öğretmenler meselesi çok çok önemli bir mesele. Bunun altında yatan tabii ki eğitim sistemimiz. Dolayısıyla kontenjanların planlanmamış olması, eğitim sisteminin bir sistem olamaması bu meseleleri karşımıza çıkarıyor. Bir de tabii KPSS denilen bir mesele var karşımızda. Öğretmen adayları dört yıl üniversiteyi büyük bir zahmetle, güçlükle bitirebiliyorlar çünkü biliyorsunuz, yoksulluk en çok da okuyan öğrenci kesimini vuruyor. Üniversite bitiyor, atamaları tabii ki mümkün değil, KPSS var. Bütün umutlarını sırtlıyorlar, dershanelerde yine dirsek çürütmeye devam ediyorlar ve sonra 88; 92 gibi puanlar alıyorlar fakat atama yapılmıyor. Dolayısıyla mesleklerini icra etmeleri mümkün değil. Bununla ilgili basın açıklaması yapmak istiyorlar, haklarını aramak istiyorlar, şiddete maruz kalıyorlar, kolluk güçlerinin şiddetiyle karşı karşıya kalıyorlar. Ya, artık bu basın açıklamalarına karşı alerjinize bir son verin. İnsanlar basın açıklaması yapacaklar; bu, anayasal hakları ve insanlar basın açıklaması yaptı diye artık polis saldırısına maruz kalmamalı. Bir kere buna bir son verin; haklarını aramak anayasal haklarıdır.

Diğer taraftan, tabii ki bir de mülakat rezaleti var. Söz verdiniz, kaldıracaktınız, bırakın kaldırmayı, durum daha da vahim bir hâle geldi. Dolayısıyla, liyakate bağlı yeterli kontenjan ve sağlıklı bir eğitim sistemi bizim şu anda en önemli sorunlarımızdan biridir; çözmek zorundayız. Tabii, eğitim sistemindeki bu hâl aslında genel bir kamu istihdam politikasının yoksunluğu nedeniyle karşımıza çıkıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ciddi bir işsizlik sorunumuz var ama TÜİK yine mucizevi bir şekilde dedi ki: "26 bin kişi işsizlikte azalmış." Bakın, mucize yaratmaya devam ediyor! Enflasyon rakamları, işsizlik rakamları, Bakan Şimşek'le kafa kafaya veriyor TÜİK Başkanı, her hafta yeni bir mucizeyle karşı karşıyayız, işsizlik azalmış. Oysa Türkiye'de 10 kişiden 3'ü işsiz yani istihdam yaşında olan nüfusun yüzde 30'u işsiz. Bu net rakam, hem uluslararası istatistiklerde böyle hem de Türkiye'de DİSK-AR'ın araştırmalarında bunu görüyoruz. Ama TÜİK ne yapıyor? Rakamlarla oynamaya devam ediyor. Şimdi, enflasyonla oynayıp kamu emekçilerinin ve özellikle de emeklilerin hakkını gasbediyorlar, işsizlik rakamlarıyla oynayıp başka bir, İŞKUR üzerinden, kredilerin sermayeye akması üzerinden başka bir akla sahipler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bunu dile getirenlere dair ilginç bir şey söyleyeceğim. TÜİK bunu dile getirenlere karşı dava açmış Tüketici Hakları Derneğine, demiş ki: "Bizi küçük düşürüyorsun." Ya, siz küçük bile değilsiniz ki düşesiniz. Yani temiz dile riayet ettiğim için burada size hakaret etmiyorum. Sen ne küçüksün, sen emekçinin, emeklinin hakkını gasbeden bir kurumun başındasın, sen küçük bile değilsin!

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buralara nereden geldik? Yirmi yıl önceden geldik, biliyor musunuz? Sizin kamu istihdam politikası yaratmak yerine özelleştirmeleri tercih etmeniz nedeniyle buralara geldik. Tam 72 milyar dolarlık özelleştirme yapıldı ve 72 milyar dolarlık özelleştirme karşılığında ne oldu, biliyor musunuz? İşte, bugün yaşadığımız işsizlik manzaraları karşımıza çıktı. TÜİK ne kadar saklamaya çalışırsa çalışsın, bu özelleştirmelerin yirmi yılda yaratmış olduğu en büyük kâbus aslında kamu istihdam politikası aklını yani KİT'leri yok etmektir, yok etmiştir de.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özelleştirmelere devam ediyorlar. Ankara Çayyolu, Aydın Didim, Malatya Yeşilyurt, Şanlıurfa Karaköprü, Balıkesir Edremit; ülkenin neresinde ne varsa özelleştiriliyor, ondan sonra da işsizlik azalır mı, enflasyon düşer mi? Düşmez ancak Şimşek'in bu tür algı operasyonlarıyla bunlar düşebilir.

Tabii, adaletsizlik her yerde; Bütçe Komisyonundaki görüşmelerde bunlar çok net bir şekilde bütçe rakamlarına baktığımızda karşımıza çıkıyor. Bugün de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesi görüşülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı dediğimizde, bu Bakanlığa dair en önemli şeylerden biri de bölgesel eşitsizliğin belki de en net teşhir olacağı Bakanlıklardan biri. Şimdi, biz "Kürt illeri" "Kürt coğrafyası" dediğimizde herkes yerinden kalkıyor: "Bunu diyemezsiniz, işte, Anayasa şöyle, bilmem ne." Bunu biz demesek de sizin zihniyetiniz bu bölgesel eşitsizlikten dolayı bu tabloyu ortaya çıkarıyor. Şimdi, bölgeyle karşılaştırma yaptığımızda, bakın, bir örnek vereceğim size: Kuzey Marmara Otoyolu 4 şerit gidiş, 4 şerit geliş, 8 şerit yol var orada; bizim Muş'a geldiğinizde, Varto-Bulanık arası, Malazgirt-Patnos arası, Varto-Karlıova arası, inanın, yarım şerit bizim yollar, 2 kamyon karşı karşıya gelse geçemez. Burada 8 şerit yol; burada hayaller Paris, gerçekler Varto. Bu, Varto'nun duvarında yazıyor çünkü neden?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ayrımcılık işte budur, kaynakları adaletli dağıtmamanın sonucu budur; bize yarım şerit, size 8 şerit; yok böyle bir şey! Biz diyoruz ki: Buraya 2 şerit yeter, Türkiye'nin her yerine 2 şerit. Bu bir planlamadır, bu planlamadan yoksun bir zihniyet ayrımcılığı doğuruyor. Bu ayrımcılığa son vermek, bütçe kaynaklarını adaletli dağıtmak gerekiyor. Bize de yol lazım, bize de su lazım, bize de altyapı lazım. Muş halkı bu taleplerini yıllardır dile getiriyor ama duyan yok.

Muş deyince bir de tabii doğal gaz konusu var, defalarca dile getirdik. Şimdi, doğal gaz İran'dan giriyor, batıya kadar geliyor, Varto'ya 5 kilometre mesafeden geçiyor, Varto'ya doğal gaz verilmiyor. Neden? Birisi çıksın, bize bunu açıklasın. Yani oradan oraya bir hat çekmek bu kadar zor mu? Yıllardır diyoruz ki: Varto'ya doğal gaz verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Çünkü Varto'da ciddi bir hava kirliliği var, ciddi bir sağlık sorunu var. Dolayısıyla, bu, yapılamaz bir şey değil ama yapmak için gerçekten bu konuda vatandaşına hukuk çerçevesinde, eşit yurttaş anlayışıyla yaklaşmak gerekir

Sayın Başkan, tamamlıyorum. Önemli bir gelişme var. Bugün Rojin Kabaiş'in babası da Meclisimizde idi, birçok grubu da ziyaret etti. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde yaşanan olayı

biliyorsunuz. Dolayısıyla, tabii ki bu olayın üzüntüsü içindeyiz ama adalet arayışımız da devam ediyor. Fakat yine bugün Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde 15 yaşında bir genç öldü, maalesef yaşamını kaybetti, bir silahlı saldırı sonucu öldü. Net olarak bilmiyoruz “intihar” diyorlar yine. Rojin’de de biliyorsunuz “intihar” denmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Öğrenciler “Üniversitede silahın işi ne?” diye bir açıklama yapmak için toplanıyorlar, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü yine kolluk gücünü çağırıyor, üniversite öğrencilerine saldırı gerçekleşiyor, ters kelepçe yapılıyor, öğrenciler darbediliyor. Yani öğrencilerin dile getirdiği şeyi biz tasvip mi ediyoruz? “Üniversitede silah olsun.” mu diyoruz? Bu kadar net, bu kadar önemli bir açıklamada Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü yine Rojin Kabaiş olayında olduğu gibi bu olayın da üstünü örtmek adına yine öğrencilere yönelik bu saldırının gerçekleşmesine göz yummuştur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Özlem Zengin.

Buyurun.

35.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in, teslim edilen deprem konutlarına ve geliştirilen yeni projelere, su meselesine, bugün kurulacak olan araştırma komisyonuna ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, asrın depreminden sonra çok büyük bir özveriyle başta TOKİ olmak üzere depremedelerimizin mağduriyetini tamamen gidermek için yoğun bir faaliyet devam ediyor. Çok yakın bir tarihte Sayın Cumhurbaşkanımızın da katılımıyla 350.000’inci konutun anahtar teslim töreni yapıldı.

Aslında rakamlar işin hacmini gösteriyor. Ben tekrar bir ifade etmek istiyorum. 11 ilimizde -küsuratlarını ifade etmeden- Malatya’da 68.000, Kahramanmaraş’ta 51.000 -hepsinin devamı var- Adıyaman’da 38.000, Gaziantep’te 29.000, Hatay’da 98.000, Elâzığ’da 12.000, Adana’da 11.000, Osmaniye’de 9.000, Kilis’te 2.000, Diyarbakır’da 16.000, Şanlıurfa’da 12.000, Bingöl’de 62, Kayseri’de 64, Tunceli’de 97 ve -bunların hepsinin de kusuratları var, onları ifade etmedim- çok büyük bir özveriyle binlerce konut teslim edildi ve edilmeye devam ediliyor. Çünkü insanlarımızın yaşadıkları o büyük acılardan sonra sağlıklı ve güvenilir konutlarda olmaları bizim için çok önemli ve yıl sonuna kadar 453 bin konutun tamamı teslim edilmiş olacak. Öncelikle bunu ifade etmek istiyorum.

Bunlar yapılırken yeni projeler de geliştiriliyor. Hatay’da, özellikle Kumlu’da Kırsal Uydu Kent uygulamasının da altını çizmek istiyorum. Burada aslında farklı bir yerleşim modeli uygulanıyor. 777 tane konut yapıldı. Bu konutlar, bir taraftan kırsaldaki hayatı şehirle iç içe geçiren, her türlü imkâna sahip, daha konforlu, daha güvenilir ve doğayla daha barışık bir ortam hazırlıyor.

Bugün, değerli arkadaşlarım, yani, hep olumsuzluklardan bahsederken şahsen önemseydiğim bir konunun altını çizmek istiyorum, su meselesinden bahsetmek istiyorum. Muazzam bir su israfı var. Ben aynı israfın Mecliste olduğunu da gözlemliyorum. Özellikle bulunduğumuz her restoranda, yemek yemeye gittiğimiz her yerde servisin daha güçlü olduğunu göstermek adına...

(Uğultular)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Sarıgül'den de rica edeceğim hassasiyet; su meselesini önemseyeceğini düşünüyorum.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Özür dilerim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - ...daha iyi servis yapmak adına biten suyunuza devamlı ilave yapılıyor. Yani bir bardak suyunuz var, bir yudum içseniz hemen ilave, bir yudum içiyorsunuz, ilave ve bu suların tamamı maalesef dökülüyor ya da bizim önümüze konulan küçük sular var -şu an çantamda, gösterebilirim-ben kendi yarım bıraktığım her suyu yanıma almayı tercih ediyorum. Muazzam bir israf var.

Ben buradan bütün restoran işletmecilerine bir çağrıda bulunmak istiyorum: Lütfen, su ilavesi yaparak daha iyi hizmet verdiğimiz zannından çıkalım. Daha tasarruflu kullandığımız zaman suyu, ancak o zaman iyi hizmet vermiş olacağız çünkü önümüzdeki dönem içerisinde dünyada sularda yüzde 25'lik bir azalış söz konusu. Biz de su stresi altındayız, böyle bir tabir var, su stresi altındayız. Bakın, şehirlerde, özellikle büyükşehirlerde, işte Ankara'da çok yakın dönemde yaşadık, İzmir'de hakeza. Yağmurların ne kadar yağdığını takip ediyoruz ve büyükşehirlerimizde özellikle akan su bulamamaktan kaygı duyuyoruz. O yüzden, su meselesi hepimizin meselesi, ortaklaşacağımız bir konu.

Şimdi, önemli bir oran vermek istiyorum: Türkiye'de kullandığımız suların yüzde 77'sini tarımsal sulamada kullanıyoruz, çok büyük bir oran; yüzde 23'ünü de içme, kullanma ve endüstriyel alanda kullanıyoruz. Bu demektir ki yani tarımsal sulama bizim için çok önemli ve 2003 yılından itibaren Türkiye'de Tarım Bakanlığımız, özellikle Devlet Su İşlerinin çok özel gayretiyle kapalı sulama sistemine özendirdi ve geçiş yaptı. Eğer bununla alakalı siz bireysel olarak kendi tarlanızda kapalı sistemle sulama yapacaksanız bunlarla ilgili yüzde 50'ye varan hibeler var ve devamında da bugüne kadar açık olanları kapalıya çeviriyor Devlet Su İşleri ve yeni yaptığı tüm sulama sistemlerini de kapalı sistem üzerinden yapıyor. Şu ana kadar bu oran yüzde 6'dan yüzde 38'e geldi ve kapalı sistemdeki hedefimiz bunu 2028 yılında yüzde 50 -yüzde 48 ama yüzde 50 diyeceğim- oranına getirmek.

O sebeple, bugün buradan suyla alakalı olarak her birimizin sadece kullanma suyu değil başta içme suyu olmak üzere ve tarımsal sulama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kaçak sulamaya fırsat verilmeyip modern sulamaya geçilmesi sorunun çözülmesi...

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Yüzde 60'ı hâlâ açık, hat sistemi var.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Açık olan var arkadaşlar, bunu çeviriyoruz. Bu...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Yüzde 60-65 falan.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hayır, şunu söylüyorum, yapıları söylüyorum, şu ana kadar çevrileni.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ama çok hızla çevrilmesi lazım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Atılan laflardan konunun ehemmiyetini anlıyorum.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Kesinlikle, kesinlikle.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bu konuda ben özel bir hassasiyet istiyorum, ben kendi adıma da kendi bulunduğumuz ilde de özellikle başta Tokat olmak üzere daha evvel bu konuyu hassasiyetle takip ettiğimizi ve hepimizin gündeminde olması gereken bir konu olduğunun altını çiziyorum.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Biz de takip ediyoruz Başkanım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum hassasiyetiniz için.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Boşa akan suların yönünü değiştirelim, Anadolu'ya aktaralım.

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yakına gelerseniz sizi daha kolay işitebilirim, maalesef işitemediğim için cevap veremiyorum ama sesinizden sizi anlıyorum. Afyon'un meselesi neyse de yakından söylerseniz daha rahat cevap veririm.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Niğde.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Nevşehir mi, Niğde mi?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Niğde.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kusura bakmayınız, Niğde.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Karadeniz'de boşa akan suların yönünü Anadolu'ya çevirelim Başkan.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Fethi Bey, yakına gelir misiniz? Hakikaten duyamıyorum, lütfen yakına gelin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gürer, lütfen dinleyelim.

Buyurun.

METİN İLHAN (Kırşehir) - Bir de Şanlıurfa'nın elektrik sorunu vardı Başkanım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Evet, Sayın Tanal olsaydı o da daha gür sesiyle laf atardı.

Fethi Bey, sizi işiteceğim, işitmeyi arzu ediyorum, muhakkak da cevap vermek isterim.

Şimdi, bir diğer önemli konu, bugün fevkalade önemli bir konuda araştırma komisyonu kuracağız. Buğra Bey kısmen bahsetti bazı konulardan. Şimdi, bu araştırma komisyonunu ben şahsen çok önemsiyorum, muhalefetteki arkadaşlarımızla da üzerine konuşmalar yaptık; inşallah, grup önerilerinden sonra... Türkiye'de bu tabiri de tartışabiliriz diye düşünüyorum, "suça sürüklenen çocuklar" ifadesini. Çünkü şunu gözlemliyoruz: Yeni nesil bazı örgütlenmeler hepimizin dikkatini çekiyor ve bu örgütlenmeler özellikle dijital ortamı, sosyal medyayı fevkalade iyi kullanarak çocuklarımızı avlıyorlar, 15-18 yaş aralığındaki çocuklarımızı özellikle suça itiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hemen tamamlayacağım.

Bu konuyla ilgili olarak özellikle nasıl ortamlarda çocuklar suça yönlendiriliyor, hangi aşamalardan geçiliyor, özellikle sosyal medyada nasıl teşvik ediliyor hâl ve hareketlerle ve aileler bu konuda neyi kaçırmıyorlar; okullarda ne, daha dikkatli yapılabilir, hangi gözle bakılabilir ve devamında da bu çocukların aldıkları cezalar, bu cezalar -tabii "ceza" demek belki de doğru olmayabilir bu anlamda, bu çocuklara verilen "ıslah edici metotlar" diyelim, sadece "ceza" olarak tanımlamayalım- ne kadar ıslah ediyor, hangi metotları uygulamak lazım ve nihayetinde de bu konuda özellikle eğer canice bir suç işlemişlerse mağdur olan aileler, mağdur olan insanlar -işte var önümüzde, gördük, ufak yaşta çocuklar kendi yaşitlarına zarar veriyor, maalesef onları öldürüyor- bu konuyu ciddiye alarak, bu konuyla ilgili olarak tüm boyutuyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Son cümlem...

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - ...bu konuları araştırmak ve bu araştırmalar neticesinde bunlarla uyumlu olarak da bize düşeni yaparak özellikle Ceza Kanunu'nda yeni düzenlemeler yapmak gerektiğini görüyoruz. Ben bu komisyonun da hayırlı olmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yozgat Sarıkaya ilçesi muhtarlarına “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Yozgat Sarıkaya muhtarlarımız şu an dinleyici locasından Genel Kurulu takip etmektedirler; kendilerine Divan adına hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Şimdi, sistemde olan sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakika söz vermeye devam edeceğim; sayı çok az, hemen biter diye düşünüyorum.

Sayın Gündoğdu...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Çevre Bakanlığının Kırklareli'de bir şirketin rüzgâr santrali ÇED başvurusuna onay vermemesine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kırklareli'de bir şirketin rüzgâr santrali ÇED başvurusuna Çevre Bakanlığının 3'üncü nükleer santral sahasıyla çakıştığı için onay vermediği ortaya çıktı. Böylece Kırklareli'ne nükleer santral için karar verildiği ve yer tespitinin de yapıldığı açıklanmış oluyor. Kırklareli'de belirlenen bölgenin ülkemizin ve dünyanın bir cennet köşesi olduğunun farkında değil misiniz? Longozların, Trakya'nın ve İstanbul'un yaşam pınarı Istranca Dağları'nın Subasar Ormanları'nın yok olacağının farkında değil misiniz? Alanın Trakya alt bölgesi Ergene Havzası (1/100.000) ölçekli revizyon çevre planında orman alanı ve tarım arazisi olarak belirlendiğini bilmiyor musunuz? İçme ve kullanma suyunun mutlak koruma alanı kapsamında kaldığını bilmiyor musunuz? Bilerek bu katliamı onaylıyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

37.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Yomra ilçesine yapılacak Emniyet teşkilatı binasına ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, 2023 yılında AKP Trabzon milletvekilleri ve dönemin İçişleri Bakanı, Yomra ilçemizde yeni Emniyet binasının kısa sürede yapılacağını müjdelemişlerdi. Bunun üzerine Emniyet binası yıkılmış ve Emniyet teşkilatı Yomra Belediyemize ait binada geçici olarak hizmet vermeye başlamıştı. Bugün ne o Bakan görevdedir ne de o dönemin milletvekilleri ancak değişmeyen tek şey Yomra Emniyet binasının hâlâ yapılmamış olduğudur. Emniyete ait arsa varken neden hâlâ Emniyet binası yapılmamaktadır? Yetkililere soruyorum: Bu gecikmenin nedeni nedir? İçişleri Bakanlığı bir ilçe Emniyet müdürlüğü binasını dahi inşa edemeyecek durumda mıdır? Yomra halkı bu sorunun cevabını beklemektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

38.- *Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, TOKİ'nin açıkladığı sosyal konut projesine ilişkin açıklaması*

AYKUT KAYA (Antalya) - TOKİ'nin açıkladığı sosyal konut projesinde Antalya'ya sadece 13.213 konut ayrılmıştır. Antalya'nın nüfusu ve kira fiyatları dikkate alındığında bu rakamın en az 18 bin konut olması gerekiyordu. On binlerce turizm çalışanının, emeklinin ve asgari ücretlinin yaşadığı Gazipaşa, Alanya, Aksu, Kemer, Kumluca ve Finike ilçelerimize bu projede hiçbir şekilde yer verilmemiştir. Bu ilçelerimize, taşıdıkları potansiyele göre mutlaka yer verilmelidir. Bu proje kapsamında Manavgat ilçemizde 500, Serik ilçemize 150 konut ayrılmıştır. Bu iki ilçemize ayrılan konut sayısının en az 2 katına çıkarılması gerekmektedir. Projeden konut alanların ödeyeceği taksitlerin altı ayda bir artırılması yerine en azından yılda bir artırılması daha makul olacaktır. Yine, daire teslim tarihlerinin net açıklanması ve gecikme olması hâlinde vatandaşların kira yükü ile gecikme tazminatının TOKİ tarafından karşılanması gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen... Yok.

Sayın Şenyaşar...

39.- *Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Dünya Çocuk Hakları Günü'ne ilişkin açıklaması*

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Yarın Dünya Çocuk Hakları Günü. Bu ülkede çocuklar korunmuyor. Urfa'da çocuklar eğitim, yaşam ve güvenlik açısından ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Bazı şehirlerde çocuklar tam donanımlı okullarda okurken 2025 yılında Urfa'da çocuklar hâlâ traktör kasalarında okula gitmektedir. Ülkemizde bine yakın SMA hastası çocuk var. Devlet bu çocukların tedavi masraflarını karşılamakta âciz durumda. Urfa'da SMA tip 1 kas hastası olan Elif Derya'nın tedavi ücretinin tamamlanması için anne her gün sokakta, gözyaşları içinde bağış topluyor. Son bir ay içinde Urfa'da 3'ü inşaata olmak üzere 4 çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Bedensel, ruhsal ve ahlaki gelişimini sağlayacak bir yaşam her çocuğun hakkıdır. SMA'lı bebeklerin ve ailelerin feryadını duymayanlar Çocuk Hakları Günü'nü kutlasın.

BAŞKAN - Sayın Parlak...

40.- *Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Yüksekova halkının ısınma ihtiyacına ilişkin açıklaması*

VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkari) - Yüksekova'ya doğal gaz hattı çekilmesinin üzerinden yaklaşık iki yıl geçmiş olmasına rağmen bazı bölgelere hâlâ doğal gaz verilmiş değil. Bildiğiniz gibi, Yüksekova Türkiye'nin en soğuk yerlerinden biridir, sıcaklık seviyeleri şimdiden kış koşullarına ulaşmıştır. Yüksekova halkı için iyi bir ısınma sistemi yaşamsal önemdedir. Pizok TOKİ konutlarında altyapı çalışmaları tamamlanmış, vatandaşlar abonelik yaptırmış, birçok evde kombi montajı tamamlanmış, buna rağmen doğal gaz şirketleri gaz akışını temin etmemiştir. Yüksekova'daki ısınma ihtiyacı ortadayken doğal gaz şirketlerinin yavaş davranması kabul edilemez. Güvenli şekilde ısınmak temel bir insan hakkıdır, Yüksekova halkının bu hakkı elinden alınamaz.

BAŞKAN - Sayın Koca...

41.- *Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, sokak hayvanlarını besleme yasağına ilişkin açıklaması*

PERİHAN KOCA DOĞAN (Mersin) - Katliam yasası ve yasa kapsamında yükseltelen hayvan düşmanlığı, sokak hayvanlarına yönelik düşmanca tavırları ve katliam zihniyetini tırmandırıyor. Katliam yasası çıktığından beri toplu katliam ve işkence vakalarında artış gözlenirken şimdi de "besleme yasağı" adı altında ölüm fermanları veriliyor. Ankara'da ve Mersin Erdemli'de idari birimler eliyle verilen sokak hayvanlarını besleme yasağı açıkça canlılara ölüm emridir. Dün İstanbul Valisi Davut Gül'ün de besleme yasağını destekleyen, yaşam hakkını yok sayan bilim dışı garabet açıklamaları hayvan katliamlarını meşrulaştırmakta ve ölüm korosunu büyötmektedir.

Buradan çağrımızdır: Sokak hayvanlarının “kısırlaştır, aşılat, yerinde yaşat” ilkesiyle yeniden ele alınması ve yaşatan yasa için Meclisin harekete geçmesi çok acil ve yaşamsaldır.

BAŞKAN - Sayın Karagöz... Yok.

Sayın Tahtasız... Yok.

Sayın Dinçer...

42.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Mezitli Küçük Sanayi Sitesi'ne yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Mersin Mezitli Sanayi Sitesi'ne yaptığım ziyarette esnafın, sanatkârın sessiz ama derin bir cıııııına şahit oldum. SGK primleri yüksek, kiralar uçmuş durumda. İnsanlar kazandığını iş yeri sahibine kira olarak ödüyor, ay sonunu getiremiyor. Elektrik faturaları her ay yeni bir darbe gibi esnafın üzerine çöküyor. Böyle giderse bu ülkenin alın teri, emeği, üretimi olan esnafımız, sanatkârımız kepenk kapatmak zorunda kalacak. Uygun kredilerle bu KOBİ'lerimizin mülk sahibi olmalarının yolu açılmalı; sanayi siteleri modern, düzenli ve destekleyici bir yapıya kavuşturulmalı; elektrik ve enerji giderlerinde sanatkârlara özel indirim uygulanmalı yoksa bu değerli insanlar hayatta kalamayacak. Sanayi sitelerimize sahip çıkmak, yeni sanayi alanları yaratmak zorundayız çünkü onlar üreten, onlar yaşatan güçtür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gürer...

43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gıda denetimine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gıda zehirlenmeleri gıda güvenirliliği açısından toplumda haklı bir kaygıya neden olmuştur. Gıda denetimleri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Ülkemizde 750 bin kayıtlı, kayıt dışıyla beraber de 1 milyona yakın gıda işletmesi vardır. Bunları Bakanlığın 8 bin kişilik personeliyle denetlemek olası değildir. Bu nedenle, belediyelerin 2004 ve 2012 yıllarında kısıtlanan yetkileri artırılmalıdır. Belediyelere bu konuda denetim yapabilmenin dışında el koyma yetkisi yeniden verilmeli, belediye laboratuvarları açılmalıdır. “Ucuz ürün” diye öğrencilerimiz... Düşünlerde gıda ürünlerinin tüketiminde sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların giderilmesi denetimlerin artırılmasıyla ilgilidir. Bakanlığın mevcut kadroları buna yeterli değildir.

Ayrıca, pestisit gibi kalıntıların varlığı da artık yadsınamayan bir gerçektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ersever...

44.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, merdiven altı üretimlerde ve inşaatlarda can veren çocuklara ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Üst üste yaşadığımız iki acı olay, iktidarın ülkeyi içine sürüklediği ekonomik ve sosyal yıkımın, adaletsizliğin hangi boyutlara vardığını gösteriyor. Dilovası'nda Nisa ve Tuğba Taşdemir, Cansu Esatoğlu, Urfa'da Sedat Kurt ve Yakup Güneş; 15-16 yaşlarında 5 çocuk, 5 ölüm; yoksulluk öldürüyor, adaletsizlik öldürüyor, ihmal öldürüyor. Bu ülkenin çocukları okulda olmaları gereken yaşta merdiven altı üretimlerde ve inşaatlarda can veriyor. Bu ölümler çaresizliğin, ihmal ve denetimsizliğin sonucudur. İktidar bahane üretmesin, önlem alsın; ilgili bakanlar faturayı bürokratlara kesmek yerine istifa etsin.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

45.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan AYGUN'un, Tarım Bakanına ve Çevre Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

21 Kasım Pazartesi günü Plan ve Bütçe'de Tarım Bakanlığının bütçesi var. Sayın Yumaklı'ya buradan sesleniyorum: Güvenilir ve sağlıklı gıdanın güvencesi olan ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri, su ürünleri mühendisleri, veteriner hekimler, veteriner tekniker ve teknisyenler, ziraat tekniker ve teknisyenleri ile balıkçılık teknolojisi mühendisleri atama bekliyorlar. Gıdanın en çok konuşulduğu bugünlerde bu atamalar için sizden müjde bekleniyor. İnşallah, pazartesi günü müjdeyi vereceksiniz.

Yine, seçim bölgem Tekirdağ Çorlu ve Ergene'de maalesef hava kirliliğini ve Ergene'nin kirliliğini her zaman ifade ediyorum. Buradan Çevre Bakanına sesleniyorum: Artık yeter, buralarda, Ergene ve Çorlu'da çevre şehircilik il müdürlüklerinin ofislerini açın, oradaki sıkıntıya anında müdahale edilsin. Kim oraları zehirliyorsa, kim Ergene'ye katı atık atıyorsa, sıvı atık atıyorsa bir an evvel oradaki ofisle onların bulunmasını, onların yargıya çıkarılmasını ve oradaki vatandaşların sağlıklı havaya ulaşmasını buradan talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

46.- *Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, İçişleri Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması*

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Düzce İl Özel İdaresinde yaklaşık 200 kişi on bir ay yirmi dokuz gün modeliyle çalışıyor, her yıl işten çıkartılıp tekrar işe alınıyorlar; kıdem yok, yıllık izin yok, iş güvencesi yok. Bu insanlar yol yapıyor, köylere hizmet götürüyor, altyapıyı ayakta tutuyor ancak kadrolu ve taşeron çalışanlar arasında ücret farkı çok yüksek; bu durum çalışma barışını bozuyor. Birçok ilde bu sorun çözüldü, Düzce'de neden çözülüyor? Bazı personel yeniden sözleşme yapılana kadar sigortasız çalışıyor.

Buradan İçişleri Bakanlığına sesleniyorum: Bu çalışanlar sürekli işçi statüsüne geçirilmeli, ücretler yükseltilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Güneşhan...

47.- *Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın, Çanakkale Güzel Sanatlar Lisesinde oynatılmak istenen tiyatro oyununa ilişkin açıklaması*

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sayın Başkanım, bugün burada Millî Eğitim Bakanlığının âdeta bir siyasi propaganda mekanizmasına dönüştürüldüğünü gösteren vahim bir olayı sizlerle paylaşmak istiyorum: Çanakkale Güzel Sanatlar Lisesine gönderilen ve Bakanlık onaylı olduğu söylenen bir tiyatro oyunu okul idaresine bizzat Şube Müdürü İhsan Yalçın Kaya tarafından "Mutlaka sahnelenecek." denilerek dayatılmıştır. Bu oyunun yazarı AKP Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'dır, oyunun içeriği ise tamamen politiktir. Oyun anlatılan o ki cumhuriyet tarihimizin en başarısız Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'i övmek ve içeriğinden Atatürk'ün, laikliğin çıkarıldığı müfredat sistemini meşrulaştırmak için yazılmış. Atatürk'e alaycı bir üslupla yaklaşılmakta, Sakarya Savaşı hafife alınmaktadır. Çocuklarımız bu oyunda zorla oynatılmak istenmektedir. Veliler çocukların siyasi içerikli bu oyunda rol almasını istemedikleri için idareye dilekçeyle başvurmuşlardır. Okullar AKP'nin siyasi propaganda sahnesi değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

48.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in Nizip Caddesi'nde faaliyet gösteren esnafın mağduriyetine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Gaziantep'te, ayakkabı ve terlik üretiminin kalbi olan Nizip Caddesi'nde faaliyet gösteren firmalar varlık savaşı veriyor. Esnafımız artan maliyetler ve ihracattaki düşüş sonrası zor günler geçiriyor. Devletimizin esnafa destek olması gerekirken bölgenin Bakanlar Kurulu kararıyla riskli alan ilan edilmesiyle birlikte yaşanan mağduriyet daha da arttı. Yeni Ayakkabıcılar Sitesi'nin ve Ayakkabı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin tamamlanmamış olması Nizip Caddesi esnafımızı çaresiz bırakıyor. Buna rağmen, bu hafta yıkımların başlayacak olması kabul edilemez. Esnafımız nereye gidecek, ne yapacak? Nizip Caddesi'nde 300 civarında firmamız faaliyet gösteriyor. Yine, yenisi tamamlanmadan, esnafımızın sağlıklı bir şekilde taşınma işlemini gerçekleştirene kadar dükkânlarına dokunulmamalı; zaten zor günler yaşayan esnafımız daha fazla mağdur edilmemeli.

BAŞKAN - Son olarak, Sayın Çalışkan...

Buyurun.

49.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Mersin'den başlayıp Gaziantep'te bitecek olan hızlı trenin Hatay'a da ulaştırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Hatay her konuda ikinci sınıf il muamelesi gördü, bugün de Mersin'den başlayıp Gaziantep'te bitecek olan hızlı tren artık son aşamaya geldi. 60 kilometrelik bir ekle Topboğazı'na, 120 kilometrelik bir ekle de Hatay'ın en ücra noktasına kadar ulaşıp Hatay'ın tarih, turizm, kültür, medeniyet şehri olarak mutlaka dünyayla bağlantısı sağlanmalıdır. Bu hızlı tren de Hatay'ın yeniden ayağa kalkışının önemli bir sembolü olacaktır. Hatay için ulaşım kanayan yaradır; kahreden yönü, Hatay'ın ulaşımında yaşadığı zorluklardır, sorunlardır. Bu açıdan bölge milletvekilleri başta olmak üzere herkese seslenerek diyorum ki: Henüz iş iştin geçmiş değildir, pekâlâ, ek bir hatla hızlı tren derhâl Hatay'a ulaştırılmalıdır çünkü Hatay...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- DEMPARTİ Grubunun, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve arkadaşları tarafından, Dilovası'ndaki patlamanın iş güvenliği açısından tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 11/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

19/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 19/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

11 Kasım 2025 tarihinde Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve arkadaşları tarafından (14906 grup numaralı) Dilovası'ndaki patlamanın iş güvenliği açısından tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak 19/11/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Halide Türkoğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önceki gün Dilovası'ndaydım, katliamın yaşandığı yerde katledilen çocukların ve kadınların aileleriyle görüştüm. Yaşanan acıların da bu sistemin dehşeti de aslında ortada. Bir söz vardır “Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız o ülkede insanların nasıl öldüğüne bakın.” derler. İşte, Dilovası'nda 3'ü çocuk, 3'ü kadın 7 kişinin yaşamını yitirme şekli bu ülkenin nasıl bir ülke olduğunun resmi. İnsanların, kadınların, çocukların yaşamının ne kadar ucuz olduğunun resmi bir kez daha parfüm, kozmetik deposunda yaşanan bu olayla ortaya çıkmıştır.

Bakın, yirmi üç yıldır iktidardasınız, yıllardır size “Bu ülkede iş kazası yok, iş cinayeti var.” dedik, “Kadınlar yoksulluktan, işsizlikten kaynaklı güvencesiz, merdiven altı işlerde çalışmak zorunda kalıyor.” dedik, “Bu çalışma koşulları kadınlara şiddet, ölüm, sömürü olarak geri döntüyor.” dedik. Kadın yoksulluğunu, işsizliğini, sömürüyü durduracak politikaların hayata geçmesi için biz kadınlar büyük bedeller ödedik.

İşte, Dilovası'nda yaşanan bu katliamda hayatını kaybeden her bir kadının, her bir çocuğun öyküsü bizim tüm bu bedellere rağmen kadın özgürlük mücadelemizi büyütme gerekçemizdir. Bir kez daha ateş -düştüğü yeri değil- bu ülkede eşitlik, adalet, özgürlük mücadelesi yürüten başta kadınlar olmak üzere tüm kesimlerin yüreğinin de mücadelesinin de ortasına düşmüştür. Evet, onların öyküsü bu ülkede kadınlara, çocuklara nasıl yaklaşıldığının göstergesi. Çocuk işçiliğinin suç sayıldığı bir yerde yasaları uygulamayanlar bu suçun asıl sorumlularıdır. Bu ülkede bir suça, bir de suçu işleyene bakarak yasalar işliyor. Bakın, bu vahim olayda yaşamını yitiren 15 yaşındaki Nisa Taşdemir'in öyküsü bunu göstermektedir. Babası kanser hastası olduğundan ailesinin geçimine katkı sağlamak için “Okumak istemiyorum.” diyerek çalışmaya başlıyor. Çalışma koşulları ise bir kadının, bir çocuğun erkek egemen sermaye düzeni karşısında nasıl sömürüldüğünün bir başka resmi olarak çıkıyor ortaya. Kurumların nasıl çürüdüğü, içinin boşaltıldığı resmi aslında. Kadınlar kaçak bir yapının içerisinde sigortasız, güvencesiz, gecenin bir vaktine kadar çalışmak zorunda kalırken bu kurumların el birliğiyle bu sömürü düzenini nasıl beslediğine de bir kez daha şahitlik ettik.

Bu kaçak yapının hemen yanı başında Çalışma Bakanlığına bağlı bir kurum olan İŞKUR binası var, düşünebiliyor musunuz? İş sağlığından, iş güvenliğinden bahseden bu Kurum bu suçu görmezden gelmiş. Defalarca CİMER'e şikâyet gitmiş, “Bu kaçak yapıda çocuk işçiler çalıştırılıyor.” denilmiş; buna da sessiz kalınmış. Şikâyetlerin ilgili kurumlara iletildiği söyleniyor. Böyle söyleyerek bu işin içinden çıkamazsınız.

Soruyorum: Bu kaçak yapı kaç defa ve kimler tarafından denetlendi? Bakın, ben değil ziyaret ettiğim aileler söylüyor: “Kızım anlatıyordu, ‘Zabıtarlar geliyor, patronun odasına gidiyor, bir şeyler konuşuyorlar ve çıkıyorlar.’” İşte, bu ülkede denetleme mekanizması budur. Yerel ve merkezî yönetim ile sermaye iş birliğiniz katliam iş birliğine dönmüş durumdadır. Bugün bu denetleme mekanizmaları işletilmiş olsaydı 7 kişi yaşamından olmayacaktı.

7 kişinin yaşamına mal olan bu katliamın arka perdesinde yaşananlar ise vahametinin boyutunu göstermektedir. Bakın, “Paketleme yapılıyor.” deniliyor ama parfümlerin üretimi ve dolumu da burada yapılıyor. Kadınlar 200 TL almak için gecenin bir vaktine kadar 3 tır eşya indiriyor. Kimyasal üretim yapıldığı için kadınlar ayda neredeyse 2 defa ayakkabı almak zorunda kalıyor. Dolum yapılırken yere dökülen kimyasal maddeler yüzünden kadınların oturacağı bir alan dahi yok, yere serilen kartonların üzerinde evden getirdikleri yemekleri yiyen kadınlar, bir penceresi dahi olmayan bir yerde gün boyu sömürüyle karşı karşıya kalıyorlar. Bu kaçak yapıda çalışmak zorunda kalan kadınlara, çocuklara yemek verilmediği gibi sürekli yevmiyelerinden kesiliyor ve ay sonunda kadınların eline geçen miktar 9 ile 12 bin TL arasında bir ücret oluyor. Daha kötüsü olmaz dedikçe dinlediğimiz her ailede bu sömürü düzeninin başka bir yüzüne şahitlik ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HALİDE TÜRKOĞLU (Devamla) - Suriyeli kadınlar, Afgan kadınlar “deneme süreci” adı altında gün boyu çalıştırılarak günün sonunda “Sizi görmek istemiyorum.” diyerek kovuluyorlar bu kaçak iş yerinde.

Son olarak Dilovası’nda yaşanan bu katliamda yaşamını yitirenlere bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerine sabır diliyorum. Bu katliamın arkasındaki faillerin açığa çıkması için mücadele edeceğimizin ve bu olayın takipçisi olacağımızın sözünü yineliyorum. Kadınlara dayatılan bu sömürü düzenini asla kabul etmeyeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Atmaca. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET ATMACA (Bursa) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, iş güvenliği ve işçi güvenliği konusunda ülkemiz özellikle Avrupa’da ve dünyada çok iyi bir yerde değil. Dün Sayın Cumhurbaşkanının yapmış olduğu bir konuşmada bunu ifade etmesi de olayın ciddiyetini ortaya koyuyor. Aslında, yasa ve yönetmelik açısından çok fazla eksiklerimiz yok hatta yasalar çok fazla ağır ve uygulanabilir olmaktan uzak ancak bütün problem denetimde esasen. İki tür problem var; birincisi, uygulanabilir yasa ve yönetmelik hazırlamıyoruz; ikincisi, maalesef denetim hiç yok. Denetim oranları o kadar düşük ki bu yönetmeliği uygulama maliyetini göze almak yerine denetime tabi tutulup uygulanacak cezaya razı olan işverenlerimiz var. O yüzden, bu yönetmeliklerin öncelikle uygulanabilir hâle getirilmesi, sonra denetimlerin sıklaştırılması şarttır. Bunlar, sadece yasa ve yönetmeliklerle uygulanabilecek konular değil; bunun biraz kültür, biraz alışkanlık hâline gelmesi esas. O yüzden, bu geçiş süreçlerinin çok profesyonel idare edilmesi gerekir yoksa gelişmiş ülkelerin yasa ve yönetmeliklerini kopya ederek burada uygulamaya kalkarsanız oluşacak sonuç budur. Maalesef, her gün ortalama 6 insanımızı şehit veriyoruz; bunun izahı mümkün değil. Tabii, Dilovası’nda yaşanan kazayla biz sadece birkaç alandaki eksiklikleri görebildik. Hâlbuki iş yerlerinin yüzde 90’ında yönetmelik ve yasalara uymayan çok fazla usul olmasına rağmen denetim azlığından dolayı işletmeler de bu konuda kendilerini geliştiremiyorlar. Tabii, bunun insan kaybı dışında başka olumsuz bir tarafı daha var; o da haksız rekabet. Bugün, bu yasa ve yönetmeliklere uyarak imalat yapmak isteyen birçok insan, bunlara uymadan imalat yapan firmalarla maalesef rekabet etmek zorunda kalıyor. Bu haksız rekabetin engellenmesiyle ancak ve ancak bu alanda yatırım yapan firmalar artmış olacaktır.

Ben tekrar edeceğim çünkü çok çok önemli: Öncelikle yönetmeliklerimizin gözden geçirilmesi ve uygulanabilir hâle getirilmesi, sonra da denetimlerin artırılması şarttır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Lutfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son bir aydır şeytan Kocaeli semalarında seyrüsefer hâlinde, hakikaten öyle. 18 Ekim, Kartepe’de bir haddehane meselemiz var. Kocaeli’nin yeterince kirlenmesi tatmin etmemiş ki 2 tane haddehane var Dilovası’nda. “Batı tarafı kirlittik, doğu tarafı eksik kaldı, biraz daha zehirleyelim.” deyip oraya bir tane haddehane kuruyorlar. Onun ÇED raporuna onay verdiler 18 Ekimde. Dünyadaki bütün hurda malzemeleri, kanser içeren hurda malzemelerini gelip orada eritecekler, bölge halkını zehirleyecekler. Neymiş? İstihdam yaratacaklar... Yahu, istihdam yaratacak adam bulamayacaksınız; adamlar ölüyor, kanserden ölüyor insanlar! Nerede çalıştıracaksınız?

29 Ekim oldu, Gebze’de Arslan Apartmanı çöktü, bir aile yok oldu. Sebeplerine bakıyorsunuz -bugün Sayın Ulaştırma ve Altyapı Bakanına da söylüyorum- 2017 yılında “Burada 71 tane binanın yıkılması lazım.” diye rapor düzenlenmiş. Büyükşehir Belediyesinden Ulaştırma Bakanlığına geçince ihale, rapor rafa kaldırılmış. Şu anda 21 tane bina boşaltıldı, diğer 34 tane bina hâlâ duruyor; onlara hiçbir işlem yapılmıyor. İçinde kim oturur, müteahhidi kim, bilmiyorum ama boşaltmıyorlar. Ne zaman boşaltmayı düşünüyorlar? Yine onlar da çöküp insanlar öldükten sonra kendiliğinden boşalmış olacak.

8 Kasımda Dilovası’nda bir patlama oldu, o patlamaya dair çok şeyler konuştuk ama buradan bir daha söylüyorum, hiç şöyle onun akrabası, bunun emmisi, bunun bibisi yok, oradaki suçlu belli. Suçlu, o dönemde yıkım kararını uygulamayan o dönemki Dilovası Belediye Başkanı Hamza Şahin ve ondan sonraki, şu andaki mevcut Belediye Başkanı. Mimar Sinan Mahallesi Muhtarının ziyaretiyle gidip Kaymakama... “Burada, bakın, bu insanlar ölecek. Burada kaçak bir imalathane var. Burada ufak çocuklar çalışıyor.” diyen muhtarı kapı dışarı eden Kaymakam. Bunlar yargı önüne çıkmadan Dilovası’ndaki bu cinayet asla ve kata çözülemez. Öyle, sahibi, bilmem, kaçırırken, şunun dayısı... Ya, bırakın onları, esas suçluları bulun; sonuç o. Hazırlayan suçlular orada duruyor, onlara kimse bir şey sormuyor. O iki Belediye Başkanı, Kaymakam bu işe dâhil olmadığı sürece oradaki bu soruşturma eksik kalır.

11 Kasımda da bir şey daha oldu. Dedim ya, şeytan seyrüsefer hâlinde. 11 Kasımda da... Kandıra -bugün burada bulunan herkesin, gidenin ve gitmeyenin gözünün önünde- yeşilliğin, sebzenin, meyvenin bol olduğu bir yer. Ne yapıyorlar biliyor musunuz Kandıra’ya? Çöp tesisi! Cinayet işlemek için hazır gezen sokak çetelerinden bahsediyoruz ya, Dilovası’nda kötülük yapmak üzere hazırlanmış bir çete var Kocaeli’de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Nasıl kötülük yapabiliriz Kocaeli’ye? Yani “Doğuyu hallettik, Kartepe’yi hallettik; dur, Kandıra da eksik kalsın, oraya da bir çöp tesisi yapalım...” Kandıra halkını zehirlemek için oraya yapılan tesisin ÇED raporuna da 11 Kasımda onay verdiler. Dün de akademik kurul, siyasi parti temsilcileriyle beraber Kocaeli Başsavcılığına bu konuda suç duyurusunda bulundu.

Burada bulunan bütün Kocaeli milletvekillerine söylüyorum: Milletvekilliğiniz bitecek, siz de o bölgede oturacaksınız. Milletvekilliği bittikten sonra Kandıra’ya gittiğinizde diyecekler ki: “Sayın Cemil Yaman, sen sustun bu çöp tesisi yapılırken; bu haddehaneye ÇED onayı verilirken sen sustun.

Bu apartman yıkılmadan evvel sen de belediye başkanlığı yaptın, bu konuyu en iyi bilenlerden birisin, ses çıkarmadın.” Dolayısıyla, şimdi fırsat varken gelin, milletin lehine karar verin.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mühip Kanko. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Diğer bir Kocaeli Milletvekili olarak gerçekten Kocaeli’nin üzerinde son bir aydır olan felaketleri biraz önce sayın vekilimiz çok güzel açıkladı ama ben yine Dilovası özelinde konuşmak istiyorum.

Dilovası’nda bile bile bir cinayet işlendi. Niçin cinayet? Çünkü bu cinayetin geleceği, bunun olacağı belli ve vatandaş, oradaki köylü, işçi ya da mahalleli, muhtar her gün şikâyet etmiş. CİMER’e şikâyet edilmiş, CİMER bir adım atmamış. Vatandaş bunu görmüş. Nasıl görmüş? Çünkü burası mahallenin tam ortasında, yarım metre ilerisinde bir ev var bitişik, 20 metre ilerisinde İŞKUR var, 10 metre karşısında 1 tane geri dönüşüm tesisi var ve 50 metre ilerisinde de bir petrol istasyonu var. Düşünebiliyor musunuz yani burada eğer bu yangın kontrol altına alınmasaydı Dilovası’nın yüzde 25’i, yüzde 50’si gidecekti. Niçin? Çünkü Dilovası gerçekten zehir soluyor. Bütün kimyasalların olduğu, bütün kimyasal ürünlerin üretildiği, âdeta nefes alınamayacak bir durumda Dilovası. Yıllar önce bir öğretim üyesi arkadaşımız şunu söylemişti: “Dilovası’nda o kadar çok ağır metal var ki çocuklar doğduğunda, ilk bir yılında çocukların kakalarında ağır metaller bulundu.” Bunu söyleyen öğretim üyesi arkadaşımıza maalesef dönemin siyasileri aşağılayıcı laflarda bulundular ve öğretim üyemiz oldukça uzun süre yargılandı.

Evet, 7 kişiyi kaybettik. 7 kişiden 3’ü 16, 17, 18 yaşlarında çocuklardı, gençlerdi; diğer 3’ü 65 yaşına kadar yayılan bir gruptaydı ve insanlar belki evlerinde emekli olup tadını çıkarabilecek yaşta iken maalesef geçmişten gelen bütün her şeylerini biriktirerek burada çalışıyorlardı ve günlük 600 lira ile 800 lira arasında bir rakama çalışmak zorunda kalıyorlardı. Buraya geldiğinizde -tabii, Dilovası o kadar önemli bir yer ki- Dilovası’nda denetim raporlarının rafa kaldırıldığını görüyoruz. Yani oraya gidiyor insanlar, “Bunu araştıralım.” diyorlar, maalesef patron bir odaya alıyor ve onlarla bire bir görüşme yaptıktan sonra hemen geri plana atıyorlar, raporlar yazılıyor, doğru olduğu söyleniyor, denetimden geçtiği söyleniyor. Dolayısıyla, burada ciddi bir ihmal var. Bu ihmalin ortaya çıkarılması için 7 devlet bürokrati, 5 de belediye bürokrati görevden alındı ama burada daha önce bütün yıkım kararlarına karşı yıkmayan, CİMER’de bu şikâyeti göz önüne almayan herkesin mutlaka hesap vermesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Geçmiş dönem belediye başkanlarının, mevcut Kaymakamın mutlaka yargı önünde hesap vermesi gerekiyor. Yani hesap vermekten kaçarsanız maalesef bunun altından kalkamayız çünkü Albert Camus 1940’lı yıllarda ne demiş? “Bir ülkenin nasıl olduğunu görmek istiyorsanız insanların nasıl öldüğüne bakın.” demiş. Biz, maalesef, patlamalarda, grizu patlamalarında, silo patlamalarında ve maalesef asansör boşluklarında kalarak ölüyoruz. Dolayısıyla, eğer bu ölümlerin bir daha tekrarlamamasını istiyorsak Dilovası olayının üzerine sonuna kadar gitmemiz, sistemde dahli olan bütün herkesi mutlaka ve mutlaka yargı önüne çıkarmamız ve faillerini ortaya çıkarmamız gerekir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Cemil Yaman.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEMİL YAMAN (Kocaeli) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, ekranları başında bizi izlemekte olan aziz hemşehrilerim; her birinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Gürcistan’da düşen uçağımızda hayatını kaybeden şehitlerimize Allah’tan rahmet, aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Her sokağımı, her insanını yüreğimde taşıdığım, ayakkabılarını boyadığım insanların oylarıyla da bir dönem hizmetkârlığına seçildiğim, sevdam olan, yuvam olan, evim olan Dilovası’nda her birini yakinen tanıdığım 7 canımız yanarak hayatını kaybetti.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - “Katledildi.” diyoruz ona.

CEMİL YAMAN (Devamla) - Aslında sözün bittiği yer. Bu kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum. Hiç kimsenin endişesi olmasın, yapılması gereken ne varsa yapılacak; bununla ilgili hiç kimsenin endişesi olmasın. Biz hep beraber bunun takipçisi olacağız.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Keşke öncesinde de yapsaydınız Sayın Vekil.

CEMİL YAMAN (Devamla) - Dilovası, 1975 yılında yerleştiğimde bağ evlerinin olduğu, birkaç bağ evinin olduğu, Osmanlı’nın meyveligi, sebzeliği idi. Küçük birkaç fabrika kurulmuştu yeni yeni ve hızlı bir şekilde sanayileşti. Bugün 6 organize sanayi bölgesi, 9 uluslararası limanı olan, Türkiye’nin dinamosu, Türkiye’nin kalbi ama Dilovası’nın üzerinde kurulduğu alanın yüzde 70’i 2/B ve orman; dolayısıyla yapıların yüzde 90’ına yakını da imara aykırıydı.

İşte, biz, Türkiye’de aziz milletimizin yaşam standartlarını yükseltmek için gecesini gündüzüne katan Sayın Cumhurbaşkanımız ve yol arkadaşları olarak ormanla ilgili yasayı çıkardık, kamuoyunda “2/B” olarak bilinen yasayı çıkardık, imar barışıyla da bu sorunu minimize ettik. Bugün Dilovası’nda 700’e yakın yıkılması kararı alınmış... Benim dönemimde de defaten ihaleye çıkmamıza rağmen katılımcı olmadı. Dolayısıyla da şimdi buradan Dilovası’na bir müjde vermek istiyorum: Yeni bir şehir kuruyoruz, 15 bin konutluk yeni bir şehir kuruyoruz Dilovası’nda. Gönüllülük esasına dayalı, önceliğin Dilovalılara ait olacağı bu yeni şehir inşallah yakın bir zamanda hayat bulacak. 6 Şubat depremi olmamış olsaydı bugün Dilovalılar orada yaşıyor olacaktı.

Hiç kimsenin endişesi olmasın -tekraren belirtiyorum- sorumlularla ilgili yapılması gereken ne varsa yapacağız. Lütfü Başkanım benim çok iyi tanır, bilir; Mühip Ağabeyim, Hocam beni çok iyi bilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) - Bugün yapılması gereken ne varsa bunun takipçisi olacağız.

Kartalkaya yangınında kurulan Komisyonun alacağı kararlar da bizim için çok önemlidir. Bu kararların burada yasa hâline getirilmesi konusunda da inşallah hep birlikte karar alacağız.

Ben, tekraren, hayatını kaybeden komşularıma, akrabalarıma, yakın dostlarıma Allah’tan rahmet diliyorum. Sorumlularla ilgili yapılması gereken ne varsa yapacağız, bundan hiç kimsenin endişesi olmasın diyor, her birinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Takipçisi olacağız.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) - Takipçisi olacağız inşallah, hep beraber.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Kabul ediyorsunuz, öyle anlıyoruz.

BAŞKAN - Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Yani, hatibin konuşması kabul yönündeydi.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yahu, takip edeceğiz hepsini.

MURAT EMİR (Ankara) - Ya, beraber takip edelim; yüce Meclis marifetiyle yapalım bunları.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 20 milletvekili tarafından, 17 Kasım 2025 tarihinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Gazze'deki savaşı sonlandırmayı ve bölgede yeni bir düzen tesis etmeyi amaçlayan 2803 sayılı Kararı'nın Filistin halkına, Türkiye'ye ve bölgeye muhtemel etkilerinin değerlendirilmesi, ortaya çıkacak tablonun tüm yönleriyle ele alınması, uluslararası düzeyde izlenecek stratejinin ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

19/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 19/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 20 milletvekili tarafından, 17 Kasım 2025 tarihinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Gazze'deki savaşı sonlandırmayı ve bölgede yeni bir düzen tesis etmeyi amaçlayan 2803 sayılı Kararı'nın Filistin halkı, Türkiye ve bölgeye muhtemel etkilerinin değerlendirilmesi, ortaya çıkacak tablonun tüm yönleriyle ele alınması, uluslararası düzeyde izlenecek strateji ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 19/11/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; grubumuzun Gazze'deki son gelişmelerle ilgili genel görüşme talebi üzerine huzurlarınızdayım. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Yakından takip ettiğiniz gibi 17 Kasımda yani iki gün önce Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde Gazze için yeni bir plan oylandı ve Rusya ve Çin'in çekimser kalmasıyla beraber kabul edildi. Bu planla ilgili, tabii, çeşitli tartışmalar var. Şu anda hepimizin aslında ilk baktığı nokta “Ya, akan kan durdu, o zaman biz buna karşı sessiz kalalım.” olabilir ama detaylarına vâkıf olmadan, anlaşmanın detaylarını bilmeden bu şekilde bir kabulle hareket edersek yanlış yapmış oluruz. Gerekçesini şimdi açıklayacağım.

Bu uluslararası hukuki statüyü haiz olan “Barış Kurulu” denilen yapılanma Trump’ın liderliğinde işlem görecektir, Trump’ın liderliğinde çalışmalarını yürütecek; Kurula karşı sorumlu olan da tamamen teknokrat olduğu iddia edilen Filistinlilerden oluşan bir yönetim olacak ve İsrail Savunma Kuvvetlerinin nasıl, ne zaman, hangi koşullarda çekileceği belli olmadığı hâlde onun çekilmesine bağlı olarak Gazze’deki silahsızlanma ve Gazze’de kendilerine göre bir yönetim anlayışını ortaya koyana kadar bu böyle devam edecek. Bunların bazı amaçları var. Gerekli tüm tedbirleri alabilecek bu Barış Kurulu. Ne demek? İstikrar Gücü yani Uluslararası İstikrar Gücü, Barış Kurulunun çatısı altında faaliyet yürütecek olan İstikrar Gücü her türlü tedbiri alabilecek yani silahlı mücadeleye dâhil oradaki silahsızlanmayı sağlayana kadar her türlü adımı atabilecek.

Şimdi, Filistin’in sözde kendi kaderini tayin hakkından bahsediliyor oysa Filistin’in kendi kaderini tayin hakkı kendi ellerinde olmayacak şekilde bir noktaya getirilmek isteniyor ve orada deniliyor ki: “Gazze’deki yeniden inşa hedeflerinin tutturulması, bölgenin tamamen silahsızlandırıldığının tescil edilmesiyle beraber Filistinliler kendi geleceklerini tayin hakkına sahip olabilirler.”

Değerli milletvekilleri, Sayın Başkanım; bu yeniden inşa sürecinde Barış Kurulu denetiminde yönetilecek olan ve Dünya Bankasının finansmanı ile buranın inşa sürecinin yapılacağı yine söyleniyor ve insanlara tehcir uygulanmayacağına, Gazze’deki insanların Gazze’de yaşamaya devam edeceğine dair bir iddia var ama yine 13 Kasım’da bunu çürüten bir gelişme oldu, hem de dikkat buyurunuz -aramızda Refah’a giden arkadaşlar oldu- oradan, Gazze’nin içinden 153 Filistinli Refah Sınır Kapısı’ndan çıkartıldı, askeri maksatlı kullanılan Kerem Şalom Sınır Kapısı’na getirildi, pasaportlarına çıkış damgası vurulmadan bu insanlar “charter” uçakla beraber Güney Afrika’ya gönderildi. Şimdi, nasıl tehcir olmayacak? Ve bu da kabul edildi. Bunu da Avrupa’da taşeron olarak kullanılan bir örgüt aracılığıyla yaptılar. İsrail iç istihbarat örgütünün burada belirleyici olduğunu herkes biliyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, hani adı “uluslararası” ama Türkiye’ye de bir misyon yüklendi. Özellikle Şarm El-Şeyh’de Türkiye, Mısır ve Katar’ın garantör olacağına dair bir açıklama yapıldı. Bu, hepimizi ümitlendirdi; Türkiye’nin olduğu yerde elbette bir düzen sağlanabilir diye bir umuda kapıldık ama bir risk var, o riske karşı uyanık olmak zorundayız. O yüzden bu genel görüşme talebimize “evet” demelisiniz. Türkiye’nin varlığı üzerinden kendi alanlarını oluşturmak, meşruiyet alanlarını genişletmek adına bizim varlığımızı orada kullanabilirler. Bununla ilgili elinizi güçlendirmek istiyorsanız bu genel görüşme talebimize “evet” deyin ki siz o noktada Amerika’ya karşı, o barış gücüne karşı yalnız olmayın.

Ayrıca, değerli arkadaşlar, şunu ifade etmek istiyorum: Hamas diyor ki: “Biz bu anlaşmanın karşısındayız.” Yani iki yıldan beri orada bir mücadele yürüten, 70 bin insanın hayatını kaybetmesine, soykırıma uğramasına sebep olan bu iki yıllık sürenin sonunda Hamas diyor ki: “Bu, bizim için bitiş anlamına geliyor.” Böyle diyorsa Türkiye bu konuda bu eleştiriyi, bu bakışı dikkate almak zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Teşekkür ederim.

Burada şunu da ifade ederek sözlerimi tamamlayayım değerli arkadaşlar: Yani bu anlaşmanın içerisinde iki yıldan beri Gazze’de soykırım uygulayan İsrail’e karşı bir yaptırım yok. Bu anlaşmanın içerisinde Gazze’den İsrail’in nasıl çekileceğine dair, hangi takvimle çekileceğine dair bir detay yok. Bu anlaşmanın içerisinde işgal edilmiş Filistin topraklarındaki Filistinlilerin gelecekleriyle ilgili belirli bir plan yok. Devletin, Filistin Devleti’nin kurulacağına dair sadece, o da olması mümkün olmayan şartlara bağlanmış bir sonuç var ve bu anlaşma, sadece şu anda akan kanın durması motivasyonu ile değerlendirilebilecek bir anlaşma değildir.

Sizlerden, değerli milletvekillerinden genel görüşme talebimize “evet” demenizi bekliyor ve bu noktadaki bu görüşmenin hayırlara vesile olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kocaeli Muharip Gaziler Derneği Başkanı ve üyelerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Kocaeli Muharip Gaziler Derneği Başkanı ve üyeleri şu an dinleyici locasından Genel Kurulu takip etmektedirler. Divan adına kendilerine hoş geldiniz diyoruz biz de. (AK PARTİ, CHP, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 20 milletvekili tarafından, 17 Kasım 2025 tarihinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Gazze’deki savaşı sonlandırmayı ve bölgede yeni bir düzen tesis etmeyi amaçlayan 2803 sayılı Kararı’nın Filistin halkına, Türkiye’ye ve bölgeye muhtemel etkilerinin değerlendirilmesi, ortaya çıkacak tablonun tüm yönleriyle ele alınması, uluslararası düzeyde izlenecek stratejinin ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, önerge üzerinde, İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, YENİ YOL önergesiyle ilgili söz almış bulunuyorum.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2803 sayılı Kararı, Gazze’de savaşı bitirme ve yeni bir düzen kurma iddiasıyla önümüze konulmuş olsa da hepimiz çok iyi biliyoruz ki bu karar bölgeyi en az iki yıl süreyle uluslararası vesayet altına sokan bir karardır. Aslında Gazze’de üst karar organı BM heyeti gibi görünse de hadisenin özünü son tahlilde Washington merkezli, tamamen icracı bir yapı belirleyecek. Biliyor musunuz ki biz burada konuşurken Refah’tan alınan 153 Filistinli, İsrail’in yüksek güvenlikli tesislerinde pasaportlarına çıkış damgası dahi vurulmadan Güney Afrika’ya gönderiliyor. Bu olay dahi “Toprak ilhakı olmayacak, tehcir olmayacak.” denilen planın pratikte nasıl bir ikiyüzlülük taşıdığını gözler önüne seriyor. Tek başına bu çelişki bile Gazze’ye aslında barış değil yeni bir çatışma zemininin taşındığını gösteriyor.

Konunun ülkemizi ilgilendiren boyutu daha karmaşık. Birleşmiş Milletler kararı kapsamında Gazze’ye 20 bin kişilik bir güç konuşlandırılacak ve Türkiye buraya 2 bin askerle katılacak. Bu açıklamayı kim yaptı? Sayın Dışişleri Bakanı Hakan Fidan. Peki, hangi yetkiyle yaptı? Bilinmiyor. Türkiye Cumhuriyeti’nde Türk Silahlı Kuvvetlerinin sınır ötesi görevlendirilmesi Meclisin yetkisinde değil mi? Tezkere olmadan bu kararın, bu taahhüdün alınması mümkün mü? Sayın Fidan’ın “Meclis karar almalı.” demesi gerekirken tam tersine Meclisi yok sayan bir tavırla uluslararası taahhütlerde bulunulması kabul edilemez.

Dahası, bölgede koordinasyonu kim yürütüyor? Mısır ve İsrail. Peki, İsrail’in Türk askerinin Gazze’de konuşlanmasını istemediğini cümle âlem bilmiyor mu Allah aşkına? Biliyor. Peki, İsrail “Hayır.” derken Türkiye’nin Gazze’de bir askerî görev üstleneceği nasıl iddia edilebiliyor? Üstelik

bu görev nerede, nasıl, kimin komutası altında icra edilecek; türk askeri kimin inisiyatifine teslim edilecek? Anlayabilen beri gelsin.

Türkiye, Şarm El-Şeyh mutabakatıyla açık biçimde garantör ilan edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ancak uyarıyoruz: Bu statü, Ankara'yı bölgedeki her gerilimin de muhatabı yapacaktır. O nedenle, Meclisimizin sorumluluğu açıktır. Türkiye'nin uluslararası arenada nasıl bir yol izleyeceği, askeri angajmanların riskleri, bölgesel denklemlerdeki kırılmalıklar ve en önemlisi Filistin halkının iradesini önceleyen bir yaklaşım Genel Kurulda mutlaka ele alınmalıdır.

Bu nedenle, genel görüşme açılması bir tercih değil zorunluluktur. Meclis devre dışı bırakılamaz, Türk askeri maceraya sürüklenemez. Türkiye'nin dış politikası, kapalı kapılar ardında değil Gazi Meclisin iradesiyle şekillenmelidir diyorum. YENİ YOL önergesini desteklediğimizi ifade ediyor, saygılarımı sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Vezir Coşkun Parlak.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazze'nin ve Gazzelilerin son iki yılda yaşadığı yıkım ve acı bütün yakıcılığıyla devam ediyor. Bu yıkımın sona ermesi için bütün iyi niyetli uluslararası girişimleri desteklediğimizi belirtmek isteyerek başlamak istiyorum ancak şu da unutulmamalıdır ki Filistin sorununun kökeninde sömürgecilik ve işgal vardır. Sömürgeciler o toprakları terk ettiklerinde arkalarında yüz yıl sürecek bir düşmanlık ve çatışmanın tohumlarını ektiler. Dolayısıyla, bugün Gazze'ye yönelik uluslararası eylem planları yapılırken işgalciliğe evrilebilecek hiçbir yöntem dayatılmamalıdır, her türlü askeri ve siyasi öneri Gazze halkının rızasını gözeten ve iradesine saygı duyan bir perspektifle yapılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, şu yalın gerçeği kabul etmeliyiz ki Filistin meselesi, Gazze halkının yaşadığı acılar yalnızca Birleşmiş Milletler binasında alınan kararlarla düzelmez; önemli olan o kararların nasıl hayata geçeceği. Bugüne kadar Filistin konusunda tarihe geçmiş birçok Birleşmiş Milletler kararı vardır. Örneğin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 242 sayılı Kararı bunlardan biridir. Eğer 1967'de alınmış olan o karara uyulmuş olsaydı belki de Gazze halkı, Batı Şeria halkı on yıllardır yaşadığı acıları yaşamayacak, bölge barışı çoktan sağlanmış olacaktı fakat bir taraftan İsrail'in verdiği taahhütlere uymaması diğer taraftan radikalleşen ve gerçeklikten kopan bazı siyasi aktörler ve hareketler nedeniyle kâğıt üzerinde çok güzel görünen kararlar hayata geçemedi.

Değerli milletvekilleri, belki bu söylediğim klişe bir ifade gibi gelecek ama Gazze, bütün insanlık için bir turnusol kâğıdı hâline gelmiştir. Gazze'deki çocuklar ilaca erişemezken dünyanın herhangi bir yerinde adalet, insan hakları, hukuk konuşmanın hiçbir anlamı yoktur. Bunu duygusal ya da dramatik bir yerden söylediğimi düşünmeyin. Farklı halkların ve devletlerin yüzlerce yıllık etkileşimi sonucunda ortaya çıkan uluslararası hukuk Gazze'de ayaklar altına alınırken New York'taki Birleşmiş Milletler binasında hukuktan bahsetmek akademik bir faaliyet olmaktan öteye geçemez. İnsanlık, özellikle 19'uncu ve 20'nci yüzyılda yaşanan büyük acılar nedeniyle kurumlar, sözleşmeler geliştirmiştir. Cenevre Sözleşmeleri Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının, Soykırıma Karşı Uluslararası Sözleşme ise Holokost'un yarattığı dehşete karşı ortaya çıkmıştır. Geçtiğimiz son iki yılda Gazze'de her ikisinin de yitilip atıldığına tanıklık ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

VEZİR COŞKUN PARLAK (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Filistin sorununun çözümünde ve Gazze'nin yeniden yapılandırılmasında kuşkusuz Türkiye'ye de büyük sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluk yerine getirilirken Filistin halkının acıları hamaset malzemesi hâline getirilmemelidir. Siyasi güç devşirmek amacıyla Arap ve Yahudi halkları arasındaki uçurum derinleştirilmemelidir, iki halkın da kimliğini ve ulusal onurunu koruyarak yaşayacağı bir çözümü mümkün görüyoruz.

Önergeyi destekliyoruz.

Genel Kurulu ve halklarımızı saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Yunus Emre.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

YENİ YOL Grubunun çok önemli önergesi hakkında görüşlerimizi söylemeden önce Gazze'yle ilgili yine çok önemli olan bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, daha dün Birleşmiş Milletlerin İnsani İşlerden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı ve Acil Yardım Koordinatörü Tom Fletcher'ın bir paylaşımı oldu. "Gazze'deki Filistinliler son yağmurların ardından üşüyor, sırsıklam oluyor, sel suları yükselirken ve sahip oldukları az sayıdaki eşyalar da yok olurken hayal kırıklığı artıyor." paylaşımında bulundu ve var olan kısıtlamaların da kalan kısıtlamaların da acilen kaldırılması çağrısı da yaptı. Gördüğünüz gibi Gazze'de insani dram bitmiyor, karşı karşıya bulunulan soykırımın sonuçları aslında hâlâ devam ediyor. Uluslararası toplumun Gazze'deki bu durum karşısında gerekli önlemleri alması gerekliliği bulunuyor.

Değerli milletvekilleri, YENİ YOL Grubunun önerisi iki bakımdan çok önemli. Birincisi, biz, Meclisin uluslararası meselelerde etkili olması gerektiğini, uluslararası meselelerle ilgili burada hem etkili tartışmaların yapılmasının hem kararların alınmasının çok önemli olduğunu defalarca gündeme getirdik. Bu kapsamda, böylesine önemli bir meselenin bir genel görüşmeyle Mecliste ele alınması çok değerli ve bunu bilindik parti disiplini ya da partizanlık sınırı içerisinde değerlendirmemek gerekiyor ve bütün milletvekillerinin böyle bir öneriyi desteklemesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu öneri kapsamında gerekçeyi incelediğimizde ve tabii, 2803 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu Kararı'nı ve o karara temel teşkil eden Donald Trump'ın 20 maddelik yol haritasını incelediğimizde çok önemli sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu görelim. Bir defa, burada meselenin çözülmesi, soykırım suçlarına ve soykırım suçuna bir adalet getirilmesi gibi bir öncelik falan yok. Bunun yerine, bir şekilde, bölgenin yani Gazze'nin silahsızlandırılması, silahlardan arındırılması ve aslında yeniden inşa sürecinin bir rant projesi olarak tanımlanması var. Ve tabii ki bu metin içerisinde Filistin Devleti'ne referans bulunsa da gerçekten Filistin Devleti'nin kurulmasının son derece net birtakım şartlara bağlanmış olduğunu görüyoruz ve aslında bütün bu metinde var olan perspektif, yüz yıl önce insanların gündemine gelmiş olan manda perspektifi. Yani Filistin halkının maalesef -yani bu ifadeleri lütfen bağışlayın ama- olgunluktan uzak olduğu, bir siyasi topluluk karakteri taşımadığı gibi varsayım var burada. Aslında, bu yanılla, bu, Filistin halkının varlığına bir hakaret anlamını taşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUNUS EMRE (Devamla) - Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YUNUS EMRE (Devamla) - Ve belirli bir süre için bir uluslararası yönetimin bu şekilde gündeme getirilmesi, aslında Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkının inkârı anlamına geliyor.

Bunun yanında değerli milletvekilleri, bu uluslararası vesayet konusunu gerçekten dikkatli bir şekilde ele almak durumundayız. Yani biz öteden beri Filistin halkının bir siyasi topluluk olarak, bir ulus olarak gerçekliğini hep gündeme getirdik. Bunun yanında, yine bu kapsamda da Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını gündeme getirdik. Bu kararla aslında, bu metinle, bu 2803 sayılı metinle bu son derece muğlak birtakım koşullara dayandırılıyor ve yine Başkan Trump'ın metninde “yeşil bölge” gibi birtakım ifadeler vardı hatırlıyorsunuz. Bu, değerli arkadaşlar, size neyi hatırlatıyor? Yani Irak'ta ve Afganistan'da Amerikan yönetimlerinin geçmişte yaptıklarını hatırlatıyor. Aynı perspektifle oraya girmek üzere olan bir Amerikan yönetimiyle karşı karşıya olduğumuzu değerlendirmek gerekiyor.

Önergeyi desteklediğimizi belirtiyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Seda Gören.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEDA GÖREN (İstanbul) - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, bizleri ekranları başından izleyen çok kıymetli vatandaşlarımız; öncelikle, düşen uçaklarımızda şehit olan tüm kahramanlarımıza rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun.

Kimilerinin 7 Ekimde başladığını iddia ettiği ama aslında Filistinlilerin elli altı yıllık boğucu bir işgale maruz kaldığını bilen ve gören bizler için her şeyin aslında çok gerilere dayandığı bir dönemden tüm uluslararası toplum, tüm sistem olarak çıkmaya çalışıyoruz. 1882'de ilk Yahudi yerleşimcilerin toprağın nasıl işletileceğini Filistinli çiftçilerden öğrenmeye çalıştığı günlerden 29 Kasım 1947 tarihli BM'nin çok acı bir üne sahip 181 sayılı Kararıyla arşa çıkan adaletsizliklerden 1967'ye kadar her noktada bu haksızlıklarla mücadele eden vicdanlı milyonlar olmuştur. Bugün bu milyonların sesini en gür şekilde Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak biz çıkarıyoruz. Mazlumların sesini, yüzünü o kürsülere Filistin'i her zaman en öncelikli meselesi hâline getirmiş Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan çıkarıyor.

23 Eylülde, Türkiye'nin öncülüğünü yaptığı 8 İslam ülkesi ve ABD görüşmesinde çatışmayı sonlandırma planı görüşülmüş, 29 Eylülde duyurulmuş, 10 Ekimde ateşkes sağlanmış, 13 Ekimde de Şarm El-Şeyh'te Katar, Mısır ve ABD'yle imzalanmıştır. Bu sürecin doğal bir sonucu olarak, Gazze'deki çatışmayı sonlandırmaya yönelik kapsamlı plan hakkındaki karar tasarısı 17 Kasım 2025'te kabul edilmiştir. 2803 sayılı bu BMGK kararı, Barış Kurulu ve Uluslararası İstikrar Gücüne ilişkin yetki ve süreyi belirlemiştir.

Şimdi, burada, bu kurulların detaylarını -biraz önce de anlattılar- üç dakikaya sığmayacağı için tabii ki anlatmayacağım. Kısaca, Barış Kurulu idari süreci, “ISF” denilen İstikrar Gücü de operasyonel süreci yönetmek üzere kurgulanmıştır. Bu noktada bu süreç ateşkes ve sonrası bizim için ne anlam ifade ediyor, asıl ben bunu söylemek istiyorum. Ateşkes bizim için mazlumların akan kanını durduracak bir dönüm noktasıdır. Ateşkes bizim için anestezi yapılan ameliyatların durmasıdır; bebeklerin ağızdan, soğuktan ölmemesidir; Kızılâyımızın aşevinde her gün 21 bin kişiye verdiğimiz yemeği 5'e, 10'a katlamaktır. Ateşkes sonrası ilk yardım gemimizle giden 52 tırlık yardım malzememizin daha da fazlasının artık daha az engelle karşılaşarak ulaşmasıdır. Ateşkes ve onun doğal sonucu olan karar bizim için, bugüne kadar bu soykırıma gözlerini kapatan, yokmuş gibi farz eden, Birleşmiş Milletlerde defalarca kez veto eden aktörlerin artık bu ateşkes sürecine sahip çıkmak zorunda kalmasıdır. Ateşkes bizim için, sürecin önüne çıkan engellerin çözülmesi amacıyla bir mekanizma geliştirilmesi açısından önemlidir. Ateşkes bizim için, iki devletli çözüme giden bir ufuk oluşturduğu için önemlidir. Ateşkes

bizim için, bu çözüm iradesini ortaya koyması açısından önemlidir; kan, açlık ve bombalar olmadan, Filistinliler topraklarından çıkmadan, Gazzeliler evlerinden sürülmeden, 1967 sınırlarındaki Doğu Kudüs'ün başkent olduğu bir Filistin devletini kurmayı konuşacağımız için önemlidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEDA GÖREN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, şunu özellikle ifade etmek istiyorum: Hamas, bir terör örgütü değildir. Hamas, bugüne kadar orada gerçekleşen soykırıma karşı mecburen buna mukabil silahlı direniş gerçekleştiren bir yapıdır. Bu işgalin tam anlamıyla sonlandırılması, bu yapıların silahsızlandırılmasından daha önce çözülmesi gereken bir konudur.

Son olarak Türkiye bölgede barış ve istikrarın sağlanması için Gazze'de elini taşın altına koymaya hazırdır. Asker gönderme dâhil, üzerine düşen bütün sorumlulukları yerine getirecektir, bunu beyan etmiştir. Tüm dünyada dost-düşman, memnun olan-olmayan, kabul eden-etmeyen herkes bunu bilmelidir.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, sisteme giren 2 sayın milletvekili biraz önce söz verdiğim vekiller arasındaydı ancak Genel Kurulda olmadıklarından dolayı sisteme girip konuşmalarını yapamadılar. Dolayısıyla 2 milletvekilimize yerinden söz vereceğim.

Sayın Uysal...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, vefat eden işçi ve memur emeklilerinin yakınlarına bağlanan dul ve yetim aylıklarına, emeklilerle ilgili taleplerine ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Öncelikle, değerli ve anlamlı hediyeleri için Çamlıyayla'daki hanımefendilerimize çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde 16 milyon emeklimiz var ve bunların çoğu işçi emeklileri. Vefat eden işçi ve memur emeklilerimizin yakınlarına bağlanan dul ve yetim aylıkları arasında ciddi bir fark var. Bu farkın yeniden gözden geçirilmesini istiyoruz efendim ve emeklilerimize ilave refah payı verilmesiyle ilgili bir talebimiz var. Her zaman emeklilerimizin yanlarındayız.

Teşekkür ederim, sağ olun efendim.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

51.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Ekrem İmamoğlu'na ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun sesinden, fotoğrafından ve hatta sosyal medya hesaplarından bile korkan bir iktidarla karşı karşıyayız. Önce kişisel hesabını kapattılar, yetmedi Cumhurbaşkanlığı aday ofisi hesabını defalarca engellediler. Bir tarafta bin odalı sarayında, milletin arasına karışmayanların titreyen gölgesi, diğer tarafta 12 metrekairelik hücresinde bile bu ülkeye umut olmaya devam eden cesur insanların dimdik duruşu var.

Buradan milletimize bir kez daha duyurmak istiyorum: İşte, defalarca engellenen Cumhurbaşkanlığı aday ofisimizin sosyal medya hesapları... Sansürle, yasakla, karartmayla bir milleti sindireceğini sananlar 3 değil, 3 bin kez de engel getirirse biz sokaklardayız, meydanlardayız, ekranlardayız; millet neredeyse biz oradayız. Sizin en büyük korkunuz olmaya devam edeceğiz. Kurduğunuz bu çürümüş düzeni halkımızla birlikte yıkacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

3.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârlara iktidar tarafından 2023 yılında verilen emeklilik sözüne rağmen bugüne kadar hiçbir adım atılmamış ve düzenleme yapılmamış olması nedeniyle yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi ve tüm sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla 20/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

19/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 19/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârlarımıza iktidar tarafından 2023 yılında verilen emeklilik sözüne rağmen bugüne kadar hiçbir adım atılmamış ve düzenleme yapılmamış olması nedeniyle yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi ve tüm sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla 20/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 19/11/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, esnaf ve sanatkârlarımızın 9000 iş günü yerine SSK'lı çalışanlar gibi 7200 iş gününden emekli olmaları konusundaki adaletsizliğin giderilmesi yönünde vermiş olduğum Meclis araştırması önergesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, esnaf ve sanatkâr kesimi, maliyetler ve yüksek kiralar karşısında bugün bırakın kiralarını ödemeyi, sosyal sigorta primlerini ödemekte bile zorlanmakta. Özellikle zincir marketler karşısında iş yapamaz ve para kazanamaz hâle gelen gıda sektöründeki esnaf, vatandaşların da alım gücü kalmayınca teker teker kepenk kapatmaya başlamış durumda. 2025 yılının ilk dokuz aylık döneminde ülke genelinde toplam 83 bin esnafımız çeşitli ekonomik nedenlere bağlı olarak iş yerlerini kapatmak durumunda kaldı. Esnafımız bu dönemde iktidar tarafından desteklenmemiş ve tamamen kendi sorunlarıyla baş başa bırakılmış, ayrıca esnafımıza iktidar tarafından seçim meydanlarında verilen sözler de unutulmuştur.

Mayıs 2023 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanının Kayseri meydanından “Kuaför, manav, bakkal, tesisatçı, pazarcı gibi küçük esnafımızın prim ödeme gün sayısını SGK'lilerle eşitleyerek 7200 güne indiriyoruz. Yeni dönemde yapacağımız ilk işlerden biri bu olacak, 1 milyon üzerinde küçük esnafımız

faýdalanacak. Tüm esnaf kardeşlerimize müjdeler olsun.” şeklindeki konuşmasının üzerinden tam otuz ay geçmesine rağmen ne yazık ki bugüne kadar bu konuda hiçbir adım atılmamıştır. Aileleriyle birlikte 15 milyona ulaşan esnafımızın ekonomik ve sosyal alanda emekliliğini maalesef gerçekleştiremedik, 7200 iř günü konusundaki mağduriyetleri hâlen devam etmekte. İktidar tarafından esnafa erken emeklilik konusunda verilen sözler maalesef havada kalmış, tutulmamıştır. Böylece, terzilik, mobilyacılık, lokantacılık, çiftçilik gibi ülke genelinde 200’e yakın meslek kollarında gece gündüz demeden hizmet veren 2,5 milyon esnaf, yanlarında çalıştırdıkları işçilerden, ıracılardan, kalfalardan, aynı yař ve yıla sahip olmalarına rağmen sadece sigorta statüsü farkı nedeniyle 1800 gün yani beř yıl sonra emekli olabilmektedir. Böyle bir garabet, böyle bir adaletsizlik olabilir mi? Maalesef, iktidar, BAė-KUR’lu çalışanlar ile SSK’lı çalışanlar arasında yaşanan eşitsizliği de göz ardı etmektedir.

Esnaf ve sanatkrlar iktidardan mağduriyetlerinin giderilmesini, emeklilik için gereken 9000 iş günü yerine 7200 iş günü konusunda verilen sözlerin tutulmasını ve BAğ-KUR prim gün sayısının 7200’e indirilerek eşitsizliğin giderilmesini, kendileri için erken emeklilik yolunun açılmasını talep etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii ki esnafımız sadece emeklilik konusunda değil başka birçok konuda da ekonomik krizle ve çeşitli sorunlarla boğuşmaktadır. Esnafımız, perakende yasası çıkarılmadığı için zor günler yaşamakta. Esnafımız yüksek faizler ve kara liste karşısında da büyük sorunlar yaşamakta, sicil affı konusunda düzeltme yapılmasını beklemektedir. Ayrıca, esnafın, bankalardan uzun vadeli ve düşük faizli krediler kullanarak borçlarının yapılandırılması konusunda da talepleri vardır.

Esnaf ve sanatkârlarımız 1 Ocak 2026 tarihinde yürürlüğe girecek olan basit usulden gerçek usul vergilendirmeye geçilmesi kararına da büyük bir tepki göstererek mağduriyet yaratacak olan bu kararın iptalini istemektedir. Taksici, dolmuşu, minibs ve servisi esnafı yüksek fiyatlar karşısında eskiyen araçlarını yenilemekte zorlanmakta, 2018 yılında uygulanan hurda teşvikinin özellikle ticari araçlar için yeniden uygulanmasını ve ticari araçlarını yenilemek isteyen küçük esnaf kesiminin TV, KDV düzenlemesinden muaf tutulmasını istemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Bu nedenle, esnaf ve sanatkârlarımızın başta emeklilik olmak üzere ekonomik koşullar karşısında yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması komisyonu kurulması yerinde olacaktır diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAşKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Necmettin alışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ALIşKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz mağdurlar ülkesi, nereye dokunsanız bin ah işitirsiniz. Bir taraftan EYT’liler, staj ve ıracılık mağdurları, son olarak da 3600 ek gösterge sözü verilen memurlar ve esnaf. Bu ülkede esnaf emniyet supabıdır, can güvenliğidir, bir memleketin ivisidir. Esnafa en fazla desteği vermek gerektiği hâlde, hemen her dönemde esnafın dışlandığına, ikinci sınıf muamele grdğine hepimiz yaşayarak şahit oluyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir iş yerinde esnaf bugün hiçbir iş yapmasa bir yıl içerisinde devlete ödediği vergi 130 bin lira. Bu açıdan, bir taraftan primler yüksek; bir taraftan da hiç iş yapmayan insanın bu kadar zorluğa maruz kalması asla kabul edilemez. Bir iş yerinde esnaf ne zorluklarla yanında

eleman istihdam ediyor, tezgâhtar, kalfa, çırak çalıştırıyor ama sürenin sonunda birisi diğerinden beş yıl daha uzun çalışmak zorunda çünkü burada küçük esnafın mağdur kaldığı gerçek sorunlar hiçbir şekilde görülüyor. Evet, esnafa yönelik bazı küçük iyileştirmeler yapıldı KDV'yle ilgili, vergi beyannamesiyle ilgili ama bilelim ki kepeçle verilen kazanla geri alınıyor. EYT çıktığı zaman “Esnaf da yararlanacak.” dediniz. Birçok esnaf elindeki birikimini harcadı, bankadan kredi çekti, borcunu ödedi; şapa oturdu. Söz tutulmadığı için binlerce esnafımız büyük mağduriyet yaşadı.

Bugün de deprem bölgesinde mücbir sebep ilanının son günlerine geldik, ay sonunda bitiyor. Oysa kamu üzerine düşen görevi yapmadı. Rekor denemesi yaparcasına kâğıt üzerinde anahtar teslim etti; evlerde oturulamadı, iş yerlerinin büyük çoğunluğu teslim alınmadı. Sen kamu olarak üzerine düşen görevi yapmamışsın, zamanında yerine getirmemişsin, vatandaşa da “Gel, vergilerini öde.” diyorsun. Bu asla kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Hâlen deprem bölgesinde hayat normale dönmüş değildir. Bu açıdan yapılacak şey sadece mücbir sebebin uzatılması değil, aynı zamanda vergi ve primlerle ilgili mutlaka bir defaya mahsus af çıkarılması gerekir. Ne yazık ki deprem bölgesindeki esnafımız büyük mağduriyetini hâlen sürdürüyor.

Bununla beraber, asgari ücretin altında maaş alan fahri Kur'an kursu öğreticileri, ücretli psikologlar, sosyologlar, ücretli öğretmenler, hepsi bu ülkenin kanayan yarasıdır ama iktidar bunlarla ilgili yasa getirmez; enerjiyle ilgili, maden şirketleriyle ilgili bir sorun varsa getirir. Hâlen bu ülkede perakende yasası çıkmadı; küçük esnaf ezilmeye, ezdirilmeye devam ediliyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Yılmaz Hun.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (İğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin ışıkları en erken yananı da en geç söneni de esnafdır. Sabahın ilk ışıklarında dükkânını açan, gece yarısına kadar tezgâhının başında bekleyen, sıftah yapmadığı günün sonunda bile vergisini, sigortasını, kirasını ödemek zorunda kalan esnafımızdır, emektarlarımızdır ancak bu ülkenin en ağır yükünü çekenler, en çok ezilenler yine esnaf olanlardır.

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu verilerine göre, 2025 yılının yalnızca ilk dokuz ayında ekonomik nedenlerle 83 bin esnaf kepenk kapatmıştır. Bu bir sayı değil, bu birer birer yok olan hayatlar, kapanan ocaklar, dağılan aileler, işsiz kalan çıraklar, kalfalar ve çalışanlardır. Zincir marketlerin dört koldan her mahalleyi kapattığı, rekabetin değil tekelleşmenin egemen olduğu bir piyasada bakkalın, manavın, berberin ayakta kalması mümkün değildir. Maliyetleri artmış, kiralari uçmuş, sosyal sigorta primleri ödenemez hâle gelmiş, vergi yükü sırtlarına binmiştir. Esnaf para kazanmak bir yana, hayatta kalma savaşı vermeye çalışıyor. İktidar ise bütün bu çığlıkları duymazdan gelmektedir. Seçim meydanlarında verilen vaatler birer birer unutulurken esnaf kendi kaderine terk edilmiştir. 6 Mayıs 2023'te meydanlarda “Küçük esnafımızı prim ödeme gün sayısında SGK'lilerle eşitleyeceğiz. BAĞ-KUR'da 9000 günü 7200'e düşüreceğiz.” denildi. “Yeni dönemde yapacağımız ilk işlerden biri bu olacak.” diye söz verildi. Aradan geçen zamana rağmen o sözlere ne oldu? Hâlâ 2,5 milyon esnaf emeklilikte uğradığı haksızlıkla yaşamaya mahkûm edilmiş durumdadır, iktidar ise

seyretmeye devam etmektedir. Aynı yaşı, aynı yılı dolduran iki vatandaşın biri 1800 gün önce emekli olurken yalnızca sigorta statüsü yüzünden esnaf beş yıl daha çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu mu adalet, bu mu sosyal devlet anlayışı? Esnaf yalnızca emeklilikte değil, her alanda ağır bir çıkmazdadır. Zincir marketler mahalle mahalle, sokak sokak yayıldığından dolayı küçük esnaf kepenk kapatmaya zorlanmaktadır. Bankalarda esnafın sicili kara listeye cezalandırılmakta, krediye ulaşması imkânsız hâle getirilerek yüksek faiz altında ezilmektedir.

Taksici, dolmuşçu, minibüscü ve servisçi esnafı araç yenileme maliyetleri nedeniyle trafikte neredeyse hurda araçlarla çalışmak zorunda kalmaktadır. 2018’de uygulanan hurda teşviği yeniden devreye sokulmadığı için ticari araçların yenilenmesi imkânsız hâle gelmektedir. Çalışmak zorunda kalan ama çalıştıkça borçlanan bir esnaf profiliyle karşı karşıyayız. Bütün bunlara rağmen hâlâ ayakta kalmaya çalışan, vergisini ödeyen, kimseye yük olmayan, sadece hakkını, emeğinin karşılığını isteyen bir esnaf kitlesi vardır. Bu ülkenin omurgasını oluşturan bu insanlar kaderlerine terk edilemez, edilmemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YILMAZ HUN (Devamla) - Bu nedenle, basit usuldeki esnaflarımızın kazançları düşük olmasına rağmen gerçek usulde vergilendirilmesi kabul edilemez, derhâl düzenleme yapılmalıdır. Zincir marketlerin sınırsız yayılmasına karşı perakende yasası çıkarılmalı, haftada en az bir gün kapalı olmaları şartı getirilmelidir. BAĞ-KUR’lular için 9000 iş günü olan prim gün sayısı söz verildiği gibi 7200’e düşürülmeli ve erken emeklilik yolu açılmalıdır.

Bu talepleri yerine getirmek sosyal devlet olmanın da vicdan sahibi olmanın da gereğidir. Aksi hâlde, kapanan her kepenk bu iktidarın utanç hanesine yazılmaya devam edecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Vecdi Gündoğdu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sokağı, çarşısı, pazarı, gerçekten oraların sesini, o kepengin açılıp kapanma sesini iyi bilen birisi olarak bugün sizlere hitap etmek istiyorum. Esnafın sorunlarını bizzat yaşıyoruz, görüyoruz. Şu anda Türkiye’de esnafın nefesi daralıyor, umutları sönüyor. Bir bakıyorsunuz, bir fırıncıya gidiyorsunuz, akşam saat üçte gelmiş, iş yerini açmış, hamurunu karmış ama şunu diyor: “Elektrik parası, farklı durumların parasından dolayı artık zarar ediyorum.” “Peki, niye kapatmıyorsun zarar ediyorsan?” diyoruz. “Ertesi gün ben buraya geldiğimde çocuklar, vatandaş o kokuyu bekliyor, o kokuyu istiyor.” diyor. Başka bir esnaf kepengin yarısını açmış sadece, artık ışığı bile kısmak durumunda kalmış. “Elektrik, kira, vergi, sigorta beni aştı ama sabah yine gelip açıyorum çünkü müşterim değil, komşum bekliyor.” diyor. Tüm gayretlere rağmen kepenk kapatmak zorunda kalan esnaf ise “Ben bugün kepengi indirirken sadece bir iş yerimi değil, ruhumu kaybettim, çocukluğumu kaybettim, mahallemlerimle kurduğum bağ, yılların helal emeğini kaybettim.” diyor. İşte bunlar Ahilik kültürüyle yoğrulmuş esnafımızın duygularıdır, onurudur. Mahallenin esnafı sadece mal satan değil, aynı zamanda umudu yaşatan mahallenin vicdanıdır. Ve sanayi sitelerindeki sanatkârlarımız, onlar da aynı şekilde çok zor durumdadır. Bugün 2 milyon 293 bin esnaf ve sanatkârımız, 2 milyon 555 bin iş yerimiz var, aileleriyle birlikte yaklaşık 18 milyon insanın geçimi de buraya bağlıdır. Esnafın sorunu ülkenin sorunudur. Yirmi üç yıldır esnafın vergi ve faiz yükünü hafifletmediniz. Sosyal güvenlikteki adaletsizliğe son vermediniz; yanında çalışan 7200 günde

emekli olurken esnafa 9000 şartını hâlâ dayatmaya devam ediyorsunuz. Prim borcunu ödeyemediği için emekli olamayan esnafı yok sayıyorsunuz. Merkez Bankası faizleri indirirken esnaf kredilerinin faizini düşürmüyorsunuz. Teşvikleri artırmadınız, mesleki eğitimi de güçlendirmediniz. Basit usulden gerçek usule geçecek esnaf tedirgin ve çaresiz. Küçük esnafımızı zincir marketlerden koruyacak 6585 sayılı Perakende Ticaret Kanunu'nda tek bir düzenleme yapmadınız çünkü siz küçük esnaf yaşasın istemiyorsunuz. Yirmi üç yılın sonunda esnaf karanlık günler yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Bu yılın ilk dokuz ayında 83.302 iş yeri kapandı değerli arkadaşlar. Her gün 300'den fazla esnaf kepenk kapatıyor. Kapanan her kepenk bir insanın hayalinin, bir mahallenin nefesinin sönmesidir. Esnaf ayakta kalırsa ekonomi dimdik durur, esnaf çökerse ekonomi çöker, ülke çöker ve orta direği oluşturan esnafı maalesef çökerttiniz. Acil tedbir alınmaz ise önümüzdeki günlerde 300 bine yakın iş yeri daha kapanacak yani kısacası, mahalleler sessizleşecek, çarşılar karanlığa gömülecek. Kısacası değerli arkadaşlar, esnaf düşmanlığı yapmayı bırakın artık.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Şaban Çopuroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kayseri'de bağ evleri var, bağ evlerinde böyle anahtarlar var. Yıllar önce bu anahtarları şehre götürür, getirirdik evin kapısını açabilmek için, artık bunları bıraktık, yeni teknolojiyle kapılarımızı açıyoruz. Buradan gelmek istediğim nokta şu: İYİ Parti her ne hikmetse onlarca yıldır devam eden siyaset anlayışını burada devam ettiriyor, her sene sonu yaklaştığında kapanan işletme sayısı... Mübarek, o kapanan yazının hemen sol tarafında açılan işletme sayısı var; 263.810 işletme açılmış. Eğer bunu görmediyseniz bir ayıp, gördünüz ısrarla öbürünü söylüyorsanız o da hani "kul hakkı" diye ısrarla söylersiniz ya "Hak geçmesin." dersiniz ya en kestirmesinden kul hakkına girer. Peki, 263 bin işletme açılmış; ya, birinin yanına varıp bir çayını için "Ne yapıyorsunuz? Hayırlı olsun." deyin, ne olur ki?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Onu siz yapın, onu siz yapın.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - "Onu siz..." Çok güzel, tam da bunu söyleyin diye bekledim. Niye?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biraz siz gidin de görün, esnaf perişan oldu ya!

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Size bir tavsiyem var, size bir tavsiyem var: Bizim milletvekillerimizin hesaplarını ve bizim de hesabımızı lütfen bir takip edin. Salı günü, pazartesi günü çarşıda pazardayız; biz yapıyoruz, size aynı çatı altında olduğumuz için bir tavsiyede bulunuyorum.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Tamamen polemik; millet perişan, millet perişan.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Bence oralarda biraz bulunmakta fayda var.

Tabii, sorduğunuz sorulardan bir tanesi kapanan iş yerleriyle alakalı. Diğeri neyle alakalı? "Hazine ve Maliye Bakanlığı işletmelere destek vermiyor." En son, güncel bilgiyi alalım diye müracaat ettiğimizde Hazine ve Maliye Bakanlığı rakamları verdi. 3 bin, 5 bin, 7 bin gibi zannediyorsunuz ama değil, tam 780 bin işletmeye -hadi tahmin edin bakalım- 282 milyar destek verilmiş -60 milyara yakın, yıl sonu itibarıyla- bunun maliyetini Hazine ve Maliye Bakanlığı karşılayacak, karşılamaya da devam edecek.

Tabii, burada gündem mi olmak istiyorsunuz, gündeme bir şey mi gelsin istiyorsun bilemiyorum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ya, ipotek veremeyen esnaf kredisi çekemiyor.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Yalnız, sadece buralarda yapılan konuşmaları yayınlamak... Hani "Silah çıktı, mertlik bozuldu." diyorlar ya, sosyal medya çıktı, siyaset bozuldu.

Özetle, sahada olmanız gerekiyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sizin TESKOMB Başkanı bir milletvekiliniz var, bütçe konuşmasında ne dedi bir dinleyin, Yozgat Milletvekiliniz.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Evet, evet, satışacağınızı tahmin ediyordum. Tabii, tabii, zamanı gelince konuşursunuz, hiç itiraz etme. Bence var ya, burada zaman zaman "Pazara git, pazara git." diyorsunuz; takip edin.

Evet, en son noktaya geldik. Ne dediniz? "7200 gün ne oldu?" dediniz. Peki, Kayseri Milletvekili olarak biz burada niye varız? Biraz önce vekilimiz açıkladı, "Sayın Cumhurbaşkanımız otuz ay önce Kayseri'de 7200 güne alakalı bir açıklama yaptı." dedi. Doğru mu? Doğru.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bütçe konuşmasında yaptı.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Nerede o açıklama, nerede?

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Süre versin Başkan cevaplayayım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamaları öyle traktör vermeye falan benzemez, hele hele her eve bir altın vermeye hiç benzemez.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Gerçi elektrikli traktör de vardı(!)

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Cumhurbaşkanımız vefalı insandır, bu konuyla alakalı ne söylediyse hepsi hayata geçmiştir.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ne zaman? Ne zaman?

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Örnek mi istiyorsunuz? Bir dakika, bir dakika...

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Traktör dediniz de elektrikli traktörlere ne oldu?

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) - Siz var ya Bakanı da takip etmiyorsunuz, lütfen bakanlarımızı da takip edin çünkü 22 Eylül 2025 tarihinde Çalışma Bakanımız çıktı, gerekeni söyledi. Ne söyledi? Vaktim bitiyor, gidince hepiniz -elhamdülillah, şu anda 5G kullanıyoruz, Ulaştırma Bakanlığımız bu hizmeti bize vermiş- bastığınızda tık diye çıkar, oradan da 22 Eylül 2025'teki açıklamayı okursunuz diye tahmin ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.11

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.23

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve arkadaşları tarafından, Millî Eğitim Bakanlığında yaşanan personel sorunlarının araştırılması amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

19/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 19/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve arkadaşları tarafından, Millî Eğitim Bakanlığında yaşanan personel sorunlarının araştırılması amacıyla 19/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1512 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 19/11/2025 Çarşamba günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Suat Özçağdaş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen çok sevgili yurttaşlarımız; öncelikle ülkemizin başı sağ olsun. 15 yaşındaki çocuğumuz Muhammed Kendirci'yi Şanlıurfa'da bir cinsel saldırıyla kaybettik, bir marangoz atölyesinde kaybettik. Bir hafta önce Mersin'de Alperen Uygun çocuğumuzu kaybettik. 2025 yılında 82 çocuğumuzu kaybettik. Kasım ayında 10 çocuğumuzu kaybettik. Çocuklarını koruyamayan bir ülkenin geleceğe umutla bakması mümkün değil. Ben hayatını kaybeden çocuklarımız başta olmak üzere tüm çocuklarımıza yönelik sorumluluklarımızı yüce Meclis çatısı altındaki vekillerimize bir kez daha hatırlatmak isterim.

Millî Eğitim Bakanlığı çocuklarımıza verilecek her türlü hizmetin planlanması, uygulanması gereken Bakanlık. 1 milyon öğretmenimiz var, kamu okullarında 16 milyon öğrencimiz var, 60 bine yakın okulumuz var ve burada maalesef personel planlaması doğru yapılmadığı için sürekli yaşanan problemler var. Örneğin, 100 bine yakın ücretli öğretmen var. Sayın Bakan "Ücretli öğretmenlik" diye

bir şey yok, bu uydurma bir kavram.” dedi. İnternette bile başvurunun böyle olduğu ortaya çıkınca, dijital ortamda “ders ücreti karşılığında öğretmen görevlendirme başvurusu” olarak değiştirilince sorun ortadan kalkmış oldu(!) Bugün 100 bin öğretmen ücretli öğretmen olarak çalışıyor. Bir yandan ülkede norm açığı var, bir yandan norm fazlası öğretmenler var, her ikisinin de 100 bine yakın olduğu söyleniyor; tam olarak verileri bilemiyoruz çünkü Millî Eğitim Bakanlığı açıklamıyor. Evinden 40 kilometre, 50 kilometre, 100 kilometre ileriye giden öğretmenler var ama aynı anda “Aile Yılı” ilan ederek öğretmenlerin aile yaşamına nasıl etki ettiğimizi de gözden kaçırmaya devam ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir yandan iktidar partisinin bizzat Millî Eğitim Bakanının “100 öğrencisi olan her okulda rehber danışmanlar görev alacaklar, rehber öğretmenleri olacak.” vaadi var ama maalesef bunu gerçekleştiriyoruz.

Yine, aynı şekilde, okullarda yaşanan olaylarda kaybettiğimiz çocuklarımız, öğretmenlerimiz var. Maalesef bana verilen sürede sadece ölenleri bile saymam mümkün değil. Bu konuyla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığına verdiğim soru önergesine, 1.032 okulda kolluk görevlisinin görevlendirildiği söylendi. Bir yanda 60 bin okul var, 1.032 okulda kolluk görevlisi var. Dolayısıyla, Türkiye’deki 59.336 devlet okulunda birer güvenlik görevlisi ihtiyacımız var. Bu kürsüde daha önce de söyledim, devletin diğer kurumlarının kapısına güvenlik görevlisi koyabilen bir devlet anlayışının okullara güvenlik görevlisi koyamaması asla kabul edilebilecek bir iş değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

Temizlikle ilgili olarak 21 temmuzda yine soru sorduk. Biliyorsunuz geçen yıl okulların temizlenememesinin temel nedenlerinden biri 8 bin liraya personel çalıştırma tercihiydi, olmadı. Bu yıl da Sayın Bakan Cumhurbaşkanının talimatıyla 70 bin kişinin görevlendireceğini söyledi. Bu 70 bin kişiyi üstelik de kadrolu olarak değil farklı bir yöntemle atayacaklarını söyledi. Bizim gençliğimizde, bizim çocukluğumuzda okulların hafızası hâline gelmiş hademeler vardı. Millî Eğitim Bakanlığının neden hademe atamadığını, neden kadrolu personel atamadığını anlamakta çok güçlük çekiyorum.

Okul kazaları, yaralanmalar, kronik hastalığı olan çocuklara müdahaleler, geçici hastalıkları olanların ilaç ve benzeri takiplerinin yapılması, sağlıklı yaşam ve beslenme alışkanlıklarının kazanılması, sağlık eğitimi, hijyen eğitimi gibi konularda okul sağlığı alanında çalışacak hemşirelere ihtiyaç var ve bunların tamamı 20’nci Millî Eğitim Şurası’nın kararları arasında. Şûra diyor ki: “Eğitim kurumlarında uzman kütüphaneci, sağlık personeli, teknik eleman, temizlik ve güvenlik personeli istihdam edilmelidir.” Tüm bu çerçevede, 100 bin temizlik görevlisine, 65 bin güvenlik görevlisine, 75 bin okul sağlığı hemşiresine ihtiyaç var. 100 bin de ücretli öğretmen olduğunu düşünürseniz, Türkiye’nin millî eğitim alanında ciddi bir personel reformuna ihtiyaç var. İşte, bu araştırma önergesi bunu konuşmak üzere verildi, bunu araştırmak üzere verilmiş bir önerge. Tabii, iktidar partisi milletvekillerimiz şu soruyu kendilerine sorabilir: “Bunun maliyeti nerede? 65 bin, 75 bin, 100 bin...” Bunların toplam maliyeti 224 milyar lira, bu yıl yandaş şirketlerden alınmamasına karar verilen vergi 768 milyar lira. Yani yandaş şirketlerden almayacağınız vergilerin üçte 1’iyle Türkiye’deki okulların her birine okul sağlığı hemşiresi verebilirsiniz, güvenlik görevlisi verebilirsiniz, temizlik görevlisi verebilirsiniz ve bu sorunları böylelikle çözebilirsiniz. Mesele bir çözüm meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (Devamla) - Son olarak şunu söylemek isterim: Ücretli öğretmenlik Türkiye’nin maalesef kanayan bir yarasıdır. Ben sayın milletvekillerine sormak istiyorum: Buradan bir devlet hastanesine gittiğinizde ücretli bir doktora muayene oluyor musunuz? Yani kendisi doktor

olmayan ama ziraat mühendisi olan, kendisi doktor olmayan ama veteriner olan, kendisi doktor olmayan ama marangoz olan ama elektrik teknikeri olan birisine muayene oluyor musunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir şey aklınıza bile gelmiyor ama bu okullarda iki yıllık okul mezunu insanlar, dört yıllık okul mezunu insanlar görev yapıyor.

Eğitim Türkiye'nin temel meselesidir, buna nasıl baktığımız önemlidir. Bu bir araştırma komisyonu önergesidir. Sizlerden bu konuda destek rica ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Eğitim hepimizin ortak sorunu ve bizim temel felsefemiz de şu şekilde: İyi bir eğitim olmadan asla iyi bir yönetimin esaslarını gerçekleştirmek mümkün değil. O yüzden, her şeyin başı eğitimse bu araştırma önergesinin içeriğinde ifade edilen hususların tamamına partilerüstü bir gözle bakmak ve bu nazarla bu sorunların çözümüne dair eylemler gerçekleştirmek gerekir. CHP grup önerisinde dile getirilen sorunlar da hepimizin ortak sorunu olarak ifade edebileceğimiz hususlardır.

Eğitim meselesini parti ayrımı yapmadan, farklı siyasi yaklaşımları karşı karşıya getirmeden ele alınması gereken millî bir mesele olarak görüyoruz. Bugün burada ifade edilen öğretmen açığı, temizlik ve güvenlik personeli eksikliği, okullarda sağlık personeli ihtiyacı gibi başlıklar sahadan gelen gerçek sıkıntılar ve hepimiz bu tabloyu yakından takip ediyoruz.

Türkiye'nin nüfusu gençtir, öğrenci sayısı yüksektir; bu nedenle eğitimin ihtiyaçları her yıl artmakta, okullarımızda hizmet veren personelin sayısı zaman zaman yetersiz kalabilmektedir. Bu durum, yirmi yılı aşkın süredir iktidarda olan elbette ki Hükümetin sorumluluğunda olsa da uzun yıllar boyunca biriken yapısal sorunların elbette en başında gelenlerdendir. Öğretmen ihtiyacımızın giderilmesi, güvenlik ve temizlik personelinin güçlendirilmesi, okul sağlığı alanında yeni adımlar atılması önemlidir. Bu talepler sadece bir partinin değil siyasetin ortak beklentisidir. Devletimiz güçlüdür ancak yaşanan sıkıntılarla ilgili mevcut tabloya baktığımızda, daha kapsamlı bir planlamaya ve daha sürdürülebilir bir modele ihtiyaç duyulduğu da açıktır. Eğitim alanında iktidarın sürekli yapmış olduğu değişikliklerle pek çok hususta sorunları bir kangren hâline getirdiği de bir vakıdır. Bu nedenle, Meclis araştırması komisyonu kurulması yönündeki taleplerin dikkate alınmasının, hep birlikte bu talepleri veriye dayalı bir değerlendirme yapmak suretiyle eksiklikleri ortaya koymamızın ve ortak akılla çözüm üretmemizin yararlı olacağı kanaatindeyiz. Biz, eğitim gibi kritik bir konuda atılacak her yapıcı adımın yanında oluruz. Çocuklarımızın güvenliği ve öğretmenlerimizin çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yapılacak katkılara da sonuna kadar desteğimiz ve bu tür önerilere de açık olduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, sözlerimi tamamlarken şunu söylemek isterim: Eğitim siyasetüstüdür, burada dile getirilen görüşler de bu anlayış çerçevesinde değerlendirilmelidir; eleştiri olduğu kadar çözümün de parçası olabilmeliyiz. Biz her zaman yapıcı, sorumluluk sahibi bir yaklaşımla bu konuda iş birliğine hazırız, zira bir ülkenin istikbali okullarının kalitesinden geçer.

Burada, özellikle güvenlik ihtiyacına ilişkin okullarda görevlendirilen isimlerin de bir Avrupa Birliği projesi olduğunu da unutmayalım. Sadece 1.032 okul, 60 bin okul arasında 1.032 okul; bu da Avrupa'nın zorlamasıyla, verilen kaynağın o alana harcanması koşuluyla verilmiş, yapılmış bir ihaledir.

Onun da kimler tarafından alındığını Genel Kurulun bilgisine arz ediyor, bu önergeye destek olduğumuzu ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlarım.

Niye böyle bir araştırma önergesi verilir? Millî Eğitim Bakanlığının çocuklarımıza, öğretmenlerimize ve ülkenin geleceğine karşı sorumluluklarını yerine getirmemesinden dolayı böyle bir araştırma önergesi verilir. Evet, 1 milyon üzerinde -ki 1 milyon 50 bin devlet okullarında, 200 bin de özel okullarda olmak üzere 1 milyon 200 bin- öğretmeni bulunan, 100 bin öğretmen açığı olan ve 85 bine yakın ücretli öğretmeni -ki kölelik dediğimiz, kölelik sistemi dediğimiz ücretli öğretmenliği- bir türlü kaldırmayı beceremeyen, hatta istemeyen bir sistemden ve atanamayan yüz binlerce öğretmenden bahsediyorum. Şimdi, bu nasıl bir planlama ve bir beceriksizliktir, bu nasıl bir liyakat düzenidir, bu nasıl bir devlet yönetimidir, bunu sorgulamamız gerekiyor ki millî eğitim çok önemli bir konu; gelecektir, ülkenin geleceğidir.

Şimdi, okul temizliğinden bahsediyoruz. Kimle yapıyoruz okul temizliğiyle, hijyeniyle ilgili konuları? Toplum Yararına Program ve İŞKUR üzerinden geçici işçilerle. Okullara sabun dahi koyamıyoruz ama gözümüz aydın, dijital olarak yapay zekâyla bir modül geliştirilmiş, Sayın Millî Eğitim Bakanı bu konulara çok eğiliyormuş; bir düğmeye basıp hangi okullarda sabun var, hangi okullarda sabun yok konusunda başarılı bir sonuç alacağımızı düşünüyorum(!) Evet, sonuçta neye yol açılıyor değerli milletvekilleri? Velilerden kayıt parası adı altında bağış isteniyor, zor durumda olan velilerden para toplanıyor. Geçici yöntemlerle, Toplum Yararına Program ve İŞKUR programlarıyla ancak günü kurtarıyoruz. Kadrolu hizmetlilere ihtiyaç var, biraz önce sayın hatip bahsetti.

Değerli milletvekilleri, okulların yüzde 80'inde içilebilir suyun bulunmaması çok vahim bir durum; okullarda öğrenciler ücretsiz içme suyuna erişemiyorlar. Bu koşullarda çocuklar ya okul kantinlerinden su alıyorlar ya da evlerinden su taşıyarak gün geçirmek ya da tuvalet çeşme musluklarından su içmek zorunda kalıyorlar. Türkiye Yüzyılı'nın getirdiği tablo budur. İftihar edin bu tabloyla diyorum sayın milletvekilleri(!)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamlı) - Sağ olun.

Evet, güvenlik yok, çocuk güvenliği yok, öğretmen güvenliği yok, personel güvenliği yok. Okullarımızda temiz içme suyuna ulaşamayan, bir öğün ücretsiz yemek verilmeyen, güvenliği sağlamamayan, sabahın köründe evinden çıkan, gecenin bir karanlığında evine dönen öğrencilerden nasıl başarı bekleyebilirsiniz? O yüzden, değerli milletvekilleri, bugün, burada, çocuklarımız için, öğretmenlerimiz için, okullarımız için en iyi şartları sağlamak zorundayız.

Bu duygu ve düşüncelerimle, derhâl bir Meclis araştırması komisyonu kurulması çağrısında biz de bulunuyoruz. Teşekkür ediyoruz bu konuyu gündeme getirenlere.

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ceylan Akça.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ekranları önünde bu Genel Kurulu takip eden bütün yoldaşları saygıyla selamlıyorum, halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Ben CHP’li milletvekilinin söylediği, yaptığı konuşmada beyan ettiği her noktaya katılmakla birlikte yalnızca güvenlik kısmına şerh düşmek isterim. Türkiye’de 700 bine yakın kolluk var, eğer 700 bin kolluk bile bu güvenliği sağlayamıyorsa okullarda militarist güvenlik anlayışıyla bu durumu çözemeyeceğinizi söylemek isterim.

Yarın Plan ve Bütçe Komisyonuna Millî Eğitim Bakanı gelecek ve bütçeyi, bu parayı niçin istediğini ve nasıl harcamak istediğini anlatacak, o yüzden de konuşmaya birazcık bütçeden bahsederek, Millî Eğitimin bütçesinden bahsederek başlamak isterim. 2025 yılının bütçesinde MEB bütçesi merkezî yönetim bütçesinin yüzde 9,8’ine tekabül ediyor. 2026 yılı bütçe teklifine bakıldığında MEB bütçesi toplam bütçenin yüzde 10,2’sine denk düşüyor. Yıllar içinde aslında MEB’e düşen bütçe kademeli olarak düşmüştür çünkü 2026 yılında MEB bütçesinde yatırımlara ayrılan pay oranı yüzde 8,25 iken 2002 yılında yani bundan ta yirmi beş yıla yakın önce bu yüzde 17,8’di yani eğitimde belli bir saik vardı, eğitimi daha iyi yapmakla ilgili en azından bir niyet görebiliyorduk. Şimdi MEB tablosuna baktığımızda, bu kısmı, genel artış olsa da bu bir değişikliğe yol açmıyor çünkü hâlâ özellikle bütçenin kendi iç planlamasına bakıldığında personel giderlerinin devasa bir orana sahip olduğunu görüyoruz ama personel için ayrılan bu oran eğitimde istenen kaliteyi sağlayamıyor.

Kamusal haklara ayrılan bütçelerin zaten giderek daraltılmasıyla beraber okullarda baş gösteren sorunlar da kronikleşiyor. Eğitimde temizlik meselesini hâlâ Ankara’daki Millî Eğitimden çözmek istediğimize inanmıyorum. Yerelerde belediyeler varken, bu işe talipken, bunu çözmek istediklerini söylüyorlarken çöpün bile atılamayacağı tuvaletlere çocukların girmesine hâlâ göz yumuluyor.

Kısaca, totalde baktığımızda ne temizliğe ne yiyeceğe ne de kaliteli eğitime ayrılmış bir bütçe ne yazık ki göremiyoruz. Zaten bütün bu gördüğümüz tablonun asıl müsebbibi Maarif Modeli, tekçi, asimile eden, ana dili görmezden gelen, çok kimliliği görmezden gelen eğitim modelidir. Bu eğitim modelini reddettiğimizi her seferinde söylüyoruz, yarın da Plan ve Bütçe Komisyonunda bunu söyleyeceğiz. Ama bu meselenin en temelinde yoksulluk, yoksunluk ve çocukların artık lise çağından itibaren eğitim sisteminin dışında kalmasını amaçlayan bir yeni toplumsal model yaratma saiki vardır. Asıl eleştirdiğimiz nokta bu yeni mühendislik girişimidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Demokratik toplumu yaratmanın önceliği kendi önceliklerinizi belirlemekten geçer. Eğer çocuklarınız, gençleriniz aitik eki kullanmadan burada sizinle eşit bireyler olarak kaliteli eğitime erişebildiğinde o zaman demokratik toplum ve barışçıl toplum yaratma iddianız da bir sonuca erişebilir. Ama bu doğru öncelikleri belirlemekten geçer. Eğer doğru öncelikleri belirlemezseniz o zaman “Suça sürüklenen çocuklar daha çok ceza yatsın.” diye tartışmalar yürütürsünüz, çetelere katılması konusunda

“Niye oldu?” diye kafa kaşırsınız. Ama bunların hepsinin ana nedeni önceliklerdir; daha fazla uçak almak için, savaş uçağı almak için oradan oraya uçacağınıza yanı başınızdaki okullara verilen bütçeyi arttırmakla önceliklerinizi değerlendirebilir, barış ve demokratik toplum ruhuna uygun bir pozisyon alabilirsiniz diyorum.

Bütün öğrencileri saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Kemal Karahan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL KARAHAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığımızın personel sorunları için Meclis araştırması açılması talebiyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 2025 yılı verilerine göre Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı resmî okul ve kurumlarımızda toplamda 1 milyon 34 bin 564 öğretmenimiz görev yapmaktadır. 2003 yılından bu yana yapılan öğretmen atama sayısı ise 821.351’dir. 24 Kasım Öğretmenler Günü’nde yapılacak atamayla bu sayıya 15 bin öğretmenimiz daha eklenecektir.

Sayın milletvekilleri, Millî Eğitim Bakanlığımızca anaokullarından ortaöğretim düzeyine kadar her kademe ve türdeki eğitim kurumlarına rehber öğretmen normu tanımlanmaktadır. Bu normlara atama yapılırken rehber öğretmeni olmayan okullara öncelik verilmekte ve her düzeydeki öğrencimizin rehberlik hizmeti almasına özen gösterilmektedir. Ayrıca, rehber öğretmeni olmayan okullarımıza diğer okullarımızda görev yapan rehber öğretmenlerimizden haftanın belirli günleri için görevlendirme yapılmaktadır. Bugün itibarıyla rehber öğretmen normu doluluk oranı yüzde 98’dir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sürekli dile getirilen ders ücreti karşılığında öğretmen görevlendirilmesinin bitirilmesi konusuna gelince... Millî Eğitim Bakanlığımızdaki tüm öğretmen normuna atama yapılsa bile ek ders karşılığında görevlendirilecek öğretmene yine de ihtiyaç duyulacaktır çünkü yıl içerisinde askerlik, sağlık raporu, istifa gibi nedenlerle görevinden ayrılan öğretmenlerimizin yerine görevlendirme yapılması elzemdir.

Sayın milletvekilleri, okullarımızda temizlik hizmetlerini sağlamak üzere kadrolu olarak 48 bin personel görev yapmaktadır. 2025-2026 eğitim öğretim yılı için 70 bin toplum yararına program katılımcısı ve valiliklerce de sağlanan 5 bin temizlik personeliyle bu sayı 123 bine ulaşmıştır. Örgün resmî eğitim kurumlarının derslik sayısı ise günümüz itibarıyla 618.860’tır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KEMAL KARAHAN (Devamla) - Buna göre her 5 dersliğe 1 temizlik personeli düşmektedir.

Sayın milletvekilleri, personel planlaması bir süreç işidir. Millî Eğitim Bakanlığımızca bu süreç gerek öğretmen gerekse diğer hizmet sınıflarındaki personel için titizlikle yürütülmektedir.

Sözlerimin sonunda, yaklaşan 24 Kasım Öğretmenler Günü vesilesiyle şimdiden tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü’nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

5.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun 2, 3, 4, 23, 24, 25, 30 ve 31 Aralık 2025 ve 6, 7, 8, 13, 14 ve 15 Ocak 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi

19/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 19/11/2025 Çarşamba günü toplanamadığından İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Özlem Zengin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri: Genel Kurulun;

2, 3, 4, 23, 24, 25, 30 ve 31 Aralık 2025 ve 6, 7, 8, 13, 14 ve 15 Ocak 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşimlerinde saat 24.00’e kadar,

19 Kasım 2025 Çarşamba günkü birleşiminde 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

20 Kasım 2025 Perşembe günkü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

20 Kasım 2025 Perşembe günkü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanamaması hâlinde haftalık çalışma günlerinin dışında 21 Kasım 2025 Cuma günü saat 14.00’te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

25 Kasım 2025 Salı günkü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

26 Kasım 2025 Çarşamba günkü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

26 Kasım 2025 Çarşamba günkü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 27 Kasım 2025 Perşembe günkü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Grup önerisi üzerinde söz talebi yoktur.

Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.51

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.31

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde (10/3379), (10/1912), (10/3375), (10/3376), (10/3377) ve (10/3378) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin sekizer dakika olmasına ilişkin önerisi

No: 71

19/11/2025

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 19/11/2025 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Sezai Temelli

Özlem Zengin

Murat Emir

Adalet ve Kalkınma Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi

Halkların Eşitlik ve Demokrasi

Grubu

Grubu

Partisi Grubu

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Filiz Kılıç

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Selçuk Özdağ

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu

İYİ PARTİ Grubu

YENİ YOL Partisi Grubu

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Öneri:

Genel Kurulun 19 Kasım 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde (10/3379), (10/1912), (10/3375), (10/3376), (10/3377) ve (10/3378) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılması, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin sekizer dakika olması önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince, gündemin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmına geçiyoruz.

Çocukların suça sürüklenmesine yol açan nedenlerin tüm boyutlarıyla incelenerek koruyucu ve önleyici mekanizmalar geliştirilmesiyle çocukların toplumsal yaşama etkin katılımlarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (10/3379), (10/1912), (10/3375), (10/3376), (10/3377) ve (10/3378) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin, alınan karar gereğince, birlikte yapılacak görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI¹**A) ÖN GÖRÜŞMELER**

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Murat Emir ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından gençler arasında artış gösteren suç işleme ve şiddet olaylarının nedenlerinin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1912)

2.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından çocukların yaşam kalitelerinin, refah düzeylerinin ve toplumsal yaşama katılımlarının artırılarak suça sürüklenmelerinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3375)

3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 Milletvekilinin, çocukların suça sürüklenmesine yol açan toplumsal, ekonomik, kültürel ve dijital etkenlerin tüm boyutlarıyla incelenerek çocukların nitelikli bireyler olarak toplumsal yaşama etkin katılımının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3376)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından çocukların suça yönelmesinin önlenmesi için bütüncül politikalar geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3377)

5.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve 20 Milletvekilinin, suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3378)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 53 Milletvekilinin, çocukların yaşam kalitelerinin ve refah düzeylerinin artırılması, suça sürüklenmelerinin nedenlerinin araştırılması ve rehabilitasyon süreçlerinin bütüncül bir şekilde değerlendirilerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3379)

BAŞKAN - İç Tüzük'ümüze göre Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda sırasıyla siyasi parti gruplarına ve önergelerdeki birinci imza sahiplerine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir.

Konuşma süreleri, alınan karar gereğince, gruplar için sekizer dakika olacaktır.

Şimdi, gruplar adına ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz ay 15 Ekim günü İYİ Partinin suça sürüklenen çocuklar konusunda verdiği önerge görüşülürken bu kürsüden tam da şöyle demiştim: “Bu meselede bir komisyon kurulana kadar susmayacağız. Bugün olmazsa yarın, yarın olmazsa ertesi gün bu Meclis önerge vermeye devam etmek zorundadır.” İşte bugün o gün. Bugün Türkiye'nin çocukları için, geleceği için farklı siyasi gruplar aynı konuda, aynı kaygıyla çocuklar için araştırma önergesi veriyor. Gönüllüsü olduğum sivil inisiyatif Çocuk Hareketi adına da bu iradenin oluşmasını çok kıymetli buluyoruz. Aylardır sahada, adliyelerde, okul koridorlarında, sosyal hizmet merkezlerinde çalışan hukukçularımız ve uzmanlarımız bugün atılan bu

¹ Birleştirilerek görüşülmesi kabul edilen (10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379) esas numaralı Meclis Araştırması Önergeleri tutanağa eklidir.

ortak adımı gerçek bir dönüm noktası olarak görüyor. Beni sevinç gözyaşlarıyla arayan gönüllülerimiz var çünkü artık mesele yalnızca bir önerenin akıbeti değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin suç unsuru olan çocukların yarasına birlikte deva olma kararlılığı. Bu sebeptendir ki umut veren bu iradeyi, bu kutlu Meclisin kurucu komutanlarından Kâzım Karabekir Paşa'nın şu sözleriyle selamlamak istiyorum: "Ölen, dilenen, hapsilere düşen çocukların yasını ailesi çekse de tasasını topyekün devlet çekmelidir." Kâzım Karabekir Paşa'nın "Çocuk Davamız" diye bir kitabı var ve kitabının arkasında çok dokunaklı bir cümlesi var. Bu cümlede "Bir taraftan çocuk sefaleti, bir taraftan da şahane çocuk balolarını okudukça ve işittikçe ben de duygularımı kaybettim. Bakımsız çocuklar millet enerjisinin, bakımsız topraklar da vatan enerjisinin kaybedilmesi demektir. Bakımsız çocuk millî tehlikedir." diyor Kâzım Karabekir Paşa daha o yıllarda. Biz o tasayı üstlenmeye, çocuklarımızı güvenle geleceğe taşıyacak çözümleri üretmeye, bu ülkenin en kırılgan evlatlarına birlikte deva olmaya kararlıyız.

Değerli milletvekilleri, çocukların suça sürüklenmesi bireysel davranışlarının değil, toplumsal bir kırılmanın göstergesidir, TÜİK 2024 verileri bunu bize açıkça gösteriyor. 202.785 çocuk suça sürüklenme nedeniyle işlem görmüş 2024'te. Sayılar çok soğuk ama hadi gelin bu sayıları bir de okul olarak çevirelim. Bir okul düşünün, bin kişilik bir okul yani orta ölçekten biraz daha fazla, tam 202 okuldan daha fazla çocuğun, o bin kişilik okullarda 202 okuldan fazla çocuğun suça karışması demek; korkunç bir şey. Küçük ölçekli bir il için o ildeki bütün çocukların suçun unsuru olması demek bu. Bu sayı son dokuz yılda yüzde 51 artmış, çocukların karıştığı olay sayısı ise bir yılda yüzde 10 artarak bunun tam 3 katı 612.651'e çıkmış; korkunç sayılar. Vakaların yüzde 40'ı yaralama, yüzde 16'sı hırsızlık, yüzde 8'i uyuşturucu kullanımı ve satışı. Peki, bu sayıları okul örneğine göre düşündüğümüzde yani bu korkunç tabloda Türkiye için neredeyse bir açık cezaevi gerekir diyebilir miyiz? Diyebiliriz. Biraz sonra vereceğim veri de onu gösterecek. Bu artışın zemininde ise eğitimden kopan 3,2 milyon çocuk, derinleşen yoksulluk, aile içi şiddet, ebeveyn ayrılığı, sosyal hizmet kapasitesindeki eksiklikler ve kurumlar arası koordinasyon boşlukları var.

Son yıllarda Daltonlar, Casperlar, Redkitler gibi organize yapıların küçük yaşta çocukları suç eylemlerine dâhil ettiği, bu grupların sosyal medya üzerinden şiddeti güç ve aidiyet duygusuyla örerak, meşrulaştırarak yeni bir cazibe ve değer alanı oluşturduklarını görüyoruz. Dizi filmlerde özendirilen bu gayrimeşru hayatlar, dizide suç işleyip serbestçe gezen dizi kahramanları, gündüz yayınlarında, yemek programlarında bile kavga, hakaret içerikli yayınların evlerde, hanelerde çoluk çocuk izlenmesi kavgayı, şiddeti sokakta değil, ekranların karanlık akışında suça sürüklüyor.

Nerede RTÜK? Neden izin veriyor tüm bunlara? Şiddet içerikli dijital içeriklerin de özellikle TikTok ve benzeri platformlarda çocukları suça özendirdiği, aile, okul ve sosyal hizmet sistemlerinin ise bu yeni dijital suç dinamiklerine karşı hazırlıksız olduğu, savunmasız kaldığı görülüyor. Bu nedenle, çözüm; cezayı artırmak değil, yeni cezaevi yapmak hiç değil; yapsanız da yetişemezsiniz bu sayılarla bu hıza. İhtiyacımız olan etkin, koruyucu, önleyici tedbirler, bakanlıklar arası eş güdümlü çalışan dijital veri sistemi, izleme, denetleme sistemleri ve hayata tutunduran, suç döngüsünden çıkaran etkili rehabilitasyonlar. Cezalandırmayı değil, çocuğu suçun döngüsünden, yörüngesinden çıkarmayı hedeflemek asıl olmalı.

2025 yılı itibarıyla bir de ülkemizdeki cezaevi sayılarına ve doluluk oranlarına bakalım. 405 cezaevinde 416.927 kişi var -parantez içinde söylüyorum- bu rakam az önce verdiğim suça sürüklenen çocuk sayısının tam 2 katı. Bir yılda bu kadar çocuk suça sürüklendi ise bu sene, ertesi sene hangi cezaevi yetişecek buna? Hâlen mevcut kapasitenin de yüzde 30 üzerinde, insani koşulların dışında yaşam şartlarının varlığını duyuyoruz.

Biz, bu 203 bin çocuğumuzun suç oluşturacak eylemlerde bulunmuş olmasını artık kabul etmiyoruz. Bu yüzden, kurulacak komisyonun hayati bir misyonu olduğunu söylüyoruz. Araştırma komisyonu suça sürüklenmenin kök nedenlerini ortaya koymalı, gerçekçi durum tespitleriyle, suça karışmadan çocukları koruyacak tedbirleri belirlemeli, riskli çocuk ve ailelerin tespiti, izlenmesi, desteklenmesi sağlanmalı, suç döngüsünün kırılabileceği politikalar belirlenmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Ola ki tüm tedbirlere rağmen suç oluşmuşsa adil bir yargılama ile ceza infazından sonraki hayat için de aynı, benzer koruyucu, önleyici tedbirler çalışmalı ki çocuk nitelikli bir birey olarak hayata tutunabilsin, tutunacak bir dalı olsun, hayatına umut dolu devam edebilsin; alın size gerçek bir beka meselesi. İşte, bu sebeple ortaya koyarak Türkiye'ye somut bir yol haritası lazım diyoruz. Çocuk Hareketinin bir gönüllüsü olarak biz, hepimiz, DEVA Partisi ve YENİ YOL Grubu da ben ve tüm milletvekillerimizle bu sürecin hem takipçisi hem de katkı sunan bileşeni olmaya devam edeceğiz.

Çocuklar adına hepinize teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu hürmetle selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Değerli milletvekilleri, 2014 yılı, 10 yaşında bir çocuk İstanbul'da bir turistin cep telefonunu çalarken yakalandı, 361 suç kaydı çıktı. 10 yaşında 361 suç kaydı; neredeyse yılın her gününe bir suç düşüyor. Haftada bir yakalandığını varsaysak bu çocuğun, 3-4 yaşında başlamış olması gerekiyor suç işlemeye ki bu veri oluşabilsin; dehşet verici gerçekten. Şimdi, bizim bu gerçekle yani suç makinesine dönüşen, dönüştürülen çocuklar gerçeğiyle böylesi çarpıcı şekilde yüzleşmemizin üzerinden on bir yıl geçti. Önleyici hiçbir şey yapmadığımız, dolayısıyla önlenmediği için çocukların kendileri gibi çocuk olan Sıraları, Ahmetleri, Emirleri katlettiği on bir koca yıl. 16 yaşında geçen yıl katledilen Emir'i katleden çocuklardan 1'i 7 ayrı suçtan sabıkalıydı, 1'i sanayide çırak, 2'si kaçaktı, kaçaklardı ama sokaklardı, hatta kurye olarak her gün kapımızdalar.

Peki, okullarda durum ne? Çanakkale'de 14 yaşında bir çocuk, ayağına bastı diye sınıf arkadaşını öldüresiye dövdü, hâlâ komada çocuk aylardır. İzmir'de, 17 yaşında lise öğrencisi, arkadaşını silahla vurdu okulda, okul çantasında silah taşıyordu. Mersin'de 12 yaşında çocuk sınıf arkadaşını hortumla dövdü, bıçakla öldürdü. Neden yıldan yıla uzuyor peki bu liste? Neden bir yılda yüzde 9,8'leri buldu çocukların karıştığı suç sayısının artış oranı? Aile içi şiddet, ailede suça eğilim bir sebep ve biz sadece bu yıl 400'den fazla kadının katledildiği bir ülkeyiz. Kişi başına düşen cinayet istatistiğinde ilk 20'de bulunan -daha bugün manşetti gazetelerde- Organize Suç Endeksi'nde 193 ülke arasında 10'uncu sırada yer alan bir ülkeyiz artık. Yoksulluk, sosyal dışlanma bir sebep bunun için ve biz çocuk yoksulluğunda yüzde 39,5'lik oranla Avrupa Birliği 1'incisiyiz. Bakanlığın Sosyal ve Ekonomik Destek Programı'ndan yararlanan çocuk sayısı 2012'den bu yana her yıl düzenli olarak artıyor. Diyarbakır Annelerinin ifadeleri vardı Emniyette: “Zengin olursun, rahat yaşarsın, aileni kurtarırsın.” diye kandırdılar çocuğumu.” Eğitimden uzak kalmak, çocuk işçiliği yine bir sebep ve Türkiye'de 2013'ten bugüne en istikrarlı seyirlerden biri çocuk işçiliği ve çocuk iş cinayetleri, yüzde 50 ila 70 oranında artıyor her yıl, TÜİK verisi, her 4 çocuğumuzdan 1'i iş hayatında çalışıyor kayıtlı kayıtsız. Geçenlerde 16 yaşında Mustafa, Tekirdağ'da kaçak çalıştığı tuğla fabrikasında yanarak öldü işte.

Göç bir sebep, aidiyetin azalması keza sebep ve Göç İdaresine göre bile 3 milyona yakın sığınmacı dolaşüyor sokaklarımızda; ne idiği belirsiz, niyeti, tıyneti belirsiz, hep de aynı yaşlarda ve hep de erkek ve çokça evlatlarımızın katili, tecavüzcüsü olarak tanıştığımız, kayıt dışı olanları da katın bu hesaba. Ve suç mağduru olmak bir sebep biliyor musunuz bunu? Suç işleyen çocukların azımsanmayacak bölümü öncesinde aslında başka bir suçun mağduru. Bir yılda 202.785 çocuğun suç işlediği, 279.620 çocuğun da suçtan mağdur olduğu bir ülkeyiz biz. Ve rehabilite edilmezse, dışlanmışlık duygusu onarılmazsa belki de suçlulaşacak bu mağdur çocukların bazıları da.

Adalet Bakanlığı verisi, çocuğa karşı işlenen suçlarda, bakın, 9.087 sanık hakkında hükmün açıklanması geri bırakılmış; ben inanmadım, dehşete kapıldım bu veriyi gördüğümde. Cezasızlık çünkü en büyük tetikleyici ve teşvik aslında suçlulaşmada. Sağlıklı bir rol modelden yoksun olmak yine bir sebep. Bakanların mafya dizileriyle özdeşleştirilmeyi devletin hassas görevlerinde bulunmakla izah ettiği -Mafyacılık mıdır Allah aşkına devletin hassas görevi, böyle bir izahat olabilir mi?- veya siyasi liderlerin poz vermedikleri mafya liderinin kalmadığı veya mağdurların adaletin tecellisi için organize suç örgütü yöneticilerinden medet umar hâle geldiği bir antikahramanlar ülkesiyiz biz artık. Madde bağımlılığı bir sebep ve kullanıcı yaşının 8'lere kadar düştüğü, bağımlı sayısının 2 milyonu aştığı bir ülkeyiz. Dijital istila bir sebep "İtinayla tetik düşürülür." ilanları kol geziyor sosyal medyada, suç tarifeleri dolaşüyor sayfalarda ve bütün bu yerleşik sebeplere ek olarak hayatta kalmak, bazı çocuklar için bir sebep suç işlemek için, suçu bir var olma yöntemi olarak benimsemiş çocukları var artık bu ülkenin. Suça sürüklenen değil, suça itilmiş değil, kabul etmek çok zor ama suçu tercih eden çocukları var artık bu ülkenin. Suçu zenginleşme basamağı olarak gören çocuklar bunlar, suçu güç vasıtası sayan. Biz yaşadık Tekirdağ'da, vekilim biliyor, Süleymanpaşa Belediye Meclis üyesi Mustafa Can Ekiciler'i katleden -tırnak içinde- çocuk, cezaevinin önünden gelip geçtikçe ne diyormuş biliyor musunuz? "Bir gün mutlaka buraya gireceğim." Hayali cezaevine girmek olan çocukları var bu ülkenin artık. Cezaevine girmeyi suç dünyasında bir terfi sayan çocuklar. Ve bir de çocuğun üstün yararı gözetilerek girişilen ne kadar yasal düzenleme varsa bunları dışarıda o çocukların aleyhine kullanan alçaklar var, çeteler var. İmralı'daki o bebek katili ve şürekâsıyla muhabbetleri bozulmasın diye kim ne kadar karartırsa karartsın bakın, bir de çocukları suçluya dönüştürme merkezi olan terör örgütleri var; DAESH var, El Nusra var, YPG var, PYD var, PKK var. Terör örgütlerinin çocuk militan sayısı -sürekli tekrar ediyorum- yüzde 159 artmış 2012'den sonra. Şimdi, bu çocuklar uyuşturucu satıyorlar, intihar bombacısı oluyorlar, cinsel köle olarak kullanılıyorlar ve son dönemde de metropollerde çeteleşiyorlar.

İYİ Parti Grubu olarak biz çocukların suçlulaşmasını önlemek üzere bir komisyon kurulması için defaatle önerge verdik. Dolayısıyla kurulmasını elbette destekliyoruz ama salt bir infaz tartışması yapmak üzere vermiyoruz bu desteği. Çocuk ile suçun kesiştiği bütün yolları tıkamak üzere, sebepleri ortadan kaldırmak üzere veriyoruz ve bir çocuğu suçluya dönüştürenin, mesela, maruz kaldığı istismar olduğunu ve o istismarın kendi mahallemizde yaşandığını öğrendiğimizde de örtbas etmeden üzerine gideceksek eğer kuralım bu komisyonu. Bir çocuğun suçluya, mesela, devlet koruması altındayken ÇODEM'lerde dönüştüğünü öğrenirsek o vakit sümen altı etmeden üzerine gidebileceksek kuralım bu komisyonu. Bir çocuğu suçluya dönüştüren en önemli gerekçelerden birinin yoksulluk ve etkileri olduğu gerçeğini "algı" diye yok saymayacaksak kuralım. Bir çocuğu suçluya dönüştüren en önemli aygıtlardan birinin terör örgütleri olduğunu bile bile yokmuş gibi davranmayacaksak, bu riyakârlık oraya da sirayet etmeyecekse kuralım, çocuk katilleri aşkı uğruna çocukları harcamaya kalkmayacaksa kimse. 0-17 yaş nüfusunda yüzde 26'yla Avrupa 1'incisiyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bu fırsatı heba etmeyecek kadar cesur olabilecekseniz eğer, kadıyı da günü geldiğinde şikâyet edebilecek bir merci oluşturabilecekseniz eğer biz bu taşın altına İYİ Parti milletvekilleri olarak değil elimizi, gövdemizi de koymaya hazırız. Umarım, amaca matuf bir çalışma sergiler, şimdiden hayırlı olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Musa Küçük.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama Azerbaycan-Gürcistan sınırında meydana gelen askeri kargo uçağı kazasında şehit olan kahraman askerlerimizi rahmet ve minnetle yâd ederek, ailelerine, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı ve sabır dileyerek başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün yüce Meclisimizin çatısı altında ülkemizin gerçek sahibi olan çocuklarımızın karşı karşıya bulunduğu sorunları ve bu sorunlar karşısında üstlenmemiz gereken sorumlulukları konuşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çocukların karşılaştığı mevcut sorunları tespit etmek, yürürlükteki politikaları, uygulamaları, kurum işleyişlerini ve ihtiyaçları derinlemesine incelemek, çocukların güvenli, sağlıklı ve nitelikli bir yaşam sürdürebilmesi için gerekli stratejileri belirlemek üzere harekete geçmesi hem toplumsal sorumluluğun hem de anayasal yükümlülüklerin gereğidir. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak çocuğun korunmasını yalnızca bir sosyal politika başlığı değil devletin bekası ve milletimizin istikbali açısından stratejik bir mesele olarak görüyoruz çünkü biliyoruz ki çocuğunu koruyamayan bir toplum geleceğini koruyamaz.

Değerli milletvekilleri, bugün ülkemizde milyonlarca çocuk eğitime erişimde eşitsizlik, dijital bağımlılık ve siber zorbalık, aile içi şiddet ve ihmal, okul çevresinde ve sokakta maruz kaldığı riskler gibi pek çok sorunla yüz yüzedir. Bir yanda okulunu bırakmak zorunda kalan çocuklarımız, diğer yanda psikolojik destek alamayan, duygusal olarak yalnızlaştırılan çocuklarımız var. Çocuk işçiliği, erken yaşta evlilikler, suça sürüklenen çocuklar, madde bağımlılığı riskiyle karşı karşıya kalan gençler, ekran karşısına hapsolmuş, akran zorbalığıyla mücadele eden evlatlarımız var. Anayasa'mız çocuğu korumayı devlete görev olarak vermiştir. Bizler de bu Meclis çatısı altında, siyasi görüşlerimiz ne olursa olsun, çocuk söz konusu olduğunda aynı hassasiyetle hareket etmek zorundayız.

Sayın milletvekilleri, çocukların yaşam kalitesinin ve refah düzeylerinin artırılması yalnızca sosyal politikanın bir parçası değildir, bu ülkenin geleceğine yapılacak en önemli yatırımdır. Çocukların toplumsal yaşama etkin biçimde katılmasının sağlanması da en az korunmaları kadar önemlidir. Çocukların sadece korunmaya muhtaç bireyler değil, aynı zamanda hak sahibi bireyler olduğu gerçeğini tüm politika belgelerimize ve uygulamamıza yansıtmalıyız. Çocukların fikirlerini ifade edebildikleri, kendilerine danışılan yerel ve ulusal düzeyde çocuk meclisleriyle temsil edildikleri bir yapı demokrasimizin de niteliğini yükseltecektir.

Öte yandan, suça sürüklenen çocuk meselesi sadece güvenlik eksenli bakılacak bir başlık değildir. Bir çocuk suça sürüklenmişse orada eğitimden sosyal hizmete, aileden çevreye kadar pek çok alanda ihmal ve eksiklik var demektir. Çocuğu suçun faili değil çoğu zaman mağduru olarak görmek, cezalandırmaktan çok koruyucu, onarıcı mekanizmalar geliştirmek zorundayız.

Değerli milletvekilleri, tüm bu nedenlerle, çocukların karşılaştığı sorunların ve mevcut politikaların Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kapsamlı bir şekilde ele alınması için bir Meclis araştırması komisyonu kurulması zorunludur. Bu komisyon çocuklara ilişkin verileri güncel, güvenilir ve şeffaf

şekilde ortaya koymalı; Aile ve Sosyal Hizmetler, Millî Eğitim, Sağlık, Adalet, İçişleri başta olmak üzere ilgili tüm kurumların uygulamalarını incelemeli. Sivil toplum kuruluşlarının, meslek örgütlerinin, akademisyenlerin, çocuk alanında çalışan uzmanların görüşleri alınmalı, çocukların bizzat kendilerini dinleyebilecek katılımcı mekanizmalar oluşturulmalı ve nihayetinde kalıcı, sürdürülebilir ve kapsayıcı çözüm önerilerini Meclisimizin takdirine sunulmalıdır. Bizler burada alacağımız bir kararla sadece bugünün çocuklarını değil, yarının Türkiye'sini de doğrudan etkileyecek bir adım atmış olacağız. Çocukların yüksek yararını önceleyen, partilerüstü bir anlayışla hareket ettiğimiz takdirde bu Meclis tarihe çocukların yanında duran bir Meclis olarak geçecektir.

Sözlerime son verirken bilge liderimiz Devlet Bahçeli Bey'in "Çocuklarımızın başı dik, yüreği özgür, geleceği güvenli olsun diye siyaset yapıyoruz." sözünü bir kez daha huzurlarınızda hatırlatmak istiyorum. Bir ülkenin gerçek gücü ne yer altı zenginlikleriyle ne de beton yığınlarıyla ölçülür. Bir ülkenin gerçek gücü çocuklarının yüzündeki gülümsemede, eğitimindeki fırsat eşitliğinde, her çocuğun kendini güvende hissettiği bir toplumsal düzende gizlidir. Gelin, çocuklarımız için, geleceğimiz için, ortak vicdan için bu Meclis araştırmasını hep birlikte hayata geçirelim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Beritan Güneş.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sevgili çocuklar ve bizleri izleyen halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bir süredir çocukların çocuklara karşı işlediği suçları, çocukların yetişkinlere karşı işlediği suçları, akran zorbalığını ve çocuk ve suç kavramının yan yana geldiği pek çok konuyu tartıştığımız ve buna yönelik çözüm mekanizmalarını konuştuğumuz zamanlardan geçiyoruz. Gelen paketler var, giden paketler var, paketler içerisinde geri çekilen maddeler var fakat bütün bu olan bitenler bize şunu söylüyor: Karşımızda bir problem var ve bu problemi çözmek için de bizlerin ne yapması gerektiği açıkça önümüzde duruyor. Bir çözüm arayışı içerisindeyiz ve haksız da değiliz. Çünkü dünyada, içinde Türkiye'nin de yer aldığı, yeni nesil çeteleşme olarak bilinen ve İtalya ve Japonya'yla birlikte Türkiye'nin de ilk üçte olduğu yeni nesil çeteleşmeye dönük çok ciddi tartışmalar var, dünya da bunu konuşuyor. Dünyadaki hukukçular, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, uzmanlar, akademisyenler bu yeni nesil çeteleşme olarak bilinen fenomeni doğru ele alabilmek, doğru çözüm yöntemleri üretebilmek için ortak akılla düşünüyorlar. Bizler de tam olarak bu kaygıyla DEM PARTİ Çocuk Komisyonu olarak eyleyen olabilmek ve bu noktada doğru hattı çizebilmek için Ankara'da çok sayıda kurumun, uzmanın, inisiyatifin katıldığı bir çalıştay gerçekleştirdik. Barış ve Demokrasi Arayışında Çocuklar İçin Gerçek Adalet Çalıştayı'ydı bu ve nitekim, geçtiğimiz günlerde de partimiz, yine bu konu hakkında ortak bir mutabakatla yol alınması için Meclise bir önerge verdi. O sebeple, bizim, bugün, burada bütün partilerin mutabakatıyla Meclise gelen bu ortak önergenin çok değerli ve kıymetli olduğunu ifade etmemiz gerekiyor çünkü konuştuğumuz meselenin çocukların bugününü, yarını ve bütün toplumun geleceğini etkileyen, ortak akılla ve ortak kaygıyla yaklaşmamız gereken bir konu olduğunu ve kurulacak bu komisyonun buna hizmet etmesini temenni ettiğimi ve partim adına çocukların üstün yararına hizmet edecek tüm çalışmalara tarihsel ve politik sorumlulukla güç vereceğimizi belirtmek istiyorum.

Şimdiye kadar bu gündemle ilgili iktidar tarafından birtakım paketler öne sürüldü, onuncu ve on birinci yargı paketlerinde çocuklara ilişkin maddeler vardı. Neydi bu maddeler? Mahpus çocuklar için hak ihlalleriyle çokça gündeme gelen idare ve gözlem kurullarının getirilmesi, mevcut eğitimevindeki infazına devam eden hüküm giymiş çocukların kapalı cezaevlerine götürülmesi ve aynı zamanda yaş

indiriminin ortadan kaldırılması; yani çocukların çocukluktan düşürülmesiyle birlikte ceza artırımı yoluna gidildi. Pek çok kez bu ifadelerle ilgili eleştirilerimizi öne sürdük, çocuk adalet sistemi üzerine yapılan tartışmalara dâhil olduk, çocukların üstün yararının değil çocuk tanımının değiştirilmesine hizmet eden, çocukların çocukluklarını ellerinden almaya çalışan, kapatma gibi klasik cezalandırma yöntemlerini dayatan bu çerçeveyi kabul etmediğimizi söyledik ve bu tüm tartışmalar içerisinde bizim en kritik olarak gördüğümüz meselenin çocukların çocukluktan düşürülmesi meselesi olduğunun bir kez daha altını çizmek istiyorum çünkü bunun etkilerinin çok boyutlu olacağını bizler bugünden öngörebiliyoruz. Çocuklar adalet sistemi içinde yetişkinlerle çarpık bir şekilde eşitlendiğinde bunun farklı alanlara sıçrayacağına kesinlikle şüphemiz yok. Bunun bir sonraki adımının Eğitim Bakanlığı eliyle, “Meslek edindiriyoruz.” kılıfıyla çocukların çocukluktan çıkarılarak işçileştirilmesinin önünü açacağını ve bunun normalleştirileceğini ifade etmek gerekiyor. Yine, aynı zamanda, çocukların çarpık bir şekilde yetişkinlerle eşitlenmesinin çocukların cinsel istismarının evlilik kılıfıyla çocuklar için bir risk olarak önümüzde olacağını ifade etmek gerekiyor.

Bir diğer önemli husus ise elbette çözüm olarak bütün sorunlara karşı kullanılan kapatma geleneğiyle ilgili. Kapatma geleneğinin biz bugüne kadar herhangi bir sorunu çözmediğini görmedik sayın vekiller. Kapatma geleneğine dair yani çocukları hapsedmeye dair dünya literatüründe çocuklarla ilgili yapılan çalışmalarda da bunun efektif bir yöntem olmadığı kanıtlandı. Dolayısıyla kapatmanın hiçbir şeyi çözmeceğini, bunun yerine demokratik hukukla, onarıcı adaletle, multidisipliner bir anlayışla ancak suç ve çocuk bağının koparılabilceğini ifade etmek gerekiyor.

Bu sebeple, biz bu konuya ciddiyetle yaklaşıyoruz, komisyonun kurulmasını ve bu aşamada ciddi çalışmalar yapmasını da istiyoruz elbette. An itibarıyla bu meselenin evrensel bir fenomene dönüştüğünden bahsettim konuşmamda. Dünya bu meseleyle ilgileniyor ve bu olguyu bir “suç rönesansı” olarak ifade ediyor. Peki, küresel çalışmalar bu suç rönesansıya nasıl baş ediyor, hep birlikte bakalım, dünya örneklerini inceleyelim. Mesela, hapsedmenin çocukların kanunla ihtilaflı hâle gelmesini azaltmadığı, bilakis çocukların hapisanelerde şiddetle, istismarla daha fazla karşılaşarak suçun mağduru hâline geldiklerini, suç örgütleriyle ilişkilendirildiklerini ve suç faili olmalarını sağladığını görmemiz gerekiyor. Mesela, Yeni Zelanda şöyle bir yöntem izliyor: Çocuk, hâkim karşısına çıkarılmadan ailesi, mağdur ve sosyal çalışanlarla bir araya getirilip “Nasıl bir zarar verildi ve bu zarar nasıl onarılabilir?” sorusu etrafında bir yargılama yapılıyor sayın vekiller. Yeni Zelanda’daki yöntemin tüm taraflar ve en mühimi de çocuklar için olumlu sonuçlar doğurduğunu biliyoruz.

Yine, Almanya, bu süreçle baş ederken çocuğun gerçekten çocuk olduğunun kabulüyle başlıyor işe. Bu ilke bizde denendiği gibi tartışmalarla düzeltilmeye çalışılsa da biz bunun bizim için kırmızı çizgi niteliğinde olduğunu belirtmek istiyoruz. Onarıcı adaletin bir gereği olarak sosyal hizmet programları, alanında uzman psikososyal çalışanların destekleriyle çocuklar için hapsedmenin son çare olması gerektiği ilkesiyle hareket ediyor Almanya. Böylece, çocuklar farklı yollar var iken en kolayı tercih edilerek adalet sistemi içerisinde kapatmayla yüz yüze kalmıyor. Aynı zamanda çocuklar hem sorumluluk alıyor hem toplumla bağını yitirmeden yaşamını devam ettirebiliyor.

Bir örnek de Finlandiya’dan; kolluktan sosyal hizmet uzmanına, sağlık çalışanına ve pedagoğuna kadar birçok farklı disiplinin tarafı olan kişilerin parçası olduğu mekanizmalar inşa ediyor. Bu sayede erken uyarı sistemleri inşa ediyor; çocuklar kanunla ihtilaflı hâle gelmeden önce gerekli önlemler alınıyor ve doğru desteklere yönlendiriliyor.

İngiltere, Belçika, Kanada gibi ülkelerde yaygın olarak kullanılan eğitim programları, mağdur-fail ara buluculuğu, toplumsal hizmet yükümlülükleri ve psikososyal destek sistemleri hem yeniden suç işlemeyi azaltıyor hem de çocukların toplumsal bağlarının kuvvetlenmesini sağlıyor.

Bu örnekler aslında bize şunu gösteriyor: Çocuk için özgürlüğün kısıtlanması son çare olduğunda, devlet cezalandırıcı değil onarıcı bir anlayış benimsediğinde hem toplum güçleniyor hem de çocuklar için yaşanılabilir bir ülke mümkün hâle geliyor sayın vekiller. Bizim de ihtiyacımız olan tam olarak budur; yerelin ihtiyaçlarına uyarlanmış, hakkı ve çocuğu önceleyen bir adalet sistemi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tüm bu riskleri öngörerek ve dünya örneklerini inceleyerek bizlerin de DEM PARTİ olarak bu konunun klasikleşmiş ve çözüme hizmet etmeyen kapatma geleneğiyle çözülmeyeceğini bilerek Barış ve Demokrasi Arayışında Çocuklar İçin Gerçek Adalet Çalıştayı'mızın sonuç bildirgesinde yer alan birkaç maddeyi çözüm haritası olarak ifade etmek isterim.

Çocukların adalet sistemiyle ilişkilendiği andan son ana kadar koruma, önleme ve onarma üçlüsünün yan yana inşa edilmesi gerektiğini, 18 yaşına kadar herkesin çocuk olduğu ilkesinden asla taviz verilmemesi gerektiğini, Çocuk Koruma Kanunu'nun bağlayıcı ve net niteliklere kavuşması gerektiğini, kız çocukları, LGBTİ çocuklar ve 0-6 yaş çocuklar için özel protokollere ihtiyaç duyulduğunu, çocuklar için müstakil bir bakanlık ve bütçeye ihtiyaç olduğunu ve en mühimi de uluslararası sözleşmelerin de gereği olarak çocuklar için hapsedmenin en son çare olduğunu söyleyerek 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde bu ortak mutabakatla çocuk haklarına hizmet eden bir karara imza atmış olmayı diliyorum ve hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Murat Bey, siz mi konuşacaksınız?

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Evet, grup önerisi olunca...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten zor, çok katmanlı ve çok taraflı bir konuyu konuşuyoruz. Aslında, olabildiğince günlük siyasi tartışmaların daha ötesinde çocuk suçluluğunu ve suça sürüklenen çocukları önceleyen, onların rehabilitasyonunu, iyileştirilmesini ve topluma kazandırılmasını ve çocuğun üstün yararını önceleyen bir anlayışla bu alanın yeniden ve bütün yönleriyle tekrar tartışılmasını ve atılması gereken adımların mutlaka ivedilikle atılmasını sağlamak lazım.

Öncelikle, Türkiye'de suça sürüklenen çocuklar söz konusu olduğunda neredeyiz? Gerçekten baktığımızda iç karartıcı ve hepimizin geleceğe dönük ve bugünüme dönük umudumuzu kırıcı bir tabloyla karşılaştığımızı üzülerken tespit etmek zorundayız.

Bakınız, 2024'te 612 bin çocuğumuz güvenlik birimlerine götürülmüş, bunlardan 202 bini suça sürüklenen çocuk ve üzülerken ifade etmeliyim ki bu sayılar, bu oranlar giderek artıyor; yaklaşık son on beş yılda suça sürüklenen çocuk oranı 2,5 kat artmış durumda. Kırmızı alarm verecek son derece yüksek rakamlar bunlar.

Baktığımızda, suça sürüklenen çocuklara atılı suçların oranı daha çok yaralama, dörtte 1 oranında yaralamayı görüyorsunuz ve özellikle eğitimden kopuşun suça sürüklenmedeki en önemli etkenlerden biri olduğu gerçeğiyle karşılaşıyoruz. Öncelikle, çocukları suça sürükleyen ve çocuk suçluluğunu artıran mekanizmaların altında bir defa yoksulluk yatıyor. Yoksulluk arttıkça, ebeveynlerin eğitim seviyesi düştükçe çocuk suçluluğunun ve suça sürüklenen çocuk oranının arttığını görüyorsunuz. Türkiye'de, maalesef, yoksulluğun giderek arttığı günümüzde suça sürüklenen çocuklarda, çocuk oranlarında da ciddi artışlar söz konusu.

Bunun dışında değerli arkadaşlar, şiddet iklimi, suç besleyen ve özellikle çocuklarımızı suça yönelten veya daha doğru bir ifadeyle suç işlenmesini önleyen mekanizmaları ortadan kaldırıyor. Şiddet iklimiyle yani şiddet iklimini nerede görüyorsak; ailede, okulda, toplumsal alanda, sosyal medyada, televizyonda, nerede görüyorsak bu şiddet ikliminin eninde sonunda çocuklarımızı zehirlediğini bilmek ve önlem almak durumundayız.

Aynı şekilde, çocuk koruma konusunda son derece zayıfız. Şimdi, bundan yaklaşık bir yıl önce, 19 Martta, yine bu Mecliste bir komisyon kuruldu. Notlarına bakıyorum, çok havalı bir adı var, onu bulmaya çalışacağım çünkü ezberlemem çok zor. “Çocukların Her Türlü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu.” Geçen yıl 19 Martta kurmuşuz, yüz yirmi gün görev yapmış, o yüz yirmi günün üzerinden iki yüz kırk altı gün geçmiş ama raporu ortada yok. Biz bunu yaptık arkadaşlar; bakın, böyle havalı bir komisyon kurduk, arkadaşlarımız görev yaptılar, Meclis Komisyonu bir görev yaptı ama daha rapor ortada yok. Niye? Niye? Peki, rapor çıksa ne olacak? Biz buraya zaman zaman benzer konular geldiğinde; iklimle ilgili, çevreyle ilgili, çocukla ilgili, kadına karşı şiddetle ilgili Meclisin “Hadi araştıralım.” dediği, işte, Bolu yangınıyla ilgili, ağır halk sağlığı sorunlarıyla ilgili bu konularda “Hadi, Meclis komisyonu kuralım.” diyoruz, sonra ne oluyor? Sonra o raporlar raflara konuluyor ve okunmuyor bile. O raporlarda siyasi iktidara aslında talimat var; yasama Meclisi diyor ki yürütmeye: “Şunları, şunları, şunları yapacaksınız.” Bakıyorsunuz, hiçbir yapılmamış ve tekrar bir komisyon kuruyoruz. Kuralım mı? Evet ama dostlar alışverişte görsün diye değil, gerçekten bu aslında nispeten siyaset dışı soruna müdahale etmek üzere, el koymak üzere ve bu sorunları çözmek üzere kuralım bu, komisyonu.

Ve değerli arkadaşlar, biraz önce bahsettiğim, eğitimden kopuş... 1 milyonun üzerindeki çocuğumuz örgün eğitimden kopmuş durumda. Bir defa, örgün eğitimden kopan çocukların suç işlemeye meyilli olduğu, sokak çetelerine dâhil olduğu, bağımlılık yapıcı maddelerle, uyuşturucularla müptela olduğu ve buradan suça sürüklendiği hepimizin bildiği ve her bilimsel araştırmanın bize söylediği gerçeklik ama Milli Eğitim Bakanlığı nasıl bakıyor buna? Her defasında getiriyoruz, iki yönden bakıyor; bir, örgün eğitimin bitirilmesi, koparılması, azaltılması, 1 milyona yakın çocuğumuzun örgün eğitimden mahrum kalması aslında bir bakıma gençlerin, çocukların iş gücüne desteği olarak kullanılıyor. İş gücüne sokuluyor, legal bir görüntü veriliyor, hatta ÇEDES projeleriyle... Her gün yayınlıyoruz, mesela, son bir yılda -benim notlarımda vardı- 72 çocuk iş cinayeti oldu bu ülkede.

Ve değerli arkadaşlar, bütün bunlarla birlikte güncel sorunumuz, çok ağır sorunumuz, çok taraflı sorunumuz sokak çeteleri. Sokak çetelerinin bir taraftan bakılarak çözülemeyeceğini ve gerçekten toplumda büyük, haklı kaygı yarattığını tespit etmek zorundayız. Bir çete; 3'ü de 14 yaşında çocuk bir başka 14 yaşındaki çocuğu katlediyor ve buna benzer olaylar artarak devam ediyor. Bir yanı sıra o çocuğun ailesi, annesi veya kendini o çocuğun annesinin, babasının yerine koyan ebeveynler veya her birimiz buna müdahale etmemiz gerektiğini biliyoruz ama diğer taraftan da çocuk ceza sistemi var, çocuk adaleti sistemi var, ceza hukukunun sistematığı var, temel hak ve özgürlükler var, adil yargılanma hakkı var, çocuk adaletinin bize öğördüğü çocuklara özgü yargılama usulleri var, bütün bunları da bir kenara bırakamayacağımızı bilmemiz gerekiyor. Siyasi iktidarın ben sokaklardaki çeteleri, çetelerin eline düşüp suç işlettirilen çocukları kurtaracağım diye sadece ceza yasasında artırım öngörmesinin, çocukluk yaşını aşağı çekmesinin veya çocuklara uygulanacak ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezalarının artırılmasının sonuç vermeyeceğini düşünenlerdenim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamlı) - Elbette ki çocuklarımızın bir bölümü biraz önce bahsettiğimiz yoksulluk, şiddet ortamı, eğitimden kopuş ve buna benzer ağır koşullar sonucunda çetelerin eline düşüyorsa ve çeteler çocukları özellikle daha düşük ceza alıyorlar, ayırt etme güçleri daha az diye

kullanıyorsa buna tabii ki yasal düzende müdahale etmeliyiz ama cezaları artırırız bu sorunu çözeriz sığılığınan kurtulmak zorundayız. Bu sorunları, bu kök sorunları, bir bir ele alıp bunlara gerçekten neşter vuracakşak, gerçekten bu sorunları çözecekşek ancak anlam kazanabilir; yoksa bir taraftan bakıp bir taraftan cezaları artırıp ama olayın sosyolojik, ekonomik, siyasal, psikolojik taraflarını ihmal ederşek yine karanlıkta kör dövüşü yapmış oluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) - Bu anlayışla, bu komisyonun kurulmasının doğru olacağını, gerekli olduğunu ama olması gerektiği gibi çalışmasını ve bu komisyondan çıkacak çıktıkların da her birimiz için ev ödevi olmasını temenni ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Tuba Köksal.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli Genel Kurul; konuşmamın başında, geçtiğimiz hafta dualarla Rahmetirahman'a uğurladığımız tüm şehitlerimizin ailelerine ve yakınlarına Allah'tan sabırcemil niyaz ediyorum.

Sözlerime, kıyamadığımız, göz aydınlığımız, Allah'ın emaneti bu güzel ülkenin güzel çocukları için yapacağımız her şeyin az olduğunu ifade ederek başlamak istiyorum. Bu çivisi çıkmış dünyada bari evrensel değer olarak görülmesi gereken çocuk hakları üzerinde çalışma yapalım diyerek devam etmeyeceğim; ne dünyayı suçlayacağım ne bu konudaki sorumluluğumuzu küçülteceğim ne de siyasetüstü mesele diyerek ahlaklı siyasetin bu konudaki etkin rolünü yadsıyacağım.

Çocukların yaşam düzeyinin artırılmasıyla suça sürüklenen çocuklarla ilgili Meclis araştırma komisyonu kurulmasına ilişkin ön görüşmeleri gerçekleştiriyoruz.

23 Nisan 1920 tarihinde, çatısı altında olduğumuz yüce Meclisimiz çocukların ülkemizin geleceği olduğu bilinciyle açılmış ve bu özel gün cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal tarafından çocuklara armağan edilmiştir. Hiç şüphe götürmez ki millî egemenlik yetiştirdiğimiz çocuklarımızla doğrudan ilgilidir. İktidara geldiğimiz ilk günden itibaren tüm çabamız ülkemizin evlatlarının daha iyi koşullarda eğitim görmesi, sağlık hizmetlerinden faydalanması, her çocuğun hak temelli ve devletin güvencesiyle bir yaşam sürmesi yönünde olmuştur.

2005 yılında Çocuk Koruma Kanunu'yla başlattığımız süreç gerek Adalet ve İçişleri Bakanlıkları bünyesinde gerekse Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde yapılan gerekli yapısal ve mevzuat düzenlemeleriyle her zaman çocukların masumiyetleri öncelenip üstün yararları gözetilerek yapılmıştır.

2010 yılında Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yapılan değişiklikle devletin çocuklar lehine alacağı tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacağı düzenlenerek pozitif ayrımcılık kabul edilmiştir. Aynı yıl Anayasa'nın 41'inci maddesine eklenen hükümle devlete her türlü istismara ve şiddete karşı çocuklar için koruyucu tedbirleri alma ödevi yüklenmiştir. Çocuklarımız, en kıymetlilerimiz için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız bünyesinde çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimi ile çocuk evleri sitelerini ülke genelinde yaygınlaştırarak tüm illerimizde bu kuruluşları hayata geçirdik. Ayrıca suça sürüklenmiş veya suç mağduru olan çocuklar için ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitelerini 59 merkezde açtık. Adalet ve İçişleri Bakanlıkları bünyesinde çocukların hem suçun önlenmesi hem de sonuçları itibarıyla çocukların yeniden aynı koşullara

dönmemesi için yapılan çalışmalara ve bu çalışmaların olumlu sonuçlarına da şahit olmaktayız. Ülke geneli eş zamanlı denetimler, okullarda öğrencilere yönelik bilgilendirme faaliyetleri, çocuk ve gençler sosyal koruma ve destek programlarıyla milyonlarca evladımıza ulaşılmıştır. Çocukla ilgili bilimsel araştırmalarda çalışanlar iyi bilirler, yapılan her şey eksik ve yapılması planlanan her adım gelecek nesiller düşünüldüğünde çocuklar yararına atılmış dev bir adımdır. Bizler çocukları Allah'ın emaneti olarak görürken Peygamber Efendimiz'in kuşu ölen bir çocuğun evine taziye ziyaretine gitmesindeki zarafet ve bakış açısıyla çocuklarımıza bakmamız gerektiğinin bilincindeyiz. Bu, bizim her yaptığımız işte önümüze koyduğumuz bir rehberdir.

Yarın 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü. Sevgili çocuklarımızın gününü bugünden kutluyor, bizlerin kendileri yararına her türlü hizmette ve görevde en önde olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Çocuk hakları tüm çocukların doğuştan sahip olduğu eğitim, sağlık, barınma, yaşama, oyun oynama, fiziksel, psikolojik, cinsel sömürüye karşı korunma haklarının hepsini içeren bir kavramdır. Ancak günümüzde değişen dijital dünyayla birlikte çocuklarımızın mağduriyetine de bu ortamlarda daha sık şahit olurken ve diğer taraftan, çocukları suça teşvik eden ya da istismarı ve şiddeti yaygınlaştıran, özendiren ve normalleştiren iletişim kanallarına da ne yazık ki şahit olmaktayız.

Günümüzde yaşanan olumsuzlukları dikkate alarak, bugün AK PARTİ Grubu olarak çocukların yaşam kalitelerinin ve refah düzeylerinin artırılması, aile ve eğitim kurumları arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi, çocukların toplumsal yaşama etkin bir biçimde katılmasının sağlanması, mevcut bakım modellerinin güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi, koruma altındaki çocukların güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanması, toplumsal risk altındaki çocuklara yönelik koruyucu, önleyici sosyal politika önerilerinin oluşturulması, aile ve toplum ilişkilerini etkileyen faktörlerin incelenmesi, çocukların suça sürüklenme nedenleri ile rehabilitasyon süreçlerinin bütüncül bir bakış açısıyla ele alınarak mevcut durumun tüm yönleriyle belirlenmesi, sorun alanlarının tespit edilerek kalıcı, sürdürülebilir ve kapsayıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis araştırmasını hedefliyoruz. Daha önce, geçtiğimiz sene, 20 Kasım 2024 tarihinde göreve başlayan Çocukların Her Türlü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonumuzda hep birlikte, tüm parti mensuplarımızla birlikte çok kıymetli çalışmalara imza attık. Meclis çatısı altında yaptığımız çalışmalarda tüm parti milletvekillerinin ortak kanaati bu önergemizin oy birliğiyle Genel Kuruldan geçmesiyle hep birlikte göz aydınlığımız çocuklarımızın yararına olacak işlerde buluşmamızdır. Bu da benim buradan bugün temenni ettiğim, Mecliste sadece araştırma komisyonlarıyla ya da geçici bir komisyonla değil, çocuklarla ilgili kalıcı bir komisyonun da var olması gerektiği düşüncesindedim.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Raporu bekliyoruz.

TUBA KÖKSAL (Devamla) - İnşallah bu çalışmalarımız neticesinde buna da vesile oluruz.

Kıymetli Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, Meclis araştırması önermeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meclis araştırmasını yapacak komisyonun 22 üyeden kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun çalışma süresinin başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi tarihinden başlamak üzere üç ay olmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyondun gerektiğinde Ankara dışında çalışabilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Biz de hayırlı olsun diyoruz. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince diğer denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

6 Kasım 2025 tarihli 14’üncü Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

11’inci madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır. Aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme alacağız.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Yavuz Aydın

Yasin Öztürk

İstanbul

Trabzon

Denizli

Hüsmen Kırkpınar

Yüksel Selçuk Türkoğlu

İzmir

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Elif Esen

Muğla

Denizli

İstanbul

Mustafa Kaya

Mehmet Atmaca

İstanbul

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Onur Düşünmez

Hüseyin Olan

Şırnak

Hakkâri

Bitlis

² 229 S. Sayılı Basmayazı 22/10/2025 tarihli 10’uncu Birleşim Tutanağı’na eklidir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Tahtasız

Ömer Fethi Gürer

Semra Dinçer

Çorum

Niğde

Ankara

Ayça Taşkent

Gülcan Kış

Evrin Rızvanoğlu

Sakarya

Mersin

İstanbul

Sururi Çorabatır

Antalya

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklifin 11'inci maddesiyle yerel yönetimlerin mülkiyet hakkına, mali özerkliğine ve anayasal güvencelerine çok ciddi müdahale geliyor. Söz konusu düzenlemeyle hazineye, belediyelere, il özel idarelerine, hatta köylere ait taşınmazların "vakıf kültür varlığı" sayılarak bedelsiz biçimde vakıflara devredilmesi öngörülüyor. Yani belediyelerin elindeki mallar, halkın malı olan taşınmazlar, Ankara'daki bir dairenin kararıyla el değiştirebilecek. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu, yerel iradeye "Senin malın da senin kararın da yok, artık o kararlar benim." demektir. Bu konuda doğabilecek büyük mağduriyetlerin en canlı örneklerini İstanbul'da, Bursa'da defaaten gördük. Bursa Büyükşehir Belediyesi Binası, tarihî Mahfel, Şehir Kütüphanesi, Mahkeme Hamamı, Tahsilat Binası ve Eski Lojman, Hakkı Paşa Konağı, Hüsnü Züher Evi, İncirli Hamamı, Bayezid Paşa Medresesi'ne -saymakla bitmez- Vakıflar tarafından el konuldu. Oysaki tamamı Belediye yatırımıyla ihya edilen bu taşınmazların halkın ortak değeri olmasına karşın âdeta gasbedilmesi bu teklifin ne tür mahzurlar ortaya çıkaracağını göstermek için yetmiyor mu? Bu kanun teklifi, bütün bu nedenlerle, Anayasa'nın 127'nci maddesinde güvence altına alınmış "yerinden yönetim" ilkesine açık bir darbedir; dolayısıyla bu madde Anayasa'ya aykırıdır, hukuk devletine aykırıdır, demokrasiye aykırıdır.

Muhterem milletvekilleri, gündemin yoğunluğundan unuttuk sanılmasın, bilinmelidir ki bu ülkenin şehit anneleri, babaları, eşleri, evlatları bu milletin kırmızı çizgisidir efendim ama ne yazık ki devletin en tepesinde oturan birileri için bu çizginin artık bir anlamı kalmadı. Ankara'da geçtiğimiz günlerde şehidimizin cenaze töreninde İstanbul Şehit Anaları Derneği Başkanı ve şehit anası Pakize Akbaba'ya parmağını sallayan Savunma Bakanı "Hadsizlik yapma! Sen şehit anasıydın, o kadar!" diye bağırma cüretini gösterdi.

Sayın Bakan, aslında hadsizlik yapan sensin! Eğer parmak sallamaya çok meraklıysan, örneğin, şehit annesine değil de o parmağı 2 Türk askerini zincirle bağlayıp diri diri yakan IŞİD'li teröristlere ve ağababalarına sallayacaksın! Eğer çok meraklıysan parmak sallamaya otobüsü durdurup 33 silahlı askerimizi katleden bölücü hainlere ve sözcülerine sallayacaksın. Sen o parmağı kozmik odaya girip Türk Silahlı Kuvvetlerinin namusuna musallat olan FETÖ'cü alçaklara ve onlara çanak tutanlara sallayacaksın. Sen o parmağı Türk askerinin başına çuval geçirenleri sallayacaksın, harp okullarını kapatanlara, askerî liseleri yok edenlere, pırl pırl teğmenlerimizi derdest edenlere sallayacaksın. Senin gücün sadece yüreği yaralı bir şehit anasına mı yetiyor? Sen o parmağı bağıran şehit anası değil, daha dün 20 şehidimizle alay eden o küstah Yunan'a sallayacaksın. Kıbrıslı Rum'a silah ambargosunu kaldıran Norveç'e sallayacaksın.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Şehit yakınına küfredenle orada yan yana oturuyorsun, ona niye bir şey söylemiyorsun? Şehit yakınına küfredenle yan yana oturuyorsun, ona da söylesene!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - 10 Kasım'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e "Askerî zekâsı vasat, fikirleri kimseyi etkilemedi." diye yazan yandaş medyaya sallayacaksın. Sen o parmağı şehit annesine değil, bu milletin acısıyla alay edenlere, bu devlete meydan okuyanlara sallayacaksın. Efendim, sen o parmağı İmralı'daki bebek katiline övgüler dizenlere, teröristleri meşrulaştırmak isteyenlere, Türk askerine kurşun sıkanlara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - ...Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e hakaret edenlere sallayacaksın. Pakize Akbaba yalnız değildir, hiçbir şehit annesi yalnız değildir. Pakize anaya sallanan o parmağın hesabını bu milletin vicdanına vermek zorundasınız.

Sayın Bakan, sen sen ol, bir daha o parmağı yanlış yerlere sallama!

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. YENİ YOL Grubu ve partim DEVA Partisi adına söz almış bulunuyorum.

Vakıflar Kanunu Teklifi 11'inci maddeyle yalnızca bir vakfa konu bir taşınmaz devrini değil, kamu malı emanetin korunmasını, geleceğini, mülkiyet hakkını ve kültürel mirasın güvenliğini tartışıyoruz. Teklif, hazine ve kamu tüzel kişilerin mülkiyetindeki taşınmazların mazbut vakıflara devrini öngörüyor. Bu ise kamu mülkiyeti üzerinde doğrudan mülkiyet devri anlamına geliyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de daha önce benzer uygulamalar tartışmaların konusu olmuştur. Hatırlarsınız, 2021'de kamuoyuna yansıyan bir kararla 1.014 taşınmazın mazbut vakıflara devredildiği açıklanmıştı. Bu taşınmazlar arasında Galata Kulesi, Gezi Parkı, Ayasofya çevresi ve çeşitli dinî, tarihî yapılar da vardı. Bu devirlerde kamu yararının neye göre belirlendiği, hangi kriterlerin kullanıldığı net bir şekilde açıklanmamıştı bizlere. Hatta bazı vatandaşlar ve belediyeler bu devirlere karşı idari dava açmışlar, "kamu mülkiyetinin ölçüsüz devri" şeklinde açıklamalar ve iddialarda bulunmuşlardı.

Bir başka örnek ise Anayasa Mahkemesinin (2018/26955) başvuru numaralı kararındadır. Mahkeme, mazbut vakıf statüsüne alınan taşınmazın iade talebinin reddedilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali iddiasını incelemiş ve devletin müdahalesinin ancak kanunla öngörülebilir ve ölçülü bir şekilde yapılabileceği kararına varmıştı. Yani devredilen mülk kimde kalacağı kadar, nasıl ve neden devredildiği de hukuken belirli olmak zorundadır. Bugün konuştuğumuz maddeye baktığımızda ise bahsettiğimiz bu ölçülülük ve öngörülebilirlik ilkesinden uzak bir anlayışın hâkim olduğunu hep birlikte görüyoruz. Hangi varlıkların devredileceği, nasıl bir kamu yararı tanımı yapılacağı, hangi kurumun ne kadar denetim yetkisi olacağı belirsiz. Üstelik düzenlemede itiraz veya iade mekanizması da öngörülmemiş. Ne güzel(!) Bu durum, merkezi idareye geniş bir takdir yetkisi verirken şeffaflıktan uzak bir anlayışla vatandaşın başvuru hakkını da fiilen ortadan kaldırmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Hazine arasında denetim yetkisi paylaşımı açıkça tanımlanmadığı için bu süreç sonunda kimin neyi denetlediği bile anlaşılmaz hâle gelebilecek ve izlemek, takip etmek de mümkün olamayacaktır. Oysa Sayıştay denetimleri bizlere defalarca şunu göstermiştir: Taşınmaz kayıt sistemindeki şeffaflık zayıfladığı anda kamu zararı riski artar. Bu nedenle, 11'inci maddenin bu hâliyle geçmesi, yalnızca idari değil, anayasal düzeyde bir belirsizlik oluşturmaktadır.

Sayın milletvekilleri, biz DEVA Partisi olarak Kültürel Atılım Eylem Planı'mızda şunu taahhüt ettik: Kültürel miras ve kamu varlıkları toplumun ortak malıdır, devredilmesi değil korunması esastır. Tüm kültür varlıkları için şeffaf envanter ve bağımsız denetim sistemi kurulacaktır. Yani tarihimizden, ecdadımızdan emanet kalan bu yapıları korumak ve emaneti geleceğe taşımak esas işimiz olmalıdır. Teklifteki 11'inci madde ise tam da bu ilkelerin tersine işler bir mantıkla yazılmış ve önümüze gelmiştir. Kamu taşınmazı devredilecekse hangi ölçüte göre, kimin onayıyla, hangi kamu yararı adına devredileceğini net olarak tanımlamak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Aksi hâlde, kültür varlığı niteliğindeki alanlar vakıf statüsüne geçerken kamu denetiminin de ortadan kalkmasıyla belirsizleşen bu süreç bir mülkiyet aktarım zinciri hâline gelmeye müsait bir yapıya gelecektir. Bunlar sağlanmazsa bu madde ne kültürel mirası korur ne de mülkiyet hakkını güvence altına alabilir. Unutmamalıyız ki vakıf kültürünü korumak hepimizin ortak sorumluluğudur ve bu anlayışla bugün aslında yapılması gereken, derinleşen yoksullukla beli bükülen vatandaşımızın yüzünü güldürebilmek için ecdadımızdan bizlere kalan zengin vakıf kültürünü gerçek anlamıyla bugün de yaşatmak ve o dönemlerde yaşanan sosyal adaleti sağlamak olmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önerge üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Onur Düşünmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli halkımız ve cezaevlerinde direnerek umudumuzu büyüten değerli yoldaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz teklifin 11'inci maddesi ilk bakışta teknik bir mülkiyet düzenlemesi gibi sunulsa da hem yerel yönetim özerkliği hem mülkiyet hakkı hem de kültürel mirasın demokratik biçimde korunması açısından son derece sakıncalı sonuçlar doğuracak bir içerik taşıyor. Maddeyle geçmişte vakıf yoluyla meydana gelmiş veya vakıf kaynaklarından katkı sağlanmış kültür varlıklarının bugün Hazine, belediyeler, özel idareler ve diğer kamu tüzel kişileri ile bunların bağlı kurum ve işletmelerinin mülkiyetinde olan kısmı topluca mazbut vakıflara devrediliyor. Yani yıllardır yerel yönetimler uhdesinde bulunan, bakımı, onarımı, işletilmesi halkın katkısıyla yürütülen tarihî eserler artık merkezî idareye bağlı tek bir otoritenin kontrolüne bırakılıyor.

Değerli milletvekilleri, yerel yönetimler yalnızca idari bir birim değildir, kentlerin hafızasını, ortak yaşam alanlarını, tarihî ve kültürel mirası birlikte koruma iradesini temsil eder. Bu eserler için yıllarca belediye bütçelerinden harcamalar yapıldı, yerel halktan bağışlar toplandı, ulusal ve uluslararası fonlarla restorasyon projeleri yürütüldü. Şimdi, tek bir maddeyle bu kamu yararı odaklı birikim görmezden gelinerek mülkiyet yeniden merkezî idareye devrediliyor. Bu yaklaşım, yerinden yönetim ilkesini zayıflatan ve yerel demokrasiyi giderek etkisizleştiren genel siyasal tercihlerin bir devamı niteliğinde karışımıza çıkıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'nın 35'inci maddesi mülkiyet hakkını güvence altına alır, 46'ncı madde kamulaştırma rejimini çizer. Kamu yararı gerekçesi olmadan geçmişte kamu yararı için edinilmiş taşınmazların idari bir işlemle başka bir tüzel kişiliğe geçirilmesi bu çerçeveye bağdaşmaz. Bu düzenleme, kamulaştırma ya da devir işlemlerinin dayandığı hukuki statüyü geriye dönük biçimde değiştiriyor, mülkiyetin kazanıldığı hukuki rejimi keyfî biçimde dönüştürüyor. Hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri idarenin öngörülebilir davranmasını, kişilerin ve kurumların mülkiyet rejimine güvenerek plan yapabilmesini gerektirir. Anayasa'nın 2'nci ve 13'üncü maddelerinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesi böyle bir geriye yürütme mantığını kabul etmez.

Öte yandan, Vakıflar Genel Müdürlüğüne tanınan geniş takdir yetkisi idarenin kanuniliği ve eşitlik ilkeleri açısından da ciddi sorunlar barındırıyor. Hangi taşınmazın vakıf yoluyla meydana gelmiş sayılacağı hangi ölçülere göre belirlenecek, hangi eser için vakıf kaynaklarından yeterli katkı sağlandığına kim, nasıl karar verecek? Bu belirsizlik, Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ve keyfiliği dışlayan yönetim anlayışıyla çelişen bir tablo ortaya çıkarıyor; keyfi ve seçici uygulamalarının yolu açılıyor, siyasal tercihlerin idari takdir yetkisi üzerinden mülkiyet ilişkilerine taşınması riskini büyütüyor.

Madde aynı zamanda Anayasa'nın 63'üncü maddesinde güvence altına alınan tarihî, kültürel ve doğa varlıklarının korunması ilkesini de dar bir kurumsal bir bakışa indiriyor.

Kültürel miras yalnızca tek elden yönetim anlayışıyla korunmaz. Bu mirasın gerçek sahipleri o kentlerde yaşayan halktır, yerel topluluklardır. Belediyelerin, yerel idarelerin, meslek örgütlerinin ve sivil toplumun dışlandığı, kararların merkezden kapalı bürokratik mekanizmalarla alındığı bir model kültür varlıklarını koruma iddiasını taşısa da demokratik meşruiyeti zayıf bir zemin yaratır. Son yıllarda çıkarılan pek çok yasayla yerel yönetimlerin planlama, bütçe, yatırım ve personel yetkileri giderek daraltıldı. Bu madde bu çizginin kültürel miras alanına taşınmış yeni bir halkasıdır. Yerel yönetimlerin tarihî eserler üzerindeki tasarruf yetkisi sınırlandıkça o eserlerin halkla kurduğu bağ da zayıflar. Oysa, demokratik katılımın en temel düzeyi yerel düzeydir. Kent hakkı, kültür hakkı, hafıza mekânlarının geleceği doğrudan o kentte yaşayanların söz sahibi olduğu mekanizmalarla korunur.

Bu nedenle, bizler 11'inci maddenin teklif metninden çıkarılmasını zorunlu görüyoruz. Vakıf, kültür varlıklarının korunması hedefi elbette önemlidir ancak bu hedef mülkiyet hakkını zedeleyen, yerel yönetimleri işlevsizleştiren, idari takdir yetkisini sınırsız hâle getiren ve kültürel mirası tek merkezde toplayan bir düzenlemeyle yürütülemez. Gerçek bir hukuk devleti yerel demokrasiyi güçlendiren, kültürel mirası toplumla birlikte koruyan, mülkiyet hakkını ve hukuki güvenliği esas alan çözümler üretir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu gerekçelerle 11'inci maddenin geri çekilmesini, teklif metninden çıkarılmasını talep ediyor, tüm milletvekillerini hem Anayasa'ya bağlılık hem de yerel demokrasi ve kültürel mirasın korunması sorumluluğu gereği bu yönde tavır almaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki dördüncü konuşmacı Sayın Evrim Rızvanoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

EVİRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi sizlere özellikle İstanbul'a yönelik yeni bir modern kapitülasyon sürecinden bahsetmek istiyorum. Bu teklifle iktidar resmen halk iradesine karşı bir savaş başlatmış durumda. Düşünün, bir imza atılıyor, hop, valiliğin binası, üniversitenin yapısı, belediyenin arsası, hazine malı, hepsi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devroluyor; bir kalem darbesiyle, bir imzayla hem de. Bu kamu malı dediğiniz şey artık tek bir gecede el değiştirebiliyor. Oysa mevcut yasa çok açık, Vakıflar Kanunu'nun 30'uncu maddesi 2 tane şart arıyor:

1) Yapı vakıf kültürü olacak yani tescilli.

2) Vakıf eliyle yapılmış olacak yani ortada belge, kayıt, delil olacak.

Şimdi, bu şartları engel olarak görüyorlar ve diyorlar ki: "Her ne suretle olursa olsun bir vakıf izi varsa, bir onarım yapılmışsa, bir kiralama ilişkisi kurulmuşsa o artık vakıf malıdır. Bu ne demek biliyor musunuz? Gelin, biraz somutlaştıralım: Binlerce yıllık Galata Kulesi, İstanbul'un hafızası. Galata Kulesi'nin mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait görünüyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ise

2020'ye kadar orayı tahsisli olarak kullanıyordu. Peki, ne yaptılar? 13 Mayıs 2019'da kulenin tapusunu gidip Kule-i Zemin Vakfı adına tescil ettirdiler. İBB itirazlar yaptı, İstanbul 18. Asliye Hukuk Mahkemesi tapu iptali ve tescil davası açtı ve yargı süreci devam ederken 2020 yılında Beyoğlu Kaymakamlığı tahliye işlemini başlattı. İstanbul 6. İdare Mahkemesi ise bu tahliyenin yürütmesini durdurdu fakat baskı bitmedi, İBB itiraz etti ama 2020 yılının sonunda kuleyi boşaltmak zorunda kaldı. Kulenin yeni sahibi ise tabii ki Turizm Bakanlığı. Aynı yıl, alelacele "Galata Kulesi Müzesi" adıyla burayı yeniden açtılar ama asıl skandal burada başlıyor arkadaşlar. "Restorasyon" adı altında ağır yıkım görüntülerini gördük ekranlarda; meslek odaları, İBB, hepsi suç duyurusunda bulundu ve son bilirkişi raporu ne dedi biliyor musunuz; bakın, burası gerçekten çok kritik: "Galata Kulesi'ni bir vakfa bağlayan hiçbir belge yok." dedi, "Vakıflar Genel Müdürlüğü adına yapılan tescil hukuken mümkün değil." dedi, "Nihai kararı mahkeme versin." dedi. Şimdi, yeni bilirkişi raporu için duruşma 9 Aralık tarihine ertelendi.

Gelelim işin özüne, iktidar yargıda savunamadığı bu işlemi şimdi kanunu değiştirerek masabaşında meşrulaştırmak istiyor. İşte, bu yüzden söylüyoruz, bu, bir kanun değişikliği değildir, İstanbul'un malına, hafızasına, tarihine çökme operasyonudur. Bu, bir mülkiyet transferi operasyonudur. Bakın, bugün Silivri'de zindanda tutulan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu ve ev hapsinde bulunan Sayın Mahir Polat bu kentin ihmal edilmiş mirasını korudular, yıkılmış binaları yeniden hayata, yaşama döndürdüler, talan edilmiş olan belleği onardılar, İstanbul'a ait olanı İstanbul halkına iade ettiler ama daha önemlisi de ranta teslim etmediler. Müze Gazhane, Feshane, Moda İskelesi, Casa Botter, Yerebatan Sarnıcı, bunlar birer tarihî bina falan değildir, bunlar birer hafıza, birer dayanışma mekânı, birer kamusal nefes alanı aslında ve şimdi o hafızayı, o emeği, o mirası tek bir imzayla devretmek istiyorlar, bir gecede vakıf malı ilan etmek istiyorlar, muhafızlarından koparmak istiyorlar. Peki, bunu niçin yapıyorlar? Bu malları Ensara mı TÜRGEV'e mi devretmek için yoksa bu malları vakıf maskesi adı altında başka bir şekilde dağıtmak için mi? Bu düzenleme İstanbul'un belleğine, yerel demokrasisine ve halkın iradesine doğrudan müdahale aracıdır. Biz böyle bir merkeziyetçiliği daha önce görmedik sayın milletvekilleri. Bu değişiklik yalnızca taşınmazların el değiştirmesi falan da değildir, Anayasa'nın 35'inci maddesindeki mülkiyet hakkına ve 127'nci maddesindeki yerinden yönetim ilkesine karşı doğrudan ama doğrudan bir saldırıdır; belediyelerin gelir kaynaklarına, yetkilerine ve özerkliğine el koymaktır, yerel yönetimleri işlevsizleştirmektir. Ve şunu açıkça söyleyelim: Bu, sadece hukuksuz bir düzenleme de değildir; bu, apaçık ama apaçık bir siyasi hesaplaşmadır yani burada iktidar resmen halkın iradesine karşı bir savaş yürütüyor. Bu savaşın da 2 motivasyon var: İntikam ve yağma. İntikam çünkü sandıkta kazanamadıklarını yasayla geri almak istiyorlar. Yağma çünkü şehrin mallarına, kültürel değerlerine el koyma arayışındalar. Sonuç olarak, yasa önerisi halkın elinden kamusal alanı, ortak olanı, kentin hakkını almaya yöneliktir ve biz buna razı olamayız. Daha ironik olan da ne biliyor musunuz sayın milletvekilleri? İktidar da eskiden bu anlayıştaydı. Bir zamanlar yerel yönetimleri savunurlardı, merkeziyetçiliğe karşı çıkarlardı, "Yetki yerelde olmalı." derlerdi, "Belediye halka en yakın yönetimdir." derlerdi. Peki, şimdi ne oldu? Kendi geçmişlerini inkâr ediyorlar, kendi sözlerini çiğniyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EVİRİM RIZVANOĞLU (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

EVİRİM RIZVANOĞLU (Devamla) - Yerel yönetimden gelip merkeziyetçiliğin de sembolü hâline geliyorlar. Bir zamanlar demokrasi trenine bindiler, bugün ise halkın iradesini vesayet altına almakla meşguller. O eski sözler çoktan unutuldu, o eski iddialar da terk edildi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu ülkenin ortak mirası böyle yönetilemez. Biz de tabii ki ecdadımızın emanetine sahip çıkıyoruz, tabii ki vakıf mülklerinin korunmasını önemsiyoruz ama yöntem bu yöntem değil. Bu anlayış, ülkeye katkı sunmak bir yana, yerel yönetimlerin elini zayıflatacak,

kurumlar arası çatışmaya sebep olacak ve kamu hizmetlerinin etkinliğini geriye götürecek bir hamledir. Unutmayalım, güçlü bir Türkiye zayıflatılmış kurumlara değil, güçlü bir Türkiye özgür kentlerle, güçlü yerel yönetimlerle ayakta kalır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunacağım ancak öncesinde yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Arslan, Sayın Çorabatır, Sayın Gürer, Sayın Dinçer, Sayın Sarı, Sayın Aygun, Sayın Sümer, Sayın Rızvanoğlu, Sayın Ertuğrul, Sayın Coşar, Sayın Karaoba, Sayın Bektaş, Sayın Öztunç, Sayın Kılıç, Sayın Demir, Sayın Taşkın, Sayın Kayışoğlu, Sayın Elçi, Sayın Kaya.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.57

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.12****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 11'inci madde üzerinde verilen aynı mahiyetteki önergelerin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

**IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229) (Devam)

BAŞKAN - Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır. Aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 329 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Elif Esen

Muğla

Denizli

İstanbul

Mustafa Kaya

Mehmet Atmaca

Ertuğrul Kaya

İstanbul

Bursa

Gaziantep

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Sümeyye Boz

Hüseyin Olan

Şırnak

Muş

Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Yavuz Aydın

Yüksel Selçuk Türkoğlu

İstanbul

Trabzon

Bursa

Hüsmen Kırkpınar

Yasin Öztürk

İzmir

Denizli

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Tahtasız

Gülcan Kış

Ayça Taşkent

Çorum

Mersin

Sakarya

Ömer Fethi Gürer

Sururi Çorabatır

Semra Dinçer

Niğde

Antalya

Ankara

Serkan Sarı

Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Ertuğrul Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sizleri YENİ YOL Grubumuz ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Vakıflarımız, medeniyetimizin kurumsal ve sosyal yapısının temel direklerinden biridir. Geleneğimizde vakıf müessesesi sadece bir hayırseverlik veya yardımseverlik aracı değildir; aynı zamanda toplumsal adaleti, kültürel sürekliliği sağlayan hayati kurumlardır. Geçmişimizde devletin sosyal ve mali yükünü hafifleten, toplumsal dayanışmayı güçlendiren bu müesseseler kültürel mirasımızı korumuş, eğitimi ve sağlığı finanse etmiş ve şehirlerimizi de yaşanabilir yerler hâline getirmişlerdir.

İmarat ve vakıf geleneğimiz özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde zirveye ulaşmış; halkın dinî, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını devlet bütçesine yük olmadan karşılayan bir sosyal güvenlik ağı işlevi görmüştür. Bu vakıflar sayesinde toplumumuzun her kesiminden insan dil, din veya etnik köken ayrımı gözetilmeksizin eğitimden sağlığa, temiz suya erişimden barınmaya kadar pek çok hizmete kavuşmuştur. Vakıf kültürü, milletimizin birbiriyle dayanışma ve yardımlaşma bilincini yerleştirmiş “Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” düsturunun yaşatılmasını aynı zamanda sağlamıştır.

Değerli arkadaşlar, şimdi de görüşmekte olduğumuz kanun teklifine geelim. Geçtiğimiz dönemlerden kalan torba kanun alışkanlığının maalesef yine devam ettiğini görüyoruz. 19 maddelik bu teklif de öncekiler gibi birbiriyle ilgisiz 10 farklı kanunu içeriyor. Kültür, turizm, vakıflar, arkeoloji, kimlik bilgilendirme gibi âdeta her telden çalan ve birbirinden tamamen farklı konuları bir araya getiren bir torba kanunu maalesef yine Meclis gündeminde görüşüyoruz. Bu teklif de yine geçtiğimiz yasama yılındaki gibi Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uyum sağlayan bazı düzenlemeleri içeriyor yani yine kanun hükmünde kararnameyle Anayasa'ya uymayan yasayı Anayasa Mahkemesi iptal etmiş ve Meclis Genel Kurulu da bu iptal kararlarıyla uyumlu çalışmak için maalesef milletimizin hayrına olmayan yasal düzenlemelerle meşgul edilmektedir. Teklifin Komisyon aşaması da yine aynı tas, aynı hamam.

Değerli arkadaşlar, teklifin Komisyon çalışmalarının aceleye getirilmemesini özellikle dile getirmiş idik fakat dile getirdiğimiz bu öneriye yine maalesef kulak tıkanmış vaziyette. Hâliyle bu koşullar veya yöntemlerle yapılan, önümüze getirilen bu teklifin kendisinin de birçok sorunlu madde içerdiğini buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu sorunlu maddelerin başında gelen, kurumsal

hafızayı ve kültürü yok eden, bazı kurumlara eşitsiz ayrıcalıklar getiren, özellikle belediyelere ait olanlar başta olmak üzere çeşitli gayrimenkullere bakanlıklar tarafından el konulmasının önünü açan, onlara bu imkânı veren 11'inci madde de bu düzenlemenin içerisinde yer alıyor.

Ayrıca, bu teklif, kültürel mirasımızı yok sayan birtakım yetkilerin Kültür Bakanlığımızdan alınarak Millî Saraylar idaresine devrini de öngörüyor. Bu teklifin yasalaşmasıyla birlikte ciddi bir mülkiyet transferi yaşanacak, özel hayatın gizliliği ortadan kaldırılacak ve büyük bir gözetim genişlemesi ortaya çıkacaktır. Bu durum, Anayasa Mahkemesinin birçok emsal kararına da aykırılık teşkil edecektir.

Değerli arkadaşlar, görüşmekte olduğumuz bu maddeyle Vakıflar Genel Müdürlüğünün aldığı yönetim masrafı oranı yüzde 20'den yüzde 40'a çıkarılıyor. Başta da belirttiğim üzere, vakıf gelirleri milletimiz için kullanılması gerekirken, bu gelirlerin ihtiyaç sahiplerine veya ihtiyaç duyulan alanlara harcanması gerekirken yapılmak istenen fahiş fiyat artışlarıyla vakıfların gelirleri maalesef bürokrasiye ve kırtasiyeciliğe harcanıyor. Bu nedenle bu madde tekliften çıkarılmalıdır.

Değerli arkadaşlar, diğer sıkıntılı bir konu ise 2025 yılı TÜRSAB aidatlarının alınmaması uygulaması içerisinde depremde yerle bir olan Gaziantep'imizin iki ilçesi İslâhiye ve Nurdağı'nın olmayışdır. Zira, İslâhiye ilçemiz Yesemek Açık Hava Heykel Atölyesi, Tilmen Höyük, Zincirli Höyük gibi tarihî yerleri ve yayla turizmiyle öne çıkmaktadır. Nurdağı ilçemiz de Coba Höyük ve Hazreti Ukkâşe Türbesi gibi yerlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu iki ilçemizde var olan turizm potansiyellerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için bu muafiyetlerin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerine ikinci konuşmacı Sayın Sümeyye Boz.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri takip eden değerli halklarımız ve cezaevlerindeki siyasi tutsakları saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

12'nci madde üzerinde konuşacağız ancak 12'nci maddenin 11'inci maddeyi desteklemek, orada eksik kalan kısımları tamamlamak için eklendiği açıkça görülüyor. Bunu niçin söylüyoruz? Birazdan bunu destekleyen aktarımları da yapacağız. Bugün önümüze getirilen 12'nci madde, Hükûmetin yıllardır adım adım kurduğu otoriter merkezileşme düzeninin aslında başka bir halkasını temsil ediyor. Teklif, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönettiği vakıflardan alınan yönetim masrafının yüzde 20'den yüzde 40'a çekilmesini öngörüyor yani "masraf artışı" diye sunulan şey, aslında, gerçekte sivil toplumu ekonomik olarak tasfiye etmektir. Çünkü bir vakfın gelirinin yüzde 40'ını eğer Ankara'ya çekmeye çalışıyorsanız siz orada bir yönetim işlemini değil bir el koyma meselesini gündeme getiriyorsunuz. Bu yüzden, derneklerin gelirlerinin yüzde 40'ını Ankara'ya çekmek, yönetmek değil fiilen el koymaktır. Bu oran, bağımsız çalışan her vakfı cezalandırmak için tasarlanmış siyasal bir...

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Boz, bir saniye lütfen.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulda çok uğultu var. Hatip kürsüde konuşma yapıyor ve gerçekten anlaşılıyor. Eğer kendi aranızda konuşmak istiyorsanız lütfen kuliste konuşun ve hatibin konuşmasına engel olmayın.

Buyurun Sayın Boz.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Bir vakfın gelirinin yüzde 40'ının Ankara'ya çekilmesinin yönetmek değil fiilen el koymak olduğunu söyledik. Bu oran, bağımsız çalışan her vakfı cezalandırmak için tasarlanmış siyasal bir vesayet aracıdır. Bu adımın ne teknik bir tarafı vardır ne de kamu yararıyla

bir ilişkisi; bu, iktidarın “Benden yana değilsen yaşam alanını daraltırım.” demenin politik ve ekonomik tasfiyesidir.

Sayın milletvekilleri, bakın, bu ülkede artık hiç kimse şunu inkâr etmiyor: İktidara yakın vakıflar sınırsız imtiyaz, sınırsız destek, sınırsız kaynak ve sınırsız bir korumayla korunuyor ama bağımsız vakıflar, onlara gelince ise bitmeyen denetimler, astronomik cezalar, keyfî kısıtlamalar ve şimdi de gelirlerinin yüzde 40’ına el koyma tehdidi. İşte, bu açıdan madde 12, bir bütçe düzenlemesi değil sivil alanın siyasal çizgiye göre dizayn edilmesidir. Kültür ve hafıza alanlarının yeniden merkezî idarenin tasarrufuna geçirilmesi bu ülkenin toplumsal birikimini tek elde kontrol etme siyasetinin uygulanma biçimidir. Yerel yönetimlerin emek emek kaldırdığı mekânlar “vakıf kültür varlığı” bahanesiyle eğer merkeze taşınıyorsa bilinmeli ki orada kültür alanını siyasal sadakatle yeniden dağıtma projesi gündemdedir. Toplumun eşitlik, adalet ve barış talebinin güçlendiği, yerelin kendi söz hakkını genişletmek istediği bir dönemde böylesine bir merkezileştirici adım demokratikleşme dinamiklerine bilinçli bir müdahaledir. Bu madde, yerel demokrasiyi güçlendirmek isteyen iradeye değil otoriterleşen bir rejimin ihtiyaçlarına yanıt vermektedir. Sivil toplumu ve yerelin iradesini bu kadar acımasızca merkeze bağlamak, demokratik geleceğe yönelik stratejik bir saldırdır. Yerinden yönetim ilkesini ortadan kaldırmak halkın kendi kültürel mirası üzerindeki hakkını yok saymaktır; bu, toplumun hafızasını tek merkezli bir ideolojik çizgi teslim etmeye kalkmaktır.

Bu düzenlemeyle, bağımsız çalışan, insan hakları temelli, hafızayı koruyan ve toplumun gerçek ihtiyaçlarına dokunan sivil toplum yapılarını, çalışmalarını ve zeminlerini ortadan kaldırmak amaçlanıyor çünkü onlar çoğulculuğu savunuyor, çünkü onlar tek sesli, tek merkezli bir toplum tahayyülüne uymuyor. Bu madde, işte, tam da bu nedenle tek tip bir sivil toplum anlayışını inşa etmeyi hedefleyen bir hamledir. Bugün, iktidara yakın vakıflara bakıyoruz, onların ne kadar zenginleştiğini hepimiz görüyoruz; kamu kaynakları onlara akıyor, vergilerden muaf hâle getiriliyorlar, taşınmazlar bedelsiz devrediliyor, siyasi koruma kalkanları sürüyor ve bütün kapılar ardına kadar açılıyor ancak tarafsız, bağımsız, hak odaklı, özellikle de toplumsal kimliği ve hafızayı koruyan vakıflar ise bu alanda ciddi anlamda zorlanıyor çünkü bu iktidar, kendisinin kontrolü dışında kalan bütün örgütlü alanları kendisine bir tehdit olarak algılıyor. Bu yüzden de bu madde, o tehdit olarak gördükleri bütün yapıları tasfiye etmek için tasarlanmış mali bir araçtır.

Şimdi soruyorum: Bir vakfın gelirinin yüzde 40’ına el koymanın adı yönetim mi yoksa tasfiye mi? Bağımsız çalışan bir yapıyı yarı yarıya yoksullaştırmak kamu yararı mı? İktidara yakın vakıflar bu kesitiden eğer hiç etkilemiyorsa bunun adı “adalet” olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Aslında, hepimiz de biliyoruz, cevap açık: Bu ne eşitlikçi bir sistemdir ne adildir, aynı zamanda demokratik de değildir. Bu açıdan, eğer madde 12 geçerse bütün bağımsız vakıflar tasfiye edilecek, kültür alanları merkezileşecek, sivil toplum tamamen daralacak, yerelin iradesi törpülenecek, bu ülke demokratikleşme yerine daha derin bir otoriterleşmeyle karşı karşıya kalacak. Bu nedenle, madde 12 reddedilmelidir; toplumun ortak birikimi, kültürel alanı ve demokratik geleceği siyasal tasarrufa ve ekonomik ilişkilere kurban edilmemelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Dindar’ın 60’a göre yerinden bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Dindar.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- *Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van esnafı için turizmin önemine ilişkin açıklaması*

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van'da kış sezonun başlaması nedeniyle esnafın en önemli geçim kaynağı olan turizm de kapanmıştır. Sınır ticareti, yoksulluk ve işsizlikle mücadele eden Van esnafı için turizm hayati önem taşımaktadır. İran'a yönelik ambargo, başta Van halkı olmak üzere, bölge halkını ve esnafını cezalandırıyor. Sınırın diğer tarafında 15 lira bile olmayan yakıtı vatandaş bu tarafta 60 liraya alıyor. Van Kapıköy Sınır Kapısı'nda en temel insani ihtiyaç olan mola ve bekleme yerleri yıllardır inşa edilememekte, binlerce insan her gün mağdur edilmektedir. Geçişler hızlandırılmalı ve geçiş harçları azaltılmalıdır, bavul ticareti başta olmak üzere buradaki sınır ticareti kısıtlamaları kaldırılmalıdır. Ağrı, Van, Hakkâri sınırı boyunca inşa edilen duvarların aksine yeni ticaret ve turizm kapıları açılmalıdır diyor, teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229) (Devam)*

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Değerli milletvekilleri, bugün bu ülkenin asıl meselesi kanun metinlerinde değil irade ve kararlılıkta düğümlenmiştir; ondan da öte, küresel planların yerli taşeronlarının kirli tuzaklarına çekilmek istenmektedir. Bugün, Türkiye, içine çekildiği ihanet süreciyle 9 bin teröriste ev sahibi yapılmak istenmektedir. Yani Türk milletine “Hainlerle ve katillerle bir arada yaşayın.” denilmektedir. Yani adalet yine hiçe sayılacak, teröristler boy gösterecek, kahramanlar ise hapse atılacaktır. Yani bir “tweet” attı, bir slogan attı, bir pankart açtı diye gençlerimiz tutuklanacak, bu hainler serbest kalacaktır.

Bir yanda affedilmek için gün sayan katiller, öte yanda adalet beklediği için yargılanan vatan evlatları vardır. Bu, ülkeyi içine düşürdüğünüz ihanet sürecinin bir eseridir. Siz değil misiniz seçim meydanlarında “Terörle mücadele edeceğiz.” deyip sandıktan çıktıktan sonra da mütarekeci olanlar? Siz değil misiniz sandığın size verdiği emaneti hançerlemeye kalkışanlar? Kapalı kapılar ardında Komisyon toplantıları, gizlenen tutanaklar, Türk milletinden saklanan gerçekler yarın işlediğiniz suçtan sizi kurtaramayacaktır. Bu süreç Kandil'e, İmralı'ya ve onların siyasi uzantılarına meşruiyet kazandırma sürecidir. Bu sürece ortak olan herkes tarih önünde sorumlu olacaktır. Yargılanma korkusuyla bugünden güvence istemeniz beyhudedir.

Terör gölgesi siyasetçileri, size sesleniyorum, bunu bir kenara not alın: Bugünün bedelini yarın mutlaka ama mutlaka ödeyeceksiniz. Meclisin sıfatıyla bebek katilinin yanına gitme heveslileri, sevdalıları, size sesleniyorum: Maksadınız, yüce Meclisi teröristbaşına selam duran bir heyete dönüştürmeye çalışmaktır. Ancak Türk milleti kırk yıldır teröre kurban verdiği evlatlarının kanını İmralı kapısında pazarlık konusu yaptırmaz, yaptırmayacaktır. Bugünkü tercihleriniz yarın akıbetiniz olacaktır. Türk milletinin adaletinden, Türk istiklalinin mahkemelerinden kaçamayacaksınız.

Değerli milletvekilleri, bu Meclisin Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş geçtiğimiz günlerde “Bazı çakallar kıyıda köşede bekliyor.” diyerek talihsiz bir açıklama yapmıştır. Sayın Kurtulmuş'un

bu ifadeleri Meclis Başkanlığından İmralı sözcülüğüne uzanan bir çizgiye dönüşmüştür. Geçtiğimiz günlerde Meclis tutanaklarında ilk kez resmî dilimiz Türkçenin dışında ifadeler yer aldı, ardından da sessizce çıkarıldı.

Deneme yanılma mı yapıyorsunuz Sayın Kurtulmuş? Meclisin sosyal medya hesabından bilinmeyen dillerde paylaşımlar yaptırıyor, sonra bu tutanak isindirmalarıyla Türk milletinin nabzını ölçmeye mi çalışıyorsunuz? Türk milletinin sabrıyla bu kadar oynamanın bu millete ağır bedeller ödettiğini dost da bilir, düşman da bilir; siz de bilin Sayın Kurtulmuş. Türk milletinin egemenliğini temsil eden çatı altında bölücü dillerin siyasi meşruiyet kazanmasına asla müsaade etmeyeceğiz. Kıyıda köşede çakal arıyorsanız yönetmenliğini yaptığınız sahneye bakın. Bir yanda Meclis tutanaklarına Kürtçe ibareleri sokmaya çalışırken diğer yanda Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayraklarının rozetini yasaklayan bir zihniyet kurguluyorsunuz. Geçtiğimiz günlerde Oğuz Çepni Boyu Dernekleri Federasyonu Başkanı Sayın Harun Özdemir Meclise ziyaretimize geldi ve -şu gördüğünüz rozetin büyütülmüş hâli- bir tarafta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağının diğer tarafta Türk Bayrağı'nın olduğu bir rozeti, bu Meclisin kapısından içeri girerken yakasındaki bu bayraklı rozeti Meclis kapısında “yasak” denilerek çıkartması istenmiştir. Yavru vatanımız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bayrağıyla Meclise girememek ne demektir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Bu yaşananlar Sayın Kurtulmuş'un Gazi Meclisimizi getirdiği noktanın sembol bir icraatıdır. Kapıda vatanseverlerin yakasından Türk Bayrağı'nı çıkaranlar gariptir ki içeride bölücübaşı, bebek katili lehine sloganlara müdahale edememektedir. İşte Numan Kurtulmuş'un yönettiği Meclisin üzüntü verici hâli budur.

Değerli milletvekilleri, bugün bize federasyonu ve Sevr'in ön sözünü dayatmaktadırlar. Türk devletinin bu çukura itilmesine asla müsaade etmeyeceğimizi ifade ediyor, bütün tarihi boyunca hürriyet ve istiklale timsal olmuş aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerine dördüncü konuşmacı Sayın Serkan Sarı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Balıkesir ili Sındırgı ilçemizde yaşanan deprem felaketine dikkat çekmek üzere söz almış bulunmaktayım.

10 Ağustos tarihinde, bundan yaklaşık üç buçuk ay önce, bölgemizde büyük bir deprem felaketi yaşandı. O 10 Ağustos tarihli depremde 776 konut, 48 iş yeri, 46 ahır ve 6 depo büyük bir hasar almıştı. Bu hasar kırsal mahallelerimizde gerçekleşen bir hasardı. Arkasından tekrar eden ikinci depremle, 27 Ekimde yaşanan 6,1'lik depremle kent merkezinde, Sındırgı ilçe merkezinde çok daha büyük bir yıkımla karşı karşıya kalındı. Bu süreç içerisinde bölgede ciddi hasar oluştu; 689 konut, 31 ahır, 21 depo yıkılarak ilçemizin büyük oranda hasar almasına sebebiyet verdi. Şu anda bölgede, ilçemizde 1.465 konut, 167 iş yeri, 77 ahır ve 27 depo olmak üzere küçük bir ilçe olan 34 bin nüfuslu Sındırgı'nın önemli bir hasar aldığını sizlere göstermek istiyorum, vurgulamak istiyorum.

Bölgede yapılan çalışmalarda bakanlar geldi gitti, AKP'li siyasetçiler geldi gitti, birçok söz verildi ve verilen sözlerin sonunda, yaklaşık 1.632 bağımsız bölüm hasar almışken şu ana kadar 631 bağımsız bölümün tadilatı, tamiratı ve yenileme işlemi yapılacağı ifade edildi. Yani yaklaşık 1.600 konutluk yerin yüzde 38'lik kısmı karşılanırken yüzde 62'lik kısmı hâlâ karşılanabilmiş değil. Tabii, bu yeterli mi? Yeterli değil.

Bölge halkının yaşadığı korkuya, ekonomik ve toplumsal kayba dikkat çekmek zorundayız. Bölgede şu anda, başladığı günden bugüne 16.500 deprem oldu. Türkiye’de yılda 25 bin deprem oluyor, sadece Sındırgı ilçemizde 16.500 deprem oldu; Türkiye’de yaşanan depremlerin yüzde 60’ına denk gelecek bir oranda deprem felaketiyle karşı karşıyayız. Bölge halkımız korkuyor, bölge halkımız kaygılı, bölge halkımız göçük altında.

Şunları görmeyi isterim: O bölgede yıkılan binaların, göçen binaların ve yıkım işlemi devam eden binaların görüntülerini sizlerle paylaşmak istiyorum. Bölge şu anda tamamen bir yıkımla karşı karşıya. Eğer bir şey yapmazsak bölgede yaşayan halkımız bölgeyi terk etmekle karşı karşıya. Bir Sındırgı ilçesi yok oluyor; eğer biz kör, sağır, dilsiz olarak burada bu süreci takip eder ve gereğini yapmazsak bir ilçenin yok olduğuna hep birlikte şahitlik edeceğiz ve bunun sorumlusu da ne yazık ki iktidarın temsilcileri olacak.

Ben, buradan, depremin olduğu ilk geceden başlayarak buranın özel hayatı etkileyen afet bölgesi ilan edilmesiyle ilgili çağrıda bulundum. AFAD bu konuda ilan yaptığını, afet bölgesi ilan ettiğini açıkladı ve bu çalışmaları o çerçevede yaptığını vurguladı amma velakin aradan geçen süre içerisinde bölgede ne yazık ki... Esnafımıza kredi verileceği açıklandı geçtiğimiz hafta, herhangi bir uygulama yapılmadı. Vergi istisnası talebini dile getirdik, herhangi bir şey yapılmadı. BAĞ-KUR sigorta borçlarının faizsiz ertelenmesi, esnaf kefalet kredilerinin, banka kredilerinin faizsiz ertelenmesi ve konut yapımında da vergi istisnalarının yapılarak bölgenin hızlıca hem altyapı hem sosyal, kültürel alanlar hem de yapı stokunun hızlı bir şekilde yenilenmesi için çağrıda bulunmuş olmamıza rağmen, bölgenin vekilleri ve bölgedeki AKP’li genel başkan yardımcısı sürekli açıklamalarda bulunuyor ama yapılmış olan açıklamaların sonunda ne yazık ki etkin bir icraat göremiyoruz. Vergi dairesini arıyorum, bir uygulama var mı? “Şimdilik bekletiyoruz.” Diğer kurumları arıyorum, bir çalışma başladı mı? “Şimdilik talimat bekliyoruz.” Haftaya, öbür haftaya, diğer haftaya...

Canıgönülden bir teklif hazırladım; Balıkesir Sındırgı ilçesiyle ilgili, olağan hayatı etkileyen afet bölgesiyle ilgili kanun çıkarılmasına yönelik bir teklif hazırladım ve buradan da sizlerin huzurunda samimi olarak diyorum ki: Balıkesir’de 9 milletvekiliyiz, siyasi parti gözetmeksizin gelin, bu teklifi hep birlikte imzalayalım, Balıkesir’e bu desteği kazandıralım derim. (CHP sıralarından alkışlar) İlk imzayı da AKP Milletvekili Genel Başkan Yardımcısı Belgin Uygur adına hazırladım. AKP milletvekilleri, İYİ Parti milletvekili, MHP milletvekili, bağımsız milletvekili ve diğer milletvekillerimizin hepsi imzalamış olmasına rağmen AKP milletvekili bu kanun teklifini “Ortak bir kentin sorununda da bir kere olsun bir araya gelelim, bir sorunu sahiplenelim.” demiş olmamıza rağmen ne yazık ki siyasi tavrından vazgeçmeksizin imzalamaktan imtina edindiler. Burada kanun teklifine imza atan Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Genel Başkan Yardımcımız Ensar Aytekin’e, İYİ Partinin Grup Başkan Vekili Turhan Çömez’e teşekkür ediyorum. MHP Milletvekilimiz Ekrem Gökay Yüksel’e teşekkür ediyorum. Bağımsız Milletvekilimiz Burak Dalgın’a teşekkür ediyorum. İzmir Milletvekilimiz Balıkesirli Haydar Altıntaş’a teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SERKAN SARI (Devamla) - Amma velakin AKP’li Balıkesir milletvekillerine ve AKP Grubuna da bu eleştirilerimi sunmadan geçemeyeceğim. Bir meselede biz bir araya gelip ortak paydada çözüm üretemeyecek miyiz ya? Bu ülkenin bir sorununa, bir kentin sorununa, bir vatandaşın mağduriyetine siyaset dışı bakamayacak mıyız? “Biz iktidarı, istediğimizi yaparız.” diyorsunuz, yapın o zaman; vadediyorsunuz, yapmıyorsunuz. “Teklif sunalım, gelin.” diyoruz. Vergi istisnası için yasa teklifi gerekiyor, gelin bu yasayı imzalayalım, beraber geçirelim; siz yapın, siz yapmış olun, bu kentte yaşayan

vatandaşların sorunlarına siz sahip çıkmış olun, biz destek olmuş olalım, gelin. Buradan bir daha çağrıda bulunuyorum, bunda korkulacak bir şey yok. Ne var burada bir kentteki afete sahip çıksak hep beraber, bu vatandaşların sorunlarına hep birlikte destek olsak. Siyaset yapmayalım; buyurun, yapmayalım. İlk imza sizde, teklif hazır, hep birlikte bunu geçirebiliriz ama yok illa “Biz AKP iktidarıyız, biz istediğimizi yaparız.”, yapmıyorsunuz da. Yapın o zaman!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN SARI (Devamla) - Vergi istisnası sağlayın, SSK, BAĞ-KUR muafiyeti sağlayın; bu vatandaşların konutlarının yenilenmesine sahip çıkın, destek olun. “Yarısı sizden, yarısı bizden” kampanyası yaptınız; bunu yapın. Hiçbir şey yapmıyorsunuz, bu vatandaşları da yalnız bırakıyorsunuz. Sizi halkımızın takdirine bırakıyorum, başka da bir şey demiyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13’üncü madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önermeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önermeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Elif Esen

Muğla

Denizli

İstanbul

Mustafa Kaya

Mehmet Atmaca

Cemalettin Kani Torun

İstanbul

Bursa

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önermenin imza sahipleri:

Mehmet Tahtasız

Ömer Fethi Gürer

Sururi Çorabatır

Çorum

Niğde

Antalya

Gülcan Kış

Ayça Taşkent

Semra Dinçer

Mersin

Sakarya

Ankara

Aliye Coşar

Antalya

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önermelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İç ve dış politikada yaşanan gelişmelere odaklanırken hem Hükûmetin hem de Meclisin gözden kaçırdığı kronik problemlerimiz var. Bunların başında da beyin göçü ve eğitim-istihdam dengesi gelmektedir. Beyin göçünü sadece gençlerimizin yurt dışına gitmelerine indirgemek, onlara kızarak vatanseverliklerini sorgulamak çok kolay ancak bizler sorunun üstünü örtmek yerine çözüm üretmek için buradayız. Her yıl binlerce gencimiz kendi ülkesinde hayal dahi kuramaz hâle geliyor; özgürlük, adalet, refah talepleriyle gençlerimiz bavullarını yükleniyor. Bunların bireysel kararlar olduğunu düşünmek, toplumsal bir kriz olduğunu teşhis edememek bizler için yanlışların en büyüğü olacaktır. Gençlerimiz, zannedildiği gibi daha fazla para değil daha fazla özgürlük istiyor; daha çok imkân değil daha çok adalet arıyor. Biz bu talebi duymazsak bir gün bu gençlerin sesini sadece başka ülkelerin başarı hikâyelerinde duyuyoruz. Buna bir “Dur!” demek gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, bugün ülkemizde yaşanan beyin göçü artık bir sosyolojik olgu hâline gelmiştir. Resmî istatistiklere göre yükseköğrenim mezunlarının göç oranı yüzde 2 civarında görünse de araştırmalar bu oranın çok daha yüksek olduğunu gösteriyor. Özellikle Koç, Bilkent, Galatasaray gibi nitelikli üniversitelerde mezunların yurt dışına yerleşme oranları yüzde 25'lere dayanmıştır, bir kısmı da Türkiye’de yaşamakla beraber yurt dışı menşeli firmalarla çalışmaktadır.

Sadece beşerî sermayemizi kaybetmiyoruz, yatırımlar da gidiyor. Türkiye son yıllarda doğrudan yabancı yatırım girişlerinde gerileme yaşıyor. Bunun temel nedeni, hepimiz gayet iyi biliyorsunuz ki hem ekonomik belirsizlik hem de hukuksuzluk ve kurumsal güvensizliktir. Yargı bağımsızlığı zedelendiğinde, demokrasi aksadığında yatırımda istikrar bekleyebilir misiniz? Hukukun üstünlüğü ve demokratik güven ortamı sadece siyasetin değil ekonominin de olmazsa olmazıdır.

Genç bir akademisyen özgürce araştırma yapmadığı bir ülkede kalmaz. Bir mühendis, emeğinin karşılığını alamadığı bir düzende üretkenliğini koruyamaz. Bir girişimci öngörülemez bir ekonomide risk alamaz. Adalet, liyakate ve kurumlara duyulan güven zayıfladıkça toplumun en nitelikli kesimi geleceğini başka yerlerde arıyor. Bu tabloyu değiştirmeden hiçbir ekonomik program kalıcı başarı getiremez. Türkiye bu tabloyu tersine çevirmek, bunun için adalet ve liyakat iklimini yeniden inşa etmek zorundadır.

Sayın milletvekilleri, bir diğer önemli meseleyse eğitim ve istihdam politikalarımızın artık birbirini tamamlamaktan çıkmış olmasıdır, hatta belki de bir eğitim ve istihdam politikamızın olmamasıdır. Bugün Türkiye’de üniversite mezunu sayısı artarken nitelikli istihdam alanları aynı oranda genişlemiyor. Ülkemizde üniversitelerin sayısını çoğaltarak niteliği artıracağımızı zannettik ancak sonuçta karşımıza üniversite mezunu işsizler ordusu çıktı, “ev genci” diye bir kavramı ülkemize kazandırdık. Diğer yandan, mesleki ve teknik liselerimiz yıllardır hak ettiği değeri göremiyor. Oysa sanayinin, üretimin, teknolojinin kalbi teknik beceridir. Bugün birçok yatırımcı teknik eleman bulamamaktan yakınıyor. Teknik ve ara eleman bulamadığı için bazı işletmeler kepenk kapatıyor. Eğitim sistemimiz gençlere istihdam güvencesi vermiyor, istihdam politikalarımız da eğitimde verilen emeği karşılayamıyor. Bu kopukluk beyin göçünü besleyen en güçlü kaynaktır. Bugün ülkemizin ihtiyacı, gençlerini sadece diplomalı değil üretken bireyler olarak yetiştirmektir. Eğitim sistemi, üretmeyen bir yapı hâline gelmiştir. Bu kısır döngü kırılmadıkça gençlerimizin potansiyelini ülkemizde değerlendirmemiz mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, peki, ne yapmalıyız? Çok acil ve öncelikli olarak bu sorunun farkına varmalı ve gerçekçi bir durum tespiti yapmalıyız. Yargı bağımsızlığını, temel hak ve özgürlükleri ve basın hürriyetini teminat altına alarak vatandaş ile devlet arasında gevşeyen güven bağını tamir ve tesis etmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Hukuki belirsizlikleri ortadan kaldırmalıyız. Vergide ve gelirde adaleti sağlayarak yatırım ve istihdam için uygun bir zemin hazırlamalıyız. Eğitim sistemini tepeden tırnağa elden geçirerek akademik başarı ile zanaat eğitimi birbirinden ayırmalıyız. Her iki alanda da kaybedilen itibarı iade ederek ülkemizin ihtiyacı olan iş gücü potansiyelini yeniden kazanmalıyız.

Son olarak, vakit kaybetmeden bir tersine beyin göçü programı başlatmalıyız. Ülkesini gerçekten sevdiğine inandığım bu gençlerin dönüşleri için gerekli şartları hazırlamalıyız. Bu konuda atılacak adımlar konusunda destek vereceğimizi belirtiyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki ikinci konuşmacı Sayın Aliye Coşar.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

19 maddelik bu torba kanun teklifinde 10 kanunun maddelerinde değişiklik veya eklemeler yapılıyor. Bu teklifte öncelikle Anayasa'ya uygunluk yok. Teklifte amaç, belediyelerimizin kültür varlıklarını alma derdine düşen iktidarın yasa değişikliğine gitmesidir. İktidar şimdi de belediyelerimizin halk için hizmet veren kültür varlıklarına göz dikmiş durumdadır.

Değerli milletvekilleri, teklifin madde gerekçesinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi'nden alınan verilere göre 64.146 taşınmazdan 9.121 tanesinde işgalci bulunduğu, nızalı kiracı sayısının ise 1.377 olduğu belirtiliyor. Burada sorulması gereken, neden bir kurum süreci buraya kadar uzattı?

Değerli arkadaşlar, öte yandan, Vakıflar Genel Müdürlüğü için yakında gelecek bir haberi hatırlatmak isterim. AKP iktidarının yüzde 25 kira artış üst limiti uygulamasına rağmen Vakıflar Genel Müdürlüğü kendisine ait yerlerde kiracı olan vatandaşlara yüzde 900'lük kira artışı yapmıştı. Bu artışa da kamu yararı bahanesi bulmuş, “depremden zarar gören eserlerin yeniden yapımı ve restorasyonu” demişti. Enflasyondan yüksek, AKP Hükümetinin limitinden yüksek zam yapan müdürlük yeni sözleşmeyi imzalayacak olanlara karşı hangi kriteri göz önüne alacak, bunun da açıklığa kavuşması gerekir. Bu teklif, mazbut vakıf taşınmazlarını işgal eden kişilerin kira sözleşmesini üç yıldan beş yıla kadar çıkarıyor. Bu düzenleme açıkça hukuksuz işgallerin önünü açmaktadır, Anayasa'da belirtilen mülkiyet hakkı ve hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Burada bir kriter belirlenmelidir. Kurumun yanlış uygulamaları nedeniyle mağdur olan kiracı ve gerçek anlamda işgal eden belirlenmelidir. Bu, kurumun tek başına karar veremeyeceği kadar da önemli bir konudur. Vakıflar Genel Müdürlüğü bu düzenlemeyle kira süresini beş yıla kadar çıkaracak, düşük kira sorununu çözmek yerine derinleştirecektir. Rayiç bedel şartıyla doğrudan kiralama ve noter sözleşmesi zorunluluğunun kaldırılması denetimi zayıflatacaktır. Genel Müdürlüğe doğrudan kiralama yetkisi getiren bu düzenlemeyle ihale süreçleri tamamen devre dışı bırakılacak, bu durum kamu yararına değil siyasi kayırmacılığa yol açacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğünün tek tarafı takdirine bırakılan bu uygulama şeffaflıktan ve hesap verilebilirlikten uzaktır.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz vakıflara ait tarihî yapıları koruyup halkın kullanımına açıyor. Ancak vakıflar önce büyük şehrin kiracı olduğu vakıf mülklerine fahiş kira artışları yapıyor, belediyeye de “Ya ödeyin, ya gidin.” deniyor. Sonra AKP iktidarı tarafından, İstanbul başta olmak üzere birçok şehirde belediyelerimizin kullanımında olan mülkler vakıflara devredilmek isteniyor. SGK, Maliye, yargı derken şimdi de belediyelerimize vakıflar sopası gösteriliyor. Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz sosyal belediyeciliği tüm engellere rağmen sürdürecektir.

Değerli milletvekilleri, Antalya'nın Kızılarık Mahallesi kentin en eski yerleşim yerlerindendir. Burada yüzyıldan fazladır ikamet eden vatandaşlarımızın oturdukları bölge vakıf arazisi olarak belirlendi, 300'ün üzerinde hane kendi mülklerinden oldu. Mülkiyet hakları elinden alınan Kızılarık halkı vakıflara ecrimisil ödemekteydi ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü ecrimisil artışını yüzde 4.000'ler noktasında artırdı. Hiçbir ekonomik gerçeklikle bağdaşmayan bu artış bölge halkını yıldırmaya yönelikti. Kızılarık halkı süreci yargıya taşımış ve çözüm için siyasetin konuya dâhil olmasını istiyor. Seçim öncesi Kızılarık halkına verilen sözlerin tutulması gereklidir. Kızılarık halkının mülkiyet sorunu için çözüm bir an önce sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Kızılarık halkı işgalci değildir. Barınma hakkı korunmalıdır. Fahış ecrimisil bedeli, ev tahliye ihtarnameleriyle zor duruma düşürülen halk, bu ekonomik kriz ortamında barınma sorununa itilmemelidir. Daha önce Kepez'de uygulanan 4706 sayılı Kanun, Kızılarık sakinleri için de uygulanmalıdır. Halkın barınma hakkı gasbedilmemelidir. 4706 sayılı Yasa uygulanarak vakıf arazisi Muratpaşa Belediyesine devredilmeli, vatandaşlarımız da Belediyenin sağladığı uygun koşullarla mülklerini almalıdır. Bu mağduriyet giderilmeli, Kızılarık halkının barınma hakkı korunmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi ile 5737 sayılı Kanun'a eklenmek istenen geçici madde 15'in birinci fıkrasında yer alan "nızalı şekilde devam edenler" ibaresinin "konusunda dava veya icra takibi bulunanlar" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Yavuz Aydın

Yüksel Selçuk Türkoğlu

İstanbul

Trabzon

Bursa

Hüsmen Kırkpınar

Yasin Öztürk

Şenol Sunat

İzmir

Denizli

Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın milletvekilleri, Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, biraz önce CHP'li hatibin de ifade ettiği gibi, Balıkesir Sındırgı'da hiç durmadan deprem endişesi yaşayan ve evleri hasar gören birçok vatandaşımız var. Bu konuda, Balıkesir milletvekilleri, Sındırgı bölgesinin bir afet bölgesi ilan edilmesi konusunda ve aynı zamanda hasarların karşılanması sebebiyle bir kanun teklifi vermişler. Tabii ki İYİ Partiden de bizim Grup

Başkan Vekilimiz, Balıkesir Milletvekilimiz Turhan Çömez Bey de buna imza atmış olmasına rağmen iktidar partisi Balıkesir milletvekilleri bu konuda o hassasiyeti göstermemişlerdir. Buradan bir kere daha milletimizin takdirine sunuyorum.

Evet, sayın milletvekilleri, getirilen kanun teklifi birbirinden farklı alanlardaki hükümleri aynı torbaya doldurarak hem şeffaflığı ortadan kaldırıyor hem de milletvekillerinin sağlıklı değerlendirme yapmasını imkânsız kılıyor.

Şimdi 13'üncü madde üzerinde sizlere konuşmak istiyorum, sizlere anlatmak istiyorum. Vakıflar Kanunu'na eklenen geçici bir maddeyle kiracılık ilişkisi nizalı şekilde devam edenlerle, Haziran 2025'ten önce işgalci olanlar ve ticari kiracılar için borçsuzluk ve davalardan kayıtsız şartsız feragat gibi koşulları sağlayıp altı ay içinde başvuranlara beş yıla kadar sözleşme yapma imkânı tanınıyor bu maddeyle. Başvurmayanlar içinse tahliye kararı çıkarılıyor. Bu sürecin usul ve esaslarının belirlenmesi ise geniş bir takdir yetkisiyle Genel Müdürlüğe bırakılıyor. Sayın milletvekilleri, burada iki temel sorun var: Birincisi, dil ve teknik. "Nizalı" gibi mevzuat sistematiginde yeri olmayan, sınırları belirsiz, yoruma fazlasıyla açık bir kavram yasa metnine sokuluyor. Oysa hukuk sistemi belirlilik ister. Kim nizalı sayılacak, kim sayılmayacak? Bu belirsizlik idareye geniş ve keyfî bir alan açıyor. Hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesine aykırı bu belirsizliğin yerine somut, ölçülebilir ve denetlenebilir bir tarif getirilmeli. Kavramlar gücünü sözcüklerden değil hukuktan almalıdır sayın milletvekilleri. Hukuk, keyfiliğe bırakılmamalıdır.

İkinci sorun ise çok daha vahim görünüyor. Milletimizin adalet duygusunu yaralıyor. Bu madde fiilen işgalciliği meşrulaştırıyor. Evet, yanlış duymadınız; kamu taşınmazını izinsiz kullananlara "Gel, şartları kabul et, beş yıla kadar sözleşme yapalım." deniliyor. Bu hukuka aykırı fiillerin sonuçta ödüllendirildiği bir mekanizmayı doğuruyor. Yıllardır kurallara uyan, ihaleye giren, bedelini günü gününe ödeyen kiracı ne hissedecek bu durumda? "Keşke ben de işgalci mi olsaydım?" diyecek. Hukukta en tehlikeli şey değerli milletvekilleri, kötü örneği kural hâline getirmektir. Bu teklif maalesef tam da bunu yapıyor. Hukuka uygun davrananları cezalandırıyor, hukuka aykırı davrananlara yeni bir sayfa açıyor. Adı konulmamış bir af, üstelik geleceğe dönük bir teşvik hayata geçiriliyor.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu teklif tekniğiyle, torba takvimiyle, acele içeriğiyle belirsizdir. Biz milletin cebi ve kentiyle ilgili bu kadar geniş etki doğuracak hükümleri usulüne uygun incelemek, etkisini ölçmek ve hukuki güvenliği sağlamak zorundayız. Bu gerekçelerle 13'üncü madde başta olmak üzere, teklifin sorunlu hükümlerinin geri çekilmesini, metnin tali komisyonları da içerisine alarak yeniden ve ciddiyetle ele alınmasını ve belirsiz ifadelerin kanun teklifinden ayklanmasını talep ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Hüseyin Olan

Şırnak

Bitlis

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Vezir Coşkun Parlak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde konuştuğumuz madde 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na geçici bir madde eklenmesini içeriyor. Bu maddeye göre, vakıfların mülklerinde kiracı olarak bulunan fakat kirayı ödeyemeyip işgalci durumuna düşen iş yerleri affedilecek, hukuki süreçler durdurulacak. Düzenleme kapsamında ayrıca mazbut vakıf taşınmazlarında işgalci konumundaki kişilere beş yıla kadar kira sözleşmesi yapma hakkı tanınıyor. Bu düzenleme, vakıf mülklerinin hukuksuz bir şekilde işgal edilmesinin meşrulaştırılması anlamına geliyor. İşgalciler âdetâ ödüllendiriliyor. Bir taraftan kiracı iken işgalci olanlar ödüllendirilirken, diğer taraftan bu ülkede milyonlarca insan yüksek kiralara pençesinde kıvranıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu konuda hepinizin bana katılacağından eminim: Başımızı nereye çevirerseniz bir kira ve kiracı sorunuyla karşılaşıyorsunuz. Türkiye'nin hangi kentine giderseniz gidin astronomik kiralara tanık oluyorsunuz. Üstelik yüksek kiralara sadece kentlerin pahalı yerleriyle sınırlı kalmıyor yani sadece İstanbul Suadiye'de, Ankara Gaziosmanpaşa'da ya da Diyarbakır Diclekent'te kiralara yüksek değil, bugün Ankara'nın Mutlu Mahallesi'ndeki güneş görmeyen bir evin kirası bile neredeyse asgari ücretin yarısı kadardır. Eskiden iyi işler olarak görülen ve beyaz yakalı olarak ifade edilen çalışanlar, şimdilerde maaşlarının en az yarısını kiraya veriyorlar. Kiracı olmak milyonlarca insan için psikolojik ve ekonomik şiddet anlamına geliyor. Bir sonraki ayın kirasını nasıl ödeyeceğini düşünerek yaşamak psikolojik şiddet değil de nedir? Böylesi görünmez ama derin yoksullukla karşı karşıyayız. Bir tarafta göçmenlerin ya da depremzedelerin zor durumundan faydalanarak evini yüksek fiyatlara kiralamaya çalışan fırsatçı ve vicdansız ev sahipleri, diğer tarafta evi bombalarla yıkılan göçmen, depremde canını zor kurtaran ama her şeyini kaybeden, üç yıla yakındır çadırda, konteynerde kalan depremzede. Bir tarafta yüzlerce, hatta binlerce ev sahibi zenginler varken diğer tarafta başını sokacak bir çatı bulamayan yüz binlerce aile varsa o toplum sağlıklı bir toplum olamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; barınma sorununa kalıcı çözümler bulmak yerine sorunu popülist yöntemlerle ötelemeye çalışan siyasi iktidarın bu yaklaşımı nedeniyle toplumsal sorunlar arttı, ev sahipleri ve kiracılar birbirine düşman edildi, kira tartışmaları nedeniyle yüzlerce şiddet olayına tanıklık ettik, onlarca insan hayatını kaybetti. Madalyonun diğer tarafında, kirasını ödeyemediği için canına kıyan nice insanlar var. Bir ülkede kirasını ödeyemediği için canına kıyan insanlar varsa o ülkeyi yönetenler utanmalıdır. Parti programımızda, verdiğimiz araştırma önergelerinde, kanun tekliflerimizde yer alan onlarca gerçekçi ve uygulanabilir çözüm önerilerimiz var. Devlet herkese ödenebilir miktarlar karşılığında konut hakkı sağlamalıdır. Türkiye'nin her yerinde konut stoku artırılmalı, nüfusa göre bir planlama ve dağılım yapılmalıdır. Kamusal kira destek mekanizmaları daha geniş tabana yayılmalıdır. Şirketlerin çalışanlarına kira desteğinde bulunması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Vatandaşların ucuz, nitelikli ve insani koşullarda ev sahibi olabilmesi için gerekli girişimler yapılmalıdır. Geçtiğimiz günlerde duyurusu yapılan sosyal konut projesi en kısa sürede hayata geçirilmeli, önümüzdeki dönemde daha fazla sosyal konut inşa edilmelidir. Konut stokunun belli kişilerin ve şirketlerin elinde tekelleşmesinin önüne geçilmeli, bunun için vergi düzenlemeleri yapılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu ülkede yaşayan insanlar güvenceli iş; ucuz, nitelikli ve insan onuruna yaraşır bir şekilde barınma hakkına erişemiyorsa o ülkede refahtan ve adaletten söz edilemez diyor, halklarımızı ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Elif Esen

Sema Silkin Ün

Muğla

İstanbul

Denizli

Mustafa Kaya

Necmettin Çalışkan

Mehmet Atmaca

İstanbul

Hatay

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; "Depremde sorun bitti." diyorlar ama bitmemiş kanun teklifinin 1'inci maddesi deprem bölgesindeki sorunlara ilişkin, elhak burada tescillendi.

Burada -iktidara- şununla başlamak isterim: İşinize gelince bir adayın hesabını anında kapatıyorsunuz ama kumar, bahis sitelerine gelince kapatamıyorsunuz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Çanakale'deki arazilerin kime devredileceğini konuşuyorsunuz, ben size Hatay'daki arazilerden bahsedeyim.

Değerli milletvekilleri, Hatay âdeta bu ülkeye düşmanmış gibi davranılıyor. Maalesef, Hatay'ın sınır bölgesindeki köylerde arazisi olan vatandaşlarımız arazilerine gidemiyor. Şu anda Sarıbük, Hacıpaşa, Kansu, Bohşin, Keskindik, Kıyığören, Ziyaret, Karbeyaz köylerindeki vatandaşlarımız ne yapıyor, anlatayım size: Senenin başında kaymakamlığa liste veriyor. "Bizim tarlamıza şu, şu, şu elemanlar çalışacak. Nüfus cüzdanları bunlar." İncelenip onay çıkarsa bu vatandaşlar her gün tarlasına gitmeden önce karakolun gözleme noktasına geliyor, tek tek sınır kontrolü, kimlik kontrolü ve üst baş araması, sonra tarlalarına gidiyor. Bakın, bu bahsettiğim yer sınır ötesi bir yer değil ha, Suriye değil, Hatay'daki çiftçi kendi tarlasına gitmek için bu işlemlerden geçiyor. Bayan görevli yok; hanımların üzeri aranıyor, görevli dedektörü yanındaki erkeğe veriyor, "Al bacını veya her kimse akrabanı ara." diyor. Böyle bir başka sorun var. Tarlalara 1 metreden fazla ürün ekmek yasak. O bölgede en fazla tütün yetiştiriyor, yasak; Türkiye'nin en önemli mısır tarlalarına sahip Hatay, mısır yetiştirmek yasak. Sonrasında ne ekeceksin? Sadece biber. Başka ne oluyor? Vatandaş tarlasına gideceği zaman uzun kuyruklarda bekliyor. Az sayıda jandarma görevlisi var; dolayısıyla aynı anda yığılma olduğu için çiftçi, tarla sahibi; 20 eleman üç saat sıra beklemişse üç saat bekletildiği sıra için yevmiye ödüyor yani bunlara kulak vermemiz gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, Hatay'ın sorunlarından bahsediyoruz. Eğer siz listeyi değiştirecekseniz kaymakamlığa listeyi yeniden bildirip yeniden işlem yapacaksınız. Hatay'ın Altınözü ilçesi, Samandağ ilçesi, Reyhanlı ilçesi, Yayladağı ilçesi insanları bu ülkenin asil, onurlu insanlarıdır, eşit yurttaşlarıdır, buradaki insanlara ikinci sınıf muamele yapamazsınız. Daha ötesini ifade edeyim: Çiftçi tarlasına gitti, traktöre, römorka eşyayı yükledi, biber getirdi; jandarma traktörün üzerine çıkıyor -o arkadaşlar da bilmediği için, başlarındaki sorumlular da kendilerinden bihaber yaşadığı için bunlar yaşanıyor-

ayaklarıyla biberleri eziyor, bir naylon biber tahrip oluyor, telef oluyor. Elindeki demir çubukla “Acaba kaçak malzeme var mı?” diye tek tek biberlere... Biberden başka bir şey de ekilemiyor, bütünüyle halk zarar görüyor. Defalarca bu size ifade edildi ama hiç kılınız kıpırdamadı ama Gelibolu Yarımadası’nda bir kontrol dışı alan varmış, Millî Saraylara kontrol ettirilecekmiş, ihalenin kimlere verileceği kontrol edilecekmiş diye şu gece yarısı Meclisi çalıştırmaktan çekiniyorsunuz.

Eğer gerçekten sorun çözecekseniz Hataylı insanların bu sorunlarını çözün. Hatay’daki insanlar yabancı ülke insanı değildir, hain asla değildir; bu insanlar bütün zorluklara rağmen topraklarına sahip çıkmış insanlardır. Eğer siz bu toprakların ekilmesine engel olursanız her gün ithalata para ödemeye devam edersiniz. Bu toprakların ekilmesine engel olursanız buralarda insanlar barınmaz, iç göç başlar, Hatay tahliye edilir; Hatay eğer tahliye edilirse Hatay’ı koruyacak kimse kalmaz çünkü Hatay bu ülkenin sınır karakoludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Başka bir ilde araziler ekilmese, bunun maddi bir kaybı vardır elhak; eğer Hatay’da arazi ekilmezse biz sınır telini geriye çekmiş oluruz, Hatay iddiamıza da halel getirmiş oluruz, bölgede demografik yapının oynamasına neden olunur. Bir taraftan diyeceksiniz ki bu ülkede ekilmemiş bir karış toprak kalmayacak, bir taraftan da gelip Hatay’ın Altınözü çiftçisinin yüzlerce yıldır dededen, atadan kalma kendi arazisine -kim olduğunu bildiğiniz hâlde- girmesine izin vermeyeceksiniz. Ve sınır teli var, beton bariyerle duvar örülmüş, etrafı kapalı; buna rağmen bu halka bu zulmün hiçbir şekilde izahı yok. Onun için, Çanakkale yasasını Altınözü yasası olarak değiştirelim, diyelim ki Hatay’daki insanlar da bütün yurttaşlarımız gibi topraklarına rahat şekilde girsin, bu zulüm son bulsun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3309) esas numaralı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 14’üncü maddesinde yer alan “Başkanlığın görevli ve yetkili kılındığı” ifadesinin “Başkanlığın görevli, sorumlu ve yetkili olduğu” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Tahtasız

Semra Dinçer

Sururi Çorabatır

Çorum

Ankara

Antalya

Ayça Taşkent

Gülcan Kış

Mühip Kanko

Sakarya

Mersin

Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Mühip Kanko.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün bu kürsüden Türkiye'deki ihmaller zincirinden bahsetmek istiyorum çünkü Türkiye'de bu konuşacağımız konu sadece bozuk bir ürün değil, mesele insan hayatına değer vermeyen bir devlet düzenine dönüşmüş olmalıdır.

Böcek ailesi 4 kişilik bir aile, İstanbul'a geldiler yurt dışından ve maalesef 4'ünü de kaybettik. Ne oldu Böcek ailesine? Bu aile ölümden on beş saat önce iki ayrı tıp fakültesine gittiler, doktorlar gördü, hastane gördü, sistem gördü ama sonuç ihmaller silsilesi. Bu ülkede hekimler suçlu değil ancak hekimleri bezdiren, çalışma koşullarını zindana çeviren, sağlık sistemini çökerterek hekimleri çaresiz bırakan ve hekimleri yurt dışına gitmeleri için zorlayan politik baskılardır. Bir tarafta bozuk gıda, diğer tarafta bozuk denetim. Bu ülkede artık bozuk olanın sadece ürün değil, sistem olduğunun altını çizmek istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, Kocaeli Körfez'de 999 kişi tavuk dönerden zehirlendi, Rize'de 94 kişi yine tavuk etinden zehirlendi. Bu hafta içinde Kocaeli'nin Gölcük ilçesindeki Barbaros Hayrettin Lisesi'nde onlarca öğrenci zehirlendi. Bu sene, bu Mecliste bile bir gıda zehirlenmesi yaşandı. Bu nedir? Bu, kamu güvenliği skandalıdır. Bu, vatandaşın sağlığını hiçe sayan denetimsizlik düzenidir. Tarım Bakanlığını görmüyoruz burada, Sağlık Bakanlığının nerede olduğunu bilmiyoruz. Denetim ekipleri nerede, standartlar nerede? Onları bulamıyoruz. Bu milletin can güvenliği kimin sorumluluğunda? Yurt dışına giden Türk çaylarında kanserojen maddeler var. Üzüm, armut, domates, salatalık, kuru yemişlerin hepsi de pestisit açısından çok tehlikeli olduğu için geri gönderiliyorlar. Avrupa Birliğinden geri çevrilen tarım ürünleri ne yazık ki en fazla oranda Türk tarım ürünleri; geri gönderiliyor, Türkiye kara listede. 2025'in ilk aylarında 139 parti ürün Avrupa Birliğinden geri gönderildi. Bu tablo Türkiye tarımının nasıl bir zehir sarmalına sürüklendiğinin göstergesidir. Bitmedi, sahte zeytinyağı, sahte peynir; vatandaşa at eti, eşek eti, domuz eti yediren firmalar; sebze ve meyvede yüksek pestisit. Tarım ilacının tarlada değil, sofrada etkisini gösterdiği bir düzen var artık. Bir dondurma markası Alpedo, çocukların yediği, askeriye de dağıtılan, hastanelerde verilen, marketlerde satışları yapılan bu ürünlerin içinde dışkı kökenli koli basili bulundu. Evet, bunu ben söylemiyorum, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin laboratuvarları söylüyor. Hepimizin içtiği maden suyunda bile koli basili bulundu. Bunun adı nedir? Milletin sağlığıyla oynayan, insan hayatını hiçe sayan, ahlaki çöküşle birleşmiş tam bir gıda terörüdür aslında. Bu ülkenin yetkilileri nerede? Ortada yoklar. Neden bir sorumlu hesap vermiyor? Neden bir bakan çıkıp özür dilemiyor? Neden kimse görevden alınmıyor? Neden hiçbir yetkili istifa etmiyor?

Değerli milletvekilleri, gıda güvenliği bir lütuf değildir, gıda güvenliği devletin temel görevidir. Bugün Türkiye'de bozuk ürün değil bozuk bir düzen vardır; denetim yok, ceza yok, takip yok. Hükümet olarak bu ülkenin sofrasına konan her lokmayı güvenli kılmak zorundasınız.

Şimdi de gelelim diğer bir çarpıcı gerçeğe: Greenpeace'in araştırmasına göre, Avrupa kendi topraklarında yasakladığı pestisit zehrini Türkiye'ye satıyor. Avrupa Birliğinde kullanımı yasaklanan, insan sağlığına yüksek risk taşıyan birçok tarım zehri Türkiye dâhil düşük ve orta gelirli ülkelere ihraç ediliyor. Avrupa Birliği 2024 yılında 122 bin ton pestisit ihraç etmiş. Bu pestisitler arasında 25 adet yüksek riskli kimyasal var. Bu ihracatın ne yazık ki yüzde 50'si Türkiye, Brezilya, Fas ve Çin'e yapılmış? Yani Avrupa diyor ki: "Benim vatandaşım için yasak ama Türk halkı için uygun." Ama asıl soru şu: Bizim yöneticilerimiz neden buna izin veriyorlar? Neden bu zehir Türkiye'ye giriyor? Neden çiftçinin eline bu kimyasallar tutuşturuluyor? Neden çocuklarımızın tabağına bu ürünler bu kadar kolay giriyorlar?

Evet, Böcek ailesinin kaybından bahsetmiştim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Böcek ailesinin, yapılan tetkikleri sonucunda, otel odasında yapılan bir ilaçlama sonrasında zehirlendikleri ortaya çıktı yani alimünyum fosfitin ortaya çıkardığı bir şey olduğu ortaya çıktı ama maalesef, bu ilaçlamayı yapan firmanın da ehliyetinin olmadığı, yetkisinin olmadığı ve bilgisinin olmadığı ortaya çıktı. Dolayısıyla, Türkiye’de esas problem yetki, denetim ve şeffaflığın yeterli olmamasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Hüseyin Olan

Mehmet Zeki İrmez

Şırnak

Bitlis

Şırnak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Her yılın sonunda olduğu gibi bu dönemde de birçok sivil toplum örgütü çalışmalarını ve değerlendirmelerini içeren raporlarını yayımlıyor. Elimde tuttuğum bu rapor ise Türkiye’nin en kadim insan hakları örgütlerinden, 1986’dan bu yana aralıksız mücadele yürüten İnsan Hakları Derneğinin 2024 Yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu. Tabii, aktarmadan önce, geçtiğimiz günlerde yapılan İnsan Hakları Derneği 22’nci Olağan Genel Kurulunda Eş Başkanlık görevine seçilen Sayın Oya Ersoy ile Sayın Cihan Aydın’a ve Yönetim Kurulunda yer alan tüm hak savunucularına başarılar diliyor, görevi devreden yönetime de emekleri için teşekkür ediyorum.

Şimdi, elimde gördüğünüz bu rapor belki fiziken hafif olabilir ama içerdiği tespitler, kayda geçirdiği ihlaller, veriye dönüştürdüğü acı gerçeklikler bakımından son derece ağırdır. Bir açıdan bakarsanız, bu rapor Türkiye’de anılmayan fakat fiilen sürdürülen olağanüstü hâl rejiminin yazıya dökülmüş hâlidir aslında. İşte, İHD Dokümantasyon Merkezinin 2024 yılına dair saptayabildiği tablo özetle şöyledir; en azından hak ihlaline ilişkin birkaç veriyi sizlerle paylaşmak istiyorum: 2024 Türkiye’de en az 6.094 kişinin yaşam hakkının ihlal edildiği bir yıl oldu. Silah kullanma yetkisi toplam 15 olayda ölümcül şekilde ihlal edildi; bunların 13’ünde polis, 1’er vakada jandarma ve özel güvenlik görevlileri ateş açtı. En az 3 kişi gözaltında yaşamını yitirdi; 1’i geri gönderme merkezinde, 1’i “Polis aracından atladı.” denilerek, 1’i de otopsiyle işkence izleri saptanan Serhat Kahyaoğlu. En az 27 kişi hapishanelerde ya da tahlhilerinin hemen ardından hayatını kaybetti. Irkçı, ayrımcı ve nefret içerikli 106 saldırıda 14 kişi yaşamını yitirdi, 40 kişi yaralandı. Diyarbakır, Şırnak ve Hakkâri’de mayın ve sahipsiz patlayıcıların patlaması sonucu 5 olay yaşandı; 1’i çocuk 3 kişi yaşamını yitirdi, 1’i çocuk 4 kişi yaralandı. Her gün

en az 1 kadın toplumsal cinsiyete dayalı şiddet nedeniyle hayatını kaybetti; 378 kadın katledildi, 645 kadın yaralandı. Günde en az 5 işçi yaşamını yitirdi, bir yılda 1.897 işçi yaşamını yitirdi; bunların 106'sı kadın, 71'i çocuktü. "Nevroz" 1 Mayıs ve Onur Ayı etkinlikleri gibi demokratik hak kullanımının simgesi olan buluşmalar hukuksuz bir biçimde engellendi. Kolluğun müdahalesiyle en az 191 barışçıl toplantı ve gösteride 27'si çocuk, 46'sı gazeteci olmak üzere 2.651 kişi işkence ve kötü muameleyle gözaltına alındı. Halkın iradesi yok sayılarak belediyelere kayyum atamaları sürdürüldü. Tabii, hak ihlalleri bitmiyor, devam ediyoruz: Sokak röportajı yaptığı için 11 kişi hakkında soruşturma açıldı, 2 kişi tutuklandı ve yalnızca ifade özgürlüğünü kullanan televizyon ve radyolara 46 cezaıyla toplam 81,5 milyon TL yaptırım uygulandı.

Rapor elbette ki bu ifade ettiğim verilerle sınırlı değil ama bu dile getirdiklerim bile Türkiye'deki hak ihlalleri tablosunun vahametini gözler önüne sermektedir. Belki kulaklarınızda kuru birer veri olarak çınlamış olabilir ama bu ihlallere uğrayanların, yaşamını yitirenlerin birer adı, yaşamları, aileleri, dostları ve onları sevenleri var. Devlet kurumlarıyla birlikte güvenlik güçlerinin eliyle bu ihlaller maalesef gerçekleştirildi. Hiç kimse işlediği suçları "Emirlere uydum." savunusuyla geçiştiremez. Emir verenler ise beka ve toplumsal huzuru tesis etme yalanlarıyla fiillerini meşrulaştıramaz. Elbette Türkiye bir değişim, dönüşüm sürecinin içerisinde de girmiştir; bu dönüşüm daha fazla demokrasiyle, hak ve özgürlüklerin tahkim edilmesiyle ilerleyecektir ve sonuçlanacaktır da.

Mücadele tek başına yürütülmeyeceği gibi kurtuluş da tek başına olmayacaktır diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunacağım...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Yoklama talebi vardır.

Sayın Emir, Sayın Güneşhan, Sayın Ertuğrul, Sayın Kanko, Sayın Işık Gezmiş, Sayın Çorabatır, Sayın Derici, Sayın Karasu, Sayın Genç, Sayın Berberoğlu, Sayın Tanrıkulu, Sayın Dinçer, Sayın Açıknel, Sayın Elçi, Sayın Çan, Sayın Kaya, Sayın Esen, Sayın Kılıç, Sayın Karaman, Sayın Atmaca.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.33

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.45****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 14'üncü madde üzerinde Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez ve arkadaşlarının verdiği önerenin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

14'üncü madde üzerindeki son önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Yavuz Aydın

Yüksel Selçuk Türkoğlu

İstanbul

Trabzon

Bursa

Hüsmen Kırkpınar

Yasin Öztürk

Lütfü Türkkan

İzmir

Denizli

Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA, İMAR VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBİŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce, Dilovası'yla alakalı verilen araştırma önergesine dair konuşma yaparken ben kaybolan canlardan bahsettim, Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili arkadaşımız Cemil Yaman Beyefendi -kendisi burada mı bilmiyorum- "Müjde veriyorum, 15 bin konut yapılacak Dilovası'na." dedi. Aynı Cemil Yaman, beş sene evvel Murat Kurum'la beraber 2020 yılında bir demeç vermiş "Dilovası'nda 15 bin konut yapılacak." diye; aradan geçmiş beş sene. Aynı Cemil Yaman bugün "Size müjde veriyorum, Dilovası'na 15 bin konut yapılacak." dedi. Beş senede bir tekrarlanan yalanlar dizisi devam ediyor. Enteresan bir şey söyleyeceğim size: Cemil Yaman milletvekili olarak "15 bin konut yapılacak." diyor, ilçe başkanı da "Hayır, yapılmayacak." diyor. Bir aranızda anlaşın; yapılacak mı, yapılmayacak mı? Beş senede karar vermemişsiniz, bir beş sene daha düşünün bakalım.

Şimdi, iki bin dört yüz yıl önce Platon "Devlet" adlı eserini ele aldığında insanlık hâlâ devletin nasıl olduğunu, ne olduğunu, adaletin nasıl sağlanacağını, yöneticinin neye göre seçileceğini konuşuyordu. Platon'un çizdiği o çerçeve devletin kökenini, adalet kavramını ilk kez sistemli bir biçimde ortaya koyan bir rehberdir; onun için üniversitelerde 1'inci sınıfta mutlaka okutulur bu. Bugün Platon'un adalet arayışından tam iki bin dört yüz yıl sonra Türkiye'de yaşananlara bakıp hâlâ "Adalet nedir?" diye sormaya devam ediyoruz. Ekrem İmamoğlu şu anda cezaevinde, hakkında istenen ceza iki bin dört yüz otuz sene. İki bin dört yüz otuz seneden bahsediyorum; dile kolay, bir insanlık tarihine, ömrüne sığmayacak, belki de insanlık tarihinden bile daha uzun bir ceza. Bu ülkede Cumhurbaşkanı adayı ilan edilen bir belediye başkanına dünyanın en ağır cezalarından biri isteniyor. Ama aynı ülkede 40 bin kişinin katilini; binlerce Mehmetçik'i şehit eden, kundaktaki bebekleri öldüren, gencecik canların dağlarda telef olmasına sebep olan bir teröristbaşı için bugün umut hakkı konuşuluyor. Aynı insanlar konuşuyor. Ağırlaştırılmış müebbet alan İmralı'daki teröristbaşının tahliyesi tartışılırken bir belediye başkanına iki bin dört yüz otuz yıl ceza isteniyor. İşte adalet duygusunun kopuşu burada başlıyor, vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu bu davanın siyasi olduğunu düşünüyor, bu iddianamenin Balyoz ve Ergenekon kumpaslarından da bir farkını görmüyor, hakikaten yok. 4 bin sayfalık iddianame yazılmış. Dünya tarihinde en azılı seri katiller için bile 4 bin sayfa iddianame yazılmamış. Öcalan'ın bile böyle bir iddianamesi yok, biliyor musunuz? Eğer suç somutsa zaten delil ortadaysa bu kadar sayfa iddianameye de gerek yok. İmamoğlu Belediye Başkanı olduğu günden beri her gün suç işlese, günlük tutsa bile bu 4 bin sayfayı dolduramazsınız. Bu iddianamenin özünde bir tek cümle var: "Cumhurbaşkanı olmaya niyet ettin." Siz de diyorsunuz ki: "Biz bu sistemi kendimiz için kurduk aslında, bizden başkasına da hiçbir hak yok. Eğer hak görenin cezası da iki bin dört yüz otuz sene. Bundan sonra Cumhurbaşkanı adayı olmak isteyen iki bin dört yüz otuz sene cezayı göze almalı. Yani biz bu sistemi kendimiz için kurduk, sakın ha karışmayın."

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Ya, ne alakası var! Lafları nasıl çarpıyorsun! Lafları nasıl çarpıyorsun!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bakın, bu cezanın büyüklüğünü anlatmak için size bir zaman yolculuğu yaptıracağım.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Yap, yap! Laf kalabalığı yapıyorsun sen!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bir dinle, biraz dolaştırayım seni, gel.

Eğer Ekrem İmamoğlu Platon'un yaşadığı dönemde bu cezayı almaya başlasaydı, bugün anca tamamlamış olurdu. İki bin dört yüz otuz yıl demek bilinen dünya tarihi boyunca cezalı olmak demek; dünya tarihi iki bin dört yüz otuz yıl süredir biliniyor. Söylüyorum, düşünün: İmamoğlu o cezayı almaya başladığında Büyük İskender henüz doğmamıştı, Roma İmparatorluğu daha kurulmamıştı. Hazreti İsa dünyaya gelmemiş, Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed (SAV) henüz doğmamıştı. Kavimler göçü yaşanmamış, Avrupa'nın kaderi çizilmemişti. Attila Batı'ya yürümemiş, Hunlar Avrupa'ya ulaşmamıştı. Dolaştırıyorum sizleri, devam ediyorum: Malazgirt hiç yapılmamış, Anadolu'nun kapıları

Türklerle açılmamıştı. İstanbul Fatih Sultan Mehmet tarafından bile fethedilmemişti daha, Yeni Çağ başlamamıştı. Rönesans, reform; bunların hiçbiri yoktu. Sanayi Devrimi olmamış, modern dünya kurulmamıştı, Fransız Devrimi de yaşanmamıştı. Bakın, 1789 Fransız Devrimi...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - İki bin dört yüz otuz sene sonra, gelecekte...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Onu da sonra anlatacağım sana, biraz bekle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Tarih dersi vermenize gerek yok.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Demokrasi, cumhuriyet, insan hakları kavramları da...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - İki bin dört yüz otuz sene sonra ne olacağını anlatmanız gerekiyor.

BAŞKAN - Sayın Türkkan, tamamlayın lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Ve tüm bu tarih akarken, bu saydıklarım tarih içinde akarken İmamoğlu'nun cezası bitmemiş oluyor ve hâlâ devam ediyor olacaktı. İşte, iki bin dört yüz otuz yılın gerçek karşılığı bu.

Şimdi, buradan yirmi üç yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarına sesleniyorum: Kendinizi ne olur dev aynasında görmeyin, bugünler geçer, çok gördük bunları çok, sonra neler olduğunu da gördük. Yirmi üç yıl insanlık tarihinde bir nokta bile değil, emin olun. Bırakın yirmi üç yılı, yüz yirmi üç yıl sonra bile adınız hiç hatırlanmayacak.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) - Sayın Başkanım, sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN - Evet, isminiz geçti.

Buyurun, sataşmadan size kürsüden söz veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yeni bir sataşmaya mahal vermeyin lütfen.

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Cemil Yaman'ın, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

CEMİL YAMAN (Kocaeli) - Sayın Başkanım, size söz verdim, sataşmayacağım.

Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte yol arkadaşlığı yapan şu kadrolar, bugüne kadar aziz milletimize verdiğimiz her sözü yaptı, biiznillah her sözü yapacak. Dilovası Belediye Başkanı adayı olduğumda “Dilovası’na devlet hastanesi yapacağım.” dediğimde kimse inanmamıştı. Biz aziz milletimize ne söz verdisek bugüne kadar onu yaptık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, yeni bir Dilovası inşa edeceğiz, inşa etmek zorundayız, bununla ilgili altyapı çalışmaları devam ediyor. İnsanlık tarihinin en büyük felaketini yaşadı bu aziz millet 6 Şubat depreminde. 850 bin bağımsız bölümlü evimiz yıkıldı ya da ağır hasarlı. Bugün, 453 binini yapıyoruz. Öncelik tabii ki deprem bölgesi olmalıydı ve böyle de yaptık, doğru olan da buydu. Dilovası’na Sayın Bakanımızın ve bizim sözümüz var, yeni bir Dilovası inşa edeceğiz, öncelik Dilovalıların olacak ve biiznillah bu kadrolar verdiği sözün hepsini yaptığı gibi bunu da yapacak.

Ben Genel Kurulu ve aziz milletimi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Yaman.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, bir beş yıl daha bekleyeceğiz, bir beş yıl daha bekleyeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, devam ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Elif Esen

Muğla

Denizli

İstanbul

Mustafa Kaya

Mehmet Atmaca

Şerafettin Kılıç

İstanbul

Bursa

Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Tahtasız

Gülcan Kış

Sururi Çorabatur

Çorum

Mersin

Antalya

Ayça Taşkent

Semra Dinçer

İsmet Güneşhan

Sakarya

Ankara

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ (Sakarya) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 15'inci maddesi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi yalnızca teknik bir düzenleme olarak değerlendirilemez çünkü bu teklif ülkemizin tarihsel hafızasında çok özel bir yere sahip olan vakıfların işleyişini, kamu yararına hizmet etme kapasitesini ve karar alma süreçlerini doğrudan etkilemektedir. Vakıflar bu coğrafyanın en köklü toplumsal kurumlarıdır. Sadece mal sahibi tüzel yapılar değil, sosyal destek, eğitim, kültür ve dayanışma mekanizmalarıdır. Bu topraklarda vakıflar kimsesizin yurdu, öğrencinin bursu, hastanın tedavisi, yolcunun lokması olmuştur. Bu nedenle, vakıfları konuşurken yalnızca hukuki ve ekonomik çerçeveyle sınırlı düşünemeyiz, meselenin merkezinde

toplum yararı vardır. Tarih boyunca, vakıflar devletin ulaşamadığı alanlarda hizmet üretmiş, sosyal yapının yükünü paylaşmış, toplumsal bütünlüğü güçlendirmiştir. Vakıflar, özel sektör ile kamu arasında köprü kuran, sivil toplum anlayışının kurumsal taşıyıcısı olan yapılardır. Dolayısıyla, getirilen her düzenleme bu işlevlerin güçlenmesi ya da zayıflaması yönünde sonuç doğurur. Bizim anlayışımızda, vakıf malı, kazanç mantığıyla değil emanet bilinciyle korunur. Bu kurumlara ait taşınmazlar herhangi bir şirket mantığıyla ele alınamaz, burada temel ölçü kamu yararı ve toplumsal katkıdır. Dolayısıyla, vakıflara ilişkin düzenlemelerin odağı ekonomik kazanç değil hizmet kapasitesini artırmak olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bu perspektiften bakıldığında, mevcut teklifte önemli boşluklar bulunmaktadır. Teklif, vakıf taşınmazlarında kira süresinin üç yıldan beş yıla çıkarılmasını, vakfa ait şirketlere doğrudan kiralama imkânı tanınmasını ve işgalli taşınmazlara ilişkin yeni uygulamalar getirilmesini öngörmektedir. Bu düzenlemelerin tamamı yüzeyde esneklik ve pratiklik sağlamış gibi görünse de hangi denetim mekanizmalarının devreye gireceği, rekabetin ve şeffaflığın nasıl korunacağı konusunda ciddi belirsizlikler içermektedir. “Rayiç bedelden düşük olmamak” ifadesi tek başına güvence değildir çünkü rayiç bedelinin belirlenmesi, süreçlerin kim tarafından yürütüldüğü ve hangi kriterlerin geçerli olduğu açık değilse kamu yararı otomatik olarak sağlanmış sayılmaz. Doğrudan kiralama yöntemi rekabeti azaltabilir, karar alma süreçlerini dar bir çerçeveye sıkıştırabilir, bu da hem kamu yararını hem de vakıf geleneğinin kurumsal temizliğini riske atar. Ayrıca, kira süresinin uzaması taşınmazların denetimi açısından ciddi bir sorun yaratabilir çünkü süre uzadıkça kullanım amaçlarının kontrolü zorlaşır, kamu yararına aykırı dönüşümler daha geç tespit edilir. Bu açıdan bakıldığında, mevcut teklif kamusal denetimi güçlendirmemekte, aksine zayıflatmaktadır.

Bir diğer önemli konu, karar süreçlerinde merkeziyetçiliğin artması ihtimalidir. Yerel ihtiyaçları en iyi bilen, taşınmazların sosyoekonomik etkisini değerlendirme kapasitesine sahip olan yerel aktörler teklifin ruhu itibarıyla sürecin dışında kalabilir.

Değerli milletvekilleri, aslında temel soru şu olmalıdır: Bu düzenlemeler vakıfların hizmet kapasitesini güçlendiriliyor mu yoksa kamusal rolünü zayıflatıyor mu? Teklif, bu hâliyle hizmet kapasitesini arttırdığına dair bir güvence sunmuyor. Hangi denetim mekanizmalarının işletileceği, tahsil süreçlerinin hangi kriterlere göre yürütüleceği, yerelde hangi yapılarla iş birliği yapılacağı net değil. Bu belirsizlikler vakıf mal varlığının amacına uygun kullanılmasını riske atmaktadır. Bizim önerimiz açık, vakıf taşınmazlarının kullanımına ilişkin düzenlemeler şeffaflık, denetim, yerel katılım, kamu yararı temelinde yapılandırılmalıdır. Doğrudan kiralama istisna hâline getirilmelidir. Kira sürelerinin uzatılması başımsız ve düzenli denetime bağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Yerel paydaşların süreçlere katılımı güvence altına alınmalıdır. Taşınmazların değerlendirilmesinde ekonomik kazanç tek kriter olamaz; eğitim, kültür, sosyal destek gibi toplumsal fayda başlıkları mutlaka esas alınmalıdır. Bu çerçeve kurulmadan çıkarılacak düzenlemelerin vakıf geleneğini güçlendirmesi beklenemez diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki ikinci konuşmacı Sayın İsmet Güneşhan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklifin Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı hakkında bazı düzenlemeler içeren 15’inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin 14'üncü ve 15'inci maddeleri Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nın korunması amacıyla bazı değişiklikler içermektedir. Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki buralar bizim göz bebeğimizdir, buralar bizim her şeyimizdir. Tarihin en büyük savaşlarından birinin yaşandığı, milletimizin azminin, kararlılığının neler başarabileceğini gösterdiği, Türkiye Cumhuriyeti'nin ön sözünün yazıldığı yerlerdir. Değişmez Önder'imiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün tarih sahnesine çıktığı topraklardır. Sadece bu topraklar bir coğrafya değil, özgürlük ve bağımsızlık mücadelemizin ve bölünmez bütünlüğümüzün bir simgesidir. Gelibolu Yarımadası dünya siyasi tarihinde bir dönüm noktasıdır; bir devrin kapandığı, yeni bir devrin başladığı yerlerdir. Bu topraklar sadece Türkiye Cumhuriyeti'nin değil başta Avustralya ve Yeni Zelanda olmak üzere birçok üçüncü dünya ülkesinin kendi kimliklerini, kendi benliklerini bulundukları yerlerdir. Aynı zamanda bu ülkeler kendi özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinin meşalesini bu yarımada yakmışlardır. Dolayısıyla Gelibolu, insanlığın savaşın yıkıcılığını ve barışın kıymetini en derinden hissettiği bir coğrafyadır. Bu nedenle, burada yapılacak her düzenleme sadece ulusal değil, aynı zamanda evrensel bir sorumluluk bilinciyle ele alınmalıdır. Burada bir değişiklik yapılacaksa son derece hassas bir şekilde, mümkün olan en geniş katılım ve uzlaşmayla yapılmalıdır. Ancak teklifte yer alan düzenlemelerin önemli bir kısmını desteklemekle ve bu değişikliklere katılmakla birlikte bazı hususlarda da ciddi tutarsızlıklar bulunduğunu özellikle belirtmek isterim.

Değerli milletvekilleri, özellikle mevcut harita ve koordinat listesinin karayla tam olarak örtüşmemesinden doğan sorunların giderilmesi ve deniz savaşlarındaki batıkların da tarihî alan sınırları içerisine alınması yerinde bir karardır, yerinde bir düzenlemedir, doğru bir düzenlemedir. Bu sayede özellikle su altı dalış turizminin gelişmesine olanak sağlanacak ve deniz altındaki mirasımız da korunmuş olacaktır. Burada Çanakkale'nin deniz altındaki mirasının karadaki mirası kadar önemli olduğu gerçeğinin nihayet kabul edilmiş olmasını da memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmek isterim. Tarihî alanda yer alan müzelerin devlet müzesi statüsünde sayılması da son derece değerli bir adımdır. Bu düzenlemeyle özel müzeler devlet güvencesi altına alınacak, böylece hem ziyaretçi sayısı artacak hem de şehitlerimizin hatırasına yakışır bir koruma sağlanmış olacaktır. Yine, ormanlık alanların ve ağaçların, bölgelerin bakımı, korunması ve yangınla mücadele gibi teknik konuların Orman Genel Müdürlüğüne bırakılması da son derece doğru bir karardır. Son yıllarda ülkemizde ve özellikle Çanakkale'mizde yaşanan orman yangınları hepimizin yüreğini derinden yakmıştır. Bu yangınlardan tarihî alanlarımız da nasibini almıştır. Bu nedenle değerli arkadaşlar, yangın sonrası bölgenin yeniden ağaçlandırılma sürecinde tabii ki uzmanların görüşleri de alınarak yangına dayanıklı bitki türlerinin, ağaç türlerinin seçilmesi bölge için son derece önemlidir.

Değerli arkadaşlar, teklifin bazı hükümlerinde ciddi belirsizlikler bulunmaktadır. Bu belirsizlikler gelecekte keyfi uygulamalara neden olabilecek niteliktedir. Belki bugün için böyle bir tehlike yoktur ama gelecek için ciddi sıkıntı yaratabilir. Teklifteki en büyük belirsizlik Başkanlığa bağlı olarak kurulacak koruma komisyonuna Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu yetkilerinin devredilmesidir. Ancak, bu yeni komisyonun oluşumu, görev ve yetkileri, yükümlülükleri, sorumlulukları belirsiz bırakılmıştır. Üstelik tüm bu düzenlemelerin Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle yapılacağı anlaşılmaktadır. Fakat mülkiyet hakkı gibi son derece önemli bir konuda karar alma yetkisine sahip olacak bir komisyonun görev ve yetkilerinin kanunla açıkça tanımlanması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İSMET GÜNEŞHAN (Devamla) - Aksi hâlde hukuki belirsizlik kaçınılmaz olacaktır. Dolayısıyla, burada alınacak her karar büyük öneme sahiptir. Çanakkale'nin tarihine, doğasına ve manevi mirasına

sahip çıkılması elbette önemlidir ve biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak da destekliyoruz. Ancak bunun şeffaf, hesap verilebilir ve hukuka uygun bir şekilde yapılması gerektiğini de ısrarla vurguluyoruz. Bu nedenle, herkesin Gelibolu konusunda, tarihî yarımada ile ilgili azami hassasiyet göstermesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 15 - 6546 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan 'taşınmaz' ibaresi ile 'doğal sitlerin yeniden değerlendirilmesi hariç,' ibaresi madde metninden çıkarılmış, 'Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu' ibaresi 'Koruma Komisyonu' şeklinde değiştirilmiş, bende aşağıdaki cümleler eklenmiş, (d) bendinin birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve fıkra aşağıdaki bentler eklenmiştir.

'Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler Koruma Komisyonu kararlarına uymak zorundadır. Tarihî Alanda işlenen 2863 sayılı Kanunda tamamlanan suçlar dolayısıyla açılan davalarda mahkeme, iddianamenin bir örneğini Başkanlığa da gönderir. Başvurusu üzerine, Başkanlık açılan davaya katılan olarak kabul edilir.

Tarihî Alandaki ormanların bakımı, korunması, yangın, hastalık ve zararlılarla mücadelesi 6831 sayılı Kanun hükümleri uyarınca fonksiyonel orman amenajman planlarına göre Orman Genel Müdürlüğünce yürütülür ve elde edilen tüm gelirler Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermaye bütçesine aktarılır.

h) Çanakkale Savaşlarıyla ilgili her türlü silah, teçhizat, kıyafet, aksesuar, belge ve benzeri malzemeler 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli taşınır kültür varlığı sayılır. Bunların ilgili mevzuata göre tasnif ve tescili, korunması, kullanımı, denetimi, sergilenmesi ile diğer hususlar Millî Savunma Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

ı) Başkanlık tarafından Çanakkale Savaşları ve Tarihî Alana ilişkin müze kurulabilir. Kurulan müzeler Devlet Müzesi statüsündedir. Bu şekilde kurulan müzelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma düzenleri Bakanlık ile Millî Savunma Bakanlığının görüşleri alınarak Başkanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

i) Başkanlıkça, bu fıkranın (ç) ve (ğ) bentleri kapsamında Millî Savunma Bakanlığı adına tahsisli veya kullanım izni bulunan taşınmazlara ilişkin yapılacak işlemlerde Millî Savunma Bakanlığının uygun görüşü alınır."

Yasin Öztürk

Hüsni Kırkpınar

Yavuz Aydın

Denizli

İzmir

Trabzon

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Mehmet Mustafa Gürban

İstanbul

Bursa

Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ
(Sakarya) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Mehmet Gürban. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 15'inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

İlgili komisyonda üç saat on beş dakika süren görüşmelerle Genel Kurula gelen bir kanunu görüşüyoruz. Kanun teklifi görüşmesi üç saat on beş dakika sürüyor. Basit bir konuda asgari müşterekte buluşmak bile bu kadar kısa sürmemeli. Buradan hekimlerimize sormak istiyorum: Hastane toplantıları kaç saat sürüyor? Öğretmenlerimize sormak istiyorum: Öğretmenler kurul toplantısı kaç saat sürüyor? Sınıfta düzenlenen veli toplantısı bile daha uzun sürüyor. Kanun teklifi geliyor, çok kısa süre içerisinde hemen komisyon toplanıyor. Üzerinde çalışılsın, görüşülsün, ilgililer dinlensin, memleket meselelerine kafa yorulsun, kayıtsız kalınmasın.

Sayın milletvekilleri, ilgili kanunla artık Kültür ve Turizm Bakanlığı dijital platformları denetleyebilecek. Bu durum da bence ilerleyen süreçlerde ciddi sıkıntılara yol açacaktır. Denetleme yetkileri daha sonrasında baskı aracı hâline dönüyor, platformlar gelecek süreçte tarafsızlıklarını yitirecektir.

Değerli milletvekilleri, konaklama tesislerine yeni idari para cezaları uygulanacak. Bu konuda mülki idare amirlerimiz görevlendiriliyor. Mülki idare amirlerine güvenimiz tam, hiçbir mülki idare amirimizin görevini kötüye kullanacağını, suistimal edeceğini düşünmüyoruz ancak geniş takdir yetkisi verilmesi eşitliği zedeleyebilir. Burada para cezalarının mutlaklığı yok. Kapsamı nedir, oranları nedir; bunlar net değil. Dolayısıyla bir yerde uygulanan ceza ile başka bir yerde uygulanacak ceza arasında farklar olabilir, o zaman ceza uygulanan kişi başka anlamlar çıkarabilir. Yetki ve oranların sınırlarının kesin bir şekilde belirlenmesi lazım, muğlak kaldığında mülki idare amirlerimiz de uyguladıkları cezalar da zan altında kalabilir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinde depremlerden etkilenen illerimizdeki seyahat acentelerine yönelik bir düzenleme var. Teklifte, Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde faaliyet gösteren seyahat acentelerinin 2025 yılına ait yıllık aidatları alınmıyor, geçmiş dönem borçları da siliniyor. Depremzede esnafımıza her koşulda, her şartta destek olmak zorundayız. Ancak deprem sadece 4 ilimizi mi etkiledi? Asrın felaketini yaşadık, 6 Şubat depremlerinin yıkıcı etkisi, Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa, Tunceli illerinde ve Sivas'ın Gürün ilçesinde ağır şekilde hissedildi. Bu illerin tamamı genel hayata etkili afet bölgesi kabul edildi. Ticari hayat durdu, turizm faaliyetleri durdu. Buna bağlı olarak seyahat acenteleri de iş yapamadı. Çok ciddi ekonomik kayıplar oluştu. Bu teklifi 4 ilimizle sınırlamak doğru bir tavır değildir. Felaket nasıl ki bölgeyi etkilediyse teklif de bölgenin tümünü kapsamalıdır. Teklif bu hâliyle kabul görürse illerimiz arasında ayrımcılık yapıldığı kanısı oluşacaktır. Adaletin sağlanması amacıyla genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen illerin tamamını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenme yapılmalıdır. Ülkemizde adaletin sürekli tartışıldığını göz önüne alırsak bu meseleye daha hassas yaklaşmamız gerekmektedir.

Fatih Sultan Mehmet Han'ın düsturuyla sözlerime son veriyorum: “Ümmetimden iki sınıf ilmiyle amel ederse insanlar kurtulurlar: Âlimler ve hâkimler. Eğer bu iki sınıf bozulursa bütün halk bozulur ve ortalığı fesat kaplar.”

Yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "çıkarılmış" ibaresinin "kaldırılmış" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Hüseyin Olan

Semra Çağlar Gökarp

Şırnak

Bitlis

Bitlis

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ
(Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Semra Çağlar Gökarp.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA ÇAĞLAR GÖKARP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 15'inci maddesi üzerine partim adına söz aldım. Bu madde, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Kanun'da değişiklik öngörse de bir bütünen aslında Türkiye'de kültürel ve doğal miras politikalarının nasıl bir zihniyetle ele alındığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Bu zihniyet, tarihi ve doğal sit alanlarını toplumun ortak hafızası olarak değil finansal bir gelir kapısı ve turistik bir meta veya siyasal anlatıyı tahkim edecek araçlar olarak ele almaktadır. Ne yazık ki bu bakış açısı turizm geliri açısından öncelikli görünmeyen seçim bölgem Bitlis gibi şehirlerde çok yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır.

Bugün burada konuştuğumuz maddede, tarihi alanların yönetiminin tek elde toplanması, doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi, kültürel varlıkların tanımlanmasının merkezleştirilmesi gibi hükümler iktidarın kültürel mirası bir gelir kapısı olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Ancak bu yaklaşımın en çarpıcı boyutu, ekonomik getirisi yüksek görülen alanlara aşırı bir merkezizetçilik uygularken turizm geliri düşük veya politik olarak öncelikli görülmeyen illerde kültürel mirasın sistematik biçimde göz ardı edilmesidir.

İktidar, kültürel mirası yerel halkın, yerel yönetimlerin ve sivil toplumun ortak sorumluluğu olarak değil kontrol edilmesi, yönetilmesi ve mümkünse gelir getirmesi gereken bir sektör olarak görmektedir. Bu ülkenin turizm gelirine katkı yapmayan ya da uluslararası vitrinde parlatılmayan şehirleri ise korunması gereken değil unutulması ve kendi kaderine bırakılması doğal olan alanlar olarak değerlendirmektedir. Bitlis bunun en somut örneklerinden bir tanesidir. Ahlat'tan Hizan'a, Mutki'den Tatvan'a kadar hem tarihi hem doğal miras yıllardır koruma değil ihmalkârlığa terk edilmiştir çünkü iktidar için tarihi korumanın değeri ancak o tarihin hızlıca paraya çevrilebilir bir niteliği varsa vardır. Gelir getiren kültürel ve tarihi benzerleri için getirilen sıkı koruma hükümleri Bitlis için uygulanmamıştır. Bitlis'in doğal siteleri ya belirsizlik içerisinde bırakılmış ya da büyük projelere engel olmasın diye statüleri değiştirilmiştir. Buradan sormak istiyoruz: Turizm bölgelerinde metrekare hassasiyetiyle yapılan alan tanımlamaları Bitlis'te neden yoktur? Neden Bitlis'in en önemli doğal alanları yıllardır koruma planı olmadan kaderine terk edilmiştir? Neden Bitlis'in kültürel mirası ancak bir ihalelin kenarından pay çıkarılabilecekse hatırlanmaktadır? Bakın, Bitlis Kalesi yıllardır "restorasyon" adı altında halka kapatılmış durumda. Nemrut Krateri gibi dünya ölçeğinde bir jeolojik değer, Rahva Vadisi, Nemrut Krateri, Ulu Cami çevresi, Hizan'ın taş medreseleri, Ermeni ve Süryani mirasının izleri; bu alanların tamamı merkezî Hükümetin politik radarında ancak bir koşulla yer buluyor, o da para kazandırma potansiyeli varsa.

Bakın, Norşin’de Gölbaşı beldesinde bulunan Hazırbaba Türbesi bunun çarpıcı örneklerinden bir tanesidir. Burada görüyorsunuz, sadece duvarlar ayakta kalmış, türbenin beş yüz altmış yıllık tarihî değerine rağmen kurumlar sorumluluğu birbirine atıyor; tescilli yapının korunmasına dair hiçbir somut adım atılmıyor. Mülkiyet şerhlerinden kaynaklı bürokratik çıkmazlar uzadıkça uzuyor. Bu durum, aslında, Türkiye’deki seçici koruma politikalarının çok açık bir yansımasıdır. Yarım asırdır orada duran tarihî değer daha 2008’de tescillenmiş, çalışmalar on dört yıl sonra 2022’de başlamış ama ne koruma ne çalışma... Bu durum yalnızca Hazırbaba Türbesi’ne özgü değildir; Bitlis’in neredeyse bütün tarihî yapılarında benzer bir ihmal yaşanmaktadır. Ahlat’ın korunmasında gösterilen ikili yaklaşım, Rahva Vadisi’ndeki bilinçsiz uygulamalar, Bitlis merkezdeki tarihî dokunun çürümesine seyirci kalınması hep aynı zihniyetin ürünüdür. Kültürel miras ekonomik veya ideolojik getirisi kadar kıymetlidir; geliri yükselse koruma kararı çıkıyor, değilse yerinde sayma politikasına mahkûm bırakılıyor veya Türk ve Hanefî değerine, tarihine ait değilse yok sayılıyor. Bu yaklaşımda yerelin sesi, halkın hafızası, kültürün çok katmanlı yapısı ne yazık ki yoktur; varsa yoksa rant odaklı planlamalar, turizm odaklı projeler ve merkezî denetimli, ideolojik saikli bir kültürel alan yönetimi. Oysa Bitlis gibi kadim şehirler yalnızca turistik getirisi olan yerler değil, halkların kültürel hafızasının taşıyıcılarıdır. Kürtlerin, Türklerin, Ermenilerin, Süryanilerin, adını saymadığım onlarca milletin izlerini aynı dokuda barındıran bu topraklarda tarih ekonomik ve politik tercihlerden ibaret olmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamla) - Fakat Hükûmetin kültür politikası kültürün kendisini değil, kültürün kârlı ve ideolojik olan kısmını görmektedir; Gelibolu’da da bu böyledir, Bitlis’te de bu böyledir. Kısacası, yaklaşımınız tarih ve kültür seçiciliğidir.

Değerli milletvekilleri, biz DEM PARTİ olarak kültürel mirasın ticarileştirilen değil, toplumsal hafızanın yaşayan bir parçası olarak korunmasını savunuyoruz. Doğal sit alanlarının şirket mantığıyla yönetilmesine, tarihî alanların siyasal ve ekonomik kurgulara göre yeniden şekillendirilmesine karşı çıkıyoruz. Bitlis’in, Bitlis gibi kadim şehirlerin kaderinin turizm gelirine göre belirlenmesine “Hayır.” diyoruz ve buradan uyarımız nettir: Kültür metalaştırıldıkça yok olur, doğa ticarete açıldıkça tahrip olur, tarih merkezileştikçe tek tipleşir ve Bitlis’in ve tüm halkların kültürel mirasının bu zihniyete kurban edilmesine izin vermeyeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım ancak öncesinde yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Güneşhan, Sayın Kanko, Sayın Genç, Sayın Coşar, Sayın Derici, Sayın Sarı, Sayın Dinçer, Sayın Çan, Sayın Yaman, Sayın Karaoba, Sayın Emre, Sayın Ertuğrul, Sayın Açıknel, Sayın Elçi, Sayın Dinçer, Sayın Tahtasız, Sayın Durmaz, Sayın Akbulut, Sayın Demir.

Şimdi, yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.28

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 22.39****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19'uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 15'inci madde üzerinde Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalg ve arkadaşlarının verdiği önerenin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Yapılan ikinci yoklamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 20 Kasım 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.43

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, 2024 yılında faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abone verilerine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/35614)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan BAYRAKTAR tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
Saygılarımla.

Ednan ARSLAN
İzmir Milletvekili

AKP iktidarında elektrik dağıtımının özelleştirilmesi ile birlikte; ülkemizde 21 elektrik dağıtım bölgesi oluşturulmuş ve her bölge için bir elektrik dağıtım şirketi kurulmuştur. Bu şirketler ayrıca aynı sahiplik yapısına sahip görevli tedarik şirketi adı verilen yan şirketler kurarak ayrı bir kazanç kapısı daha elde etmişlerdir.

Vatandaşlardan milyarlarca lira dağıtım bedeli toplayan dağıtım şirketlerinin, kurulmaların dan itibaren yeterli yatırım, bakım ve onarım yapmamaları ve sadece kar odaklı uygulamaları nedeniyle dağıtım sisteminde arızalar ve bu arızalara bağlı can ve mal kayıpları olmuştur.

Bu bağlamda;

- 1- 2024 yılında ülkemizde faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abone sayısı kaçtır?
- 2- 2024 yılında ülkemizde faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abonelerin, abone türlerine göre dağılımı nedir?
- 3- 2024 yılında ülkemizde faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abone sayısı dağıtım bölgelerine göre ayrı ayrı kaçtır?
- 4- 2024 yılında ülkemizde faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abonelerin, abone türlerine göre dağılımı, dağıtım bölgelerine göre ayrı ayrı nedir?

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 64272063-610-

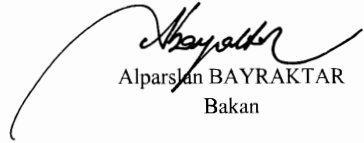
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/35614) **365612**

19 Kasım 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07-1726344 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Ednan ARSLAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/35614 esas numaralı yazılı soru önergesi Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır. Bilgilerinizi arz ederim.

Alparslan BAYRAKTAR
Bakan

Ek: 7/35614 Esas Numaralı Önerge Cevabı

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN EDNAN ARSLAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Dağıtım şirketlerinden alınan bilgiye göre; borç nedeniyle kesinti uygulanan elektrik abonelerin üçte ikisinin elektriği aynı gün içinde, beşte dördünün elektriği bir hafta içinde yeniden bağlanmaktadır. Borç ödenmemesi nedeniyle yaşanan kesintilerin genel itibarıyla fatura ödemesinin unutulması, bankadan kaynaklı problemler gibi sebeplerle gerçekleştiği değerlendirilmekle birlikte, elektrik gurubunda bu abonelerin büyük çoğunluğunu köy/yayla evi, yazlık gibi dönemsel kullanılan meskenler ile sezonluk ticarethaneler oluşturmaktadır.

Bu bağlamda kesme-bağlama işlemleri dinamik bir yapı arz etmekte ve oluşan veriler şu anki durumu yansıtmamakla birlikte genel duruma ilişkin bilgi vermesi bakımından; Türkiye genelinde 2024 yılında borç nedeniyle yapılan elektrik kesintilerine ilişkin bilgiler abone grubu bazında aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Bölge	Abone Grubu	Borcundan Dolayı Elektriği Kesik Abone Sayısının Toplam Abone Sayısına Oranı
Türkiye Geneli	Mesken	0,0024
	Kamu ve Özel Hizmetler Sektörü ile Diğer	0,0080
	Tarımsal Sulama	0,0270
	Sanayi	0,0064
	Diğer	0,0005

2.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Kırşehir Ahi Evran Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyığıt'in, Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Sinop Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Selçuk Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/35627), (7/35778), (7/35779)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur BARTIN
Hakkâri Milletvekili

Sayıştay Başkanlığı'nın Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ne ilişkin yayımlanmış olduğu 2025 raporunda 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddelerine tabi hizmet alımları, belirlenen ödeneklerin %10'unu aştığı, alımların Kamu İhale Kurulu uygun görüşü olmadan yapıldığı, Kamu idaresi cevabında, Kamu İhale Kurulu uygun görüş vermemesine rağmen üniversite için zorunlu, acil ve zaruri giderlerin 4734 sayılı Kanun 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirildiğini, üniversite bünyesinde faaliyet gösteren İktisadi İşletmenin kuruluş, işleyiş ve yürütülmesine ilişkin hukuki alt yapısında eksiklikler olduğu, üniversiteye ait taşınmazların restoran, kafeterya, kantin, spor tesisi ve benzeri amaçlarla işletilmesi amacıyla 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda öngörülen usuller uygulanmaksızın bedelsiz olarak iktisadi işletmeye verildiği, söz konusu işletmelere ait elektrik, su ve doğalgaz bedellerinin üniversite bütçesinden karşılandığı ve işletme faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden son 5 yıl içerisinde üniversite bütçesine herhangi bir aktarım yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yine Sayıştay 2025 raporunda yer alan bulgularla üniversitenin yemekhane hizmetlerinde kullanmak üzere baharat, bakliyat ve diğer gıda maddelerini yukarıda yer alan şartları taşımadığı halde ve doğrudan tüketime konu olacak şekilde işlenmiş, hazır veya paketli olarak 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (a) bendine göre istisna kapsamında Tarım Kredi Kooperatifinden alarak Kanun'un ilgili maddesine aykırı hareket ettiği, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda sayılan istisnalar dışında kurumda dolu olan kadrolara istisnalar dışında görevlendirmelerin atama şeklinde yapıldığı, üniversitenin, Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından görevlendirilen Dış Değerlendiricilerin yol ve konaklama giderlerini, Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden karşıladığı, oysa mevzuata göre bu giderlerin YÖKAK bütçesinden karşılanması gerektiği tespitlerine yer verilmiştir.

Bu bağlamda;

1. 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddelerine tabi hizmet alımlarından, belirlenen ödeneklerin %10'unu aşan alımların Kamu İhale Kurulu uygun görüşü olmadan yapılmasının gerekçesi nedir?
2. Üniversitenin bahsetmiş olduğu zorunlu, acil ve zaruri giderler hangileridir?
3. Söz konusu alımlarda 2024 yılı içerisinde ödenek limitini aşan alımlar hangileridir? Bu alımlar hangi firmalardan yapılmıştır?
4. Üniversite bünyesinde faaliyet gösteren İktisadi İşletmenin kuruluş, işleyiş ve yürütülmesine ilişkin hukuki alt yapısındaki eksiklikler nelerdir, söz konusu eksikliklerin giderilmesine ilişkin yürütülen çalışmalar nelerdir?
5. Üniversiteye ait taşınmazların restoran, kafeterya, kantin, spor tesisi ve benzeri amaçlarla işletilmesi amacıyla 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda öngörülen usuller uygulamaksızın bedelsiz olarak iktisadi işletmeye verilmesinin gerekçesi nedir?
6. İktisadi işletmeye bedelsiz verilen restoran, kafeterya, kantin, spor tesisler kimler tarafından işletilmektedir?
7. Son 5 yılda söz konusu işletmelerden elde edilen gelirlerin üniversite bütçesine aktarılmamış olmasının gerekçesi nedir? Söz konusu gelirlerin meblağı ne kadardır, gelirlerin üniversite bütçesine aktarılmasına ilişkin yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?
8. Söz konusu işletmelere ait elektrik, su ve doğalgaz bedellerinin üniversite bütçesinden karşılanmasının gerekçesi nedir, işletmelere ait elektrik, su ve doğalgaz bedellerinin ilgili işletmelerden tahsil edilmesine ilişkin bir çalışma yürütülmekte midir?
9. Üniversitenin yemekhane hizmetlerinde kullanmak üzere baharat, bakliyat ve diğer gıda maddelerini doğrudan tüketime konu olacak şekilde işlenmiş, hazır veya paketli olarak 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (a) bendine göre istisna kapsamında Tarım Kredi Kooperatifinden alınmasının gerekçesi nedir?
10. Söz konusu gıdaların ihalesiz satın alınmaya gidilmesinin gerekçesi nedir?
11. Söz konusu alımların miktarı, bedelleri ne kadardır? Kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
12. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda sayılan istisnalar dışında kurumda dolu olan kadrolara görevlendirmelerin atama şeklinde yapılmasının gerekçesi nedir, söz konusu uygulamaya ne zaman son verilecektir?
13. Kanuni dayanağı olmadığı halde Dış Değerlendirme Programı kapsamında Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından görevlendirilen ve üniversitede çalışmalar yapan dış değerlendiricilerin ulaşım giderlerinin üniversite tarafından karşılanmasının gerekçesi nedir?
14. Ulaşım giderleri karşılanan Yükseköğretim Kalite Kurulu Dış Değerlendirici sayısı kaçtır? Söz konusu giderlerin tutarları ne kadardır?
15. Sayıştay raporundaki bulgular üzerine üniversite yönetimi tarafından herhangi bir idari soruşturma başlatılmış mıdır?
16. Bu bulgular nedeniyle herhangi bir kamu zararı tespiti yapılmış mıdır? Yapıldıysa tutarı nedir, ilgililer hakkında hangi işlemler yürütülmektedir?
17. Üniversite yönetiminin, Sayıştay bulgularının giderilmesine ilişkin yürüttüğü çalışmalar nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYIĞİT**Van Milletvekili**

Sayıştay Başkanlığının yayınladığı denetim raporlarında üniversitelerde yaşanan birçok usulsüzlük ve yolsuzluk dikkat çekmektedir. Özellikle bilimsel özgürlük ve akademik özerkliğin aşındırılmasıyla birlikte kurumsal niteliğin de zayıfladığı bilinmektedir. Bu sebeple Sayıştay raporlarında dahi gizlenemeyecek ölçüde birçok sorun göze çarpmaktadır. Sayıştay'ın Sinop Üniversitesi hakkında hazırladığı 2024 yılı denetim raporu da bunu ortaya koymaktadır.

Sayıştay'ın tespit ettiği bulgular arasında; Yükseköğretim Kalite Kurulunca görevlendirilen dış değerlendiricilerin yol masraflarının mevzuata aykırı bir şekilde Üniversite tarafından karşılandığı, enerji dağıtım şirketinin görev alanında bulunan trafo bakım ve onarım giderinin görevi olmadığı halde Üniversite bütçesinden ödendiği, Kamu İhale Kurulundan izin alınması gerektiği halde herhangi bir izin alınmadan yapım, mal ve hizmet alımında %10 oranında limitin aşıldığı, teknik bir zorunluluk olmadığı halde Sinop Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Binası yapımında bazı iş kalemlerinde değişiklikler yapıldığı yer almaktadır.

Kadrolaşma tartışmaların eksilmediği bir süreçte Sayıştay, Sinop Üniversitesinde yapılan görevlendirmelere de dikkat çekmektedir. Çünkü kanunda belirtildiği üzere "istisna" olması gerekirken onlarca dolu kadroya yeniden görevlendirmeler yapılmıştır. Sayıştay, görevlendirme yapılan dolu kadro sayısını 37 olarak gösterirken bunun ihtiyaca binaen yapıldığına dair bir gerekçesinin sunulmadığının da altını çizmektedir.

Bu bağlamda;

1 – Sayıştay Başkanlığının Sinop Üniversitesine ilişkin hazırladığı 2024 yılı denetim raporundaki usulsüzlüklerden haberdar mısınız?

2 – Sayıştay'ın Sinop Üniversitesi hakkında hazırladığı denetim raporuna istinaden herhangi bir inceleme yapılmış mıdır? Üniversite'de herhangi bir kamu zararı oluşmuş mudur?

3 – Yükseköğretim Kalite Kurulunun görevlendirdiği personelin ulaşım masrafları neden Sinop Üniversitesince karşılanmıştır? Bu kapsamda ödenen miktar ne kadardır?

4 – Enerji dağıtım şirketinin sorumluluğunda olmasına rağmen trafo bakım ve onarım gideri neden Sinop Üniversitesinin bütçesinden ödenmiştir? Bu kapsamda ödenen para miktarı nedir?

5 – Yapım, mal ve hizmet alımında belirtilen limit neden açılmıştır? Kanunda belirtilen limit aşılrken neden Kamu İhale Kurulundan izin alınmamıştır?

6 – Sinop Üniversitesinde dolu kadrolara neden yeninden görevlendirme yapılmıştır? İstisnai olması gereken bir yöntemin genel bir teamüle dönüştürüldüğü doğru mudur?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasanın 98. ve İktüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT**Van Milletvekili**

Sayıştay Başkanlığınca hazırlanan denetim raporlarında kamu kurumlarına ilişkin birçok usulsüzlük tespit edilmektedir. Selçuk Üniversitesi hakkında hazırlanan 2024 Yılı Denetim Raporu'nda birçok bulgu yer almaktadır. Belirtilen bulguların ciddi alınmamasına bağlı olarak ilgili kurumun gerekli düzeltmeleri yapmadığı da görülmektedir. Örneğin Sayıştay'ın Selçuk Üniversitesiyle ilgili 2023 yılı denetim raporunda da 2.287 kültür varlığının kaydının yapılmadığı belirtilmiş olmasına rağmen 2024 yılı denetim raporunda gerekli adımların atılmadığı, kültür varlıklarının kaydının yapılmadığı anlaşılmıştır. Her ne kadar Selçuk Üniversitesi, gerekli düzeltmelerin yapıldığını aktarmışsa da uzun bir dönem eserlerin kayıtsız kalması kabul edilemez.

Bunun yanında Mevlana Araştırmaları Enstitüsünde bulunan, yazma ve nadir eser olduğu belirtilen 2.511 esere de muhasebe kayıtlarında yer verilmediği raporda dikkat çekmektedir. Sayıştay'ın denetim raporunda; Üniversite'nin kiraya verdiği bazı alanlardaki işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatının bulunmadığı, kira borcu olan kiracılara ihtar çekilerek sözleşmede belirtilen yaptırımların uygulanmadığı, Üniversite'ye ait sosyal tesislerde mevzuatta belirtilen ücret tarifelerinin esas alınmadığı ve kurum personeli uygulanan tarifieden %50 fazla tarife uygulanması gerekirken bunun gözetilmediği, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından görevlendirilip Üniversite'de çalışmalar yapan dış değerlendiricilerin ulaşım masraflarının mevzuata aykırı olarak Üniversite tarafından karşılandığı gibi bulgular dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda;

1 – Sayıştay Başkanlığının Selçuk Üniversitesi hakkında hazırladığı 2024 yılı denetim raporunda yer alan bulgularla ilgili herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?

2 - Sayıştay Başkanlığının Selçuk Üniversitesi hakkında hazırladığı 2024 yılı denetim raporunda yer alan bulgulardan dolayı herhangi bir kamu zararı meydana gelmiş midir?

3 – Selçuk Üniversitesi'nde 2.287 adet kültür varlığının uzun süre kaydı neden yapılmamıştır? Bu sebeple kaybolma veya çalınma riskine karşı hangi önlemler alınmıştır?

4 – Selçuk Üniversitesi’nde kıymetli olduğu anlaşılan 2.511 eserin muhasebe kaydı neden yapılmamıştır? Eserlerin korunması amacıyla gerekli tedbirler alınmakta mıdır?

5 – Selçuk Üniversitesi’nin sahip olduğu alanlar, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan kaç kişiye kiraya verilmiştir? Kiraya verme işlemleri hangi prosedüre göre yapılmıştır?

6 – Selçuk Üniversitesi’nin kiraya verdiği yerlerin toplam kira borcu ne kadardır? Kira borcu tahsis edilmeyen işletme sayısı kaçtır?

7 – Selçuk Üniversitesi’nin işlettiği sosyal tesislerde kamu personelinin %50 fazla tarife uygulanması gerekirken uygulanmadığı doğru mudur? Bununla kamu zararına yol açıldığı doğru mudur?

8 – Selçuk Üniversitesi, Sayıştay’ın dikkat çektiği bulgulara ilişkin önerge tarihine kadar hangi adımları atmıştır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 125
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

19./11/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 22/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1720796 sayılı yazınız.
b) 28/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1724967 sayılı yazınız.
c) 31/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1726344 sayılı yazınız.
ç) 04/11/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1727315 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU'nun 7/35137, Iğdır Milletvekili Yılmaz HUN'un 7/35544 ve 7/35545, Hakkari Milletvekili Öznur BARTİN'in 7/35627, Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYIĞIT'in 7/35778 ile 7/35779 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

HAKKARİ MİLLETVEKİLİ ÖZNUR BARTİN'İN 7/35627 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 78355 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-78355

Konu : Soru Önergesi - 7/35627

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

- İlgi : a) 31.10.2025 tarihli ve E-32661919-610-145316287 sayılı yazınız,
b) Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığının 10.11.2025 tarihli ve E-85680258-610-6065 sayılı yazısı,
c) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörlüğünün 11.11.2025 tarihli ve E-64666044-610-00000820854 sayılı yazısı.

Hakkari Milletvekili Öznur BARTİN tarafından verilen 7/35627 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiştir.

Konuya ilişkin soru önergesine verilecek cevaplara esas teşkil etmek üzere Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığının, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörlüğünün, vermiş olduğu bilgiler ve diğer soruya ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek:

- 1 - İlgi (b) yazı
- 2 - İlgi (c) yazı ve ekleri
- 3 - 7/35627 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU BAŞKANLIĞI
Genel Sekreterlik

EK-1

Sayı : E-85680258-610-6065

Konu : Soru Önergeleri - 7/35627 ve 7/35628

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : a) 03.11.2025 tarihli ve E-57802651-610-75317 sayılı yazınız.
b) 03.11.2025 tarihli ve E-57802651-610-75272 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda bahsi geçen soru önergelerine ilişkin olarak; Başkanlığımızın 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek 35inci madde ve bu maddeye dayanılarak hazırlanan Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği hükümleri gereğince üstlenmiş olduğu görev ve sorumlulukların başında yükseköğretim kurumlarının değerlendirme programları aracılığıyla değerlendirilmesi bulunmaktadır. Değerlendirme programı kapsamına alınacak yükseköğretim kurumları Kurul tarafından seçilir ve değerlendirmeye tabi tutulur. Değerlendirme programları, Kurul tarafından görevlendirilen dış değerlendiriciler aracılığıyla, kurumun iç değerlendirme raporu üzerinden ön değerlendirilmesi, saha ziyareti ve kurumsal geri bildirim raporunun hazırlanması aşamalarından oluşan değerlendirme sürecini kapsar. Değerlendirme Takımı, bir yükseköğretim kurumunun dış değerlendirme programlarını yürütmek üzere görevlendirilen takımı ifade etmektedir. Değerlendirme takımlarında; akademisyenler, idari personel, öğrenciler, işveren/profesyonel uygulayıcılar, uluslararası uzmanlar değerlendirici olarak yer alabilir. Yani değerlendirme takımları YÖKAK'ın kendi kadrolu personeli tarafından değil çoğu farklı yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik, idari ve öğrenciler tarafından oluşmaktadır.

Farklı kurumlardan bir araya gelen takım üyeleri, değerlendirme yapılacak yükseköğretim kurumuna genellikle dört günlük bir saha ziyareti gerçekleştirir. Değerlendirme takımı bu dört günlük ziyaretinde gece geç saatlere kadar kendilerine sağlanan toplantı salonunda toplantılar yapmakta olduğundan her bir takım üyesinin aynı yerde konaklama mecburiyeti getirmektedir. Saha ziyaretinde bulunacak takım üyelerinin şehre ve genellikle üniversitenin kendi sosyal tesislerindeki konaklama yerine ulaşımında ve ağırlanmasında kişilerin ayrı ayrı değil de toplu olarak üniversite imkanları doğrultusunda hareket etmesi kamu zararı yaratmamakta aksine kamuda oluşacak giderlerin daha aza indirgenmesine olanak sağlamaktadır. Bu sebepten dolayı saha ziyaretinde ortaya çıkması muhtemel giderlerin, değerlendirilecek yükseköğretim kurumu tarafından karşılanması kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılması açısından önem arz etmektedir.

Bununla birlikte yapılan değerlendirmenin yükseköğretim kurumunun kalite bilincinin artırılmasına ve kalite iyileştirme süreçlerine katkıda bulunmasına yönelik olduğundan elde edilen sonuç, YÖKAK'a bir getiri sağlamamakta tamamen değerlendirme yapılan yükseköğretim kurumuna fayda sağlamaktadır.

Ek-1

Ayrıca YÖKAK'ın 2024 yılında sahaya yolladığı yaklaşık olarak 400 değerlendiriciye kurul bütçesinin ilgili kaleminden ödeme imkânı bulunmamakta bu sebepten yükseköğretim kurumlarının konaklama, ulaşım ve iâşe gibi olumlu desteklerinden dolayı bu giderlerin yükseköğretim kurumları tarafından karşılanması daha uygun görülmektedir. Söz konusu uygulamada ortaya çıkan giderlerin toplamı bakımından ele alındığında, uygulamanın kamu giderlerini azaltıcı yönü olduğu düşünülmektedir.

Tamamen gönüllülük esasına dayalı görevlendirmelerin söz konusu olduğu değerlendirme süreçlerinde; yapılacak değerlendirmenin daha verimli ve sağlıklı olabilmesi için değerlendiricilere Harcırah Kanunu hükümlerine göre değil de Bütçe Kanununa eklenecek bir metinle ayrı bir değerlendirici ücreti ödemesinin Başkanlığımız tarafından yapılabilmesi ve yükseköğretim kurumlarından herhangi bir ödeme yapılmaması için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına resmi taleplerimiz yapılmış olup şu an için konu ile alakalı herhangi bir ilerleme kat edilmemiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ümit KOCABIÇAK
Başkan

Ek-2

T.C.
KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Sayı : E-64666044-610-00000820854

11.11.2025

Konu : Soru Önergesi

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 04.11.2025 tarihli ve E-57802651-610-75266 sayılı yazısı.

İlgi kayıtlı yazınızda, Hakkari Milletvekili Öznur BARTİN tarafından verilen 7/35627 esas numaralı yazılı soru önergesine Üniversitemiz tarafından cevap verilerek Başkanlığınıza gönderilmesi istenilmiştir.

Bu kapsamda Üniversitemiz tarafından 7/35627 esas numaralı yazılı soru önergesine Üniversitemiz tarafından cevap verilerek yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa Kasım KARAHOCAGİL
Rektör

Ek: Soru Önergesine Üniversitemiz Tarafından Verilen Cevaplar

EK-2

**HAKKARİ MİLLETVEKİLİ ÖZNUR BARTİN TARAFINDAN VERİLEN 7/35627
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE ÜNİVERSİTEMİZ TARAFINDAN
VERİLEN CEVAPLAR**

1- Üniversitemiz bu kapsamda 12.07.2024 tarih ve 656089 sayılı yazı ile Kamu İhale Kurumuna izin için yazı yazmış, ancak Kurum tarafından 26.07.2024 tarihli Üniversitemize göndermiş olduğu 00000659968 sayılı yazısında, Üniversitemizce yapılmak istenen hizmet alımına ilişkin alımın ihale usullerine göre alınabileceği belirtilerek başvurunun reddine karar verildiği ifade edilmiştir.

Üniversitemiz yaklaşık 1.700 personeli ve 22.000 öğrencisi olan, 3.000.000,00 metrekare açık ve kapalı alana sahip 23 akademik birim ve 120 bölüm başkanlığı bünyesinde eğitim-öğretim, AR-GE, ihtisaslaşma hizmetleri ve toplumsal katkı hizmetleri faaliyetlerini yürüten yükseköğretim kurumudur.

Üniversitemiz harcama birimleri, Temmuz-Aralık 2024 tarihleri arasında etüt-proje ve bilirkişi ekspertiz ücretleri, zorunlu haberleşme giderleri, taşıma giderleri, tarifeye bağlı ödemeler ve diğer hizmet alımları gibi Üniversitemiz için acil ve zaruri hizmetlerin yerine getirilmesi için kullanılmıştır.

Üniversitemiz Kamu İhale Kurumu mevzuatına uygun olarak bundan sonra Kamu İhale Kurumuna 62-I uygun görüş talebinde bulunmaya devam edecek ve mevzuat hükümleri çerçevesinde işlemlerini azami özen gösterecektir.

2- Üniversitemiz, paydaşları ile birlikte yaklaşık 25.000 kişiye hizmet vermekte olup bünyesinde eğitim-öğretim, AR-GE, ihtisaslaşma hizmetleri ve toplumsal katkı hizmetleri faaliyetlerini yürüten yükseköğretim kurumudur.

Etüt-proje ve bilirkişi ekspertiz ücretleri, zorunlu haberleşme giderleri, taşıma giderleri, tarifeye bağlı ödemeler ve diğer hizmet alımları gibi Üniversitemiz için acil ve zaruri hizmetlerin yerine getirilmesi için kullanılmıştır.

3- Üniversitemizce bu kapsamda ödenek limitini aşan ödemeler haberleşme giderleri kapsamında PTT kurumuna, araçların zorunlu trafik sigortaları için sigorta şirketlerine, faydalı model ve patent işlemleri için hizmet alınan çeşitli şirketlere, akademik birimlerimizin taşınma giderleri için nakliye şirketlerine, yemekhane ve diğer binalarımızın ilaçlanması amacıyla bu hizmeti sağlayanlara ve mezuniyet törenleri için yapılan hizmet alımlarını kapsamaktadır.

4- Üniversitemiz bünyesinde faaliyet gösteren İktisadi İşletmenin hukuki altyapısında tespit edilen eksiklikler, Sayıştay Başkanlığının 2024 Yılı Denetim Raporu'nun Bulgu 2 de yer verilmiş olmakla birlikte YÖK Başkanlığı tarafından tüm yükseköğretim kurumlarında iktisadi işletmeler faaliyetlerini düzenleyen bir mevzuat altyapısının bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla bu tür düzenleme YÖK tarafından yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

5- Üniversitemiz Bağbaşı Kampüsü'nün şehir merkezine uzak konumda bulunması nedeniyle öğrencilerimizin öğle ve ders aralarında şehir merkezine gidip gelerek beslenme ve diğer ihtiyaçlarını karşılamaları mümkün olmamaktadır. Bu sebeple, öğrenciler kampüs içerisinde kiraya verilmiş kantin ve kafeteryalardan hizmet almak zorunda kalmaktadır. Bu durum, özellikle yüksek fiyat uygulamaları karşısında öğrencilerimizin mağdur olmasına yol açmaktadır. Öğrencilerin temiz, güvenilir ve uygun fiyatlı gıdaya erişimini sağlamak amacıyla; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 47 nci maddesi ile Mediko-Sosyal, Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Uygulama Yönetmeliği çerçevesinde, temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik kar amacı gütmeyen bir yaklaşımla, sosyal tesis statüsünde öğrencilerimize uygun fiyatlı hizmet sunulmaktadır.

6- İktisadi işletme, Üniversitemiz Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından kar amacı gütmeyen bir yaklaşımla, sosyal tesis statüsünde öğrencilerimize temiz, güvenilir ve uygun fiyatlı hizmet sunmak amacıyla işletilmektedir.

7- Önceki yıllarda pandemi ve deprem gibi olağanüstü koşullar nedeniyle kar elde edilmemiştir. Ancak 2022 yılında 485.677,00 TL, 2023 yılında 22.545,00 TL kar elde edilmiştir. Ayrıca 2025 yılında ise ilgili işletmenin 2024 yılı net kârının %50'si olan 886.881,72 TL, üniversite bütçesine gelir kaydı olarak yansıtılmıştır.

8- İktisadi işletmeye ait elektrik, su ve ısınma giderlerinin üniversite bütçesinden ödenmesinin nedeni tesisatın teknik bakımdan ayırmanın güçlüğünden kaynaklanmaktadır. Üniversitemizde çalışma yürütülecek ve bu tür giderler pay-ölçer takılmak suretiyle tespit edilip işletme tarafından ödenmesi yoluna gidilecektir.

9- Üniversitemiz Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından, bu ürünlerin alımı için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 19 uncu maddesi kapsamında ihale edilmiş olup, bazı ürünlere istekli çıkmadığından dolayı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/a maddesi ile Kamu İhale Kurulu'nun 08.01.2004 tarih ve 2004/DK.D-01 sayılı kararı uyarınca, istisna kapsamında Kırşehir Tarım Kredi Kooperatifi ile yapılan protokol ile yemekhane hizmetlerinde kullanılmak üzere doğrudan alım yapılan ürünlerin (süt ürünleri, bakliyat ürünleri vb.) temini sağlanmıştır.

Ancak, denetim raporunda belirtilen hususlar doğrultusunda, söz konusu ürünlerin temini için anılan Kanun çerçevesinde ihale süreci başlatılmış olup, Kırşehir Tarım Kredi Kooperatifi ile yapılmış olan mevcut protokol feshedilmiş ve istisna kapsamında yapılan alımlara son verilmiştir.

10- Bu ürünlerin alımı için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 19 uncu maddesi kapsamında ihale edilmiş olup, bazı ürünlere istekli çıkmadığından dolayı anılan Kanunun 3/a maddesi gereği Kırşehir Tarım Kredi Kooperatifi ile yapılmış olan protokol ile temini sağlanmıştır.

11- 2024 yılında Kırşehir Tarım Kredi Kooperatifinden 987.942,15 TL tutarında alım yapılmıştır. Üniversitemiz tarafından gerçekleştirilen tüm harcama ve ödemeler, yıl içerisinde kamuoyuyla paylaşılan raporlarda şeffaf bir biçimde yer almaktadır.

12- Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Vekâlet görevi ve şartları” başlıklı 86 ncı maddesinde; “Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açılan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekâleten yürütülmesi halinde aylıksız vekâlet asıldır.

Aynı kurumdan (...) ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekâlet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara görevle başladıkları tarihten itibaren vekâlet aylığı ödenir...” hükümlerine yer verilmiştir.

Yine, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun Rektör’ün görev, yetki ve sorumluluklarını tanımlayan 13 üncü maddesinin (b) fıkrasının (4) numaralı bendinde; “Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek...” hükmü bulunmaktadır.

İlgili birimlerimizin anılan personelin hizmetine duyulan ihtiyaçları, kamu hizmetinin bütünlüğü ve devamlılığı ilkesi gereğince kamu görevlilerinin özel koşullarına göre verimliliklerinin en yüksek olduğu ve hizmetlerinden en yüksek oranda yararlanılacak bir birimde istihdam edilmelerinin kamu yararına uygun olduğu da göz önünde bulundurularak Rektör tarafından yukarıda belirtilen ilgili mevzuat gereğince görevlendirilmeleri yapılmıştır.

13- Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği’nin “Değerlendirme Süreçleri” başlıklı 21 inci maddesinin 12 nci fıkrası hükmü ve Yükseköğretim Kalite Kurulunun 19.01.2024 tarih ve KARAR.2024.01.04 sayılı kararı gereğince; Üniversitemiz 2024 Yılı Ara Değerlendirme Programı kapsamına alınmıştır. Saha ziyaretinde kurumumuzu değerlendirmek üzere oluşturulan dış değerlendiriciler tarafından nisan ayında değerlendirilmenin yapılacağı planlanmıştır.

Denetime katılacak değerlendiricilerin de yolluk ve konaklama giderlerinin Yükseköğretim Kalite Kurulu Değerlendirme Programları Kılavuzu’nun “B.7. Değerlendirme Süreci Kapsamındaki Harcamalar” başlığı altında bulunan “Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilecek olan değerlendirme süreçlerine ilişkin her türlü harcama, dış değerlendirme süreci yürütülen yükseköğretim kurumunun ilgili bütçesinden karşılanır.” hükmü gereğince Kurumumuz tarafından yapılması gerektiği bildirilmiştir.

Yükseköğretim kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin 1a) bendinde “Yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak”, 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasında ise “Döner Sermaye İşletmesinin gelirleri, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları, şartlı bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerden, giderleri ise faaliyet alanlarıyla ilgili giderlerden oluşur.” denilmektedir.

Yukarıda sayılan hükümler çerçevesinde Üniversitemiz Döner Sermaye bünyesinde Bütünleşik Kalite Yönetim Sistemi yazılımı olan (BKYS 1.5) geliştirilmiş ve ilgili program kalite süreçlerini çok daha verimli ve etkin kullanımı sağlaması nedeniyle kurum ve kuruluşlardan talep görmüştür. Bahse konu programın satışında Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından akredite olmakta önemli bir etken oluşturmaktadır.

EK 2

Söz konusu satış işlemlerinden elde edilen gelirlerden 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58 inci maddesi gereği birim payı ayrılarak, ilgili birimlerimizin ihtiyacı olan mal ve hizmet alımlarında kullanılmaktadır.

Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından görevlendirilen değerlendiricilere ait giderler söz konusu yazıya istinaden Üniversitemizin geliştirmiş olduğu (BKYS 1.5) yazılımı satışından elde edilen gelirlerden karşılanmıştır.

14- Ulaşım giderleri karşılanan Kalite Kurulu dış değerlendirici sayısı 5 olup, toplam 12.529,00 TL ulaşım gideri gerçekleşmiştir.

15- 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgular doğrultusunda, üniversite yönetimi yıl içerisinde harcama birimleri üzerinde izleme ve takip faaliyetleri yürütmekte olup, yıl içerisinde bulguda tesbit edilen eksiklikler giderdiği için herhangi bir idari soruşturma başlatılmamıştır.

16- 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgulara ilişkin olarak Sayıştay Başkanlığı tarafından herhangi bir kamu zararı tespiti yapılmadığından Üniversitemiz tarafından herhangi bir kamu zararı tespiti yönünde işlem tespisi yapılmamıştır.

17- 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgular, üniversite yönetimi ile ilgili birimler tarafından ayrıntılı şekilde incelenmiş; tespit edilen eksiklikler gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu kapsamda, 2025 yılı içerisinde Üniversitemiz harcama birimlerinde görev yapan personele, Kamu İhale Kurumu uzmanları tarafından iki gün süreyle ihale mevzuatı eğitimi verilmiştir. Üniversitemiz, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da mali mevzuata tam uyum içerisinde; eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim hizmetlerini kamu yararını gözeterek etkin ve verimli bir biçimde yürütmeye devam edecektir.

7/35627 Esas Numaralı Soru Önergesinin 4. Sorusunun Cevabı

Bilindiği üzere 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Sosyal Hizmetler başlığı altında yer alan 47. maddesinde;

a... Yükseköğretim kurumları, Yükseköğretim Kurulunun yapacağı plan ve programlar uyarınca, öğrencilerin beden ve ruh sağlığının korunması, barınma, beslenme, çalışma, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla bütçe imkanları nispetinde okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri, mediko - sosyal merkezleri, **öğrenci kantin ve lokantaları açmak, toplantı, sinema ve tiyatro salonları, spor salon ve sahaları, kamp yerleri sağlamakla ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli önlemleri almakla görevlidirler.**

Yükseköğretim kurumlarının iktisadi işletme kurmaları durumunda, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ilgili hükümleri gereği, kurulacak işletmenin faaliyet alanları, idari ve mali işlemler, yönetim ve denetim ilkeleri ile hesap ve kayıt düzeninde saydamlığın sağlanması, tüm mali işlemlerin kayıt altına alınması, faaliyetlerin gerçek maliyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, hususları ile ilgili iktisadi işletme yönergesi düzenler ve söz konusu yönerge ilgili üniversitenin yetkili kurulları tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.

VAN MİLLETVEKİLİ GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT'İN 7/35778 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 78024 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-78024

Konu : Soru Önergeleri - 735778

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 04.11.2025 tarihli ve E-32661919-610-145675510 sayılı yazınız.
b) Sinop Üniversitesi Rektörlüğünün 11.11.2025 tarihli ve 69472525-610.001.001-E.393205 sayılı yazısı.

Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT verilen 7/35778 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Sinop Üniversitesi Rektörlüğünün cevabı ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: İlgi (b) yazı

Ek-1

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Sayı : E-69472525-610-393205
Konu : Soru Önergeleri

11.11.2025

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 10.11.2025 tarihli ve 75904 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile bildirilen soru önergesine verilecek cevaba esas olmak üzere; önergeye konu edilen Üniversitemiz 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu cevapları yazımız ekinde sunulmuş olup gerekli tüm düzeltici işlemler tamamlanmıştır.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Şakir TAŞDEMİR
Rektör

Ek:Cevaplar

SİNOP ÜNİVERSİTESİ

Ek-1

BULGU 1: Yükseköğretim Kalite Kurulu Tarafından Görevlendirilen Dış Değerlendiricilerin Masraflarının Üniversite Özel Bütçesinden Karşılanması**İDARENİN CEVABI:**

Bilindiği üzere akreditasyon programları ve süreçleri üniversitelerin tanınırlığına ve üniversite misyonlarının gerçekleştirme kapasitelerine olumlu etkisi ile proje tabanlı fon bulma kapasitesine etkisi nedeniyle tavsiye edilmektedir. Bu kapsamda 23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği” kapsamında oluşturulan ve daha sonra 1 Temmuz 2017 tarihli 7033 sayılı ‘Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’ ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre yeniden düzenlenen Yükseköğretim Kalite Kurulunun görevlerinden biri de bu prosedürlerde üniversiteler nezdinde koordinasyon sağlamak olarak belirlenmiştir.

Üniversitemizin kurumsal dış değerlendirme ve kurumsal akreditasyon programlarını değerlendirmek üzere Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından görevlendirilen dış değerlendiricilere ait yol masrafı, gündelik ve konaklama giderleri; Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı tarafından tüm üniversitelere gönderilen 2024 Kurumsal Akreditasyon Programı konulu yazıda (EK-1) ulaşım, konaklama vb. giderlerin Üniversitemiz tarafından karşılanması gerektiği talimatlandırıldığı için 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında Kurum bütçesinden karşılanması durumunda kalmıştır.

BULGU 2: Dolu Kadrolara Görevlendirme Yoluyla Personel Atanması**İDARENİN CEVABI:**

Bilindiği üzere 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda rektörlere; üniversite tüzel kişiliğini temsil etmek, üniversite birimleri ve her düzeydeki personelin üzerinde genel gözetim ve denetim görevlerine yerine getirmek üniversiteye bağlı kuruluşlar arasında düzenli çalışmayı sağlamak gibi pek çok görev ve yetki verilmiştir. Ayrıca anılan Kanun’un 53. maddesinde rektörün, üniversitenin disiplin amiri ve 57. maddesinde de ita amiri olduğu belirtilmek suretiyle rektörün, üniversitenin en üst hiyerarşik amiri olduğu açıkça vurgulanmıştır.

Rektör, üniversitenin en üst hiyerarşik amiri olup hiyerarşi yetkisine sahiptir. Hiyerarşi yetkisi, amire astlarının statüsü ve işlemleri üzerinde kullanılabilecek yetkileri tanımlar. Bu yetkilerden biri de astın görevinde ve görev yerinde değişiklik yapma yetkisidir. 2547 sayılı

Ek-1

Yükseköğretim Kanunun 13/b-4'de gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kurul birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek, yetkisi tanınmıştır. Bu madde uyarınca rektörlerin bu yetkisini kullanması için görev ve yer değişikliğini gerekli görmesi yeterlidir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunun 13/b-4 maddesi uyarınca rektörlerin bu yetkisini kullanması için görev ve yer değişikliğini gerekli görmesi yeterlidir. Yine 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun Memurların kurumlarınca görevlerinin ve yerlerinin değiştirilmesi başlıklı 76. maddesinde “Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.” hükmü gereğince atamaya yetkili amir gerekirse görev ve unvan eşitliği gözetmeden de görevlendirme ve atama yetkisinin gerekli görmesi yeterlidir.

Kanun koyucu, görev verdiği makamların sorumlu tutulabilmesi için gerekli takdir yetkileriyle donatarak farklı seçenekler arasında tercih yapmalarına imkân sağlamış olup, bu yetkinin hangi alternatifin tercih edilerek uygulanacağını idareye bırakmış, yargı mercilerince verilecek kararlarla da idarenin bir tercihe zorlanmasını yasaklamıştır. Zira burada takdir yetkisinin kullanılması idari işlemin hukukiliği ile değil yerindeliği ile ilgilidir. Özellikle idari görevler açısından mevzuatında öngörülen nitelikleri taşıyanlar arasında tercih yapabilmeleri için atamaya yetkili makamlara bu yetki tanınmıştır. İşin ehli olanlardan hangisinin tercih edileceği, bunların kazanılmış hak aylık derecesiyle ne zaman nerede çalıştıracağı veya görevlendirileceği hususu o kamu hizmetinin yürütülmesinden sorumlu ve atama yetkisi verilmiş makamlara bırakılmıştır.

Danıştay İkinci Dairesinin 18.04.2018, E. 18/234, K. 18/2674 bir kararında “... Bu durumda, Ankara 9. idare Mahkemesi'nce, kamu kurum ve kuruluşlarının görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla ve o hizmetle ilgili konuda uzmanlaşmış kamu görevlilerinin, kadroları üzerlerinde kalmak üzere görevlendirilmeleri mümkün ise de; Gazi Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde hizmetli kadrosunda bulunan ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13/b-4 maddesi uyarınca Nanotıp ve İleri Teknolojiler Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde görev yapmakta olan davacının, herhangi bir soruşturma geçirmeksizin ve görevlendirildiği birimde hizmetine duyulan ihtiyacın somut ve nesnel gerekçeleri ortaya konulmaksızın, görevlendirmesinin iptal edilerek aynı Kanun maddesi uyarınca, Polatlı Fen Edebiyat Fakültesi'nde görevlendirilmesine ilişkin dava konusu işlemde, hukuka ve mevzuata uyarlık görülmemesi gerekçesine dayanılarak hüküm kurulması gerekirken, kararda bu gerekçenin yanı sıra, söz konusu görevlendirmenin belirsiz süreli olarak yapılmasında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesine de dayanılmış olmasında hukuki isabet bulunmamakta ise de kararda yer verilen diğer iptal gerekçesinin hukuka uygun bulunması karşısında, bu husus, anılan kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir...”

EK-1

Yine Danıştay İkinci Dairesinin 11.04.2018, E. 18/305, K. 18/2505 bir kararında İstanbul 5. İdare Mahkemesi'nin 25/12/2014 günlü, E:2014/667, K:2014/2530 sayılı kararıyla; İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Genel İdari Hizmetleri Sınıfı, Daktilograf kadrosunda görev yapmakta iken, herhangi bir süre öngörülmeksizin ve belli bir hizmeti yürütme amacı güdülmeksizin, yapılan dava konusu görevlendirme işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçeyle anılan işlemin iptaline hükmedilmiştir.

Davalı idare; dava konusu işlemin hukuka uygun olduğunu ileri sürmekte ve İdare Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulmasını istemektedir. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Genel İdari Hizmetleri Sınıfı, Daktilograf kadrosunda görev yapmakta iken, dava konusu işlem ile 2547 sayılı Kanun'un 13/b-4 maddesi uyarınca, aynı idareye bağlı Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi'nde görevlendirilmesi üzerine, bu işlemin iptali istemiyle temyizen incelenmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. 2547 sayılı Kanun'un 13/b-4. maddesinde, "Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek", rektörün görev yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. ilgili madde metninden de anlaşılabacağı üzere, görevlendirmelere ilişkin herhangi bir süre şartı veya kısıtlaması söz konusu değildir. Bu nedenle, dava konusu işlemin, geçici görevlendirme niteliğinde değil; gerekli görülen hallerde, zorunlu ihtiyacın karşılanmasına yönelik bir görevlendirme işlemi olarak kabulü gerekmektedir. Bu durumda, İdare Mahkemesi'nce, kamu kurum ve kuruluşlarının görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla ve o hizmetle ilgili konuda uzmanlaşmış kamu görevlilerinin, kadroları üzerinde kalmak üzere görevlendirilmeleri mümkün ise de; İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Genel İdari Hizmetleri Sınıfı, Daktilograf kadrosunda görev yapan davacının, Yasa ile öngörülen görevlendirmenin koşulu, hizmetin gerekli kalması durumu olarak kabul edildiği halde, belli bir hizmeti yürütme amacı güdülmeksizin, salt takdir yetkisine dayanılarak, aynı idareye bağlı Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi'nde görevlendirilmesine ilişkin dava konusu işlemde, hukuka ve mevzuata uyarlık görülmemesi gerekçesine dayanılarak hüküm kurulması gerekirken, kararda; bu gerekçenin yanı sıra, söz konusu görevlendirmenin belirsiz süreli olarak yapılmasında da hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesine de dayanılmış olmasında hukuki isabet bulunmamakta ise de; kararda yer verilen diğer iptal gerekçesinin hukuka uygun bulunması karşısında, bu husus, anılan kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

Ayrıca Anayasa Mahkemesi'nin 8.12.2015 tarih ve E.2014/87 K.2015/112 sayılı kararında; "İdarenin üst düzey yönetici kadrolarına bir kere atadığı kişileri meslek hayatları boyunca bu kadrolarda çalıştırma zorunluluğunun bulunmayacağını, bu kadrolara atanan kişiler yönünden, bulundukları statülerden doğan, tahakkuk etmiş, kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak

Ek-1

niteliğine dönüşmüş haklardan yahut bu durumun devam edeceği yönündeki haklı beklentide edilemeyeceğini, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınarak bu kişilerin idarecilik görevlerine son verilmesi durumunda kariyer meslek kadrolarından gelenlerin kendi kadrolarına atanmalarının mümkün olduğu, bunun kazanılmış hakları veya genel olarak hukuk güvenliği ilkesini ihlal eden bir yönünün bulunmadığını” vurgulamıştır.

Her ne kadar Üniversitemizde bazı genel sekreter yardımcısı, daire başkanı, fakülte sekreteri, yüksekokul sekreteri ve şube müdürü kadrolarına, kadronun dolu olmasına rağmen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13/b-4 maddesine göre başka bir personel görevlendirilmişse de kanun koyucu, görev verdiği makamların sorumlu tutulabilmesi için gerekli takdir yetkileriyle donatarak farklı seçenekler arasından tercih yapmalarına imkan sağlamış olup bu yetkinin hangi alternatifin tercih edilerek uygulanacağını idareye bırakmış, yargı mercilerince verilecek kararlarla da idarenin bir tercihe zorlanmasını yasaklamıştır. Özellikle idari görevler açısından mevzuatında öngörülen nitelikleri taşıyanlar arasından tercih yapabilmeleri için atamaya yetkili makamlara bu yetki tanınmıştır. İşin ehli olanlardan hangisinin tercih edileceği, bunların kazanılmış hak aylık derecesiyle ne zaman nerede çalıştıracağı veya görevlendirileceği hususunun o kamu hizmetinin yürütülmesinden sorumlu ve kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınarak atama yetkisi verilmiş makamlara bırakıldığı değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Enerji Dağıtım Şirketinin Üstlenmesi Gereken Trafo Bakım Onarım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması

İDARENİN CEVABI:

Üniversitemize ait kampüs alanında yer alan binaların enerji ihtiyacının 50 kVA üzeri olması sebebiyle; Elektrik Piyasası mevzuatına uygun şekilde OG bağlantı yapılmış ve tarafımızca trafo tesisi kurulmuştur. İlgili tesis, üniversitemiz bütçesiyle inşa edilmiş olup mülkiyeti üniversitemize aittir. Bu nedenle, söz konusu tesisin bakım, onarım ve işletme sorumluluğu üniversitemiz üzerinde kalmıştır.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliğinin 3’üncü maddesinde bazı tanımlamalar verilmiştir:

- a) Bağlantı hattı: Tüketicilerin iç tesisatını ve üreticilerin şalt sahasını dağıtım şebekesine bağlamak için gerekli ve bu Yönetmelik kapsamında belirtilen mesafe sınırları dâhilinde olan; AG’den bağlı tüketiciler için yapı bina giriş noktasından itibaren dağıtım şebekesine kadar, OG’den bağlı tüketiciler için tüketicinin şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar, üreticiler için şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar olan hattı,
- b) Bağlantı noktası: İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve

tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğini ve alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktasını,

c) Dağıtım tesisi: İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayacı arası hariç, elektrik dağıtımı için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları,

d) İletim tesisi: Üretim veya tüketim tesislerinin 36 kV üstü gerilim seviyesinden bağlı olduğu üretim veya tüketim tesisi şalt sahasından sonraki nihayet direğinden itibaren iletim şalt sahalarının orta gerilim fiderleri de dâhil olmak üzere dağıtım tesislerinin bağlantı noktalarına kadar olan tesisleri ifade eder.

Üniversitemiz sınırları içinde bulunan her enerji noktası "tüketim tesisi" olarak adlandırılıp "dağıtım tesisi" ne dahil değildir. "Dağıtım tesisi" tanımıyla kastedilen; dağıtım şirketinin, tüketim tesisinin nihayet direğine yani bağlantı noktasına kadar getirdiği enerjinin kapsadığı testistir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliğinin 10, 21 ve 37'nci maddelerinin özetle ifade ettiği durum; Tüketicinin kendi özel mülkiyet sınırları içinde (tüketim tesisinde) yer alan hiçbir trafo ve/veya teçhizattan dağıtım tesisi sahibinin (dağıtım şirketinin) sorumlu tutulamayacağıdır.

Bahse konu Yönetmelikte dağıtım şirketi ile kullanıcı arasındaki tesis ve teçhizatın mülkiyet sınırları belirtilmiştir. Buna göre, dağıtım sistemine bağlı tüketiciler açısından, bağlantı noktasından kullanım yerine kadar olan tesis ve teçhizat tüketicinin mülkiyetindedir. Bağlantı noktasından itibaren hattın geri kalan kısmı ise dağıtım tesisidir. Ayrıca, kullanıcı tarafından tesis edilen ve mülkiyetinde kalan orta gerilim (OG) tesislerinin bakım ve işletmesinden kullanıcı sorumludur.

Ancak; dağıtım tesisi sınırları içinde, tüketicinin dağıtım şirketinden izin alarak dağıtım tesisi alanına teçhizat yaptırması durumunda yaptırdığı teçhizatın bedelini dağıtım şirketinden tahsil etme hakkı vardır. Madde 37'de üçüncü ve dördüncü fıkralardaki; "... (3) Kullanıcı tarafından tesis edilmiş olan dağıtım tesislerinin işletme, bakım, onarımı dağıtım şirketince yapılır..." ve "... (4) Bu madde kapsamında devralınacak tesislerin devir alma işlemlerinin başlatılması ile birlikte dağıtım şirketi tarafından bu tesislere yatırım yapılabilir ve bu tesislerden başka kullanıcıların bağlantı talepleri karşılanabilir..." hükümleri bu hususla ilgili olup kullanıcı tarafından tesis edilen ve -kullanıcının özel mülkiyetinde olmayan- dağıtım tesisine yapılan yatırımlar çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Bununla birlikte 4'üncü fıkarda, kullanıcı mülkiyetindeki elektrik tesislerinin dağıtım

EK-1

şirketince devralınması halinde bu tesislerin işletme, bakım ve onarım sorumlulukları da şirketine devredileceği belirtilmektedir. Bununla ilgili olarak Üniversitemiz tarafından 2020 yılında dağıtım şirketi YEDAŞ ile yapılan yazışma (EK-2) ve yapılan tüm şifahi görüşmelerde devir işlemlerine ilişkin talebimize, özel mülkiyetimizde bulunan trafolardan diğer aboneler için fayda sağlamayacağı gerekçesiyle dağıtım şirketi (YEDAŞ) menfi cevap vermiştir. (EK-3)

Ayrıca, trafo devir işleminde trafonun üniversiteye ait arazide bulunması sebebiyle, dağıtım şirketine erişim hakkı sağlamak için “sürekli irtifak hakkı” tesis edilmesi gerekir. Bu hak, tapu siciline şerh edilir ve şirketin sahaya yasal erişimini garanti eder. Bu durum, Üniversitemin arazide yapılaşma ve kullanım özgürlüğünü kısıtlayabilir, trafonun taşınmak istenmesi durumunda, dağıtım şirketinin izni de alınmak zorundadır. Buna benzer birçok yasal zorunluluk da mevcuttur.

Bu doğrultuda; mülkiyeti devredilmemiş bir trafo tesisinin bakım ve onarımının, ilgili dağıtım şirketi tarafından değil, mülkiyet sahibi olan gerçek veya tüzel kişi (bu durumda üniversitemiz) tarafından yapılması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

OG tesislerinin bakım ve işletilmesi, yüksek teknik yeterlilik ve sertifikalı personel gerektirdiğinden, mevzuata uygun şekilde yetkilendirilmiş firmalardan hizmet alımı yapılmıştır. Aksi halde üniversitenin kendi personeli ile bu hizmeti yürütmesi hem teknik açıdan mümkün olmamakta hem de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında ciddi riskler doğurmaktadır.

Hizmetin devamlılığı açısından; mülkiyeti dağıtım şirketinde olmayıp Üniversitemize ait olan tesisin gerekli bakım onarımlarının yapılarak çalışabilirliğinin sağlanması hususunda mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirlerin alınması ve müdahalelerin yapılması gerektiği tabiidir.

BULGU 4: Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım için Kamu İhale Kurumundan İzin Alınmaması

İDARENİN CEVABI:

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun “İdarelerce uyulması gereken kurallar” başlıklı 62. Maddesinin (1) bendinde; Bu Kanunun 21. ve 22. Maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

Üniversitemiz yeni kurulan ve gelişmekte olan bir Üniversitedir. Üniversitemiz Fiziki alanları (Yerleşke ve Binaları) yapım aşaması devam etmektedir. Ancak üniversitemiz bir Eğitim Kurumu olması nedeniyle yeni açılan akademik birimlerin talepleri, öğrencilerimizin ulaşım, dinlenme sağlık amaçlı yapım ve onarım tadilatlarını yerine getirmeye ve bu tadilatların ihale

Ek-1

süreleri içerisinde yapılması Üniversitemizin eğitim öğretim ve akademik çalışmalarının y
getirilmesinde aksaklıklar ve gecikmelere neden olmaması nedeniyle 2024 yılı bütçe yılı içerisinde
belirtilen zorunluluklar nedeniyle %10 limit aşımına sebebiyet vermiştir.

Ayrıca Üniversitemiz İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı satın alma biriminin 2024 mali
yılı başlangıcı itibari ile merkezi satın alma vazifesinin üstünde toplanması hasebi ile Akademik
ve İdari Birimlerin tüketime yönelik malzemeler de dahil olmak üzere ihtiyaç duyduğu mal
ve hizmet alımları ilgili daire başkanlığınca karşılanmaya başlanmıştır. Bu bağlamda 17/05/2024
tarih ve 32549 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanan tasarruf tedbirleriyle ilgili 2024/7 Sayılı
Cumhurbaşkanlığı Genelgesinin Genel İlkeler başlığında yer alan "İdarelerin Devlet Malzeme
Ofisi (DMO) tarafından karşılanabilecek mal ve hizmetlerin DMO aracılığıyla temini esas
olacaktır." hükmü uyarınca ve 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken
kurallar" başlıklı 62. maddesinin (ı) bendinde belirtilen ödeneklerin %10'unu aşmamak amacıyla
satın alma taleplerinin Devlet Malzeme Ofisi (DMO) tarafından karşılanması için azami özen
gösterilmiş olup 2024 mali yılında Devlet Malzeme Ofisinden (DMO) yapılan satın almalar bütçe
bazında % 900 arttırılmıştır. Ancak hem DMO bünyesinde bulunmayan ürünler hem de mali yıl
sonunda gelen talepler gereklilikten dolayı Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınması için
yeterli süre kalmadan limit aşımı ile doğrudan temin yöntemi ile karşılanmıştır.

İdaremizce 2025 yılı ve sonraki mali yıllar için 4734 Kamu İhale Kanunu'nun 22.
Maddesinde (d) bendi kapsamında yapılan mal, hizmet ve yapım işlerine ilişkin harcamaların limit
kontrolü için bütçe takip raporlamaları titizlikle yapılmaya başlanılmıştır. Ayrıca ilgili Kanun
hükümlerine göre limitin aşılabacağına anlaşıldığı halde Kamu İhale Kurumundan görüş alınarak
harcamalar gerçekleştirilecektir.

VAN MİLLETVEKİLİ GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT'İN 7/35779 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 77784 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-77784
Konu : Soru Önergeleri - 7/35779

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 04.11.2025 tarihli ve E-32661919-610-145675733 sayılı yazınız,
b) Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün 11.11.2025 tarihli ve 49979045-1126688 sayılı yazısı.

Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT verilen 7/35779 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün cevabı ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: İlgi (b) yazı (2 Sayfa)

EK

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Sayı :E-40394173-804.01-1126688
Konu :Soru Önergeleri - 7/35779

11.11.2025

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)
Üniversiteler Mahallesi 1600.Cadde No: 10
06539 Bilkent/ANKARA

İlgi : 07.11.2025 tarihli, 75923 sayılı yazı

İlgi yazınızda bahsi geçen Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT tarafından verilen 7/35779 esas numaralı soru önergesi ile ilgili olarak cevaplarımız ekte gönderilmiştir. Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ
Rektör

Ek:1 Sayfa

Ek

**Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYIĞİT Tarafından Verilen 7/35779 Esas
Numaralı Soru Önergesi İle İlgili Cevaplarımız**

Üniversitemizin 2024 Mali Yılı hesap ve belgelerinin Sayıştay Başkanlığı Denetimlerinde incelenmesi sonucu düzenlenen 2024 yılı denetim raporu ile ilgili olarak;

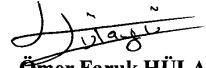
- Denetim raporunda Üniversite ile ilgili tespit edilen bulgularla herhangi bir kamu zararı bulunmamaktadır.
- Selçuk Üniversitesi Müzesinde bulunan tabiat varlıkları Müze Yönetmeliklerine göre muhafaza altına alınarak güvenlikleri sağlanmakta ve Müze Defterinde kayıtları bulunmaktadır. Ayrıca taşınır kayıt yönetmeliği kapsamında da taşınır kayıt hesaplarına alınmıştır.
- Selçuk Üniversitesi Mevlana Araştırmaları Enstitüsünde bulunan yazma ve nadir eserler ilgili defter kayıtlarında kayıt altında olup, korunmaktadır. Söz konusu eserler taşınır kayıt yönetmeliği kapsamında taşınır kayıt hesaplarına alınmıştır.
- Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar 2886 Sayılı Kanun gereğince kiraya verilmektedir. Söz konusu taşınmazların ruhsatlandırma işlemleri devam etmektedir.
- Üniversitemizde kiraya verilen taşınmazlardan kira alacağı değişken olup, kira bedellerini süresinde yatırmayanlar Hukuk Müşavirliğine bildirilerek tahsilat işlemleri yapılmaktadır.
- Üniversitemizde işletilen Sosyal Tesislerde Kamu Sosyal Tesisler Tebliğinde belirtilen hususlara uygun olarak fiyat tarifeleri ile ilgili gerekli güncellemeler yapılmıştır.
- Yükseköğretim Kalite Kurulunca Üniversitemize gönderilen değerlendiricilerin harcırah giderleri YÖKAK tarafından yapılan görevlendirme yazısına istinaden yasal olarak 6245 Sayılı Kanuna göre ödemeleri yapılmıştır.
- 2024 Yılı Raporu ile ilgili tespit edilen bulgularla ilgili gerekli düzenleme ve düzeltmeler ile tüm kayıtlar yapılmış ve önerge tarihinden önce Sayıştay Başkanlığına ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına belgeleri ile birlikte gönderilmiştir.

3.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Sayıştayın 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,

- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Üniversitesine yönelik Sayıştay denetimine, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/35630), (7/35776)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ömer Faruk HÜLAKÜ

Bingöl Milletvekili

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin 2024 yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu'nda, üniversite yönetiminin idari ve mali işlemlerinde çeşitli usulsüzlükler tespit edilmiştir. Bu bulgular, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun'a aykırılıkları ortaya koymaktadır. Üniversitelerin yönetim ve denetim süreçlerinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamu kaynaklarının hukuka uygun kullanımı açısından ciddi eksiklikler olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Üniversite Senatosu tarafından Öğrenci İşleri Dekanlığı kurulması ve Rektör onayıyla dekan görevlendirilmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun fakültelerin kanunla kurulması ve dekanların Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından atanması gerektiği hükmüne aykırıdır. Bu usulsüzlüğün giderilmesi için Bakanlığınızca hangi adımlar atılmaktadır?
- 2) Üniversite Yönetim Kurulu üyesi sekiz akademik personelin, 4688 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin (c) bendine aykırı olarak sendika üyesi olduğu tespit edilmiştir. Bu personelin sendika üyeliklerinin sona erdirilmesi için Bakanlığınızca bir çalışma başlatılmış mıdır?

- 3) Üniversite tarafından iş ortaklığı üzerine ihale edilen yapım işlerinde noter onaylı ortaklık sözleşmesi düzenlenmediği tespit edilmiştir. Bakanlığınız, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'ne uygunluğun sağlanması için ne tür denetim mekanizmaları oluşturmayı planlamaktadır?
- 4) Yapım işlerine ilişkin all risk sigorta poliçelerinde, Yapım İşleri Genel Şartnamesinde belirtilen azami %2 muafiyet oranının üzerinde oranlara yer verildiği tespit edilmiştir. Bu aykırılığın düzeltilmesi için Bakanlığınızca bir rapor hazırlanmış mıdır veya hazırlanması planlanmakta mıdır?
- 5) Üniversiteye tahsisli taşınmazların, 5072 sayılı Kanun'a aykırı olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi Araştırma Geliştirme Vakfı'na doğrudan protokolle kiralandığı tespit edilmiştir. Bu işlemin 2886 sayılı Kanun'a uygun şekilde yeniden düzenlenmesi için Bakanlığınızca hangi önlemler alınmaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.10.2025

Yılmaz HUN**İğdır Milletvekili**

Sayıştay Başkanlığı her yıl kamu idarelerinin mali faaliyet, gelir, gider ve mallarına ilişkin denetim sonuçlarını rapor halinde kamuoyu ile paylaşmaktadır. 2024 yılı denetim raporlarının büyük bölümü Sayıştay'ın resmi internet sitesinde yayımlanmış olmasına rağmen, İğdır Üniversitesi'ne ilişkin 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu henüz erişime açılmamıştır.

Kamu kaynaklarının şeffaf ve hesap verebilir biçimde kullanılması açısından bu raporların zamanında yayımlanması büyük önem taşımaktadır. Raporun yayımlanmaması; kamu denetiminin etkinliği, hesap verebilirlik ilkesi ve kamuoyunun bilgi edinme hakkı açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Sayıştay tarafından 2024 yılı için İğdır Üniversitesi'nde denetim yapılmış mıdır?
2. Denetim yapılmışsa, söz konusu denetim raporunun henüz kamuoyu ile paylaşılmamasının gerekçesi nedir?
3. Raporun yayımlanma süreci hangi aşamada? Ne zaman yayımlanması planlanmaktadır?
4. İğdır Üniversitesi'nin 2024 yılı denetim sonuçlarının yayımlanmasının gecikmesi Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
5. Sayıştay raporlarının kamuoyuna duyurulması sürecinde bazı üniversitelerin raporlarının geciktirilmesi yönünde herhangi bir müdahale veya talimat söz konusu olmuş mudur?
6. 2024 yılı denetim raporları henüz yayınlanmayan başka üniversiteler bulunmakta mıdır? Bu üniversiteler hangileridir?
7. Bakanlığınız, yükseköğretim kurumlarında şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin güçlendirilmesi amacıyla ne tür önlemler almayı planlamaktadır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 123
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

19/11/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 01/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1675051 sayılı yazınız.
b) 26/09/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1704863 sayılı yazınız.
c) 22/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1722809 sayılı yazınız.
ç) 28/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1724950 sayılı yazınız.
d) 31/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1726344 sayılı yazınız.
e) 04/11/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1727315 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d-e)'de kayıtlı yazıyla iletilen Diyarbakır Milletvekili Serhat EREN'in 7/31547, İzmir Milletvekili Sevda ERDAN KILIÇ'ın 7/33975, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/35258 ve 7/35264, Diyarbakır Milletvekili Adalet KAYA'nın 7/35379 ve 7/35380, Bitlis Milletvekili Hüseyin OLAN'ın 7/35381, İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN'ın 7/35391, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk HÜLAKÜ'nün 7/35630 ile Iğdır Milletvekili Yılmaz HUN'un 7/35776 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

BİNGÖL MİLLETVEKİLİ ÖMER FARUK HÜLAKÜ'NÜN 7/35630 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 76857 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-76857

Konu : Soru Önergeleri - 7/35630

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 31.10.2025 tarihli ve E-32661919-610-145317539 sayılı yazınıza.
b) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlüğünün 06.11.2025 tarihli ve E-67201604-610-2500183320 sayılı yazısı.

Bingöl Milletvekili Ömer Faruk HÜLAKÜ tarafından verilen 7/35630 esas sayılı Soru Önergisi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlüğünün cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: İlgi (b) yazı

Ek

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Sayı : E-67201604-610-2500183320
Konu : Soru Önergeleri (7/35630)

06.11.2025

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 03.11.2025 tarihli ve E-57802651-610-75302 sayılı yazısı.

İlgi yazı konusu Bingöl Milletvekili Ömer Faruk HÜLAKÜ tarafından verilen Üniversitemiz 2024 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alan bulgulara ilişkin soru önergesi sorularına verilecek cevaba esas teşkil edecek cevabi yazımız oluşturularak yazımız ekinde sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa ALIŞARLI
Rektör

Ek: Soru Önergeleri Cevabi Yazı

Ek

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ		
SORU ÖNERGESİNDE GEÇEN HUSUSLARA İLİŞKİN CEVABI YAZI		
SORU ÖNERGESİ SIRA NUMARASI	SORU ÖNERGESİNDE GEÇEN 2024 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORUNDA TESPİT EDİLEN BULGULAR	SORU ÖNERGESİNDE GEÇEN BULGULARA İLİŞKİN YAPILAN İŞLEMLER
1	Üniversite Senatosu Tarafından Öğrenci İşleri Dekanlığı Kurulması ve Rektör Onayıyla Dekan Görevlendirilmesi	Konu ile ilgili olarak; Üniversitemiz Senatosu'nun 08.05.2020 tarihinde 13 sayılı toplantısında 2020/91 sayılı kararı ile alınan "Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğrenci Dekanlığı Yönergesi"nin 6. maddesi - (1) "Öğrenci Dekanlığı Rektör tarafından öğretim üyeleri arasından üç yıl için görevlendirilen Öğrenci Dekanı, Öğrenci Dekanının önerisiyle Üniversitenin kadrolu öğretim üyeleri arasından görevlendirilen iki Öğrenci Dekan Yardımcısı ve 657 sayılı Kanun'a tabi memurlardan görevlendirilen yeterli kadar idari personelden oluşur. Rektör gerekli gördüğü hallerde Öğrenci Dekanını değiştirebilir, görev süresi bitenleri yeniden görevlendirebilir. Öğrenci Dekanının görevi sona erdiğinde yardımcılarının da görevi sona erer." hükmünde belirtildiği üzere, Öğrenci Dekanı; Rektör tarafından öğretim üyeleri arasından üç yıl için görevlendirilir. Hiçbir görev tazminatı ve ek ödeme yapılmamaktadır. 2547 sayılı Kanun kapsamında kurulan akademik veya idari bir birim değildir. Üniversitemiz öğrencileri arasında gerekli koordinasyonun sağlanması, sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunmak üzere oluşturulmuş görevlendirme ile faaliyet yapan bir ofistir. Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSIS) kaydı bulunmamaktadır.
2	Üniversite Yönetim Kurulu Üyesi Sekiz Akademik Personelin Sendika Üyeliklerinin Bulunması	İlgili akademik personelin sendika üyeliklerinin kanuna uygun olarak sona erdirilmesi sağlanmıştır.
3	Üniversite Tarafından İş Ortaklığı Üzerine İhale Edilen Yapım İşlerinde Noter Onaylı Ortaklık Sözleşmesinin Bulunmaması	2024 yılı ihalelerinde, iş ortaklığı tarafından sunulmuş olan İş Ortaklığı Beyannamesi belgesinin varlığı ve doğruluğuna özen gösterilmiştir. Ancak sözleşme aşamasında iş ortaklığı sözleşmesine ilişkin bir belge, ihale kapsamında sunulan beyanname esas alınarak tarafımızca talep edilmemiştir. İlgili belgenin talep edilmemesi ile schven hata yapılmış, 2025 yılı ihale ve sözleşmelerinde bu hususa, diğer ihale ve sözleşme aşamalarında olduğu gibi özenle önem verilmiş ve dikkat edilmiştir.
4	Yapım İşlerine İlişkin All Risk Sigorta Poliçelerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesinde Belirtilen Azami %2 Muafiyet Oranının Üzerinde Muafiyet Oranlarına Yer Verilmesi	Yapımı ve/veya teminat süresi devam eden sözleşmelerin all risk sigortaları idareміz tarafından tekrar incelenmiş ve 2024/590345 İhale Kayıt numaralı "Bina Büyük Onarım İşleri 2024" yapımı için all risk sigortasında muafiyet oranlarının azami %2 değerini sağlamadığı görülmüştür. İdareміz tarafından all risk sigortasının Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 9 uncu maddesinde yer alan hükümlere uygun hale getirilmesi yüklenici firmaya bildirilmiş olup, gerçekleştirilecek zeyilname ile all risk sigortası uygun hale getirilecektir. Bundan sonraki süreçte söz konusu durum özellikle dikkate alınarak idareміz tarafından gerçekleştirilecek yapım işi sözleşmelerinde all risk sigortalarının yapım işleri genel şartnamesinin ilgili maddelerine uygunluğuna ehemmiyet gösterilecektir.
5	Üniversiteye Tahsisli Taşınmazların 5072 Sayılı Kanun'a Aykırı Olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi Araştırma Geliştirme Vakfına Doğrudan Protokolle Kiralanması	Üniversitemiz İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığınca Araştırma Geliştirme Vakfınca işletilen kantin, kafeterya, çay ocağı, dinlenme salonu, fotokopi büroları yerlerinin kiralama süreleri bitiş tarihlerinden itibaren 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre kiralama ihalesi yapılacaktır.

İĞDIR MİLLETVEKİLİ YILMAZ HUN'UN 7/35776 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 76043 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-76043

Konu : Soru Önergeleri - 7/35776

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : 04.11.2025 tarihli ve E-32661919-610-145675152 sayılı yazınız.

İğdır Milletvekili Yılmaz HUN tarafından verilen 7/35776 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup ilgili soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: 7/35776 cevabı

7/35776 Esas Numaralı Soru Önergesi Cevabına İlişkin

Yükseköğretim kurumları, diğer kamu idareleri gibi Sayıştay Başkanlığı tarafından düzenli olarak denetime tabii olduğundan, yükseköğretim kurumlarının denetimi sonucunda denetim raporları Sayıştay Başkanlığınca yayımlanmaktadır.

4.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, İzmir Alsancak Limanı'na son beş yılda yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/35813)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

23/10/2025
Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

İzmir Alsancak Limanı, Türkiye'nin en köklü ve stratejik limanlarından biri olmasına rağmen son yıllarda kapasite kullanımında ciddi düşüş yaşanmaktadır. Yetersiz altyapı, derinlik ve rıhtım sorunları, konteyner taşımacılığında yaşanan rekabet kaybı ve bölgesel planlamadaki eksiklikler, İzmir'in deniz ticaretinde geri kalmasına neden olmaktadır. Bu durum, hem ihracat potansiyelini hem de liman çevresinde gelişen sanayi ve turizm faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir.

Bu bilgilendirme ışığında:

1-İzmir Alsancak Limanı'na son beş yılda yapılan yatırımlar nelerdir? Limanın altyapı ve modernizasyon çalışmaları hangi aşamadadır?

2-Limanın derinlik, rıhtım uzunluğu, elleçleme alanları ve demiryolu bağlantısı gibi teknik eksiklikleri mevcut mudur? Bu eksikliklerin giderilmesi için öngörülen plan ve bütçe nedir?

3-Kruvaziyer turizmi ve yük taşımacılığı açısından İzmir Alsancak Limanı'nın potansiyeli neden değerlendirilememektedir?

4-İzmir Körfezi'nde liman operasyonlarını sınırlayan çevresel veya navigasyon kaynaklı kısıtlar bulunmakta mıdır? Bu konuda yapılan çalışmalar nelerdir?

5-Limanın uzun vadeli kalkınma planı, 5-10 yıllık hedefleri ve yatırım stratejisi nedir?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIğI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıđı
Strateji Daire BaŖkanlıđı

Sayı : E-44697349-610-3195255

Konu : İzmir Milletvekili Sayın Mustafa BİLİCİ'nin
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIđINA

İlgi : 04.11.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-1727315 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Mustafa BİLİCİ'nin 7/35813 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı
iliŖikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulkadir URALOğLU
Bakan

Ek: Cevap Formu

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA BİLİCİ’NİN
7/35813 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

İzmir Limanının yolcu ve yük limanı olarak yeniden yapılandırılması ve yük limanının genişletilmesi için; “İzmir Limanı Modernizasyon Projesi” kapsamında 2010 yılında yatırımlara başlanmıştır. İzmir Limanının Modernizasyonu Projesi; yıllara sari bir proje olup bir çok alt projeyi de içermektedir. İşletmecilik ihtiyaçlarına uygun olarak yatırımlar peyderpey tamamlanmaktadır. 127 m’lik Ro-Ro rıhtımı yapımı işinin inşaat çalışması devam etmekte olup 2026 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Proje kapsamında; limanda verilen konteyner hizmetlerinde otomasyon sistemi uygulamasına geçilmiş, 5 adet Gantry Vincinin Revizyonu tamamlanmış, 4 adet Transtainer (RTG) ile 3 adet MHC vinci hizmete alınmıştır. Ayrıca; 10 Adet çekici ve 10 adet treyler, 1 adet ekskavatör (dökme yük) ve 2 adet Reachstacker (dolu konteyner mobil vinci) alımı yapılmıştır.

Bunlara ilave olarak; İzmir Limanı Rehabilitasyon Projesi için nihai ÇED olumlu kararı alınmış olup İzmir Limanı mevcut 20-22 no.lu rıhtımların durum tespiti, 10-19 no.lu rıhtımların 30-40 metre ötelenmesi, 127 metrelik Ro-Ro rıhtımı ve 450 metrelik rıhtımların uygulama projelerinin yapılması işi tamamlanmıştır. 90 metrelik rıhtım inşaatı tamamlanarak rıhtım ile limandan gerçekleştirilen demiryolu taşımacılığının artırılması amacıyla, Liman C-D kapıları arasında toplam 40.000 m² alanı kapsayan 8 adet demiryolu hattı ve 29.000 m² beton kaplama saha, “Yükleme-Boşaltma ve Lojistik Alanı” olarak düzenlenerek hizmete açılmıştır.

Ülkemizin deniz ticaret hedefleri doğrultusunda; İzmir Limanı hinterlandında bulunan genel kargo, konteyner, dökme katı, dökme sıvı, Ro-Ro vb. yük türlerine yönelik taşımacılık ile yolcu taşımacılığı hizmetleri aksatılmadan devam etmektedir.

